

BIBLIOTEKARZ OPOLSKI

PISMO JEST KONTYNUACJĄ
KWARTALNIKA POMAGAMY
SOBIE W PRACY

Nr 2/2020 (LXIV)

ISSN 2083-7321

Spotkanie z Błażem Strzelczykiem (fot. Damian Drzazga)

„Człowiek potrzebuje do życia ogrodów i bibliotek”
(Cyceron)

W numerze m.in.:

Łukasz Brudnik

„Do tej pory nie dawałem się pisarsko ograniczać – także samemu sobie – i nie zamierzam tego zmieniać” -
rozmowa z Jakubem Ćwiekiem

Piotr Polus

Koronawirus a biblioteki

Joanna Baran

Dobrostan – czym jest i jak o niego zadbać?

Magdalena Smutny

Biblioteka pod Ratuszem w Lewinie Brzeskim w nowej, cyfrowej odświeżeniu

Agata Poniży

Wypożyczalnia dla dzieci w sieci

Łukasz Kluza

Razem, choć na odległość

Karol Maluszcak

Opowieści, odkrycia i tajemniczy Ogród Literatury. Wspomnienie 17. Opolskiej Jesieni Literackiej w MBP w Opolu

Beata Śliwińska

Święty Jan Paweł II w wybranych dokumentach z zasobu Archiwum Państwowego w Opolu

Więcej artykułów spis treści

**„Bibliotekarz Opolski” – internetowe pismo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej
im. Emanuela Smołki w Opolu**

Numer 2/2020 ukazał się w internecie 30 czerwca 2020

„Bibliotekarz Opolski” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska

ISSN 2083-7321

Redakcja:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu

Barbara Giedroń
Violetta Łabędzka
Kamila Wójt
Piotr Polus

Biblioteka Uniwersytetu Opolskiego

Barbara Kmieciak

Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej

Karina Fedynyszyn

Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu

Bożena Ratajczak-Olszewska

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu

Dagmara Kawoń-Noga

Skład

Łukasz Brudnik

Korekta

Anna Pietrzekiewicz
Kamila Wójt

Adres redakcji:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki w Opolu
45-081 Opole, ul. Piastowska 20
tel. (77) 453 64 75
e-mail: redakcja@bibliotekarzopolski.pl

www.bibliotekarzopolski.pl

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	3
Od Redakcji	4
Koronawirus a biblioteki	5
Razem, choć na odległość.....	10
Święty Jan Paweł II w wybranych dokumentach z zasobu Archiwum Państwowego w Opolu	13
Kamila Wartanowicz (1911-2000): 20. rocznica śmierci pierwszej dyrektorki Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu	23
Kronika działalności bibliotek publicznych w woj. opolskim w 2019 r.	34
Dobrostan – czym jest i jak o niego zadbać?.....	62
PROGRAM BIBLIOTERAPEUTYCZNY „W świecie emocji”	65
PROGRAM BIBLIOTERAPEUTYCZNY „W świecie emocji”	79
Uroczyste otwarcie filii bibliotecznej w Żłobiznie	86
Opowieści, odkrycia i tajemniczy Ogród Literatury. Wspomnienie 17. Opolskiej Jesieni Literackiej w MBP w Opolu	89
Wypożyczalnia dla dzieci w sieci.....	103
Nagroda „Mosty Dialogu 2019” dla Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu za praktykowanie dialogu i wielokulturowości	105
Biblioteka pod Ratuszem w Lewinie Brzeskim w nowej cyfrowej odsłonie	110
Kwartal w opolskich Dyskusyjnych Klubach Książki (styczeń–luty–marzec 2020)	117
„Do tej pory nie dawałem się pisarsko ograniczać – także samemu sobie – i nie zamierzam tego zmieniać” – rozmowa z Jakubem Ćwikiem.....	119
Na regale.....	122
Drugie życie książki	125
„Prasoteka. Subiektywny przegląd czasopism Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu	127
Planszówkowy Globtroter	129
NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM – propozycje do księgozbioru podręcznego.....	137
W obiektywie bibliotecznym. Spotkania - wernisaże – jubileusze	140

Od Redakcji

Drodzy Czytelnicy,

z łżejszym sercem i w nieco lepszym niż poprzednio nastroju zapraszamy do lektury drugiego numeru naszego czasopisma. I choć – parafrazując słowa piosenki – „jeszcze nie jest przepięknie, jeszcze nie jest normalnie”, biblioteki ponownie otworzyły swoje drzwi. Jak przeżyliśmy minione miesiące? Jakie wynieśliśmy doświadczenia z tej nowej rzeczywistości? Przede wszystkim nauczyliśmy się kreatywnie działać w sieci. Niektórzy przenieśli do niej Mediatekę, inni – całą bibliotekę spod ratusza. Większość z nas stała się autorami, „informatykami”, a nawet aktorami. Polecamy artykuły podsumowujące działalność bibliotek on-line. Być może niektóre z tych form zostaną wprowadzone na stałe do oferty?

Próbując zachować zręby normalności, trzymaliśmy się także kalendarza bieżącego roku, a jednym z jego patronów jest Święty Jan Paweł II. Polecamy Państwu uwagę piękną wystawę przygotowaną przez Archiwum Państwowe w Opolu, przypominającą wizytę naszego papieża na Opolszczyźnie. I w tym przypadku, w jej udostępnieniu odbiorcom pomogły internetowe łącza.

Nie zawiedli także pisarze. Wielu z nich mogliśmy posłuchać i zobaczyć na ekranach komputerów, biorąc udział w „domowych” spotkaniach autorskich. Również zdalnie, specjalnie dla naszego czasopisma, wywiadu udzielił nam Jakub Ćwiek.

Bardziej niż kiedykolwiek przyda się zadbać o nasz dobrostan i tu z pomocą przychodzi biblioterapia, a publikowane tu scenariusze zajęć są gotowym narzędziem do pracy.

Zapraszamy do lektury, życząc Państwu niezmiennie dobrego zdrowia, samopoczucia i optymistycznego spojrzenia w przyszłość.

W imieniu Redakcji

Kamilla Wójt

BIBLIOTEKA

Piotr Polus

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Koronawirus a biblioteki

Spośród rodzajów zewnętrznych ryzyk, jakie były dotąd ujmowane w planach działalności bibliotek w woj. opolskim, można było znaleźć np. zagrożenie powodzią. Taki kataklizm część bibliotek przeżyła pamiętnego lipca 1997 r. Wówczas nikt nie przewidział skali zagrożenia ani jego skutków - wielkości strat, długości trwania itp. (przecież padało tylko w Czechach...). Podobnie było w bieżącym roku, chociaż w innym kontekście. Kiedy zaczęły do nas docierać informacje, że w Chinach pojawił się koronawirus niosący poważne zagrożenia dla zdrowia, a nawet śmierć, wydawało się, że zagrożenie jest na tyle daleko, iż do nas nie dotrze. Dotarło i to bardzo szybko. Epidemia objęła nie jeden region czy jeden kraj, ale rozprzestrzeniła się po całym świecie.

Począwszy od marca trzeba było zweryfikować większość planowanych działań w bibliotekach: zamknąć je dla czytelników lub znacznie ograniczyć ich funkcjonowanie, gruntownie zmienić wnioski złożone na działalność biblioteczną do instytucji wspierających kulturę, intensywniej wejść w działalność w sieci. I tutaj nad wyraz dobrze sprawdziło się wykorzystanie mediów społecznościowych. Okazało się również, jak wielkie znaczenie ma zapewnienie czytelnikom dostępu on-line do książek, chociażby do Legimi czy IBUK Libra. Funkcjonujące biblioteki cyfrowe - np. Opolska Biblioteka Cyfrowa - jakby złapały drugi oddech, od kiedy wzrosło zainteresowanie ich ofertą. Obecnie trudno oszacować straty (nazwijmy je „stratami czytelnicznymi”), jakie epidemia spowodowała w naszym regionie, bo nadal trwa. Co prawda działają już wypożyczalnie, biblioteki przygotowują się do ponownego uruchomienia czytelni, jednakże żadna z tych agend nie pracuje w pełnym zakresie, porównywalnym z tym sprzed ich zamknięcia. Pewnych czynności czy aktywności musieliśmy uczyć się sami lub korzystać z doświadczeń innych osób i instytucji. We wszystkich nowych przejawach działalności towarzyszyła nam spora doza niepewności. Jak przeprowadzić spotkanie autorskie w sieci? Co zrobić ze szkoleniami? Z jakich narzędzi korzystać, aby dotrzeć do naszych dotychczasowych użytkowników i jak pozyskać nowych? Na te i wiele innych pytań nie było gotowych odpowiedzi.

Dzisiaj wydaje się, że najtrudniejsze momenty mamy już za sobą. W woj. opolskim pracują wszystkie biblioteki, poza filiami bibliotecznymi działającymi w szkołach i tymi, gdzie aktualnie trwa remont. Działalność ta jest jednak trochę inna, w swych ramach i charakterze w większości przypadków ograniczona w porównaniu do okresu sprzed pandemii: krótszy czas pracy dla czytelnika, tu i ówdzie praca zdalna, maseczki na twarzach, książki w kwarantannie, zachowywanie dystansu, dezynfekcja rąk i nie tylko... W związku z koniecznością wdrożenia oszczędności, w niektórych gminach pojawiły się pomysły, aby likwidować filie biblioteczne, czy też łączyć biblioteki z innymi instytucjami. Trzeba mieć nadzieję, że to pomysł przejściowy i po ustaniu zagrożenia epidemicznego nie będzie do niego powrotu.

W tym trudnym czasie nasza praca najczęściej toczyła się diametralnie odmiennymi od „normalnych” torami. Czuliśmy się z lekka zagubieni. Wszystkiego brakowało. Nie było wystarczających ilości płynu do dezynfekcji, maseczek, przegród z pleksi itp. Część z bibliotekarzy pracowała w systemie dyżurów lub zdalnie, w niektórych placówkach przyspieszono kontrolę zbiorów, przeprowadzono selekcje. Wszyscy śledziliśmy komunikaty płynące ze strony władz państwowych i czekaliśmy na rekomendacje od Biblioteki Narodowej dotyczące tego, co wolno, a

czego nie powinno się robić. Trzeba przyznać, że instytucja ta sporo uczyniła, aby wesprzeć biblioteki w tym trudnym okresie ich działania.

Od 6 czerwca br. jesteśmy na etapie uruchomienia czytelń. To dość trudne zadanie. Czytelnikom będziemy zmuszeni odmówić m.in. dostępu do prasy codziennej czy korzystania z Internetu.

Wydaje się, że na głębsze refleksje i podsumowania działalności bibliotek w okresie pandemii przyjdzie jeszcze czas. Wszystkich nas cieszy, że choć powoli, ale jednak wracamy do normalności. Miejmy nadzieję, że po wakacjach będziemy pracować bez żadnych ograniczeń, czego wszyscy zapewne sobie życzymy.

Zarządzenie Dyrektora WBP w Opolu:

Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z dnia 05 czerwca 2020 r. w sprawie zmian dotyczących pracy WBP w Opolu oraz otwarcia czytelń WBP, ustalenia zasad pracy w czytelniach i w wypożyczalni oraz sposobu korzystania z nich w czasie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2

Na zasadzie § 9 ust. 2 Statutu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, zarządzam co następuje:

Z dniem 15 czerwca 2020 r. następuje otwarcie czytelń Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu z wyłączeniem czytelni internetowej, czytelni Biblioteki Obcojęzycznej, czytelni Biblioteki Muzycznej oraz czytelni Działu Informacyjno – Bibliograficznego.

Z dniem 15 czerwca 2020 r. ustala się następujące godziny pracy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu i jej Oddziałów:

A) WBP w Opolu czynna będzie w poniedziałki od godz. 10:00 do godz. 16:00, od wtorku do piątku od godz. 10:00 do godz. 18:00. W soboty czytelnia będzie nieczynna. W tych samych godzinach otwarta zostanie czytelnia i wypożyczalnia Biblioteki.

B) Biblioteka Austriacka czynna będzie w poniedziałki, środy i piątki od godz. 10:00 do godz. 16:00, we wtorki i czwartki od godz. 11:00 do godz. 18:00. W soboty czytelnia będzie nieczynna. W tych samych godzinach otwarta zostanie czytelnia Biblioteki.

C) Biblioteka Muzyczna czynna będzie w poniedziałki, środy i piątki od godz. 12:00 do godz. 16:00, a także we wtorki i czwartki od godz. 14:00 do godz. 18:00. W soboty Biblioteka będzie nieczynna.

D) Biblioteka Obcojęzyczna czynna będzie w poniedziałki i środy od godz. 11:00 do godz. 18:00 oraz we wtorki, w czwartki i piątki od godz. 11:00 do godz. 16:00. W sobotę Biblioteka będzie nieczynna.

Ustala się następujące zasady pracy Biblioteki oraz zasady korzystania z niej przez czytelników: a) Bibliotekarze zobowiązani są do wykonywania pracy w maseczkach ochronnych lub w przyłbicach oraz w rękawiczkach, a

użytkownicy zobowiązani są do przebywania na terenie Biblioteki w maseczkach ochronnych oraz do dezynfekcji rąk przed wejściem do Biblioteki.

b) W przestrzeni Biblioteki oraz w czytelni obowiązuje zasada bezpiecznego dystansu społecznego wynoszącego min. 1,5 m odległości.

c) Czytelnik uprawniony jest do korzystania wyłącznie z wyznaczonego przez Bibliotekarza stanowiska.

d) W Czytelni Głównej może w jednym czasie znajdować się maksymalnie 11 czytelników, a w czytelni Biblioteki Austriackiej 2 czytelników.

e) Każdy czytelnik zobowiązany zostaje do wypełnienia ankiety, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia. Udzielenie przez czytelnika choćby jednej odpowiedzi pozytywnej na zadane w ankiecie pytanie uniemożliwia korzystanie z czytelni i pozostawanie na terenie Biblioteki.

f) W czytelni zapewniony zostanie dostęp do katalogu zbiorów, wypożyczalni cyfrowej Academica oraz w razie potrzeby do innych baz prowadzonych przez WBP w Opolu.

g) W czytelniach nie będzie dostępu do czasopism.

h) W czytelniach nie będzie można korzystać z Internetu, drukować oraz wykonywania kserokopii.

i) W Czytelni Głównej udostępniane będą zbiory czytelni oraz Działu Informacyjno – Bibliograficznego.

j) Udostępnione zbiory w wypożyczalniach i czytelniach podlegać będą kwarantannie w okresie czterech dni od daty zwrotu, poprzez składowanie zbiorów w miejscu do tego przeznaczonym.

k) W czytelni realizowane będą kwerendy i pomoc w doborze literatury. Możliwe będzie także składanie zapytań bibliograficznych drogą elektroniczną.

l) Umożliwia się czytelnikom wypożyczenie z księgozbioru podręcznego czytelni książek w ilości określonej przez pracownika czytelni na podstawie częstotliwości wypożyczeń danej pozycji, przy czym zwrot książki winien nastąpić w terminie ustalonym przez bibliotekarza.

Z dniem 15 czerwca 2020 r. rozpoczyna się działalność kulturalną WBP, w tym organizację spotkań z udziałem publiczności. Z uwagi na stan epidemii, koniecznym będzie odebranie od uczestników spotkań ankiety.

Ankiety o stanie zdrowia określone w pkt 3 e oraz w pkt 4 zarządzenia przechowywane będą w WBP przez okres dwóch tygodni.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Zarządzenie zostaje podane do wiadomości Pracownikom WBP w sposób zwyczajowo przyjęty.

Opole, dnia 05 czerwca 2020 r. _____

Załącznik Nr 1 do zarządzenia

Imię i nazwisko _____

Tel. _____ / adres zamieszkania _____

Czy w ciągu 2 tygodni przebywał Pan/Pani/dziecko/podopieczny/ za granicą? TAK NIE

Czy Pan/Pani/dziecko/podopieczny lub ktoś z Państwa domowników jest obecnie objęty nadzorem epidemiologicznym (kwarantanna)? TAK NIE

Czy obecnie występują u Pana/Pani/dziecka/podopiecznego objawy infekcji? (gorączka, kaszel, katar, wysypka, bóle mięśni, bóle gardła)? TAK NIE

Czy obecnie lub ostatnich dwóch tygodniach występują, występowały w/w objawy u kogoś z domowników?
TAK NIE

Data/podpis _____

KLAUZULA INFORMACYJNA

dotycząca ograniczania możliwości rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-Cov-2 wywołującego chorobę o nazwie COVID-19, oraz wywołanych nim sytuacji kryzysowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki informuje, iż:

Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smołki z siedzibą w Opolu przy ul. Piastowskiej 18-19-20.

Na podstawie art. 37 ust. 1 Administrator powołał Inspektora Ochrony Danych, z którym można się kontaktować poprzez adres email: sekretariat@wbp.opole.pl.

Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w celu przeciwdziałania, zwalczania, a w szczególności zapobieganiu rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19 oraz innych chorób zakaźnych. Przetwarzanie danych jest konieczne do monitorowania osób korzystających z usług Czytelni Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

Podstawą prawną przetwarzania dotyczących Pani/Pana danych osobowych jest art. 6 ust. 1 lit. d i e RODO w związku z ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Pani/Pana dane mogą być przekazywane organom rządowej administracji zespolonej w województwie oraz właściwej stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego/organizacji międzynarodowej

Pani/Pana dane osobowe i dokumentacja z wywiadu będą przechowywane przez przez okres 2 tygodni.

Na podstawie art. 15 ust 1 posiada Pani/Pan prawo dostępu do swoich danych, w tym do uzyskania informacji o zakresie przetwarzanych przez nas danych oraz uzyskania kopii tych danych.

Na podstawie art. 16 posiada Pani/Pan prawo do modyfikacji i poprawienia swoich danych, w tym, jeżeli nie będą zachodziły inne prawne przeciwwskazania do ograniczenia ich zakresu przetwarzania.

Na podstawie art. 17 posiada Pani/Pan prawo do całkowitego usunięcia swoich danych („prawo do bycia zapomnianym”), jeżeli nie będą zachodziły inne przeciwwskazania prawne.

Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegały automatycznym decyzjom opartym na profilowaniu.

Na podstawie art. 6 ust.1 lit.c dane pochodzące z monitoringu wizyjnego przetwarzamy w celu ochrony osób i mienia, uważając to za swój usprawiedliwiony cel. Wszystkie zbierane w ten sposób dane przechowywane są przez okres sześciu miesięcy. Nagrania te, nie będą przekazywane żadnym innym odbiorcom.

Na podstawie art. 21 ust. 1 posiada Pani/Pan prawo wniesienia sprzeciwu wobec niewłaściwego przetwarzanych danych osobowych, jeżeli nie posiada Pan/Pani żadnych zobowiązań wobec Biblioteki.

Na podstawie art. 20 ust. 1 posiada Pani/Pan prawo do przeniesienia danych do innego Administratora Danych, jeśli dane przetwarzane są w związku z udzieloną zgodą lub zawartą umową.

Na podstawie art. 77 ust.1 posiada Pani/Pan prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, który zajmuje się ochrona danych osobowych, gdy uzna Pani/Pan, iż przetwarzanie danych osobowych Pani/Pana dotyczących narusza przepisy o ochronie danych osobowych.

Łukasz Kluza

Mediateka

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Prudniku

Razem, choć na odległość

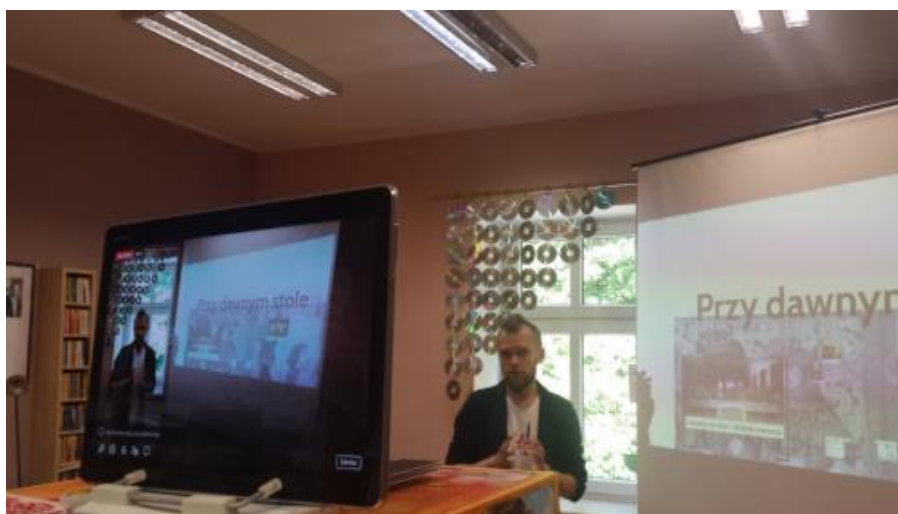
Ekstremalne sytuacje są dla instytucji prawdziwym sprawdzianem skuteczności ich funkcjonowania. Stan pandemii sprawił, że placówki kultury stanęły przed ogromnym wyzwaniem, z którym każda w miarę możliwości stara się zmierzyć. Biblioteka to przede wszystkim ludzie, czytelnicy, stali bywalcy, którzy przybywają w nasze progi nie tylko, aby wypożyczyć książki, audiobooki i inne zbiory. Jesteśmy dla nich przede wszystkim miejscem, które darzą ogromnym zaufaniem i szacunkiem, ostoją, gdzie zawsze znajdą odpowiedź na nurtujące pytania i mogą wymienić się poglądami czy po prostu, po ludzku, porozmawiać. Najważniejsze w tych trudnych czasach jest to, żeby właśnie tego zaufania nie zawieść. Dlatego Biblioteka Publiczna w Prudniku starała i stara się być w stałym kontakcie ze swoimi odbiorcami – jesteśmy razem, choć na odległość.

Kiedy 12 marca 2020 roku zapadła decyzja, że wszystkie instytucje kultury Gminy Prudnik zostają zamknięte dla odwiedzających, Mediateka Biblioteki Publicznej w Prudniku miała gotowe rozwiązanie na funkcjonowanie w systemie zdalnym. Od wielu lat prowadzimy w bibliotece szereg zajęć, warsztatów, lekcji i wykładów dla wszystkich grup wiekowych zamieszkujących naszą gminę. Jeżeli zatem nie możemy teraz robić tego twarzą w twarz, musimy przenieść się do wirtualnego świata. Bardzo przydatne jest, jak się okazuje proroczco przede mną wspomniane, posiadanie mediów społecznościowych, które w dobie pandemii są doskonałym przekaznikiem więzi łączącej bibliotekarzy z czytelnikami. Plan na działanie był prosty: należy stworzyć u naszych czytelników przeświadczenie, iż nawet kiedy nie mogą do nas przybyć, być w murach biblioteki, to i tak są nieustannie z nami. Jako że przyzwyczaili się już do wzmożonej działalności edukacyjnej i wielu interesujących wydarzeń, należało z tego skorzystać i ruszyć z serią wirtualnych spotkań.

Po kilku informacjach wyjaśniających i reklamujących nasze zdalne działania 31 marca rozpoczęliśmy nadawanie „na żywo”. Na facebookowym profilu Biblioteki Publicznej w Prudniku utworzyliśmy wydarzenie dotyczące pierwszego z serii wykładów w ramach „Historycznych Eksploracji”. Dotyczył on wielkich, niewyjaśnionych kryminalnych zagadek II Rzeczypospolitej. Relacja miała przebieg na żywo, także można sobie wyobrazić, jak duży stres towarzyszył nam przed jej rozpoczęciem. Nie byliśmy pewni sprzętu, bo, jak wiadomo, złożliwość rzeczy materialnych jest ogromna, baliśmy się, czy odbiór będzie pozytywny oraz czy nie zanudzimy naszych widzów. Z wybiciem godziny 17 ruszyliśmy z pierwszym wykładem. Ku naszemu wielkiemu zaskoczeniu wszystko zadziało poprawnie, frekwencja była więcej niż zadowalająca, a komentarze po spotkaniu bardzo pochlebne. Daliśmy też wybór naszym odbiorcom, jakich tematów chcą wysłuchać podczas kolejnych „Historycznych Eksploracji”. Na kilka dni przed spotkaniem tworzona była na Facebooku specjalna ankieta z dwoma tematami. Ten, który wygrał, był omawiany na zdalnym spotkaniu. Do tej pory były to m. in. historie zwierząt walczących na polach bitew, słów kilka o literaturze kryminalnej, gościliśmy przy dawnym stole, poznając, jak i co jadali nasi przodkowie, nie zapomnieliśmy o Konstytucji 3 Maja czy o rocznicy powstania w warszawskim getcie. Największą popularnością cieszyło się spotkanie dotyczące przedwojennych polskich milionerów oraz historii znanych światowych marek. Stanęliśmy jednak przed pewnym dylematem, który, jak się okazało, był bardzo łatwy do rozwiązania. Pora nadawania nie dla wszystkich odbiorców była odpowiednia, zatem utworzyliśmy na platformie YouTube nasz samodzielny kanał. Każde z późniejszych nagrań było na nim zamieszczane, tak by o dowolnej porze można je obejrzeć.

Skoro spotkania zdalne dla młodzieży i dorosłych się udały, rozpoczęliśmy nadawanie na żywo do młodszej grupy odbiorców. Tak właśnie narodziły się realizowane do dzisiaj „Poranki w Bibliotece”. Spotkania początkowo były w dwóch częściach. Podczas pierwszej miało miejsce głośne czytanie opowiadań i kolorowych dziecięcych historyjek, natomiast po krótkiej przerwie najmłodszy widzowie mieli możliwość wzięcia udziału w zdalnych warsztatach plastyczno-manualnych. Przed każdym porankiem w postach zamieszczanych na Facebooku informowaliśmy, jakie materiały będą potrzebne do wykonania zaprezentowanych podczas warsztatów prac. Staraliśmy się, żeby były to elementy łatwo dostępne, by – w zgodzie z akcją „Zostań w domu” – nie przysparzać rodzicom i opiekunom kolejnych niepotrzebnych wizyt w sklepie.

Muszę przyznać, iż zarówno „Poranki w Bibliotece” jak i „Historyczne Eksploracje” stały się, ku naszemu wielkiemu zaskoczeniu, stałym punktem programu u wielu naszych czytelników. Kiedy 4 maja ponownie otworzyliśmy nasze drzwi dla mieszkańców, z opinii wielu wynikało, że bardzo lubią i chcą w dalszym ciągu oglądać nasze nagrania, gdyż w ten sposób mają jeszcze większy z nami kontakt. Działamy zatem dalej, nagrywając dwa razy w tygodniu „Poranki w Bibliotece” i raz (w każdy piątek o 10) „Historyczne Eksploracje”. O zainteresowaniu naszymi innowacyjnymi działaniami może świadczyć fakt, że stały się przedmiotem artykułów prasowych lokalnych gazet, a podczas jednej z audycji Radia Doxa miałem nawet okazję opowiedzieć o naszych wirtualnych dokonaniach.

Serdecznie dziękuję wszystkim odbiorcom naszych nagrań i zachęcam do śledzenia profilu facebookowego Biblioteki Publicznej w Prudniku oraz kanału na platformie YouTube, gdzie wszystkie spotkania online są sukcesywnie zamieszczane.

Beata Śliwińska
Archiwum Państwowe w Opolu

Święty Jan Paweł II w wybranych dokumentach z zasobu Archiwum Państwowego w Opolu

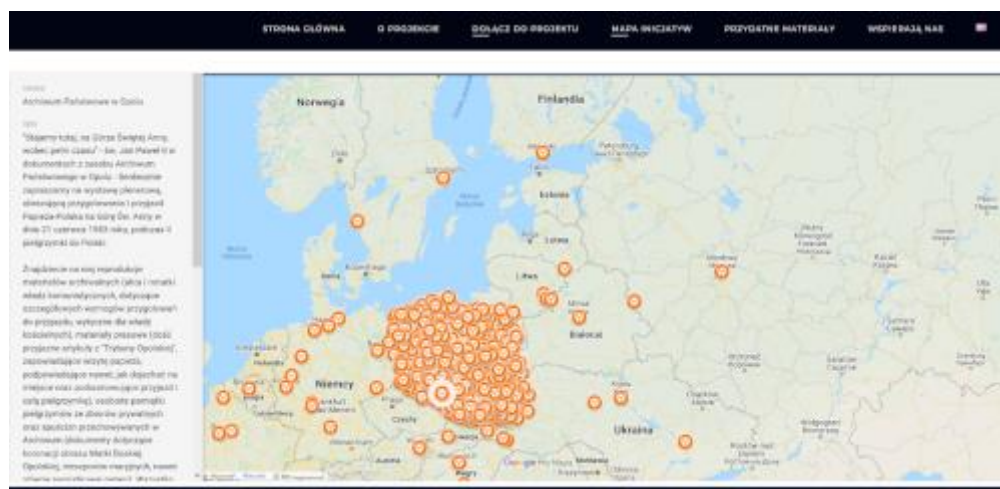
Często wracamy myślami do chwil, które nam dały uśmiech, pociechę, zadowolenie itd. Tym bardziej wracamy do chwil podniosłych, w których miało miejsce ważne wydarzenie, w których dokonało się coś przełomowego. Za takie można z pewnością uznać przybycie papieża-Polaka na Górę Świętej Anny – gdy przyszły Święty przez kilka godzin wlewał otuchę i pociechę w serca rodaków już czwartą dekadę trwających w ustroju nie do końca zgodnym z ich wyborem.

Rok 2020 jest ogłoszony Rokiem Św. Jana Pawła II. Mimo, że nasze życie w ostatnich miesiącach jest zdominowane przez pandemię wirusa, to jednak uważny obserwator dostrzeże wiele inicjatyw mających odciągnąć nasze myśli od epidemicznego marazmu i letargu. Wystarczą podstawowe umiejętności informatyczne, aby uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych online i tym sposobem np. oglądać wystawy. Tak też i Archiwum zaprezentowało kolekcję wybranych zdjęć z wizyty Jana Pawła II na Opolszczyźnie na portalu archiwalnym: www.szukajwarchiwach.gov.pl/kolekcje/-/kolekcje/24194008.

Ponadto wystawa plenerowa otwarta dokładnie w stulecie urodzin św. Jana Pawła II była włączeniem się w akcję „darna100”. Misją archiwum jest upowszechnianie historii na podstawie przechowywanych dokumentów, toteż

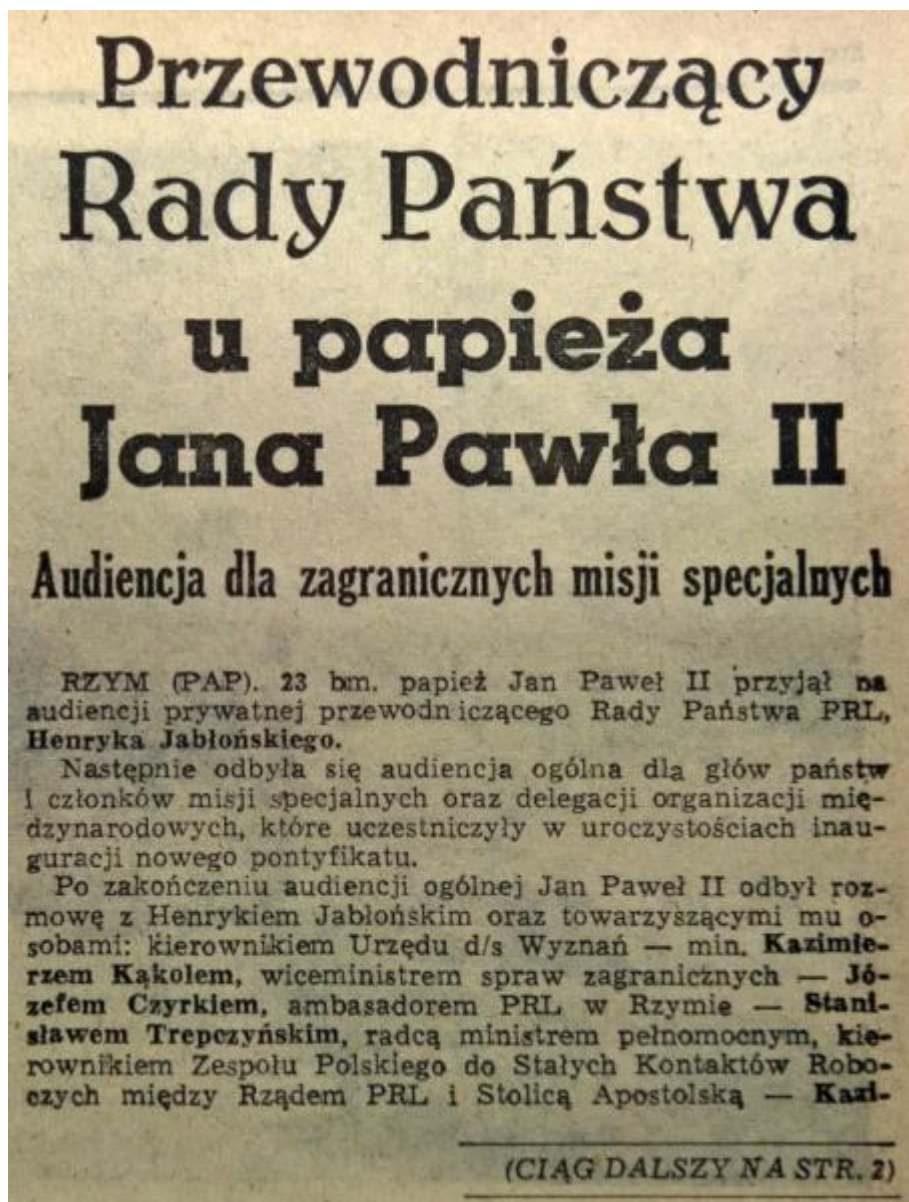
opolska jednostka przypominała, że papieskie szlaki prowadziły nie tylko przez góry czy kontynenty, lecz „z ziemi włoskiej do Polski”, a trzydzieści siedem lat temu również „do ziemi śląskiej” – właśnie na Górę Świętej Anny.

Wystawa Archiwum Państwowego w Opolu na mapie inicjatyw przygotowanych z okazji stulecia urodzin Św. Jana Pawła II – www.darna100.pl

Dla Polaków wyjątkowy był już rok 1978 i jesienny miesiąc październik, kiedy to kardynał Karol Wojtyła został wybrany 455. następcą Świętego Piotra. Jakież było zdumienie wszystkich, gdy 16 października 1978 roku z Bazyliki Świętego Piotra w Rzymie rozległ się głos *Habemus Papam Dominum Carolum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem Wojtyła!* Objął tron Biskupa Rzymu, i – jak się później okazało – nie mając ani jednej dywizji, obalił znieawidzony reżim.

O ile odbudowywanie niezależnego społeczeństwa trwało latami, o tyle przebudzenie było dziełem kilku niezwykle czerwcowych dni w 1979 r., kiedy Papież-Polak, Jan Paweł II (...) odbył swą pierwszą triumfalną pielgrzymkę do ojczyzny¹. Podobno pierwszy sekretarz KC PZPR, dowiedziawszy się, kto został wybrany papieżem 16 października 1978 roku, jęknął rany Boskie... (co brzmiało dość komicznie w ustach ateisty). Zebrał się jednak szybko i pojechał do Watykanu.

„Trybuna Odrzańska” 1978 nr 243 – zasoby biblioteczne Archiwum Państwowego w Opolu

Po wyborze kardynała Karola Wojtyły na Biskupa Rzymu, władze w PRL przypominały w oficjalnych komentarzach, że *największą doniosłość w dotychczasowych kontaktach polsko-watykańskich miało spotkanie I sekretarza KC PZPR, Edwarda Gierka, z papieżem Pawłem VI – 1 grudnia 1977 r. [kiedy to] pierwszy sekretarz ocenił wysoko wkład Watykanu w dzieło wielkiej sprawy pokoju, bezpieczeństwa i współpracy w Europie, a Paweł VI stwierdził, że pomyślny rozwój PRL służy pokojowi i dalszej współpracy między narodami* (Archiwum Państwowe w Opolu, akta KW PZPR w Opolu, sygn. 45/2579/2935). Od listopada 1978 roku, a więc po wyborze pierwszego w historii Słowianina na Stolicę Apostolską, władze w PRL głośno wyrażały przekonanie, że wybór ten będzie *sprzyjać jedności wszystkich Polaków i pogłębianiu współdziałania kościoła z socjalistycznym państwem (...), w imię utrwalań pokoju na świecie, powstrzymywania sił agresji i wojny, umacniania współpracy i przyjaźni między narodami* (Archiwum Państwowe w Opolu, akta KW PZPR w Opolu, sygn. 45/2579/2935). Niejako z przekąsem oznajmiano: *Pamiętamy, że od 35 lat wierzący ludzie wnoszą swój wkład w budowę socjalizmu w Polsce (sic!)* (Archiwum Państwowe w Opolu, akta KW PZPR w Opolu, sygn. 45/2579/2935). Podkreślano, że *dialog jest obopólnie korzystny. Kościół współczesny próbuje znaleźć swoje miejsce w świecie, którego dynamicznym elementem jest socjalizm* (Archiwum Państwowe w Opolu, akta KW PZPR w Opolu, sygn. 45/2579/2935). Nie omieszkało też dodać, że *niezwykle ważną rolę w umacnianiu dobrych stosunków między partią i państwem a kościołem w Polsce spełniały spotkania I sekretarza KC PZPR z kardynałem Wyszyńskim* (Archiwum Państwowe w

Opolu, akta KW PZPR w Opolu, sygn. 45/2579/2935). Zapewne pisano to z przekąsem, skoro wcześniej władza ludowa przez kilka lat więziła Prymasa, przewożąc Go z miejsca na miejsce... Gratulując kardynałowi Wojtyłę, władza jednocześnie zaznaczała, że nie dopuści do *klerykalizacji życia i stosowania terroru wiary, jakie mogą się w związku z wizytą papieża ujawnić w niektórych środowiskach*. Wyczuwało się nutę groźby w medialnych podsumowaniach zagranicznych komentarzy: *Polski Kościół reaguje z pewnością spokojnie i odpowiednio do niebezpiecznego zaszczytu, jaki go spotkał...* (Archiwum Państwowe w Opolu, akta KW PZPR w Opolu, sygn. 45/2579/2935 i 1482). Władza dosłownie zaglądała Polakom w okna – w zachowanych dokumentach odnajdujemy zapisy m.in. o treści: *od przyjazdu papieża krąży w środowisku miejskim i wiejskim obraz, przed którym gromadzą się członkowie rodzin, odprawiając modły. Obraz ten jest w danej rodzinie 1 dzień, następnie przekazywany jest następnej rodzinie* (Archiwum Państwowe w Opolu, Komitet Miejsko-Gminny w Kietrze, sygn. 45/1987/81). Na nic się zdała ta kontrola – za sprawą Papieża-Polaka blok komunistyczny zaczął się trząść w posiadach, a pierwsze pęknięcia i rysy pojawiły się już podczas pierwszej pielgrzymki papieża do Polski (1979 r.), kiedy to Polacy usłyszeli donośne i mocne słowa: *Nie lękajcie się! Otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi (...). Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi, tej ziemi...* Podśluchiwani i zastraszeni ludzie poczuli siłę, zobaczyli, że w opozycji do władzy stoją nie tysiące, a miliony Polaków. Rok później powstał NSZZ „Solidarność”, zaś po drugiej pielgrzymce papieża do kraju generał Jaruzelski ogłosił zniesienie stanu wojennego.

Papież na Górze Św. Anny - Archiwum Państwowe w Opolu, Spuścizna Heleny Lasończyk, sygn. 45/3571/107

Podczas pierwszej pielgrzymki odwiedził „ukochaną Matkę” na Jasnej Górze, podczas drugiej wylądował na „Górze ufnej modlitwy”, jak nazwał Górę Świętej Anny i odwiedzając, jak to ujął, „Babcię Jezusa”. Nic nie zapowiadało, że podczas drugiej pielgrzymki papież pojawi się na Opolszczyźnie – trwał stan wojenny, a Śląsk (część tzw. Ziemi Odzyskanych) był szczególnie czujnie obserwowany przez władze, tłumiące wszelkie większe przejawy religijności w narodzie. Jak przed dwustu laty pruskie władze zabraniały pielgrzymek na Jasną Górę i Kalwarię Zebrzydowską, to teraz posuwały się nawet do tak nieprawdopodobnych posunięć, jak aresztowanie obrazu (kopii) Matki Boskiej Częstochowskiej, „pielgrzymującego” parafiach przez obchodami 1000-lecia chrztu Polski. Przybycie Jana Pawła II na Górę Św. Anny zawdzięczamy usilnym zabiegom ówczesnego biskupa Alfonsa Nossola, po których trasę papieskiej pielgrzymki zmieniono. Wcześniej, podczas wizyty w Watykanie, opolski biskup zostawił papieżowi w prezencie figurkę św. Anny Samotrzeciej, która swoją obecnością przypominała Janowi Pawłowi II o Śląsku Opolskim.

W zasobie Archiwum Państwowego w Opolu znajdujemy ciekawe informacje dotyczące przygotowań i przyjazdu Jana Pawła II na Górę Świętej Anny (21 czerwca 1983 roku) w trakcie drugiej pielgrzymki do Polski (16-21 czerwca 1983 roku).

W Archiwum zachowały się notatki ze spotkań zespołów przygotowujących pielgrzymkę na Górze św. Anny. Jak czytamy w archiwaliach, pod koniec kwietnia 1983 roku na rozmowach spotkały się strony przygotowujące z ramienia województwa opolskiego przyjazd Papieża-Polaka: zespół Kurii Diecezjalnej w Opolu i zespołu Wojewody Opolskiego, reprezentowane przez Ordynariusza Diecezji bpa Alfonsa Nossola, sufragana Kurii bpa Jana Wieczorka, radcę Kurii ks. Helmuta Sobeczko i proboszcza katedry opolskiej ks. Stefana Baldego oraz Wojewodę Opolskiego Zbigniewa Mikołajewicza, wicewojewodę Zygmunta Siedleckiego i dyrektora Wydziału ds. Wyznań Mikołaja Peplińskiego:

- dekretem Biskupa Opolskiego z dnia 29 marca b.r. diecezjalną komisję do spraw pielgrzymki Ojca św. oraz sekcje. Kierownicy sekcji tworzyli Komisję Główną. Przewodniczącym Komisji był bp Jan Wieczorek-sufragan diecezji, a jego zastępcami - ks. Helmut Sobeczko, ks. Stefan Baldy oraz prowincjał O.O. Franciszkanów O. Dominik Kiesch. Sekretarzem został ks. Andrzej Hanich-notariusz Kurii.

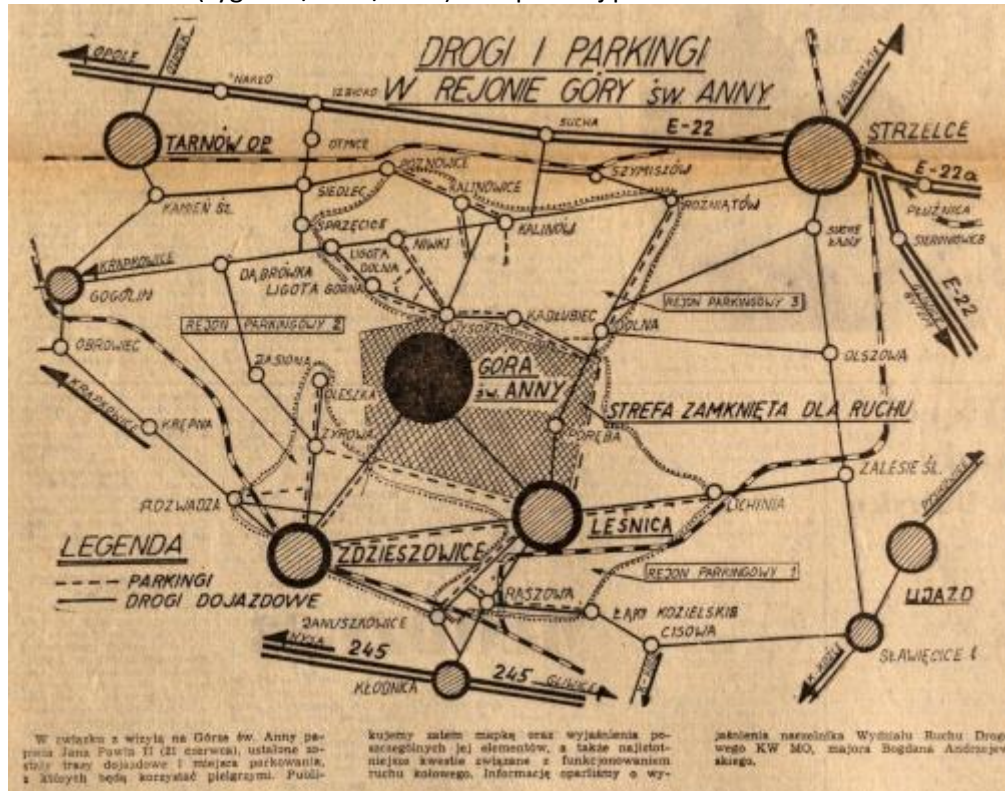
Archiwum Państwowe w Opolu, akta Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, sygn. 45/2026/1056

Rozmowy prowadzono długo, skrupulatnie ustalając najdrobniejsze szczegóły – z właściwą sobie drobiazgowością i wnikliwością władze ustalały, co następuje: *w strefie bezpośredniej i przy ołtarzu [będą] osoby zaproszone i sprawdzone (...). Podczas uroczystości (...) Kuria będzie apelowała o spokojny i religijny sposób zmanifestowania swego udziału – bez haseł i emblematów o treści antypaństwowej i antysocjalistycznej (...)* (Archiwum Państwowe w Opolu, akta Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, sygn. 45/2026/1056). Jednakże, jak pokazały późniejsze zdjęcia, o to akurat było trudno:

Archiwum Państwowe w Opolu, Zbiór Zbigniewa Bereszyńskiego, sygn. 45/3646/4

Wreszcie zatwierdzono lądowisko dla helikopterów papieskich w miejscowości Wysoka (Archiwum Państwowe w Opolu, akta Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, sygn. 45/2026/1056). Biskup Nossol wnioskował o zaplanowanie alternatywy przyjazdu papieża (...) pociągiem specjalnym z Wrocławia do Zdieszowic, ze Zdieszowic na Górę św. Anny i z powrotem samochodem specjalnym. Prosił władze także o zwolnienie od pracy i zajęć szkolnych w dniu 21.06.83r., na co Wojewoda Opolski przystał, zaznaczając jednak konieczność konsultacji z Kuratorium i Ministerstwem (sygn. 45/2026/1056). W opolskiej prasie drukowano nawet wskazówki dojazdu na miejsce:

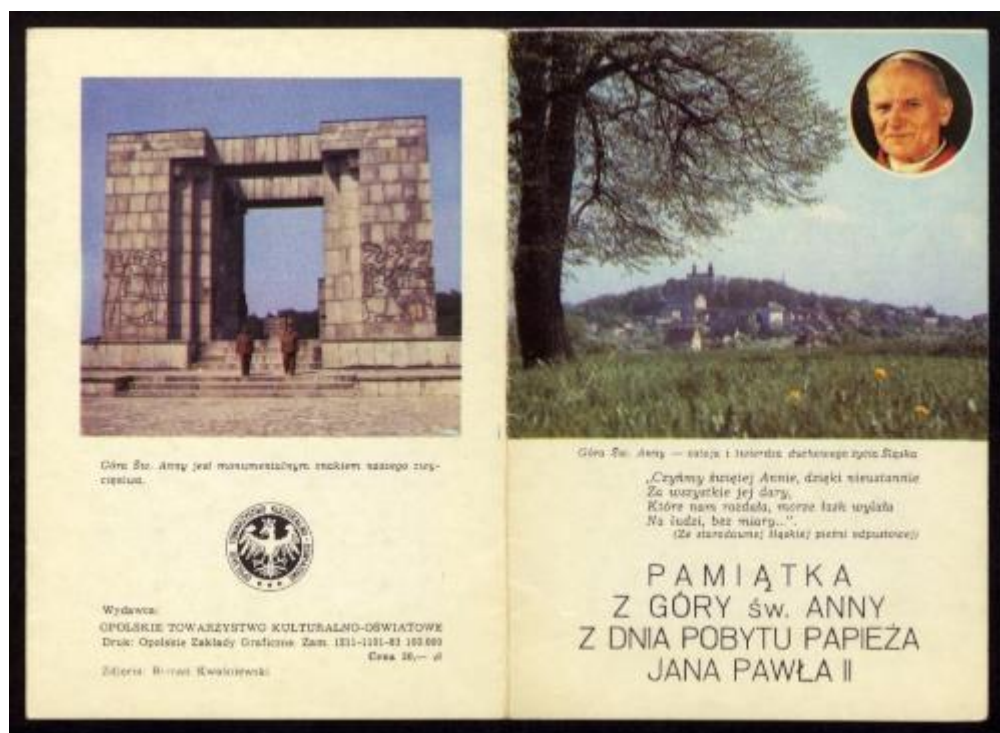

„Trybuna Opolska” 1983, nr 143 – zbiory biblioteczne Archiwum Państwowego w Opolu

Podczas niesporów maryjnych na Górze św. Anny papież podkreślał związki Jasnej Góry z Górą Świętej Anny i Opolszczyzną, bowiem od listopada 1655 roku do Wielkanocy 1656 roku w kościele paulinów w Mochowie przechowywany był Cudowny Obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, przed którym modlił się król Jan Kazimierz, a który to obraz wywieziono z Częstochowy, by nie dostał się w protestanckie ręce Szwedów. Czerwcowy dzień 1983 roku był podniósł także dlatego, że Jan Paweł II dokonał koronacji obrazu Matki Boskiej Opolskiej, polecając pątników nieustającej opiece tej *łączniczki pokoleń*².

fot. Jerzy Stemplewski, Archiwum Państwowe w Opolu, Zbiór Jerzego Stemplewskiego, sygn. 45/3790/48

Archiwum Państwowe w Opolu, Spuścizna Heleny Lasończyk, sygn. 45/3571/41

Władza odnotowywała z ulgą, że wizyta papieża na Górze Św. Anny przebiegała jednak planowo i bez zakłóceń (...), [choć nie bez] incydentów o charakterze politycznym: (...) w tłumie wiernych pojawiło się około 20 transparentów przygotowanych przez „podziemie” „Solidarności” (Archiwum Państwowe w Opolu, akta Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, sygn. 45/2026/1056), część służby liturgicznej miała wpięty znaczek „Solidarności”, a wierni wznosili ręce z palcami na znak „V”. Pojawiły się rozbieżności co do liczby zgromadzonych wiernych: Komenda Wojewódzka MO twierdziła, że zebranych było ok. 750 tys., zaś strona kościelna informowała o milionie (sygn. 45/2026/1056).

Wydawałoby się, że po odlocie papieża do Watykanu nic się nie zmieniło – ulicami nadal jeździły czołgi, wiadomości nadal cenzurowano, produkty w sklepach nadal były „na kartki”, na Górze Św. Anny manifestowała tym razem młodzież ze Związku Młodzieży Polskiej – a jednak. W wakacyjny dzień 22 lipca 1983 roku Polacy przecierali oczy ze zdumienia i niedowierzania, słuchając generała Jaruzelskiego, przyznającego że nadszedł czas, aby podać sobie ręce – co mówił, oznajmiając koniec stanu wojennego i udzielając amnestii członkom „Solidarności” więzionym za udział w nielegalnym związku... W październiku tegoż roku Lechowi Wałęsie przyznano Pokojową Nagrodę Nobla, do Polski na kilka dni przyjechała Matka Teresa z Kalkuty, której tę nagrodę przyznano 4 lata wcześniej; w Opolu po dwuletniej przerwie znów „królowała polska piosenka” i było „wyjątkowo gwarno”, ponieważ 30 czerwca 1983 roku rozpoczął się Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki...

Archiwum Państwowe w Opolu posiada w zasobie także dokumenty mówiące o tym, jak pamięć o papieżu-Polaku jest żywa w świadomości opolan. Zdjęcia ze Zbioru Jerzego Stemplewskiego (Archiwum Państwowe w Opolu, Zbiór Jerzego Stemplewskiego, sygn. 45/3790/48) pokazują obchody pierwszej rocznicy śmierci w kościele akademickim na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego oraz odsłonięcie tablicy pamiątkowej na dziedzińcu Collegium Maius. Dokumentują również nadanie imienia Jana Pawła II placowi k. Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu (2006 r.), podczas którego obecny był pan Eugeniusz Mróz, przyjaciel św. Jana Pawła II z młodości.

Na zdjęciu siedzi pan Eugeniusz Mróz, przyjaciel św. Jana Pawła II z młodości
fot. Jerzy Stemplewski, Archiwum Państwowe w Opolu, Zbiór Jerzego Stemplewskiego, sygn. 45/3790/48

Materiały z Regionalnego Centrum Kształcenia Języków Obcych w Opolu (Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3565/533) przypominają o konkursie plastycznym zorganizowanym przez Klub Inteligencji Katolickiej na VII Dzień Papieski pt. „Jan Paweł II Obrońca godności człowieka w 2007 roku. Z kolei Stowarzyszenie „Klub Związków Twórczych” w Opolu (Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 45/3322/112) okazało się bardzo kreatywne z

realizowaniu inicjatyw poświęconych przyszłemu błogosławionemu i świętemu, organizując m.in. wieczór poetycki pt. „Opolscy poeci w hołdzie św. Janowi Pawłowi II” (2014 r.), wieczór poezji w opolskiej katedrze z udziałem m.in. chóru „Cantate Deo” (2015 r.), zaś na wieczór muzyczny w kościele „na Górcę” w Opolu zapraszano z okazji drugiej rocznicy kanonizacji św. Jana Pawła II (2016 r.).

Zdjęcia p. Jerzego Stemplewskiego pokazują także to, czego św. Jan Paweł II bardzo chciał uniknąć, prosząc usilnie: *Módlcie się za mnie*. Otóż 25 czerwca 2000 roku w rocznicę pielgrzymki Ojca Świętego na Górę Świętej Anny odsłonięto pomnik św. Jana Pawła II postawiony papieżowi jeszcze za Jego życia.

Ostatnia tablica wystawy Archiwum Państwowego w Opolu podsumowuje postać niezwykłego polskiego świętego cytatem z Tytusa Liwiusza, iż „Verba docent, exempla trahunt” („Słowa uczą, lecz przykłady pociągają”). W tym szczególnym czasie, jakim jest stan zagrożenia epidemicznego, wystawa zostawia jednak oglądającego z pytaniem: „Quo vadis, Domine?” („Dokąd idziesz?”). Szczęśliwie towarzyszy temu uspokajający gest błogosławieństwa, w jakim jest przedstawiony papież na pomniku z Góry Św. Anny. Niech nam towarzyszy stale – zwłaszcza w tym roku.

fot. Jerzy Stemplewski, Archiwum Państwowe w Opolu, Zbiór Jerzego Stemplewskiego, sygn. 45/3790/48

[1] J. Kuroń, J. Żakowski, *PRL dla początkujących*, Wrocław 1995, s. 208.

[2] *Pielgrzymki do miejsc świętych. Przewodnik po najważniejszych sanktuariach Polski i świata. Część 14 – Góra Św. Anny, Loreto, Supraśl*, dodatek do „Gazety Wyborczej”, Warszawa [b.r.], s. 6.

Anna Załona
Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu

Kamila Wartanowicz (1911-2000): 20. rocznica śmierci pierwszej dyrektorki Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu

W 2020 roku mija dwudziesta rocznica śmierci Kamili Wartanowicz – pierwszej dyrektorki Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu, jednej z najbardziej cenionych i zasłużonych osobowości opolskiego bibliotekarstwa.

Fot. 1. Kamila Wartanowicz (pierwsza z lewej) przed pierwszą siedzibą PBW w Opolu przy ul. Ozimskiej.¹

Kamila Wartanowicz urodziła się 18 czerwca 1911 roku w Buczaczu (obecnie Ukraina, obwód tarnopolski) w mieszczańskiej rodzinie Mieczysława i Marii Ślusarków. Rodzice dbali o wszechstronne wychowanie czterech córek, oprócz nauki w szkole pobierały one prywatne lekcje malarstwa, muzyki, języka francuskiego oraz tańca towarzyskiego. Kamila Wartanowicz uprawiała także grę w tenisa i pływanie. Wszystkie te umiejętności wykorzystywała później w pracy nauczycielskiej. Była absolwentką Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Brzeżanach. W latach 1930-1942 pracowała w szkołach powszechnych województwa tarnopolskiego. W 1932 roku wyszła za mąż za ziemianina pochodzenia ormiańskiego Józefa Wartanowicza. Urodziła dwoje dzieci, córkę Marię i syna Andrzeja. W czasie II wojny światowej, po zajęciu rodzinnych ziem przez Niemców, zrezygnowała z pracy w szkole, a po objęciu tych terenów przez władze radzieckie wróciła na krótko do pracy w zawodzie nauczycielskim². Po tragicznej śmierci męża w lutym 1945 roku, wraz z innymi repatriantami, przybyła na Śląsk i zamieszkała w Kuźni Raciborskiej, pracując początkowo jako referent ds. socjalnych. W latach 1947-1949 była wychowawczynią dziewcząt w Młodzieżowym Ośrodku Szkoleniowym w Sławęcicach, z czasem awansowała na zastępcę dyrektora tej placówki do spraw pedagogicznych³. W latach 1950-1951 pracowała jako nauczycielka w Szkole Podstawowej w Kuźni Raciborskiej. 27 marca 1951 roku została pierwszą dyrektorką Centralnej Biblioteki Pedagogicznej w Opolu, powołanej decyzją Wydziału Oświaty Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu, którą tworzyła od podstaw. Jej zadaniem było formalne i merytoryczne zorganizowanie biblioteki w Opolu oraz sieci powiatowych bibliotek pedagogicznych.

Centralna Biblioteka Pedagogiczna w Opolu powstała w kilka miesięcy po utworzeniu województwa opolskiego (wyodrębnionego głównie z województwa śląsko-dąbrowskiego i wrocławskiego)⁴. Inicjatorem powstania

specjalistycznej biblioteki przeznaczanej dla nauczycieli i pracowników oświaty był ówczesny kierownik Wydziału Oświaty Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Teodor Musioł. Pierwsza dyrektorka biblioteki pedagogicznej w Opolu tak wspominała początki tworzenia księżnicy: „Jakże był skromny księgozbiór biblioteki – tylko 85 volumenów, które otrzymała biblioteka z Inspektoratu Opolskiego. Z takim „majątkiem“ zaczynała działalność dzisiejsza PBW. Pierwsze pomieszczenia biblioteki znajdowały się na parterze budynku Zarządu Okręgu ZNP przy ul. Ozimskiej 55. Były to dwa skromne pokoje. Praca zaczęła się od wynoszenia gruzów, wstawiania szyb, zamków w drzwiach, reperacji pieców, malowania podłóg i wreszcie ustawiania książek na pożyczonym regale, a dla pracowników wypożyczono dwa stoły i trzy krzesła”⁵.

Wraz z Centralną Biblioteką Pedagogiczną powstało sześć powiatowych bibliotek publicznych (w Brzegu, Kluczborku, Koźlu, Nysie, Oleśnie i Raciborzu), które utrzymywała i zaopatrywała biblioteka w Opolu. Powiat opolski nie posiadał powiatowej biblioteki pedagogicznej, ponieważ biblioteka centralna przejęła na siebie obowiązek obsłużenia nauczycielstwa tegoż powiatu⁶. Pod koniec 1951 roku nastąpiła zmiana nazwy biblioteki na Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Opolu. W 1952 roku powstały dwie nowe biblioteki pedagogiczne w Koźlu i Głubczycach, tak więc sieć biblioteczna liczyła już osiem bibliotek powiatowych, które stale powiększały swój księgozbiór i liczbę czytelników⁷.

Pierwsze lata działalności PBW w Opolu to ogrom prac związanych z organizacją biblioteki wojewódzkiej, gromadzeniem i opracowywaniem księgozbioru, zakładaniem inwentarzy, katalogów, szkoleniem personelu i tworzeniem pedagogicznych bibliotek powiatowych. Ważną pracą było uporządkowanie nowego księgozbioru zakupionego z funduszy przekazanych przez Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Kadr Oświatowych. Wszyscy pracownicy, na czele z dyrektorem Wartanowicz, zajęli się tą pracą. W bibliotece zorganizowano ponadto punkt dyskusyjny związany z projektem konstytucji⁸. Codziennie też jeden z pracowników pełnił dyżur z konsultantem wyznaczonym przez Związek Nauczycielstwa Polskiego. Nowym działem, jaki rozwinął się w bibliotece w 1952 roku, była praca instrukcyjna. Zaczęto udzielać informacji w sprawach prowadzenia bibliotek szkolnych i opracowywania księgozbioru. Kamila Wartanowicz wraz z jednym pracownikiem wyjeżdżali w charakterze wykładowców na kursy bibliotekarskie organizowane przez Referat Bibliotek. Kursy takie odbyły się w Dembowcu, Koźlu, Opolu i Oleśnie.

Wobec rozwinięcia pracy PBW, lokal, który dotychczas zajmowała biblioteka, okazał się za mały. W prowadzonej Kronice PBW w Opolu zapisano: „W bibliotece coraz ciasniej – aż poty oblewały, gdy trzeba było wypożyczyć książki. Nie wiadomo, na którym stosie leży poszukiwana książka – czy na krześle, czy na stole, czy pod stołem...? Przy wysuwaniu jednej książki inne spadały na ziemię z hukiem. Wstyd przed czytelnikami!”. Wobec takiej ciasnoty Kamila Wartanowicz wszczęła starania w Wojewódzkiej Radzie Narodowej w Opolu o nowy lokal biblioteczny. Jesienią 1952 roku bibliotekarze dowiedzieli się, że dla bibliotek opolskich remontowany będzie specjalny dwupiętrowy budynek przy ul. Piastowskiej, w którym zamierzano ulokować dwie biblioteki wojewódzkie: pedagogiczną i publiczną. W Kronice PBW w Opolu zanotowano: „Czy można oszaleć z radości? Chyba tak, bo po otrzymaniu nowego lokalu wszyscy pracownicy biblioteki – a było nas już siedmiu – ludzie mający pretensje do powagi i opanowania krzyczeli, śmiali się, podskakiwali, tańczyli – niemal „na rzesach chodzili“. Tak, tak, do czego doprowadza radość...“.

Przeprowadzka do nowego gmachu biblioteki przy ul. Piastowskiej nastąpiła we wrześniu 1953 roku. 6 listopada dokonano uroczystego otwarcia czytelnicy, na które przybyli kierownicy pedagogicznych bibliotek powiatowych. Biblioteka pedagogiczna zajmowała parter dwupiętrowego gmachu. O nowej siedzibie PBW w Opolu w samych superlatywach wyrażano się w lokalnej prasie: „Z prawdziwą przyjemnością wchodzi się do lokalu Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej przy ul. Piastowskiej 18. Nie ma dwóch zdań, że urządzone z dużym smakiem lokal biblioteczny, umieszczony na parterze, jest silnym magnesem przyciągającym czytelnika.[...] Wiele światła, dużo zieleni, wygodne stoliki, pojemny magazyn, sprawna, uprzejma obsługa i absolutna cisza. To wszystko sprawia, że można tu naprawdę z pożytkiem pracować i równocześnie wypoczywać. [...] W imponującej liczbie zgromadzono materiały źródłowe dotyczące historii Śląska. Biblioteka posiada książki w dziesięciu językach (polskie, rosyjskie, niemieckie, łacińskie, greckie, francuskie, angielskie, węgierskie, hebrajskie i włoskie), a więc księgozbiór, którego by pozazdrościła nawet większa biblioteka naukowa”⁹.

Fot. 2. Przeprowadzka do nowej siedziby PBW w Opolu przy ul. Piastowskiej. Pierwsza z prawej Kamila Wartanowicz. 1953 r.

Organizatorka księżnicy wspominała, że biblioteka pedagogiczna „[...] w ostateczności otrzymała „aż” sześć pomieszczeń, z czego dwa przerobiono z komórki na sprzęt gospodarczy i portierni. [...] Pomieszczenie PBW składa się z: wypożyczalni, czytelni, magazynu, pracowni, małego gabinetu dyrektora biblioteki i jeszcze mniejszego pomieszczenia dla administracji i finansów. Przykro daje się odczuwać brak szatni dla czytelników, pomieszczeń na sprzęt gospodarczy, osobnego pomieszczenia na gabinet służby informacyjno-bibliograficznej, osobnej czytelni czasopism, w której zwykle panuje większy ruch związany z wymianą czasopism, co przeszkadza czytelnikom zagłębianym w pracy nad przygotowaniem materiałów do egzaminów, kolokwium, referatów, prac kontrolnych itp. W czytelni korzysta się z księgozbioru podręcznego, złożonego z najcenniejszych dzieł całości zbiorów. Obecnie nie tylko, że czytelnie nie są rozdzielane, ale w jednej sali mieści się jeszcze i gabinet służby informacyjno-bibliograficznej. W pracowni o wymiarach 2,5 na 5 m mieści się dział opracowania księgozbioru (3 osoby) oraz dział instruktażu terenowego (1 osoba). Zgrupowanie 4 osób na tak małej przestrzeni, obok sprzętu koniecznego do pracy, wywołuje nadmierną ciasnotę i również przekreśla wszelkie warunki higieny pracy umysłowej. Dział doboru księgozbioru mieści się kątem w magazynie, dzieląc ten kącik z działem udostępniania”¹⁰. Kamila Wartanowicz, podkreślając współpracę z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Opolu, z którą biblioteka pedagogiczna dzieliła wspólnie budynek, pisała: „[...] było wielkim plusem to, że do biblioteki mógł przyjść każdy. Od analfabety do profesora! I każdy wynosił dobre wrażenia. [...] Księgozbiory się uzupełniały, gdyż przecież budowaliśmy je od podstaw i zdobycie każdej książki do księgozbioru podręcznego to było przeżycie”¹¹. Pierwsza dyrektorka PBW w Opolu starała się, aby „księgozbiór był tak dobierany, aby nauczyciel opracowujący w bibliotece zagadnienie z określonego przedmiotu, nie musiał tracić czasu na poszukiwanie literatury podstawowej do tego przedmiotu w innych bibliotekach, ale mógł z niej korzystać na miejscu, łącznie z literaturą metodyczną. Bowiem biblioteka pedagogiczna stara się zapewnić czytelnikom swoim maksymalną swobodę i wygodę przy zgłębianiu zagadnień metodycznych w oparciu o treść nauczanego przedmiotu w szkole”¹². Ponieważ działalność biblioteki wiązała się ściśle z pracą nauczyciela i szkoły, PBW w Opolu, z inicjatywy dyrektorki, nawiązała kontakt z wydziałami zaocznymi wyższych uczelni, na których studiowali opolscy nauczyciele, i otrzymawszy stamtąd zestawy lektur, posługiwała się nimi jako jednym z kryteriów przy zakupie nowego księgozbioru. „Tak wyraża się absolutne przystosowanie struktury tematycznej księgozbioru do potrzeb nauczycieli”. Sieć bibliotek pedagogicznych województwa opolskiego należała do najmłodszych w kraju, dlatego też wiele książek, wydanych przed utworzeniem sieci, ominęło półki opolskich bibliotek pedagogicznych. Możliwości antykwarycznego zakupu były niewielkie, zwłaszcza w miastach powiatowych. „Biblioteka wojewódzka radzi sobie, jak może; udało się jej zebrać dotąd wiele poszukiwanych i trudnych do nabycia pozycji, jak np. komplet bibliografii Estreichera, podręczniki do historii wychowania S. Kota itp.”¹³.

Pod kierownictwem Kamili Wartanowicz PBW w Opolu zaczęła prowadzić szeroko zakrojoną pracę popularyzatorską, na którą składała się organizacja wystaw okolicznościowych i tematycznych, odczytów, dyskusji, lekcji bibliotecznych dotyczących w szczególności realizacji programu języka polskiego z zakresu „ogólnej wiedzy o książce”. 1 lutego 1954 roku w czytelni PBW w Opolu został uruchomiony ośrodek informacyjno-bibliograficzny, którego zadaniem było udzielanie informacji bezpośrednio, telefonicznie i korespondencyjnie oraz sporządzanie bibliografii dla celów naukowych. W latach 1959-1966 w Opolskiej Rozgłośni Polskiego Radia emitowane były dziesięciminutowe pogadanki radiowe skierowane do nauczycieli i wychowawców. Na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych dwudziestego wieku biblioteka, z inicjatywy dyrektorki, organizowała także spotkania z wybitnymi przedstawicielami polskiej oświaty i kultury, a do najciekawszych należało spotkanie z jednym z luminarzy polskiej pedagogiki – profesorem Bogdanem Suchodolskim (20 kwietnia 1959 roku) – który wygłosił prelekcję *O wychowaniu dla przyszłości*, której wysłuchało 600 nauczycieli całego województwa. W PBW w Opolu gościł również Melchior Wańkiewicz (23 kwietnia 1959 roku), a także profesor Wincenty Okoń (23 listopada 1960 roku), który wygłosił wykład *O eksperymencie w szkole*. Sami pracownicy PBW również organizowali odczyty na bieżące tematy kulturalne, które cieszyły się dobrą frekwencją. Od 1958 roku, celem lepszego udostępniania nabytków czytelnikowi, rozpoczęto wydawanie „Biuletynu nabytków”, który pozwalał czytelnikom zorientować się w tematyce zakupionych książek. W biuletynach zamieszczano także gotowe materiały repertuarowe dotyczące niektórych imprez szkolnych (głównie montaż literackie).

W latach 50. XX wieku Kamila Wartanowicz podejmowała szereg działań na rzecz poprawy funkcjonowania bibliotek powiatowych. W piśmie z dnia 31 stycznia 1955 roku do Prezydium WRN Wojewódzkiego Komitetu FOS w Opolu pisała: „Pedagogiczne biblioteki powiatowe, spełniając ważną funkcję pomocy w doształcaniu i podnoszeniu poziomu nauczycieli, pracują w opłakanych warunkach, cierpiąc na brak szaf na książki, a nawet stołów i krzeseł. Często korzystają z mebli wypożyczonych [...]. Nędzny wygląd pedagogicznych bibliotek powiatowych, które utrzymuje ze swojego niezbyt wysokiego budżetu PBW [...] powoduje niechęć nauczycieli do częstszego odwiedzania i pracy na miejscu w bibliotece. Mimo opłakanych warunków pracy pedagogiczne biblioteki powiatowe objęły swym działaniem przeszło 50% nauczycieli. [...] Biblioteki czują się pokrzywdzone i zapomniane. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu prosi serdecznie o uwzględnienie w potrzeby ww. placówek i dopomożenia im, ażeby, widząc opiekę, poczuły się pełnowartościowymi placówkami i stanęły w równym rzędzie z innymi kulturalno-oświatowymi instytucjami”¹⁴. Starania dyrektorki doprowadziły do przyznania bibliotece pomocy finansowej. Uchwałą z 31 maja 1955 roku Wojewódzki Komitet FOS przy Prezydium WRN w Opolu przyznał kwotę 200 tys. na urządzenie bibliotek pedagogicznych na terenie województwa opolskiego. Ponadto, celem poprawy pracy w bibliotekach terenowych, Kamila Wartanowicz podjęła starania o etaty bibliotekarskie dla bibliotek powiatowych, a na odprawie kierowników tychże bibliotek 20 grudnia 1956 roku wystosowała pismo do ministra oświaty z prośbą o przyznanie pełnych etatów¹⁵.

Fot. 3. Kamila Wartanowicz przy popiersiu Apolla. 1953 r.

W 1961 roku PBW w Opolu obchodziła 10-lecie istnienia. Z księgozbioru liczącego 336 pozycji zwiększyła swoje zbiory do 35 tys. egzemplarzy, a wraz z księgozbiorem znajdującym się w trzynastu oddziałach powiatowych liczba zbiorów przekraczała 60 tys. W ciągu dziesięciu lat „biblioteka stała się obszernym arsenalem uzbrajającym nauczyciela w tę niezbędną dla niego broń, jaką jest książka”¹⁶. W 1963 roku, dzięki zabiegom dyrektora Wartanowicz, uzyskano dwuizbowy lokal o powierzchni 32 m² przy ul. Strzelców Bytomskich 10, dla pomieszczenia filii PBW, nazywanej żartobliwie „ambasadą”. Zdeponowano w niej księgozbiór obcojęzyczny w liczbie 8,5 tys. voluminów. W Wydziale Zbiorów Specjalnych przechowywano, szczegółowo opracowywano i udostępniano księgozbiór, który przejęty został z byłej biblioteki klasztornej w Nysie. Był to księgozbiór w językach: greckim, łacińskim, niemieckim, francuskim, angielskim. Bogato reprezentowany był dział śląski w języku niemieckim, zawierający ok. 1000 voluminów. Należy też odnotować kolejne wydarzenie świadczące o rozwoju PBW – w schemacie organizacyjnym w 1965 roku pojawił się Wydział Metodyczny, który gromadził, opracowywał i udostępniał sprzęt i środki audiowizualne. Tworzony katalog środków audiowizualnych obejmował trzy główne działy: płyty, przezrocza i materiały poglądowe. Gabinet Metodyczny posiadał również księgozbiór z dziedziny bibliotekoznawstwa i wiedzy o książce, pomoce metodyczne do szkolenia bibliotekarzy oraz kontynuował budowę katalogów i kartotek z zakresu bibliotekarstwa, czytelnictwa i prawnych przepisów bibliotecznych¹⁷. Po długich staraniach dyrektor Kamili Wartanowicz w 1964 roku został przydzielony bibliotece jednopiętrowy budynek sąsiadujący z lokalem PBW. Trwająca dwa lata adaptacja budynku dla potrzeb bibliotecznych została zakończona w sierpniu 1966 roku i pracownicy biblioteki rozpoczęli urządzenie magazynów, Wydziału Administracyjno-Finansowego, Wydziału Instruktażu Terenowego i gabinetu dyrektorskiego. Rozpoczęto również remont starego lokalu. Wszystkie te przedsięwzięcia poprawiły warunki pracy PBW, unowocześniły i uczyniły bardziej estetycznym wygląd całego lokalu. Dużym wydarzeniem było zainstalowanie centrali telefonicznej na dziewięć aparatów. Ponadto nieco wcześniej biblioteka otrzymała samochód marki Nysa, który został

przystosowany do przewożenia księgozbioru do szkół wiejskich województwa opolskiego. Tym samym PBW w Opolu stała się pierwszą biblioteką pedagogiczną w kraju, która w swojej pracy wykorzystywała bibliowóz¹⁸.

Fot. 4. Kamila Wartanowicz wręcza nagrody czytelnikom. Dni Oświaty, Książki i Prasy w 1959 r.

Kamila Wartanowicz aktywnie podnosiła swoje bibliotekarskie kwalifikacje zawodowe. W 1956 roku złożyła państwowy egzamin bibliotekarski w Warszawie, a w 1962 roku rozpoczęła zaoczne studia na Uniwersytecie Wrocławskim w Studium Bibliotekoznawstwa dla Pracujących, które ukończyła 16 listopada 1965 roku złożeniem egzaminu magisterskiego. Tak wspominała okres studiów: „Czerpałam i wchłaniałam wiedzę podawaną przez takich profesorów, jak: Antoni Knot, Marta Burbianka, Karol Głombowski, Jan Trzynadlowski i inni. Nazwiska profesorów wielkie i znane, ale i wymagania w stosunku do braci studenckiej również duże. Nie folgowano nikomu bez względu na wiek czy zajmowane stanowisko”¹⁹.

Była aktywnym działaczem ZNP (od 1930 roku), założycielem i członkiem Sekcji Bibliotekarzy przy Zarządzie Okręgu w Opolu (1958-1970), członkiem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich²⁰. Przez wiele lat kształciła kadry bibliotek szkolnych i pedagogicznych, Jej wielką zasługą była organizacja i kierownictwo (od 1952 roku) wakacyjnych kursów bibliotekarskich dla bibliotekarzy szkolnych (m.in. w Kluczborku, Koźlu, Namysłowie, Opolu), a jakość tych kursów nauczyciele określali jako „dokładnie przygotowujące do pracy w bibliotece”. Była wykładawcą w punkcie konsultacyjnym Państwowego Ośrodka Kształcenia Korespondencyjnego Bibliotekarzy, szkoleń przyszłych bibliotekarzy, którzy przyszli do zawodu z posad nauczycielskich. Jej zdaniem bibliotekarzem szkolnym i pedagogicznym mógł być najbardziej doświadczony, solidny, obowiązkowy, odczytany, uczynny nauczyciel, przejęty troską o dobrze funkcjonującą szkołę i wychowanie. Uważała, że zasadniczą sprawą dla bibliotekarza szkolnego powinno być uczynienie z niego pełnowartościowego członka rady pedagogicznej z głosem decydującym, a nie tylko doradcym²¹.

Fot. 5. Wakacyjny kurs dla bibliotekarzy szkolnych w Koźlu. W pierwszym rzędzie, piąta z lewej – Kamila Wartanowicz. 1956 r.

Propagowała czytelnictwo oraz pracę samokształceniową nauczycieli, określając rejestr poczynań i zadań bibliotek pedagogicznych w tym zakresie. Dostrzegała także kwestię rozwoju kulturalnego pedagogów, czyli konsumpcji dóbr kulturalnych wytwarzanych przez świat twórczy. Uważała, że należy dopomóc nauczycielom w możliwości wzięcia udziału w spektaklach i zwiedzaniu wystaw artystycznych. Według niej wyjazdy do teatru, na koncerty lub zwiedzanie wystaw winien organizować Związek Nauczycielstwa Polskiego, natomiast bibliotekarze powinni orientować się, jakie rozrywki kulturalne w danym miesiącu odbędą się na terenie miasta i informować o nich kolegów. W związku z tym biblioteki pedagogiczne powinny gromadzić u siebie programy teatralne, katalogi wystaw, programy koncertów symfonicznych, zawsze do wglądu nauczycieli. Ponadto bibliotekarze powinni również podejmować inicjatywę udzielania pomocy nauczycielom-artystom, np. urządzając wystawy malarskie i fotograficzne, ponieważ „winniśmy bowiem widzieć w nauczycielu nie tylko konsumenta kultury, ale też i współtwórcę kultury”²².

Kamila Wartanowicz działała aktywnie także na szczeblu centralnym, przyczyniając się do wywalczenia dla bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych 30-godzinnego tygodnia pracy oraz 6-tygodniowego urlopu. W 1969 roku uczestniczyła w Warszawie w pracach Komisji ZGT ZNP – Sekcji Bibliotekarzy nad opracowaniem nowych statutów dla bibliotek pedagogicznych wojewódzkich i powiatowych. Nowym statutowym zadaniem dla PBW było roztoczenie opieki nad działami nauczycielskimi bibliotek szkolnych jako najniższych komórek sieci bibliotek pedagogicznych. Powierzono jej przewodniczenie komisji zobowiązanej do szczegółowego opracowania tego zagadnienia. Jej postulaty (m.in. zwiększenie kadr w bibliotekach wojewódzkich i powiatowych, zwiększenie funduszy na zakup niezbędnej literatury, przydzielenie każdej PBW w Polsce środka lokomocji w postaci mikrobusów) zostały odrzucone przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego. W związku z tym po powrocie do Opola wniosła podanie do Kuratorium Okręgu Szkolnego Opolskiego o przeniesienie jej w stan spoczynku.

Fot. 6. Kamila Wartanowicz (stoi). Konferencja w Nysie. 1970 r.

Obowiązki dyrektora PBW w Opolu sprawowała w latach 1951-1970. Stworzyła sieć bibliotek, w skład której wchodziła Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu oraz trzynaście pedagogicznych bibliotek publicznych na terenie województwa opolskiego, a także osiem punktów czytelniczych PBW, umieszczonych w szkołach powiatu opolskiego. Czas, w którym kierowała biblioteką, „to nieustanna troska o poziom bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych i szkolnych, o rozwijanie usług [...], o autorytet tej placówki, o poziom kształcenia i dokształcania nauczycieli. Nigdy nie obniżała poprzeczki, cel zawsze był odległy, umiała położyć na szali cały swój autorytet, a nawet stanowisko, jeżeli przyszło walczyć o dobro biblioteki”. Według znanej opolskiej bibliotekarki Janiny Kościów PBW pod kierownictwem Kamili Wartanowicz „[...] staje się z czasem jedną z najważniejszych bibliotek w mieście, słynącą ze znakomicie dobranego księgozbioru, dobrze prowadzonej działalności informacyjnej i szkoleniowej. Bibliotekarstwo staje się nie tylko zawodem pani Kamili Wartanowicz, ale jej życiową pasją”²³. O jej zasługach związanych z kierowaniem biblioteką pisano w czasopiśmie ogólnopolskim, m.in w „Głosie Nauczycielskim”: „Dlaczego w Opolskiem bardziej niż gdzie indziej dostrzega się potrzeby bibliotek i wychodzi im naprzeciw? Wydaje się, że w pewnym stopniu jest to zasługą ich samych, a właściwie dyrektora biblioteki wojewódzkiej, kol. K. Wartanowicz, która potrafi walczyć o właściwą pozycję biblioteki”²⁴. Natomiast w „Poradniku Bibliotekarza”, w dziale „Kto jest kim w bibliotekarstwie i informacji naukowej”, zamieszczony został biogram wybitnej opolskiej bibliotekarki²⁵.

Zawsze dbała o poziom kadry pracowniczej, spod jej skrzydeł wyszli znani bibliotekarze, poeci, archiwiści, m.in.: Bogusław Żurkowski, Maria Cichoń, Jan Cichoń, Izabela i Józef Niewińscy, Barbara Stasz (która została w 1970 roku kolejną dyrektorką PBW w Opolu). Umiała stworzyć atmosferę w pracy, była przyjazna i życzliwa, ale i wymagająca. Umiała ocenić swoich współpracowników, dbała o ich wynagrodzenie, uzyskała dodatki specjalistyczne dla najlepszych.

Rezygnując ze stanowiska dyrektorskiego, Kamila Wartanowicz powiedziała: „Nie urodziłam się na fotelu dyrektorskim i nie myślę w rozstroju nerwowym na nim umierać”²⁶. Jako emerytka pracowała nadal na pół etatu w bibliotece Państwowego Studium Kulturalno-Oświatowego i Bibliotekarskiego w Opolu (1972-1984), gdzie tworzyła księgozbiór specjalistyczny, dostosowany do profilu szkoły, nie tylko dla słuchaczy, ale również dla kadry wykładowców. Dyrekcja studium wciągnęła wybitną bibliotekarkę w proces dydaktyczny szkoły; była promotorem prac dyplomowych związanych tematycznie z książką. Dwanaście lat pracy w PSKOiB to najlepszy okres życia zawodowego Kamili Wartanowicz. Była doceniana, otoczona szacunkiem, pozyskała sobie wielu przyjaciół, prowadziła ożywione życie koleżeńsko-towarzyskie. Jej kontakt z młodzieżą wzbudzał podziw i miał niewątpliwą wpływ na kształtowanie postaw przyszłych bibliotekarzy²⁷.

Fot. 7. Kamila Wartanowicz. PBW w Opolu. Lata dziewięćdziesiąte XX w.

Następnie pracowała w Bibliotece Metodyczno-Repertuarowej Wojewódzkiego Domu Kultury w Opolu (1986-1988). Lata pracy na emeryturze zaliczała do szczęśliwych lat swojego życia. Jak wyznała: „Gdybym jeszcze raz miała wybierać zawód – wybrałabym bibliotekarstwo”²⁸. Według Janiny Kościów życie Kamili Wartanowicz „rozsadza ramy każdej oficjalnej biografii, gdyż oprócz pełnionych funkcji była niepowtarzalną osobowością, która wywarła wpływ na nauczycieli i młodzież, z którymi zetknęła się w różnych okresach swego życia”²⁹. Za swoją pracę i zaangażowanie otrzymała wiele odznaczeń: m.in.: Złotą Odznakę ZNP (1962), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1977), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1980), a także odznaki „Zasłużonemu Opolszczyźnie”, „Za Zasługi dla Miasta Opoli”, „Zasłużony Działacz Kultury”, „Zasłużony Działacz TRZZ”. Zmarła 23 września 2000 roku w wieku 89 lat, pochowana została na cmentarzu w Opolu Nowej Wsi Królewskiej.

Materiały źródłowe:

Kronika PBW w Opolu

Archiwum PBW w Opolu

Akta personalne PBW w Opolu

Bibliografia:

1. A.M., *W opolskiej księżnicy*, „Głosy znad Odry. Dodatek Kulturalny Trybuny Opolskiej” 1954, nr 19.
2. Bukałowa D., *Marzenia bibliotekarza*, „Głos Nauczycielski” 1967, nr 19, s. 8.
3. Duda J., Szelka A., Dzionek F., *Słownik biograficzny nauczycieli Śląska Opolskiego. Cz. 2*, Opole 1996, s. 53 : Kamila Wartanowicz.
4. Klimczyk-Wompel M., *Gdybym jeszcze raz miała wybierać zawód – wybrałabym bibliotekarstwo*, „Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego” 1987, nr 3/4, s. 164-166.
5. Kosma F., *Kamila Wartanowicz (18.06.1911-23.09.2000)*, „Kalendarz Opolski” R. 43 (2001), s. 138.
6. Kościów J., *Bibliotekarze kresowi na Śląsku Opolskim*, [w:] *Kresowianie na Śląsku Opolskim*, pod red. nauk. M. Kalczyńskiej, przy współpr. K. Rostockiej, E. Treli-Mazur, Opole 2011, s. 149-157.
7. Kościów J., *Kamila Wartanowicz (1911-2000)*, „Poradnik Bibliotekarza” 2002, nr 1, s. 31-32.
8. Kościów J., *Wojewódzka Biblioteka Publiczna w oczach użytkowników i współpracowników*, „Pomagamy Sobie w Pracy” 1981, nr 1-2, s. 13-19.
9. *Kto jest kim w bibliotekarstwie i informacji naukowej*, „Poradnik Bibliotekarza” 1988, nr 3, wkł. s. (60).
10. Niewińska I., *Nowe formy pracy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu*, „Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego” 1967, nr 1, s. 70-71.
11. *Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu: historia i współczesność (1951-2011)*, red. A. Załona, Opole

2011.

12. *Szli do ludzi z książką: sylwetki bibliotekarzy Opola*, kom. red. Halina Gąszczyńska, Opole 1987.
13. Tomaszewski E., *Po dziesięciu latach*, „Głos Nauczycielski” 1961, nr 3, s. 5.
14. *W punkcie informacyjno-dyskusyjnym Związku Nauczycielstwa Polskiego*, „Trybuna Opolska” 1952, nr 67.
15. Wartanowicz K., *Bibliotekarz organizatorem pracy samokształceniowej nauczyciela*, „Biuletyn Nauczyciela Opolskiego” 1961, nr 3, s. 39-44.
16. Wartanowicz K., *Młodzieżowy Ośrodek Szkoleniowy w Sławęcicach*, [w:] *Zrodził nas czyn*, pod red. Z. Kowalskiego, Opole 1973, s. 180-183.
17. Wartanowicz K., *Narodziny służby audiowizualnej w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu*, „Z doświadczeń bibliotek szkolnych i pedagogicznych” R. 9 (1970), s. 124-128.
18. Wartanowicz K., *Rozwój i działalność bibliotek pedagogicznych województwa opolskiego w okresie XV-lecia Polski Ludowej*, „Biuletyn Nauczyciela Opolskiego” 1960, nr 2 spec., s. 71-76.
19. Zaćlona A., Wartanowicz Kamila, [w:] *Słownik pracowników książki polskiej : suplement 4. [T. 5]*, pod red. M. Rządrowskiej, Warszawa 2016, s. 293-294.
20. Żurkowski B., *Między książką a nauczycielem*, „Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego” 1964, nr 2/3, s. 119-121.
21. Żurkowski B., *Zastosowanie samochodu do pracy bibliotek pedagogicznych*, „Z doświadczeń bibliotek szkolnych i pedagogicznych”, R. 8 (1969), s. 139-148.

---

[1] Zdjęcia pochodzą z Kroniki PBW w Opolu za lata 1951-1970 oraz ze zbiorów prywatnych pracowników.

[2] J. Kościów, *Bibliotekarze kresowi na Śląsku Opolskim*, [w:] *Kresowianie na Śląsku Opolskim*, pod red. nauk. M. Kalczyńskiej, przy współpr. K. Rostockiej, E. Treli-Mazur, Opole 2011, s. 155; J. Kościów, *Kamila Wartanowicz (1911-2000)*, „Poradnik Bibliotekarza” 2002, nr 1, s. 31-32; *Kto jest kim w bibliotekarstwie i informacji naukowej*, „Poradnik Bibliotekarza” 1988, nr 3, wkł. s. (60).

[3] Zob. szeszej K. Wartanowicz, *Młodzieżowy Ośrodek Szkoleniowy w Sławęcicach*, [w:] *Zrodził nas czyn*, pod red. Z. Kowalskiego, Opole 1973, s. 180-183.

[4] Zob. szerzej *Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu: historia i współczesność (1951-2011)*, red. A. Zaćlona, Opole 2011.

[5] M. Klimczyk-Wompel, „*Gdybym jeszcze raz miała wybierać zawód – wybrałabym bibliotekarstwo*”, „Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego” 1987, nr 3/4, s. 164.

[6] K. Wartanowicz, *Rozwój i działalność bibliotek pedagogicznych województwa opolskiego w okresie XV-lecia Polski Ludowej*, „Biuletyn Nauczyciela Opolskiego” 1960, nr 2, s. 72.

[7] Księgozbiór u schyłku 1952 roku liczył 5905 tomów, natomiast zarejestrowanych czytelników było 356.

[8] Zob szerzej *W punkcie informacyjno-dyskusyjnym Związku Nauczycielstwa Polskiego*, „Trybuna Opolska” 1952, nr 67.

[9] A.M., *W opolskiej księżnicy*, „Głosy znad Odry. Dodatek Kulturalny Trybuny Opolskiej” 1954, nr 19, s. 2.

[10] K. Wartanowicz, *Rozwój i działalność bibliotek...*, s. 72-73.

[11] J. Kościów, *Wojewódzka Biblioteka Publiczna w oczach użytkowników i współpracowników*, „Pomagamy Sobie w Pracy” 1981, nr 1-2, s. 17.

[12] B. Żurkowski, *Między książką a nauczycielem*, „Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego” 1964, nr 2/3, s. 119.

[13] *Ibidem*, s. 121.

[14] Archiwum PBW w Opolu A/61, zachowano pisownię oryginalną.

[15] Kierownikami powiatowych bibliotek pedagogicznych byli nauczyciele przeszkoleni na kursach bibliotekarskich pierwszego stopnia. Ich obowiązkiem była praca w bibliotece w wymiarze 11 godzin tygodniowo za 200 zł ryczałtu. Oczywiście, jako pracownicy ryczałtowi, pracę w bibliotece traktowali jako zajęcie dodatkowe, ograniczając się tylko do wypożyczania książek. Archiwum PBW w Opolu, A/3.

[16] E. Tomaszewski, *Po dziesięciu latach*, „Głos Nauczycielski” 1961, nr 3, s. 5.

[17] Zob. szerzej K. Wartanowicz, *Narodziny służby audiowizualnej w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Opolu*, „Z doświadczeń bibliotek szkolnych i pedagogicznych” R. 9 (1970), s. 124-128; I. Niewińska, *Nowe formy pracy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu*, „Kwartalnik Nauczyciela Opolskiego” 1967, nr 1, s. 70-71.

[18] Zob. szerzej B. Żurkowski, *Zastosowanie samochodu w pracy bibliotek pedagogicznych*, „Z doświadczeń

bibliotek szkolnych i pedagogicznych” R. 8 (1969), s. 139-148.

[19] M. Klimczyk-Wompel, *Gdybym jeszcze raz...*, s. 165.

[20] *Kto jest kim...*, s. (60).

[21] K. Wartnowicz, *Bibliotekarz organizatorem pracy samokształceniowej nauczyciela*, „Biuletyn Nauczyciela Opolskiego” 1961, nr 3, s. 43.

[22] *Ibidem*, s. 39-44.

[23] J. Kościów, *Kamila Wartanowicz...*, s. 31-32.

[24] D. Bukałowa, *Marzenia bibliotekarza*, „Głos Nauczycielski” 1967, nr 19, s. 8.

[25] *Kto jest kim...*, s. (60).

[26] M. Klimczyk-Wompel, *Gdybym jeszcze raz...*, s. 165-166.

[27] J. Kościów, *Kamila Wartanowicz...*, s. 32.

[28] M. Klimczyk-Wompel, *Gdybym jeszcze raz...*, s. 166.

[29] J. Kościów, *Kamila Wartanowicz...*, s. 31.

*Zebrała i opracowała
Katarzyna Ostrowska-Pałyga
Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu*

Kronika działalności bibliotek publicznych w woj. opolskim w 2019 r.

I. Podstawowe dane liczbowe

31 grudnia 2019 r. w województwie opolskim działało 306 bibliotek publicznych i ich filii. W bibliotekach zarejestrowano **153 434 czytelników**, którzy wypożyczyli na zewnątrz i na miejscu **3 533 832** jednostek inwentarzowych.

II. Współpraca międzynarodowa WBP w Opolu w 2019 r.

W dniach **31 marca — 4 kwietnia 2019 r.** z wizytą w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu gościli bibliotekarze z Biblioteki Komitatu im. Vörösmarty Mihály w Székesfehérvár na Węgrzech. W skład delegacji weszli: Buriánné Tarró Edit Erzsébet – dyrektor, Ferenczi Edina Krisztina – bibliotekarka z oddziału dla dzieci, Szalai Tamás – kierownik biblioteki i Andrzej Straszewski – tłumacz.

Goście zwiedzili Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, zamek w Rogowie Opolskim oraz oddziały, muzea i zabytki Opola, a także placówki biblioteczne w Brzegu i Gogolinie.

W dniach **26 maja — 1 czerwca 2019 r.** z wizytą w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu gościli bibliotekarze z Obwodowej Biblioteki Publicznej im. Iwana Franka w Iwano-Frankiwsku na Ukrainie. W skład delegacji weszli: Liudmila Babii – dyrektor Iwano-Frankiwskiej Obwodowej Biblioteki Publicznej im. Iwana Franka, Halina Boichuk – główny specjalista z personelu zarządu kultury, Halyna Horban – zastępca dyrektora Iwano-Frankiwskiej Obwodowej Biblioteki Publicznej im. Iwana Franka, Roksolana Bunchak – dyrektor Bołechiwskiego Centralnego Systemu Bibliotecznego, Svitlana Sokulska – dyrektor Kałuskiego Centralnego Systemu Bibliotecznego i Svitlana Dzhoholyk – bibliotekarz działu literatury regionalnej Iwano-Frankiwskiej Obwodowej Biblioteki Publicznej im. Iwana Franka.

Goście zwiedzili Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, jej agendy, muzea i zabytki Opola oraz Rogowa Opolskiego, biblioteki w województwie opolskim i we Wrocławiu, a także zamek w Pszczynie, browar-muzeum w Tychach. Wzięli także udział w Czeskiej Nocy Kultury w WBP.

W dniach **15-20 października 2019 r.** delegacja pracowników Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. E. Smółki w Opolu w składzie: Tadeusz Chrobak - dyrektor WBP, Zdzisława Bernaś-Kośny – Dział Organizacyjno-Administracyjny, Barbara Giedrońc – Oddział Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych, Ewa Kotynia – główny specjalista ds. kadrowych, Krystyna Pawłowska – Dział Gromadzenia, Opracowania i Katalogów, Robert Dudek – kierowca, gościła w Iwano-Frankiwsku na Ukrainie na zaproszenie Obwodowej Publicznej Biblioteki Naukowej im. I. Franki. Program pobytu delegacji przewidywał przede wszystkim szczegółowe poznanie pracy biblioteki wojewódzkiej oraz bibliotek rejonu Iwano-Frankiwskiego. Bibliotekarze z Opola odwiedzili także domy kultury, obiekty sakralne i muzea. W drodze powrotnej do Polski pracownicy WBP zatrzymali się we Lwowie, gdzie odwiedzili Cmentarz Łyczakowski, Cmentarz Obrońców Lwowa oraz stare miasto.

W dniach **22-24 października 2019 r.** w Środkowoczeskiej Bibliotece Naukowej w Kladnie przebywała delegacja bibliotekarzy z Opola: Violetta Łabędzka – kierownik Działu Udostępniania, Mirosława Wąsowicz – pracownik Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Beata Stępnia – pracownik Działu Informacji, Bibliografii i Promocji oraz kierowca Tadeusz Zarwański. Opolscy bibliotekarze zwiedzali lokalne biblioteki: Wojewódzką oraz Miejską Bibliotekę w Kladnie, a także Bibliotekę Narodową i Bibliotekę Miejską w Pradze. Gospodarze przygotowali również atrakcyjny program kulturalny, m.in. koncert jazzowy i wernisaż wystawy fotograficznej. Opolscy bibliotekarze mieli okazję zwiedzić muzeum w pobliskich Lidicach oraz wziąć udział w Niewidzialnej Wystawie w Pradze i spacerować się Mostem Karola.

III. Konferencje i narady

11 kwietnia 2019 r. odbyła się konferencja dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych województwa opolskiego, w trakcie której podsumowano i omówiono działalność bibliotek publicznych w woj. opolskim w 2018

r. Gościem konferencji była Joanna Golczyk – kierownik Fonoteki Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu, która omówiła najważniejsze trendy w bibliotekarstwie.

14 maja 2019 r. X Forum Opolskich środowisk literackich „Polsko-czeskie fascynacje” – udział wzięli: prof. František Všetíčka z Ołomuńca, działacz mniejszości polskiej Stanisław Gawlik z Zaolzia, Bogdan Kokotek – aktor i reżyser, prof. UO Joanna Czaplínska oraz poeta i pisarz Harry Duda. Forum prowadził Janusz Wójcik.

17 września 2019 r. odbyła się konferencja dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych województwa opolskiego. W programie m.in.: omówienie wyników działalności bibliotek publicznych w I półroczu 2019 r. oraz spotkanie z prof. dr. hab. Grzegorzem Leszczyńskim – kierownikiem Zakładu Literatury Popularnej, Dziecięcej i Młodzieżowej Uniwersytetu Warszawskiego, który wprowadził uczestników w obszar literatury dla nastolatków.

3 października 2019 r. odbyło się sympozjum „Zbiory Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu po konserwacji”.

IV. Szkolenia

W 2019 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smołki była organizatorem 38 szkoleń o zróżnicowanej tematyce, mających na celu wzrost kompetencji zawodowych pracowników bibliotek publicznych w województwie opolskim. Zorganizowano szkolenia w formie wykładów, warsztatów, konferencji i seminariów. Działania podjęte przez WBP w Opolu w zakresie doskonalenia zawodowego to m.in.:

szkolenia poświęcone systemowi bibliotecznemu Mak +, Sowa2Marc 21,

cykl szkoleniowy „Tablety w bibliotece”, „Kodowanie w bibliotece”, „Biblioterapia”,

szkolenie „Ochrona danych osobowych”,

szkolenie „Wdrożenie nowego modelu opracowania zbiorów”,

szkolenie „Wirtualna rzeczywistość w bibliotece”,

szkolenie „Najnowsza literatura dla młodzieży”,

szkolenie „Program graficzny GIMP”,

szkolenie „Kontrola zarządcza i zarządzanie ryzykiem”,

warsztaty „Lekcje biblioteczne — nudny obowiązek czy brama do czytelniczego świata”,

kurs dla pracowników nowo zatrudnionych w bibliotekach publicznych.

V. Wystawy objazdowe

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu udostępniła 29 wystaw objazdowych:

„Adam Mickiewicz w kręgu rodziny i przyjaciół”. Wystawa fotograficzna starająca się przybliżyć Adama Mickiewicza w sposób odmienny od przyjętego w podręcznikach szkolnych — nie jako wieszcz, ale człowieka „prywatnego”. Na wystawie przedstawiono krąg osób — rodziny i przyjaciół — bliskich Adamowi Mickiewiczowi w różnych okresach jego życia. Jednocześnie na tym tle przedstawiono bohatera wystawy jako człowieka niepozbawionego wad, ze słabościami, skomplikowanym życiem osobistym. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Jemielnicy.

„Charles Aznavour — portret człowieka i artysty”. Wystawa przedstawia Aznavoura, jako człowieka Renesansu — piosenkarza, autora przeszło 1000 piosenek, aktora i artystę fotografika, jak również przybliża wizerunek prywatny jednego z największych artystów XX wieku. Wystawa była eksponowana w Oddziale Zbiorów Obcojęzycznych w Opolu.

„Edward Pochroń — Benefis”. Wystawa prezentująca dorobek Edwarda Pochronia — dziennikarza naszego regionu, związanego z „Trybuną Opolską”, współzałożyciela i pierwszego redaktora naczelnego miesięcznika społeczno-kulturalnego „Opole”, wieloletniego prezesa opolskiego oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, pomysłodawcę konkursów dziennikarskich. Po rozstaniu z „Trybuną Opolską” współtworzył i był redaktorem naczelnym czasopism: „Gazeta Opolska”, „Echo Gmin”, „Strzelec Opolski”, „Panorama Opolska”. Wystawa eksponowana była w Gminnej Bibliotece Publicznej w Popielowie.

„Kisiel” (Stefan Kisielewski). Stefan Kisielewski to jedna z najbarwniejszych powojennych osobistości w Polsce i niekwestionowany autorytet moralny. Jego przypadająca na okres PRL działalność publiczna obejmowała twórczość kompozytorską, literacką, publicystyczną i dziennikarską. Był też działaczem społecznym i politycznym. Jego bezkompromisowa postawa naraziła go wielokrotnie na represje komunistycznych władz, łącznie z pobiciem przez tak zwanych „nieznanych sprawców”. Wystawa była eksponowana w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kędzierzynie - Koźlu.

„Kraina Petera Schrata. Fotograficzne zapiski znad Małej Panwi”. Dolina Małej Panwi to malowniczy zakątek Górnego Śląska, którego niezwykle piękno uwiecznili uczestnicy plenerowych warsztatów fotograficznych przeprowadzonych w latach 2013–2017 pod opieką Jerzego Stemplewskiego. Zapiski znad Małej Panwi to

podążanie śladami Geoga Hauptstocka, który w książce zatytułowanej „Peter Schrat. Zapiski myśliwego znad Małej Panwi” poetycko opisał te tereny w I połowie XX wieku. Wystawa była eksponowana w Gminnym Ośrodku Informacji, Kultury i Czytelnictwa w Zębowicach.

„Miasto królewskie Székesfehérvár — pocztówki ze zbioru Vörösmarty Mihály Könyvtár”. Wystawa prezentuje pocztówki przedstawiające ważne zabytki Székesfehérvár — najstarszego miasta na Węgrzech, które przez 500 lat było siedzibą królewską i pierwszą historyczną stolicą Węgier. Wystawa była eksponowana w Prudnickim Ośrodku Kultury i Biblioteki Publicznej w Prudniku.

„Obrazki z przeszłości w akwafortach Kajetana Wincentego Kielisińskiego”. Kajetan Wincenty Kielisiński na małych formach graficznych ukazał życie codzienne mieszkańców XIX w. polskich miast i wsi. Na akwafortach zarejestrował stroje monarchów, obrzędy, panoramy miast, zamki lub ich ruiny. Wystawa była eksponowana w Prudnickim Ośrodku Kultury i Biblioteki Publicznej w Prudniku.

„Od Śląska po Kresy”. W 2012 roku mija 15 lat od powstania Wydawnictwa MS, znanego z takich publikacji jak „Opole na dawnej pocztówce”, „Opole — 150 lat fotografii”, „Lwów — ogród snu i pamięci” czy „Kresowe Trójmiasto”. Stanowi to okazję do zaprezentowania publikacji wydawnictwa i osoby jego twórcy Bogusława Szybrowskiego. Wydawnictwo, początkowo specjalizujące się w albumach prezentujących starą pocztówkę czy fotografię, wraz z rozwojem poszerzyło swoją ofertę o książki z zakresu malarstwa, historii oraz opracowania monograficzne, reprints i wydania bibliofilskie, podręczniki, katalogi i książki w językach obcych. Dzisiaj Wydawnictwo MS może się poszczycić prawie 130 albumami i książkami, 26 reprintami starych map, pocztówkami, folderami i innymi drukami ulotnymi stojącymi zawsze na najwyższym poziomie edytorskim. Odwiedzający wystawę mieli niepowtarzalną okazję obejrzenia dorobku wydawniczego jubilata, którego publikacje przenoszą w czas dawnych fotografii i pozwalają porównać wygląd znanych miejsc z tym sprzed kilkudziesięciu lat. Wystawa składa się z 13 plasz prezentujących publikacje wydane przez Wydawnictwo MS, 10 plasz prezentujących fotografie Michała Szybrowskiego. Do wystawy dołączone są mapy wydane przez Wydawnictwo MS. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Reńskiej Wsi, Prudnickim Ośrodku Kultury i Biblioteki Publicznej w Prudniku.

„Papierowe światy — literackie portrety książek, bibliotekarzy i bibliotek”. Wystawa poświęcona znanym powieściom, które w ciekawy i barwny sposób przedstawiają czytelników, księżnice i ich pracowników. Pisarze, niejednokrotnie z przymrużeniem oka, łamią stereotypy dotyczące bibliotekarzy oraz ich pracy, a jednocześnie podkreślają wagę książek w życiu jednostki. Różnorodność gatunków literackich zaprezentowana na wystawie odzwierciedla kreatywność autorów w ujęciu tematu. Wystawa była eksponowana w Bibliotece Publicznej w Paczkowie, Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Ozimku, Gminnej Bibliotece Publicznej w Reńskiej Wsi.

„Poezja jest magiczną stroną życia...”. Wystawa poświęcona Renacie Blicharz — opolskiej poetce, felietonistce, blogerke i recenzentce, która w 2013 roku świętowała 30-lecie pracy twórczej. Na 7 plaszach można obejrzeć zdjęcia poetki, przeczytać fragmenty wierszy i prześledzić jej drogę literacką. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Pokoju.

„Polscy laureaci literackiej Nagrody Nobla”. Wystawa przybliży sylwetki i twórczość polskich noblistów — Henryka Sienkiewicza, Władysława Reymonta, Czesława Miłosza i Wisławy Szymborskiej. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Reńskiej Wsi, Prudnickim Ośrodku Kultury i Biblioteki Publicznej w Prudniku, Gminnej Bibliotece Publicznej w Murowie.

„Sławni Opolanie”. Wystawa prezentuje sylwetki wybranych postaci osób pochodzących z Opolszczyzny i związanych z ziemią opolską zwłaszcza z powiatem opolskim ziemskim. Są to osoby żyjące w różnych okresach historycznych i działające w różnych sferach życia takich jak nauka, kultura, polityka i sport. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Reńskiej Wsi.

„Śpiewamy Tuwima”. Wystawa powstała w ramach obchodów roku Juliana Tuwima. Prezentuje teksty poety, które ubrane w dźwięki przetrwały w postaci niebanalnych utworów muzycznych. Twórczość Tuwima zainspirowała kompozytorów różnorodnej muzyki. Jego wiersze doczekały się aranżacji i wykonań zarówno artystów teatralnych, kabaretowych jak i wykonawców popowych, rockowych czy punkowych. Na wystawie przedstawiana jest plejada niezwykłych wykonawców: od Hanki Ordonówny, Mieczysława Fogga, Marka Grechuty czy Czesława Niemena po współczesne zespoły takie jak Strachy na Lachy, Buldog czy Akurat. Wystawa była eksponowana w Gminnym Ośrodku Informacji, Kultury i Czytelnictwa w Zębowicach.

„Tam szum Prutu, Czeremoszu...”. Wystawa prezentuje Obwód Iwano-Frankiński, położony w zachodniej części Ukrainy. Pokazuje największe miasta obwodu: Iwano-Frankińsk (do 1962 r. Stanisławów) i Kołomyję z ciekawym Muzeum Pisanek. Oglądając wystawę można zachwycić się czarem i magią Huculszczyzny, regionem pięknego

krajobrazu, sztuką ludową i architekturą drewnianą. Wystawa liczy 8 plasz o wymiarach 70x100cm. W 2011 roku ekspozycja została uzupełniona o dodatkowe części: Ceramika (14 plasz), Stroje (10 plasz), Sztuka użytkowa (9 plasz), Pisanki (12 plasz), Krajobrazy (9 plasz). Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Świerczowie.

„W obiektywie Bogusława Szybkowskiego”. Bogusław Szybkowski całym swym życiem związany jest ze Śląskiem Opolskim. Urodził się w Głuchołazach, dzieciństwo i młodość spędził w Prudniku, a od 1965 roku mieszka w Opolu. W 1997 roku założył firmę wydawniczą pod nazwą Wydawnictwo MS. Wydawnictwo, początkowo specjalizujące się w albumach prezentujących stare pocztówki czy fotografie, wraz z rozwojem poszerzyło swoją ofertę o książki z zakresu malarstwa, historii oraz opracowania monograficzne, reprints i wydania bibliofilskie i in. Wydało ponad 200 tytułów książek. Publikacje Wydawnictwa MS stały zawsze na najwyższym poziomie edytorskim, zdobywały nagrody i wyróżnienia na wystawach i targach książek. Obok działalności edytorskiej i kolekcjonerstwa interesowała go fotografia i jej dzieje. Szybkowski jest również autorytetem filatelistyki polskiej, znawcą w dziedzinie filokartystyki (kolekcjonerstwo widokówek) i numizmatyki.

W kręgu jego zainteresowań zawsze była fotografia artystyczna. Zdjęcia prezentowane na wystawie przenoszą widza z szarej miejskiej przestrzeni do magicznego i barwnego świata przyrody, część wykonana została techniką podczerwieni. Wystawa była eksponowana w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Kluczborku, Prudnickim Ośrodku Kultury i Biblioteki Publicznej w Prudniku.

„We mnie jest płomień, który myśli — Zbigniew Herbert (1924-1998)”. Wystawa prezentuje życie i twórczość Zbigniewa Herberta. Przedstawia zdjęcia z albumu rodzinnego, uzupełniona o wspomnienia siostry poety Hanny Herbert-Żebrowskiej oraz przyjaciół m.in. Jana Józefa Szczepańskiego. Wystawę uzupełniają wiersze poety ilustrujące jego życie oraz rękopisy i rysunki. Wystawa była eksponowana w Prudnickim Ośrodku Kultury i Biblioteki Publicznej w Prudniku.

„Wielkanoc na dawnej pocztówce”. Wystawa prezentuje 90 najstarszych przedwojennych pocztówek wielkanocnych pochodzących z wydawnictw polskich, niemieckich, francuskich, rosyjskich oraz węgierskich. Kartki te zdumiewają swoją tematyczną różnorodnością i motywami, na co z pewnością nie miały wpływu fakt, że ich projektem zajmowali się niejednokrotnie znani rysownicy oraz ilustratorzy. Wszystkie pocztówki pochodzą ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Wystawa była eksponowana w Gminnym Ośrodku Kultury. Biblioteka Publiczna w Dobrzenu Wielkim.

„William Shakespeare — wystawa z okazji 450. rocznicy urodzin dramatopisarza”. Poświęcona postaci pisarza, jego twórczości poetyckiej jak i dramatycznej, a także specyfice teatru elżbietańskiego, który rozwijał się za czasów Shakespeare’a. Wystawa była eksponowana w Publicznym Liceum Ogólnokształcącym nr VI w Opolu, Gminnym Ośrodku Informacji, Kultury i Czytelnictwa w Zębolicach.

„Wybrane legendy i podania powiatu opolskiego”. Wystawa prezentuje wybrane legendy z 13 gmin powiatu opolskiego: Chrzastowic, Dąbrowy, Dobrzenu Wielkiego, Komprachcic, Łubnian, Murowa, Niemodlina, Ozimka, Popielowa, Prószkowa, Tarnowa Opolskiego, Tułowic, Turawy. Wystawa ma na celu przypomnienie oraz pogłębienie wiedzy o legendach i podaniach powiatu opolskiego. Wystawa była eksponowana w Gminnym Ośrodku Informacji, Kultury i Czytelnictwa w Zębolicach.

„Z huculskiej skrzyni I i II”. Wystawa prezentuje przyrodę, kulturę oraz tradycje związane z Huculszczyzną — regionem położonym w zachodniej części Ukrainy, na obszarze Karpat Wschodnich, w widłach Prutu, Czeremoszu i Cisy, u stóp Czarnohory i Gorganów, obejmującym część Pokucia i Bukowiny. Na plaszach widoczne są elementy stroju huculskiego: piękne, ręcznie zdobione koszule, serdaki i keptary, biżuterię (zgardy, krywulki czy czepraży), a także charakterystyczne nakrycia głowy (ręcznie haftowane męskie kapelusze tzw. krzesanie czy kobiece białe czepce tzw. peremitki). Na plaszach zobaczyć można również elementy izby huculskiej. Wystawa była eksponowana w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Kluczborku.

„Z kresowego albumu – pocztówki”. Wystawa prezentuje kolekcję przedwojennych pocztówek miast i miasteczek kresowych, pochodzących ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Podziwiać można karty pocztowe ukazujące architekturę i widoki m.in. Lwowa, Stanisławowa, Kołomyji, Brzeżan, Stryja, Wilna, „kresowej Oklahomy” czyli Borystawia i Drohobycza, miejscowości turystycznych jak Jaremcze, Worochta, Zaleszczyki oraz uzdrowisk — Truskawca czy Lubienia Wielkiego. Wystawa była eksponowana w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Wołczyńcu.

„Zamki i Pałace Śląska Opolskiego”. Wystawa przedstawia zamki i pałace znajdujące się na Śląsku Opolskim w początkach XX wieku. Fotograf Robert Weber utrwalił urok niejednokrotnie nieistniejących już dziś, czy

popadających w ruinę obiektów. Wystawa była eksponowana w Gminnej Bibliotece Publicznej w Murowie, Gminnym Ośrodku Informacji, Kultury i Czytelnictwa w Zębowicach, Gminnej Bibliotece Publicznej w Świerczowie.

VI. Spotkania autorskie

W 2019 r. WBP w Opolu zorganizowała 71 spotkań autorskich, w tym m.in.: 36 w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki i 27 w ramach „Zaczytanego opolskiego”. Z czytelnikami spotkali się m.in.: W. Chmielarz, F. Springer, R. Ćwirlej, J. Ćwiek, M. Płaza, K. Ryrych, K. Wilczyńska, J. Jagiełło, K. Skiba, P. Gąsowski, M. Orłoś, P. Milewski, K. Wielicki, D. Masłowska.

VII. Programy, projekty i zadania

W 2019 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i. E. Smołki w Opolu zrealizowała następujące projekty: „Dyskusyjne Kluby Książki 2019” — zadanie „Dyskusyjne Kluby Książki w woj. opolskim” finansowane ze środków Instytutu Książki.

„Kalejdoskop językowo-kulturowy” — zadanie realizowane przez Instytut Książki w ramach programu dotacyjnego „Partnerstwo dla książki”.

„Konservacja zabytkowego zbioru Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu oraz renowacja murów zewnętrznych Zamku w Zespole Zamkowo-Parkowym w Rogowie Opolskim wraz z odprowadzeniem wód deszczowych” realizowane przy dofinansowaniu z Programu Promesa MKiDN 2017 Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

„Zaczytane opolskie” — akcja miała za zadanie popularyzację polskiej literatury poprzez organizację w bibliotekach publicznych woj. opolskiego spotkań z pisarzami i ludźmi kultury. Spotkania odbywały się na obszarze całego województwa, we wszystkich jego powiatach. Pomysłodawcą i fundatorem zadania był Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Koordynatorem „Zaczytanego opolskiego” była Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu, a partnerami biblioteki publiczne działające na Opolszczyźnie.

Zadanie w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych — program finansowany ze środków Biblioteki Narodowej.

Celem Programu, realizowanego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2014-2020 było wzbogacenie i odnowienie księgozbiorów bibliotek publicznych. Zadaniem Programu było wzmocnienie bibliotek publicznych poprzez stały dopływ nowości wydawniczych, a w konsekwencji zwiększenie oferty czytelniczej dla użytkowników bibliotek. W 2019 r. biblioteki publiczne w województwie opolskim zakupiły w ramach projektu 105 125 woluminów na kwotę 2 342 686 zł.

„Zakup sprzętu komputerowego dla WBP w Opolu — etap III” Rozwój infrastruktury kultury Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Priorytet Infrastruktura kultury realizowany przez Departament Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej

Analiza Funkcjonowania Bibliotek

Analiza Funkcjonowania Bibliotek jest projektem realizowanym przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich przy współpracy Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych, Konferencji Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych oraz Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich. Celem projektu jest opracowanie i wdrożenie jednolitych metod oraz narzędzi systematycznej oceny działania bibliotek naukowych, pedagogicznych i publicznych opartych na analizie i porównaniach danych statystycznych oraz wskaźników funkcjonalności w obrębie poszczególnych typów bibliotek, włączając w to badania satysfakcji odbiorców usług bibliotecznych. W projekcie uczestniczyło 67 bibliotek publicznych z województwa opolskiego.

Dyskusyjne Kluby Książki

W województwie opolskim w 2019 r. działało 55 Dyskusyjnych Klubów Książki. Kluby funkcjonowały przy bibliotekach publicznych w: Baborowie, Brzegu, Głubczycach (Wypożyczalnia i Oddział dla Dzieci), Głuchołazach, Gogolinie, Kamieniu Śląskim (filia GBP w Gogolinie), Malni (filia GBP w Gogolinie), Grodkowie, Jemielnicy, Piotrowce (filia GBP w Jemielnicy) Kamienniku, Kędzierzynie-Koźlu, Kluczborku, Krapkowicach, Lewinie Brzeskim, Łosiewie (filia MiGBP w Lewinie Brzeskim), Lubszy, Kościerzycach (filia GBP w Lubszy), Jasienicy Dolnej (filia BP w Łambinowicach), Wierzbiu (filia BP w Łambinowicach), Murowie, Namysłowie, Nysie, Białej Nyskiej (filia MiGBP w Nysie), Oleśnie, Olszance, Opolu – WBP Biblioteka Austriacka, MBP – wypożyczalnia centralna, filia nr 7, filia nr 18, Oddział Dziecięcy, Otmuchowie, Kałkowie (filia BP w Otmuchowie), Paczkowie, Pakosławicach, Prusinowicach (filia GBP w Pakosławicach), Pokoju, Popielowie, Karłowicach, (filia GBP w Popielowie), Starych Siołkowicach (filia GBP w Popielowie), Prudniku – filia nr 1, Strzelcach Opolskich (filia miejska), Zielinie (filia GBP w Strzeleczkach), Nakle – klub dla dzieci i dla dorosłych (filia GBP w Tarnowie Opolskim), Przyworach (filia GBP w Tarnowie Opolskim),

Raszowej (filia GBP w Tarnowie Opolskim), Tułowicach, Walcach, Zębownicach, Zdieszowicach, Żyrowej (filia MiGBP w Zdieszowicach).

Konsorcjum Opolskie Biblioteki Publiczne

Od 15 grudnia 2012 r. w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im E. Smołki w Opolu działa Konsorcjum Opolskie Biblioteki Publiczne, które oferuje swoim czytelnikom darmowy dostęp do książek elektronicznych znajdujących się na platformie IBUK Libra należącej do Wydawnictwa PWN. W 2019 r. w konsorcjum uczestniczyło 17 bibliotek publicznych województwa opolskiego, a ich czytelnicy mieli bezpłatny dostęp do ponad 2289 publikacji elektronicznych z zakresu nauk: ekonomicznych, humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych, społecznych oraz informatyki, medycyny, prawa i literatury faktu. Aby skorzystać z oferty czytelnicy mogą się zgłaszać do bibliotek po indywidualne kody aktywacyjne dostępu do platformy IBUK Libra.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, Priorytet 2 Infrastruktura bibliotek 2016-2020.

Strzelecki Ośrodek Kultury w Strzelcach Opolskich pozyskał środki finansowe na realizację zadania „Współczesna biblioteka oknem na świat — połączenie tradycji z nowoczesnością” na kwotę 2 000 000,00 zł.

System biblioteczny MAK +

MAK+ jest elektronicznym, zintegrowanym systemem bibliotecznym, stworzonym i rozwijanym przez Instytut Książki. System umożliwia tworzenie elektronicznego katalogu bibliotecznego, bazy użytkowników placówki, rejestrację wypożyczeń i udostępnień zasobów oraz prowadzenie statystyki bibliotecznej. Praca odbywa się poprzez przeglądarkę internetową.

Jednolity, centralny system komputerowy MAK+, oferowany jest wszystkim bibliotekom bez względu na formę organizacyjną.

W 2019 r. w woj. opolskim z systemu MAK + korzystało 25 bibliotek głównych¹

1. Ośrodek Kultury Biblioteka Publiczna w Byszynie.
2. Gminna Biblioteka Publiczna w Chrzastowicach.
3. Gminna Biblioteka Publiczna w Domaszowicach.
4. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Głogówku.
5. Centrum Kultury. Biblioteka Publiczna w Głuchołazach.
6. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Kietrze.
7. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kolonowskim.
8. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Korfantowie.
9. Gminna Biblioteka Publiczna w Lasowicach Wielkich.
10. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Lewinie Brzeskim.
11. Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna w Łambinowicach.
12. Namysłowski Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna.
13. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Olszance.
14. Dom Kultury w Ozimku. Miejska i Gminna biblioteka Publiczna w Ozimku.
15. Biblioteka Publiczna w Paczkowie.
16. Gminna Biblioteka Publiczna w Pakosławicach.
17. Gminna Biblioteka Publiczna w Pokoju.
18. Gminna Biblioteka Publiczna w Polskiej Cerekwi.
19. Gminna Biblioteka Publiczna w Popielowie.
20. Gminna Biblioteka Publiczna w Skarbimierzu.
21. Gminna Biblioteka Publiczna w Świerczowie.
22. Tułowicki Ośrodek Kultury Biblioteka Publiczna w Tułowicach.
23. Gminna Biblioteka Publiczna w Turawie.
24. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Zawadzkiem.
25. Gminny Ośrodek Informacji Kultury i Czytelnictwa w Zębownicach.

VIII. Ranking Bibliotek 2019

W 2019 r. Instytut Książki i „Rzeczpospolita” nagrodziły samorządy najbardziej zaangażowane w kulturalny rozwój swojej gminy W kategorii – najlepsze w województwie:

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Krapkowicach zajęła 41 miejsce w Polsce i 1 miejsce w województwie opolskim.

Oleska Biblioteka Publiczna im. Jakuba Alberta Pieloka zajęła 53 miejsce w Polsce i 2 w województwie opolskim.

Gminna Biblioteka Publiczna w Tarnowie Opolskim zajęła 62 miejsce w Polsce i 3 w województwie opolskim.

IX. Nagrody dla bibliotek MiGBP w Krapkowicach otrzymała „Złote spinki”. Nagroda przyznana przez Nową Trybunę Opolską.

MiGBP w Nysie Filia w Białej Nyskiej otrzymała tytuł „Najlepszej wiejskiej filii bibliotecznej w województwie opolskim w 2018”. Tytuł został przyznany przez dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

MBP w Opolu otrzymała tytuł „Marka Opolszczyzny 2018”. Nagroda przyznana przez Samorząd Urzędu Marszałkowskiego.

MBP w Opolu — „Ikar 2019”; nagroda przyznana przez ZAiKS i Polskie Towarzystwo Wydawców Książek.

MBP w Opolu — Wyróżnienie „Mistrz Promocji 2018” przyznane przez Zarząd Główny SBP.

MBP w Opolu — „Miejsce przyjazne seniorom i osobom niepełnosprawnym”; nagroda przyznana przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opole oraz Centrum Informacyjno-Edukacyjne Senior w Opolu.

WBP w Opolu uzyskała tytuł Opolskiej Gwiazdy Europy oraz otrzymała nagrodę „Mosty Dialogu 2019” w kategorii Instytucje.

Biblioteka Obcojęzyczna Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej wygrała etap wojewódzki oraz krajowy konkursu Fundacji „Szansa dla Niewidomych” IDOL 2019, jako miejsce niezwykle przyjazne i otwarte dla osób z niepełnosprawnościami.

MiGBP w Zdzeszowicach, otrzymała medal oraz odznakę „Zasłużony dla turystyki” nagrody przyznane przez Oddział Regionalny PTTK w Opolu.

X. Jubileusze bibliotek

4 czerwca 2019 r. — uroczyste obchody 70-lecie filii bibliotecznej w Kielczy, Biblioteki i Kultury w Zawadzkiem.

2 września 2019 r. — uroczyste obchody 70-lecia Gminnej Biblioteki Publicznej w Gogolinie.

6 listopada 2019 r. — uroczyste obchody 70-lecia MiGBP w Wołczynie.

XI. Wybrana działalność promocyjna bibliotek

Gminna Biblioteka Publiczna w Baborowie

cykliczne spotkania czytelnicze w przedszkolu „Czytamy sobie”

styczeń - Dzień Babci i Dziadka (filia w Rakowie),

czerwiec - Dzień Rodziny – impreza dla dzieci i rodziców z okazji Dni Matki, Dziecka i Ojca (filia w Rakowie),

wrzesień - spotkanie autorskie z Joanną Jagiełło,

październik - spotkanie autorskie ze Zbigniewem Kołbą,

listopad - spotkanie autorskie z Markiem Sikorskim, listopad - Noc Bibliotek (filia w Rakowie),

listopad - impreza biblioteczna z okazji dnia św. Marcina (filia w Rakowie),

listopad - spotkania dyskusyjne pod hasłem „Spotkajmy się w bibliotece i porozmawiajmy”,

grudzień - warsztaty „Stop hejtowi!”

grudzień - „Jesienne spotkanie poezji z muzyką”,

grudzień - spotkanie wigilijne: jasełka, koncert świąteczny (filia w Rakowie).

Miejska Biblioteka Publiczna w Brzegu

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń - Ferie w bibliotece.

lutym - warsztaty Trening mózgu cz.1 – pamięć i koncentracja,

marzec - spotkanie z Robertem Gondkiem,

marzec - koncert Duet Apasjonata – Modlitwa w Piosence,

marzec - spotkanie z Adamem Kwaśnym,

marzec - przedstawienie „Z Czerwonym Kapturkiem przez świat”,

maj - kiermasz „Książka za złotówkę”,

maj - rajd rowerowy „Majówka z książką”, szlakiem średniowiecznych polichromii brzeskich,

maj - spotkanie autorskie z Mariuszem Urbankiem,

sierpień - Brzeskie Dni Fantastyki 2019,

sierpień - spotkanie autorskie z Jakubem Ćwiekiem,

sierpień - spotkanie autorskie z Tomaszem Duszyńskim,

wrzesień - Projekt „Mała książka – wielki człowiek”,

wrzesień - Narodowe Czytanie – nowele polskie,

październik - Spotkanie autorskie z Krzysztofem Żylińskim

listopad - spotkanie autorskie z Krystyną Mirek,

listopad - spotkanie autorskie z Ryszarem Ćwirlejem,

listopad - spotkanie autorskie z Józefem Henem,

grudzień - kolędowanie na góralską nutę.

Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Cisku

styczeń–luty – Ferie zimowe w bibliotece. Głośne czytanie książek, opowiadanie ciekawych historyjek, rozwiązywanie krzyżówek literackich, quiz bajkowy, zajęcia komputerowe, gry i zabawy świetlicowe oraz warsztaty plastyczne,

lipiec–sierpień – Wakacje w bibliotece,

październik - spotkanie autorskie z Katarzyną Ryrych, zrealizowane w ramach „Zaczytanego opolskiego”.

listopad - Międzynarodowy Dzień Postaci z Bajek w filii bibliotecznej w Łanach,

listopad - Noc Andrzejkowa w bibliotece pod hasło „Kochasz dzieci - nie pal śmieci”.

Gmina Biblioteka Publiczna w Domaszowicach

styczeń - warsztaty robienia biżuterii,

marzec - VII edycja Gminnego Konkursu pt. „Stroik Wielkanocny”,

lipiec - teatryk „Zaczarowany medalion” z serii Smerfne Przygody,

listopad - Spotkanie autorskie ze Zbigniewem Kołbą,

grudzień - VI edycja Gminnego Konkursu pt. „Stroik Bożonarodzeniowy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Głogówku

luty - warsztaty „ Tworzymy komiks”, prowadzenie Zbigniew Masternak,

kwiecień - „ Dzień Ziemi” – zajęcia edukacyjno-plastyczne,

maj - spotkanie autorskie dla młodzieży z Tomaszem Sobanią,

czerwiec - współudział w organizacji festynu z okazji Dnia Dziecka,

czerwiec - pokonkursowa wystawa „Jan Cybis- śladami artysty”,

lipiec - Dzień Czerwonego Kapturka – gry i zabawy integracyjne,

lipiec - wycieczka po Głogówku pn. „Historia i zabytki Głogówka” harcerzy z Komendy Hufca ZHP w Głubczycach,

październik - współudział w organizacji Festynu Familijnego,

październik - „Urodziny Kubusia Puchatka” gry i zabawy integracyjne,

październik - uroczyste odsłonięcie popiersia Rafała Urbana przed siedzibą domu kultury,

listopad - „Dzień Pluszowego Misia” – zajęcia dla młodszych dzieci.

Centrum Kultury. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głuchołazach

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń - Konkurs Pięknego Czytania,

luty - Dzień Bezpiecznego Internetu,

maj - Biesiada Czytelnicza,

czerwiec - Odjazdowy Bibliotekarz,

czerwiec–grudzień – „Barwy Młodości”, zajęcia rekreacyjno-turystyczne dla dzieci i młodzieży będące elementem programu profilaktycznego,

listopad - Święto Pluszowego Misia.

Gminna Biblioteka Publiczna w Gogolinie

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

luty - promocja książki „Krzyże i kapliczki przydrożne na terenie miasta i gminy Gogolin” w ramach projektu „Perły krajobrazu małej architektury sakralnej w Gminie Gogolin,

marzec - spotkanie autorskie z Krzysztofem Wielickim, zdobywcą korony Himalajów,

kwiecień - realizacja projektu bookstartowego „Z książką na start” organizowanego przez Instytut Książki „Mała książka - wielki człowiek”,

maj - spotkanie z młodą pisarką Gają Kołodziej,

maj - spotkanie z Maciejem Ficem – „Gogoliński ślad podczas górnośląskich zrywów. Prawda i mity o powstaniach śląskich i plebiscycie w stuletniej perspektywie”,

maj - spotkanie z dziennikarką Teresą Zielińską autorką książki „Sławni zapomniani”,

czerwiec - spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki z podróżniczką Renatą Matusiak z Kędzierzyna-Koźła pod hasłem „Wśród Aczuarów w amazońskiej dżungli”,

wrzesień - spotkanie byłych i obecnych pracowników Gminnej Biblioteki Publicznej w Gogolinie. Spotkanie zainauguowało uroczystości jubileuszu 70-lecia biblioteki,

wrzesień - Narodowe Czytanie zorganizowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Gogolinie,
październik - „Zaczytana ławka” dedykowana J. Tuwimowi, powstała z inicjatywy Urzędu Miejskiego i Gminnej Biblioteki Publicznej w Gogolinie,
październik - spotkanie z Anną Maruszczyk w ramach „Zaczytanego opolskiego”,
październik - spotkanie z Tanyą Valko, pisarką przez wiele lat mieszkająca w krajach muzułmańskich,
listopad - spotkanie z pisarką Agnieszką Walczak-Chojecką,
listopad - spotkanie z Jackiem Wszołą.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Gorzowie Śląskim

styczeń - Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
luty - Ferie zimowe w bibliotece – czytanie bajek, gry planszowe, quizy, konkursy dla dzieci,
maj - Tydzień Bibliotek „Maraton książkowy. Bajkowa noc w bibliotece”,
czerwiec - Biblioteka w plenerze,
październik - spotkanie autorskie dla dzieci z Wiesławem Drabikiem,
listopad - spotkanie autorskie z Dorotą Wons - autorką „Rolniczego słownika gwarowego ziemi zębowniczej”,
listopad - Dzień Pluszowego Misia,
listopad - Wieczór Andrzejkowy w „Krainie Magii i Wróżb”,
listopad - Mikołaj w bibliotece dla dzieci.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Kamienniku

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
styczeń - wieczór kolęd,
styczeń - Dzień Babci i Dziadka,
styczeń - Dzień Babci i Dziadka i zabawa choinkowa (filia w Szklarach),
styczeń - bal przebierańców dla najmłodszych czytelników,
luty - zabawa choinkowa w Kamienniku,
marzec - Dzień Kobiet,
marzec - Gminny Konkurs Recytatorski – Ludwik Jerzy Kern,
marzec - wieczornica pt. „Kobieto, puchu marny”,
marzec - warsztaty dietetyczne,
kwiecień - konkurs plastyczny „Rolnik XXI wieku”,
maj - festyn majowy,
maj - spotkanie autorskie z Romanem Pankiewiczem,
maj - obchody z okazji Dnia Matki,
czerwiec - obchody z okazji Dnia Dziecka,
czerwiec - „Rock pod strzechą” – impreza plenerowa,
czerwiec - „Świętojańska noc z muzyką i piosenką”,
lipiec - „Piknik na Florydzie” – wycieczka dla dzieci i młodzieży,
wrzesień - spotkanie autorskie z Joanną Jagiełło,
listopad - konkurs recytatorski,
listopad - Gminny Konkurs Pieśni Patriotycznej,
listopad - wieczornica związana z rocznicą Odzyskania Niepodległości,
listopad - spotkanie z najmłodszymi czytelnikami – tradycje andrzejkowe,
listopad - wieczór z poezją,
grudzień - teatrzyk dla dzieci „Kozucha kłamczucha”,
grudzień - Zabawa Mikołajkowa.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
cykliczne spotkania Lokalnego Klubu Kodowania,
cykliczne spotkanie Dyskusyjnego Klubu Miłośników Filmów DVD,
styczeń - Salon Muzyki i Literatury pt. „Kolędowanie z biblioteką”,
styczeń - spotkanie w ramach Klubu Podróżnika z Moniką Borecką pt. „Poltuguesa - Polska Portugalka”,
styczeń - spotkanie Młodzieżowego Klubu Książki na temat książki pt. „Nosiciel” Tess Gerritsen,
styczeń - spotkanie z Krystyną Gucewicz na temat książki „Notes Krystyny Gucewicz, czyli Fołtyn w śmietanie”,
styczeń - wernisaż wystawy malarstwa Grażyny Marek; występ zespołu Słowianki,

styczeń - rodzinne czytanki pt. „Gdzie jest pingwin”. Zabawy muzyczne i ruchowe oraz warsztaty recyklingowe,
styczeń – Ekoferie w bibliotece,
luty - posiedzenie Jury XXVI edycji ogólnopolskiego konkursu Krajobrazy Słowa,
luty - spotkanie autorskie z Tomaszem Kandziorą,
luty - warsztaty pt. „Start to see/Zacznij widzieć”. Prowadzenie Gilles Chamboraire,
luty - spotkanie autorskie z prof. Stanisławem Sławomirem Nicieją, połączone z promocją książek z cyklu pt. „Kresowa Atlantyda. Historia i mitologia miast kresowych”, tomy XI i XII,
luty - wystawa fotografii Witolda Tadeusz Szkodzińskiego pt. „Moje widzenie świata”,
luty - Konkurs Najpiękniejszej Wymowy Języka Ojczystego,
luty - „Świat oczami reporterek” - spotkanie autorskie z Karoliną Sulej i Urszulą Jabłońską,
marzec - podsumowanie konkursu na Czytelnika Roku. Wręczenie nagród oraz występ iluzjonisty Krystiana Bączyńskiego,
marzec - spotkanie ze stylistką Aloszą. Rozmowy o stylu zapisanym w książkach,
marzec - „Wielkanoc oczami dzieci” - wystawa prac plastycznych Publicznego Ogniska Artystycznego w Kędzierzynie-Koźlu,
marzec - wernisaż wystawy fotografii Magdaleny Miller pt. „Kobieta oczami kobiety”,
marzec - spotkanie z prof. Tadeuszem Sławkiem w ramach Klubu Tygodnika Powszechnego w Kędzierzynie-Koźlu,
marzec - konferencja pt. „Biblioteka miejscem spotkań na przełomie tradycji i nowoczesności”,
marzec - Noc z Andersenem - zajęcia dla dzieci, grupa zorganizowana,
marzec - Salon Muzyki i Literatury pt. "Motyw konia w literaturze, muzyce i malarstwie" oraz wernisaż wystawy malarstwa Roberta Żurmana,
kwiecień - spotkanie z Katarzyną Jabłońską w ramach Klubu Tygodnika Powszechnego w Kędzierzynie-Koźlu,
kwiecień - spotkanie z Maciejem Siembiedą pt. „Zagadki historyczne Opolszczyzny w powieściach Macieja Siembiedy”,
kwiecień - spotkanie dla dzieci z Wiesławem Drabikiem,
kwiecień - Gala finałowa XXVI edycji konkursu Krajobrazy Słowa.
W programie:
* prelekcja Marty Fox – przewodniczącej Jury konkursu,
* wręczenie nagród Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle,
* koncert pt. „Oblicza tanga”,
kwiecień - piknik proekologiczny dla dzieci z okazji Światowego Dnia Ziemi,
kwiecień - wernisaż wystawy malarstwa Franciszka Kafla pt. „Interpretacje pejzażu”,
maj - Tydzień Bibliotek: Parapetowy Kiermasz Książek,
maj - Tydzień Bibliotek: spotkanie z Sebastianem Bielakiem i prelekcja pt. „The Last Frontier. Wyprawa życia na Alaskę”,
maj - Tydzień Bibliotek: spotkanie autorskie dla dzieci z Marcinem Pałaszem,
maj - Tydzień Bibliotek: spotkanie z Bogdanem Kocińskim, lekkoatletą, autorem książki pt. „Opolscy olimpijczycy”,
maj - Tydzień Bibliotek: spektakl ekologiczny pt. „Jaś i Małgosia” w wykonaniu Studia Teatralnego Sztuka,
maj - wernisaż wystawy fotografii Jean-Marc Caracciego pt. „Homo Urbanus Europeanus”,
maj - Targi Książki Nad Odrą. Kędzierzyn-Koźle 2019! Pod Honorowym Patronatem Sabiny Nowosielskiej – Prezydent Miasta Kędzierzyn-Koźle,
maj - Targi Książki Nad Odrą: spotkanie z Natalią Usenko,
maj - Targi Książki Nad Odrą: spotkanie z Jakubem Cwiekiem,
maj - Targi Książki Nad Odrą: spotkanie z Szymonem Hołownią,
maj - Targi Książki Nad Odrą: spotkanie z Ewą Kassalą,
maj - Kędzierzyńsko-Kozielskie Obchody Roku Powstań Śląskich w ramach Targów Książki Nad Odrą,
maj - Targi Książki Nad Odrą: spotkanie z Tomaszem Szwedem,
maj - Targi Książki Nad Odrą: warsztaty pt. „Temat rzeka”. Prowadzenie Marta Fox,
maj - Targi Książki Nad Odrą: warsztaty komiksowe pt. „Niemieckie postacie komiksowe odkrywają i przedstawiają tajemnice Kędzierzyna-Koźla”. Prowadzenie Artur Kloś,
maj - Targi Książki Nad Odrą: spotkanie z Krzysztofem Skibą,
czerwiec - Dni Literatury dla dzieci i młodzieży: spotkanie autorskie z Katarzyną Ryrych, Krzysztofem Pławeckim, Wojciechem Widłakiem, Kazimierzem Szymeczko,

czerwiec - warsztaty dziennikarskie, spotkanie redakcyjne miesięcznika „Echo Studni”. Prowadzenia Jarosław Makowski,

czerwiec - wernisaż wystawy i prelekcja Renaty Matusiak „Raj upadły – Wenezuela dzisiaj”,

czerwiec - spotkanie poetyckie z Anną Marszewską. Prowadzenie Barbara Saczko-Bomba,

czerwiec - początek wakacji: spotkanie z autorami tekstów Rafałem Nosalem oraz Dariuszem Czarnym. Występ artystów,

lipiec–sierpień - Ekowakacje w bibliotece,

sierpień - warsztaty teatralne w ramach projektu Opolskie Gwiazdy Europy, realizowane przez Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych Pasja. Prowadzenie Kinga Dębska,

sierpień - warsztaty dziennikarskie, spotkanie redakcji miesięcznika „Echo Studni”,

sierpień - warsztaty emisji głosu w ramach projektu Opolskie Gwiazdy Europy, realizowane przez Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych Pasja, sierpień - Warsztaty teatralne w ramach projektu Opolskie Gwiazdy Europy realizowane przez Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalnych Pasja,

wrzesień - rozpoczęcie zabawy literackiej Bingo- Studnia czyta!,

wrzesień - „Gustaw Herling-Grudziński” – wystawa przygotowana za zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kędzierzynie-Koźlu z okazji roku Gustawa Herlinga-Grudzińskiego w 100. rocznicę urodzin pisarza i publicysty,

wrzesień - Narodowe Czytanie – głośne czytanie nowel: „Dym” Marii Konopnickiej, „Sachem” Henryka Sienkiewicza oraz „Mój ojciec wstępuje do strażaków” Brunona Schulza,

wrzesień - Komputerowa Akademia Seniora – zajęcia komputerowe z podstaw obsługi komputera i Internetu,

wrzesień - Europejskie Dni Dziedzictwa: Rodzinne Czytanki – pt. „Zaczarowany bifyj czyli bawimy się po śląsku”,

wrzesień - Europejskie Dni Dziedzictwa: koncert pt. „Stanisław Moniuszko i Józef Elsner - polska muzyka narodowa” w wykonaniu Koncertowej Orkiestry Dętej „Power of Winds” pod dyrekcją Klaudiusza Jani,

wrzesień - Klub podróżnika: spotkanie z Michałem Szczęśniakiem pt. „Amerykański sen - USA” oraz wystawa fotografii pt. „Podróż intuicyjna”,

wrzesień - spotkanie z Teresą Zielińską na temat książki „Sławni zapomniani”,

wrzesień - spotkanie autorskie z prof. Dorotą Simonides na temat książki „Mądrość ludowa. Dziedzictwo kulturowe Śląska Opolskiego”,

wrzesień - Jesień Literacka w Kędzierzynie-Koźlu – Inauguracja. Salon Muzyki i Literatury pt. „ uOdro nasza, uOdro”, Śląskie pieśni nadodrzańskie ze zbioru Adolfa Dygacza. Goście salonu: Grzegorz Płonka – śpiew i instrumenty, Przemysław Nadolski – komentarz literacki, Współorganizator Regionalny Instytut Kultury w Katowicach,

październik - Noc Bibliotek: wernisaż wystawy Katarzyny Kukułki pt. „Lokatorzy wyobraźni”,

październik - Noc Bibliotek: „Zagadka sprzed lat” – zabawa detektywistyczna dla dzieci i całych rodzin,

październik - Noc Bibliotek: Spotkanie z Agatą Suchocką, autorką książki „Jesienny motyl”,

październik - Jesień Literacka w Kędzierzynie – Koźlu, spotkanie autorskie z Krzysztofem Wielickim, wspinaczem, taternikiem, alpinistą i himalaistą,

październik - spotkanie ze Zbyszkim Trzebniakiem pt. „Pieszczotliwie o miłości czyli erotyki Zbyszka Trzebniaka DOTYK LITER w dwóch odsł(tonach)”. Prowadzenie Barbara Saczko-Bomba,

listopad - Wernisaż wystawy „Jesienne inspiracje” - prace dzieci z Publicznego Ogniska Artystycznego

listopad - wernisaż wystawy obrazów Ludwika Podrucznego pt. „Horyzonty wyobraźni”,

listopad - Tydzień Ekologiczny: wystawa pokonkursowa i wręczenie nagród w konkursie plastycznym dla dzieci pt. „Ja – przyjaciel przyrody i książek”,

listopad - Ekowarsztaty dla młodzieży pt. „Globalne śniadanie – moje zero waste”. Prowadzenie Fundacja Ekologiczna Arka,

listopad - Tydzień Ekologiczny: Spotkanie z Aleksandrem Dobą, podróżnikiem, kajakarzem, autorem książki pt. „Olo na Atlantyku”,

grudzień - spotkanie autorskie z prof. Stanisławem Sławomirem Nicieją,

grudzień - Szopka Kolędników w wykonaniu chóru „Red Voices”,

grudzień - spotkanie z Zofią Czechlewską, tancerką, choreografką, dr sztuk muzycznych, autorką albumu pt. „Historia tańca”,

grudzień - spotkanie autorskie z Ewą Kassalą na temat książki „Maria Magdalena” - literacki, świąteczny power show,

grudzień - finał akcji Rodzinne Czytanki w bibliotece; w programie m.in.: wręczenie nagród najlepszym czytankowiczom oraz spektakl pt. „Królowa śniegu”.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczborku

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

styczeń–luty - wystawa fotografii Reginy Baranowskiej „Kluczbork jakiego nie znacie”, w cyklu „Oko na sztukę”,
marzec - wystawa „W obiektywie Bogusława Szybkowskiego”, ze zbiorów WBP w Opolu,
marzec - „Przegląd Poezji Śpiewanej”, skierowany do uczniów szkół podstawowych Powiatu Kluczborskiego,
marzec - spotkanie „Juliusz Gabryel – wspomnienie”, poświęcone pamięci zmarłego kluczborskiego poety,
maj - rajd rowerowy „Odjazdowy Bibliotekarz”, połączony z akcją bookcrossingu,
maj - spotkanie z Zofią Stanecką,
wrzesień - wystawa malarstwa Jolanty Uchańskiej, młodej artystki z Byczyny,
wrzesień - Narodowe Czytanie polskich nowel,
wrzesień - spotkanie autorskie z Grażyną Ochenkowską,
wrzesień–październik - wystawa „Nasz Vincent” – prace plastyczne uczniów szkół podstawowych z Byczyny i Kostowa, inspirowane twórczością Vincenta van Gogha,
październik - Noc Bibliotek pod hasłem „Znajdźmy wspólny język”; dla uczestników wieczornej imprezy promującej czytelnictwo i bibliotekę przygotowano szereg atrakcji: „Upoluj książkę” – poszukiwanie książek ukrytych na terenie Kluczborka (30 książek odnaleziono w niecałe dwie godziny); spotkanie z psim psychologiem,
nocny maraton gier planszowych, giełdę płyt winylowych, zajęcia plastyczne, pokaz filmu dla dzieci „Ptyś i Bill”,
październik - wystawa „Z huculskiej skrzyni” ze zbiorów WBP w Opolu
październik - spotkanie autorskie z Maciejem Płazą w ramach projektu „Zacytane opolskie”,
październik - spotkanie z kluczborską poetką Iwoną Derkowską,
listopad - wystawa malarstwa Andrzeja Felisiaka „W jesiennym nastroju”,
listopad - spotkanie autorskie z Lidią Czyż i Idą Hrdličkovą,
listopad - spotkanie autorskie w ramach DKK z Wojciechem Chmielarzem,
grudzień - Mikołajki z Książką – spotkanie dla dzieci i rodziców w klimacie świątecznym,
grudzień - spotkanie autorskie ze Stasią Budzisz i promocja książki „Pokazucha. Na gruzińskich zasadach”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Komprachcicach

kwiecień - Gminny Konkurs Pięknego Czytania - Rany Julek,
kwiecień - Z wróżką przez świat baśni i bajek,
wrzesień - III Noc w Bibliotece - Księga Dżungli – Galeria,
listopad - Spotkanie Seniorów z Poezją.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Korfantowie

marzec - Powiatowy Konkurs Pięknego Czytania,
marzec - spotkanie autorskie z ks. Manfredem Słabonem,
maj - Powiatowy Konkurs Recytatorski pn. „Majowe Spotkania z Poezją”,
maj - spotkanie autorskie z Romanem Pankiewiczem,
czerwiec - spotkanie autorskie z Zbigniewem Masternakiem,
wrzesień - Narodowe Czytanie,
listopad - spotkanie autorskie z Teresą Zielińską,
grudzień - Gminny Konkurs Recytatorski pn. „Boże Narodzenie w Poezji”.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Krapkowicach

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

„Misiowe spotkania” – cykl imprez czytelniczych.

„Bezpieczni razem” – spotkanie przedszkolaków z policjantami, pogadanki, imprezy czytelnicze dla dzieci i dorosłych.

styczeń–luty - „Zimowe fantazje z książką” – impreza czytelnicza,

luty - „Biblioterapia dziecięca” – warsztaty dla bibliotekarzy,

marzec - „Podróże z pasją” – spotkanie autorskie z Grzegorzem Podsiadło,

marzec - „Kobieta – puchu marny” – wystawa promująca życie kobiety na przestrzeni epok,

kwiecień - „Dyskusyjny Klub Książki” – spotkanie czytelnicze poświęcone książce A. Brzezińskiej „Córki Wawelu”, I. Kubackiego „Ania”,

maj - „Lokomotywa z wierszami Juliana Tuwima” – lekcje biblioteczne,

maj–grudzień - „Stanisław Moniuszko – polski kompozytor ludowy i narodowy” – wystawa i lekcje na ten sam temat,
czerwiec - „Dzieci - dzieciom” – impreza czytelnicza dla dzieci z okazji Dnia Dziecka,
lipiec–październik - „Grafika Jana Uhlika” – wystawa,
lipiec - „Piknik rodzinny” – gry integracyjne dla dzieci i dorosłych,
lipiec–sierpień - „Wakacyjne czytanie na trawie” – zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży,
październik - „Krapkowickie Dni Seniora” – wystawa promująca zbiory biblioteki,
listopad - „Jesienne spojrzenia warte pamięci” – spotkanie z Krystyną Szwed,
listopad - „Andrzejkowe wróżby i zabawy” – imprezy czytelnicze dla dzieci i młodzieży,
listopad - „Tajemnica słowa bardziej odkryta” – wystawa twórczości Krystyny Szwed,
grudzień - „Mikołaj w bibliotece” – spotkanie mikołajkowe,
grudzień - „Zwyczajy i obrzędy bożonarodzeniowe na świecie” – wystawa obrazująca święta Bożego Narodzenia na świecie,
grudzień - „Spotkanie opłatkowe” – przeznaczone dla uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowych i czytelników biblioteki.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Lewinie Brzeskim

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki.

styczeń - Dzień Babci i Dziadka,
kwiecień–maj - „Baśniowy świat Pana Andersena” – zajęcia czytelnicze dla przedszkolaków połączone z konkursem plastycznym,
maj - Biblioteka pod Ratuszem,
maj - XII Gminny Konkurs Recytatorski,
czerwiec - Piknik z Biblioteką,
lipiec - sierpień - Wakacje w Bibliotekach,
wrzesień - Narodowe Czytanie,
wrzesień - Europejskie Dni Dziedzictwa,
wrzesień - spotkanie autorskie z Karoliną Wilczyńską w ramach DKK,
listopad - spotkanie autorskie z Krystyną Mirek w ramach DKK.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. Biblioteka Publiczna w Łambinowicach

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki.

luty - przegląd zespołów wokalnych,
luty - Konkurs Pięknego Czytania,
maj - „Rybka lubi czytać” – piknik czytelniczy,
czerwiec - Noc świętojańska”,
czerwiec - Dni Gminy Łambinowice,
czerwiec - Dzień Rodziny,
lipiec–sierpień - Noc w bibliotece,
wrzesień - Piknik z Kulturą,
wrzesień - Narodowe Czytanie,
październik - Powiatowy Konkurs Recytatorski Humoru i Satyry,
październik - Dzień Seniora,
grudzień - Wigilia dla osób samotnych.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. Biblioteka Publiczna w Lubrzy

cykliczne spotkania w bibliotekach - rodzinne czytanie bajek.

styczeń - wspólny opłatek dla seniorów,
styczeń - Dzień Babci i Dziadka – przedstawienie,
styczeń - Ferie zimowe dla dzieci,
marzec - Dzień Kobiet – przedstawienie,
kwiecień - warsztaty wielkanocne,
maj - Dzień Matki – montaż słowno-muzyczny,
lipiec–sierpień - Wakacje w bibliotece, zorganizowany wypoczynek dla dzieci i młodzieży,
wrzesień - pomoc przy organizowaniu dożynek,

listopad - konkursy czytelnicze,
grudzień - warsztaty bożonarodzeniowe.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Lubszy

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
cykliczne spotkania w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”,
styczeń - warsztaty plastyczne z okazji „Dnia Babci i Dziadka”,
luty - Ferie w bibliotece,
kwiecień - Biesiada wielkanocna,
maj - Tydzień bibliotek,
maj - Konferencja Bibliotek Powiatu Brzeskiego,
maj - spotkanie autorskie z Romanem Pankiewiczem,
czerwiec - obchody Dnia Dziecka,
lipiec–sierpień - Wakacje w bibliotece (zabawy, konkursy, warsztaty plastyczno-techniczne, gry terenowe, wycieczki),
lipiec–sierpień - realizacja projektu „15 inwestycji na 15-lecie Polski w Unii Europejskiej”,
wrzesień - spotkanie autorskie z Karoliną Wilczyńską w ramach DKK.

Gminna Biblioteka Publiczna w Murowie

styczeń - Ferie w Bibliotece,
czerwiec - Odjazdowe bibliotekarki i odjazdowi czytelnicy,
lipiec–sierpień - Wakacje bez nudy z Gminną Biblioteką Publiczną,
wrzesień - Narodowe Czytanie,
październik - spotkanie autorskie z Ewą Kassalą w ramach „Zaczytanego opolskiego”,
październik - Noc Bibliotek,
listopad - Kryminalny wieczór z Wojciechem Chmielarzem,
listopad - Słowniki, atlasy, leksykony - czy to trudne? Lekcja biblioteczna,
listopad - „Mała książka-wielki człowiek”,
grudzień - O świętach z przedszkolakami, spotkanie w Starych Budkowicach.

Namysłowski Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Namysłowie

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki.
marzec - Powiatowy Konkurs Recytatorski dla przedszkolaków,
kwiecień–maj - „Wędrujemy ścieżkami historii” – dziedzictwo kulturowe naszego regionu. Realizacja projektu w ramach Marszałkowskiego Konkursu Grantowego „Opolskie Eduko w 15-lecie obecności Województwa Opolskiego w Unii Europejskiej”,
czerwiec - XXV konkurs historyczny „Dzieje Ziemi Namysłowskiej”,
wrzesień - spotkanie autorskie z Karoliną Wilczyńską,
listopad - spotkanie autorskie z Ryszardem Ćwirlejem w ramach projektu „Zaczytane opolskie”,
grudzień - „Konkurs ku wartościom” dla uczniów szkół średnich, pod hasłem „Czytaj z nami”.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Niemodlinie

styczeń - Ferie w bibliotece,
kwiecień - Noc z Andersenem,
maj - Tydzień Bibliotek,
czerwiec - Cała Polska Czyta Dzieciom,
czerwiec - Noc Bibliotek,
wrzesień - Narodowe Czytanie,
listopad - Czytam sobie w bibliotece,
grudzień - spotkanie mikołajkowe w bibliotece.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Nysie

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
luty - wystawa rysunku, malarstwa, grafiki i rzeźby uczniów Liceum Plastycznego i Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych w Nysie,
luty - spotkanie autorskie i promocja książki Urszuli Glensk „Hirszfeldowie Zrozumieć krew”,
luty - spotkanie autorskie dla dzieci z Romanem Pankiewiczem,
luty - Giełda Płyt Winylowych,

lutym–kwiecień - konkurs dla dzieci na ilustracje do wierszy Ryszarda Ścibora,
marzec - spotkanie autorskie z Jadwigą Michalak oraz promocja książki „Podnieś kotwicę”,
marzec - wystawa malarstwa Krystyny Jastrzębskiej,
marzec - 3. Gminny Konkurs Pięknego Czytania,
kwiecień–maj - wystawa Konstytucja 3 Maja,
kwiecień - spotkanie autorskie z Ireną Sidonią Rup,
kwiecień - polsko-czeski koncert chórów (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych,
kwiecień - Dzień Ziemi (Centrum Działań Wspólnych) dla dzieci,
maj–czerwiec - wernisaż wystawy malarstwa Justyny Janek i Bożeny Franiczek,
maj - spotkanie autorskie i promocja tomiku Romany Klubowicz,
maj - spotkanie ze Zbigniewem Tyrolskim,
maj - teatrzyk kukielkowy „Królewska księga”,
maj - Złot Dreptaków (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych, czerwiec - wystawa prac uczestników warsztatów malarskich Uniwersytet III Wieku,
czerwiec - spotkanie autorskie z Teresą Zielińską, promocja książki „Sławni Zapomniani”,
czerwiec - bezpieczne zachowanie nad wodą (Centrum Działań Wspólnych) dla dzieci,
czerwiec - I Światowy Dzień Dziergania w miejscach publicznych, „Warsztaty szydełkowania” na rzecz Hospicjum w Nysie,
czerwiec - Dzień Seniora (Centrum Działań Wspólnych),
czerwiec - spartakiada (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych,
lipiec - warsztaty pisania scenariusza teatralnego (Centrum Działań Wspólnych) dla dzieci,
wrzesień – wernisaż, wystawa prac rękodzielniczych Magdaleny Bodnar-Stanosz i Barbary Bodnar-Suchońskiej,
wrzesień - Narodowe Czytanie – nowele polskie,
wrzesień - Wrześniowe country (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych,
wrzesień - Transgraniczne spotkanie kulinarno-muzyczne (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych i dzieci,
wrzesień - wernisaż wystawy nyskiego ogniska artystycznego w Jeseniku (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych,
wrzesień - Noc w bibliotece dla dzieci „Laboratorium wiedzy”,
październik - Retrospektywa – wystawa fotografii Milana Dvoracka,
październik - promocja tomiku Krystyny Wawrzkiwicz „Spotkajmy się”,
październik - spotkanie autorskie z Joanną Lamparską połączone z promocją książki „Imperium małych piekieł”,
październik - spotkanie z ks. Grzegorzem Kopijem oraz promocja monografii „Historia obrazu Matki Boskiej Kazimierzeckiej zwanej wołyńską Częstochową”,
październik - spotkanie autorskie dla dzieci z Violetką Piasecką,
październik - wernisaż wystawy „Nie byliśmy sami” w Jeseniku (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych,
październik - zwiedzanie straży pożarnej (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych i dzieci,
listopad - wystawa z okazji 101. rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę,
listopad - spotkanie z Krzysztofem Petkiem „Droga do Mayapo”,
listopad - zwiedzanie Nysy i spotkanie z podróżnikiem (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych,
listopad - „Zaduszki Poetyckie” – Tych, którzy zostali z nami na zawsze wspomina Wojciech Ossoliński – wieczór poezji,
listopad - Kongres biblioteczny (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych – spotkanie bibliotekarzy powiatu nyskiego i z Czech,
grudzień - wystawa „Tradycje świąteczne”,
grudzień - spotkanie autorskie dla dzieci z Pawłem Beręsewiczem,
grudzień - wernisaż wystawy „Nie byliśmy sami” w Nysie (Centrum Działań Wspólnych) dla dorosłych,
grudzień - Biblioteczna olimpiada dla dzieci (Centrum Działań Wspólnych).

Oleska Biblioteka Publiczna

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
cykliczne spotkania z żywym słowem,
cykliczne spotkania w Bibliotecznym Klubie Robótek Ręcznych,
cykliczne spotkajmy się w strefie gier – gry planszowe,
styczeń - Akwarelę malowane – wystawa prac i prelekcja Stanisława Pokorskiego,

styczeń - Ferie w bibliotece,
styczeń - Historia Judasza według Tosci Lee,
styczeń - Popołudnie z humorem: wieczór z poezją Juliana Tuwima,
luty - wiersze Ewy Lipskiej – spotkanie dwóch klubów DKK: z Olesna i Kluczborka,
luty - Randka w ciemno ... – walentynkowa impreza,
luty - „Pan Twardowski” – spektakl teatralny, Teatr SZTUKA z Oświęcimia,
luty - „Zbigniew Lengren – ojciec profesora Filutka” – wystawa i prelekcja,
luty - Popołudnie z humorem: wiersze paradoksalne Anny Świerszczyńskiej,
marzec - Damskie historie (Mariusz Szczygieł „Kaprysy. Damskie historie”),
marzec - III Ogólnopolskie Czytanie Jeżycjady Małgorzaty Musierowicz – maraton czytania,
marzec - Wielka Liga Czytelników – finał konkursu czytelniczego,
marzec - Sławomir Kuźnicki – spotkanie autorskie,
kwiecień - proza Arundhati Roy („Bóg rzeczy małych”),
kwiecień – Popołudnie z humorem: Kobiety, kobiety, panny i dziewczęta, czyli płeć piękna w dowcipie,
kwiecień - Zawsze#biblioteka – wystawa i prelekcja nt. historii bibliotek,
maj - #BIBLIOTEKA – happening,
maj - Tomasz Sobania – spotkanie autorskie,
maj - ZOOM na książkę – cykl zajęć dla dzieci,
maj - sportowcy czytają dzieciom – Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom,
maj - Odjazdowy bibliotekarz – rajd rowerowy,
maj - Book Crossing,
maj - Marcin Wicha „Rzeczy, których nie wyrzuciłem”,
maj - Prawda czy fałsz – zajęcia dla dzieci,
maj - Powtórka z lektur – konkurs czytelnicy, maj - Biblioteczne spotkanie trzech pokoleń – impreza,
maj - Danuta Gmur, Józef Łoziński – olescy poeci, spotkanie autorskie,
maj – Powstania śląskie – wystawa i prelekcja,
czerwiec - Biblioteczny Klub Robótek Ręcznych – spotkanie,
czerwiec - Honduras. Niegasnąca nadzieja – spotkanie autorskie z Klaudią Zając,
lipiec - Wakacje w bibliotece: Zabawowe wtorki, Czwartkowe poczytajki,
lipiec - Wychowanie przez czytanie – cykl zajęć i wystawa,
sierpień - Ale historia! Książki na lato ze zbrodnią w tle – wystawa i prelekcja,
sierpień - Wakacje w bibliotece: Zabawowe wtorki, Czwartkowe poczytajki,
sierpień - Wakacje ..., wakacje..., wakacje ... - wystawa i prelekcja,
wrzesień - Narodowe Czytanie – nowele polskie,
wrzesień - Book Crossing,
wrzesień - Kurs komputerowy 60+,
wrzesień - Zakazane książki – cenzura – wolność słowa – zajęcia dla klas 6.,
wrzesień - spotkanie autorskie z Karoliną Wilczyńską,
wrzesień - Maciej Orłoś – spotkanie w bibliotece w ramach projektu „Zaczytane opolskie”,
wrzesień - Tydzień Zakazanych Książek – wystawa i prelekcja,
październik – Noc Bibliotek: „Znajdźmy wspólny język” – impreza biblioteczna,
październik - Zbrodnia doskonała, czy możliwa? Jędrzej Pasierski „Roztopy”,
październik - Literacka Nagroda Nobla 2018- 2019: Twórczość Olgi Tokarczuk – wystawa i prelekcja,
październik - Książka na poprawę humoru/na długie jesienne wieczory – wystawa i prelekcja „Siedem parametrów Twojej cery” – spotkanie z kosmetologiem,
październik - Kurs komputerowy 60+,
październik - Śląskie zamki i pałace – spotkanie z Edwardem Wyżgołem,
październik - Czas na reportaż – wystawa i prelekcja,
listopad - Tydzień Pluszowego Misia – zajęcia dla przedszkolaków, wystawa konkursy, impreza biblioteczna,
listopad - Kurs komputerowy 60+,
listopad - Duchy, duszki i inne maski, czyli Halloween w bibliotece,
listopad – „Proces przywracania do życia zabytków piśmiennictwa i ikonografii zbiorów zabytkowych WBP w Opolu” – wykład Mirosławy Koćwin i wystawa,

listopad - Uczciwa oszustka? Tove Jansson „Uczciwa oszustka”,
listopad - Rok Gustawa Herlinga Grudzińskiego – wystawa i prelekcja,
listopad - spotkanie z Dorotą Wons, autorką „Rolniczego słownika gwarowego ziemi zębowniczej”,
grudzień - Boże Narodzenie u naszych sąsiadów – wystawa i prelekcja,
grudzień - Edouard Louis „Historia Przemocy”,
grudzień - Oleskie Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Czytelnictwa – konferencja.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Olszance

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
styczeń - spotkanie z lekturą „Anaruk, chłopiec z Grenlandii”,
luty - W krainie Misia polarnego - spotkanie biblioteczne,
luty - Zawód paleontolog- spotkanie biblioteczne,
luty - Dzień z dinozaurem dla przedszkolaków,
luty - warsztaty z masy solnej połączone z głośnym czytaniem,
marzec - warsztaty dla dorosłych – kwiaty z krepiny,
marzec - Pierwszy Dzień Wiosny – spotkanie biblioteczne dla przedszkolaków,
marzec - „Tolerancja. Inny to nie znaczy gorszy”,
marzec - „Tolerancja zbliża”- lekcja biblioteczna,
kwiecień - Międzynarodowy Dzień Książki dla dzieci- spotkania czytelnicze,
maj - Tydzień Bibliotek,
maj - dorośli czytają dzieciom z przedszkola w Olszance,
maj - Quiz biblioteczny z okazji 70-lecia biblioteki w Pogorzeli,
maj - Konferencja Bibliotek Powiatu Brzeskiego w Olszance,
maj - Wystawa „Przeszłość i terażniejszość. Michałów oczami mieszkańców. Etapy powstawania książki,
czerwiec - Gminny Konkurs Recytatorski dla Przedszkoli z Gminy Olszanka,
czerwiec - Konkurs plastyczno-rysunkowy dla dzieci „Moja ulubiona biblioteka”,
czerwiec - Dzień Dziecka – podchody i wspólne ognisko,
lipiec - Dzień Czerwonego Kapturka – spotkanie z bajką Tuwima,
wrzesień– październik –listopad– grudzień - Realizacja projektu „Mała książka – wielki człowiek” we wszystkich bibliotekach,
listopad - spotkanie autorskie z Krystyną Mirek w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
listopad - Dzień Pluszowego Misia w bibliotece w Krzyżowicach,
listopad - Wieczór Andrzejkowy w przedszkolu,
listopad - wiersze Danuty Wawiłow – wspólne czytanie,
listopad - Dzień Pluszowego Misia,
grudzień - wręczenie nagród laureatom Gminnego Konkursy Czytelniczego „70 książek na 70-lecie bibliotek”.

Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
cykl „Z czwórka dookoła świata” i „Bibliotekarz w Klubie Seniora” (cały rok),
realizacja Programu „Ameryka w Twojej Bibliotece” (cały rok),
warsztaty Czytelnicze w Domu Dziennego Pobytu w Groszowicach (cały rok).
cykle rodzinnych spotkań „Sobota z mamą i tatą” i „Słucham, czytam, tworzę”, Spotkania Teatralne Kamishibai,
Spotkania z Panią Bajką (cały rok),
dyskusyjny Klub Miłośników Fantastyki (cały rok),
tajemnic wiele w ludzkim ciele (cały rok),
styczeń –luty - Ferie w bibliotece „Fabryka wyobraźni”,
luty - „Ślepnąc od świateł” – spotkanie z Jakubem Żulczykiem,
marzec - Spotkania. Opowieść o wierze w człowieka. Spotkanie z prof. Marianem Zembalą,
marzec - „Sonnenberg” – spotkanie z Krzysztofem Vargą,
kwiecień - 16. Dni Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej,
kwiecień - Dni Tischnerowskie w Opolu,
kwiecień - Giełda Kultury nad Młynówką,
maj - „Dziewięć dni w ścianie” – spotkanie z Jakubem Kornhauserem,
maj - „Jacek” – spotkanie z Anną Bikont,

maj–listopad - projekt „Teraz e-czytam, czyli jak zostać Smart-Seniorem”,
maj - Tydzień Bibliotek,
maj - Dni Otwarte Funduszy Europejskich,
maj - Współorganizacja Dni Opola,
maj - 9. Noc Kultury,
czerwiec - spotkanie z Magdaleną Tulli. Rozmowa o twórczości,
czerwiec - spotkanie autorskie z Wojciechem Widłakiem,
czerwiec - Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom,
czerwiec - współorganizacja 4. Festiwalu Książki,
czerwiec - Międzypokoleniowy Festiwal Dla Dzieci – Ojce i Działki,
czerwiec–sierpień - Radość, uśmiech, same hece, czyli wakacje w bibliotece,
sierpień - Komiksy na głos. Światowy Dzień Publicznego Czytania Komiksów,
wrzesień–grudzień - Projekt „O finansach... w bibliotece”,
wrzesień–listopad - Projekt „Fantastyczne Opole i Jak Je Odkryć”,
wrzesień–listopad - Projekt „Mała książka – wielki człowiek”,
wrzesień - 8. Narodowe Czytanie – nowele polskie,
wrzesień–październik - Przepis Na Książkę – Bardzo Młoda Kultura,
październik - Noc Bibliotek,
październik - Dni Ukraińskie,
październik - „Gwiazdy Oriona” – spotkanie z Aleksandrem Sową,
październik - Kosmopoliska i Kosmopolacy. W poszukiwaniu europejskiego domu – spotkanie z Arturem Beckerem,
listopad–grudzień - 17. Opolska Jesień Literacka – spotkania m.in. z Łukaszem Orbitowskim, Ryszardem Krynickim, Angeliką Kuźniak, Filipem Springerem,
wrzesień - spotkanie z Ewą Kassalą.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
cykliczne spotkania „Muzyka w Klubowym Fotelu”, „Muzyka w Galerii”,
styczeń - „12 tomów niekończącej się historii - Kresowa Atlantyda” – spotkanie autorskie z prof. S.S. Nicieją,
styczeń–luty - „Nie tylko Kresowa Atlantyda” – wystawa zdjęć i plakatów ze spotkań autorskich z prof. S.S. Nicieją,
styczeń - spotkanie poświęcone Andrzejowi Pałoszowi z udziałem dr Beaty Świerczewskiej, autorki książki „O życiu i twórczości Andrzeja Pałosza. Zarys monograficzny” oraz Harrego Dudy, Lesława Janickiego, Wojciecha Idzika,
styczeń - „Wieża Eiffla nad Piną. Kresowe marzenia II RP” – spotkanie z autorkami książki Agnieszką Rybak, Anną Smótką,
luty - spotkanie z dziennikarzem Dmytro Antoniukiem, promocja książki „Polskie zamki i rezydencje na Ukrainie”,
luty - spotkanie autorskie z Jolantą Kosowską - promocja książki "Trzy razy miłość",
luty - spotkanie z Wojciechem Tochmanem, promocja książki „Pianie kogutów, płacz psów”,
luty–marzec - „Potęga małej formy” – wystawa grafik (Galeria WuBePe),
marzec - spotkanie z Bogusławem Szybkowskim, „Portret Pięknej Kobiety”,
marzec - spotkanie autorskie z Teodozją Świdorską, promocja tomiku „W błysku chwili” w ramach cyklu: Spotkania z członkami i sympatykami Nauczycielskiego Klubu Literackiego,
marzec–kwiecień - „Portfolio” – wystawa fotografii Krzysztofa Świderskiego,
marzec - „Z Piłsudskim do Ostrej Bramy. Wileńska Wielkanoc 1919 roku i kaziukowy spacer po Wilnie”. Spotkanie z Tomaszem Kubą Kozłowskim,
kwiecień - „Urobieni. Reportaże o pracy” - promocja książki, spotkanie z autorem Markiem Szymaniakiem,
kwiecień - Królowe są wśród nas? Spotkanie z Ewą Kassalą, autorką trylogii o królowych egipskich i powieści o królowej Saby,
kwiecień - „Czeskie i śląskie zagrania. Wokół ikonografii kart do gry XIX i XX wieku” – wykład dr. Radosława Łazarza,
kwiecień - wystawa fotografii Pawła Hęciaka „Rany i blizny”,
kwiecień–maj - „Żegnaj Monarchio” (współorganizator Biblioteka Naukowa w Ołomuńcu),
maj - „Potop” – wystawa Fryderyka Kremsera / Waldemara Kremsera,
maj - „Znaczenie Stanisława Moniuszki w rozwoju kultury muzycznej w Polsce” – wykład prof. dr. hab. Remigiusza

Pościecha,

maj - podsumowanie III edycji konkursu „O tytuł najlepszej wiejskiej filii bibliotecznej w województwie opolskim”,
maj - Dni Otwarte Funduszy Europejskich, „Konserwacja cennych starodruków Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu” – wykład na temat konserwacji zbiorów w ramach Projektu dofinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – mgr Mirosława Koćwin, kierownik Oddziału Zbiorów Specjalnych i Zabytkowych WBP w Opolu,

maj - X Forum Opolskich środowisk literackich „Polsko-czeskie fascynacje”,

maj - X Opolskie Spotkania Fantastyczne, m.in. spotkania autorskie z Martą Kisiel, Robertem M. Wegnerem,

maj – „Faraon - opus magnum Bolesława Prusa. Najnowsze badania i najnowsza edycja” – spotkanie z egiptologiem prof. Andrzejem Niwińskim,

maj - spotkanie z Teresą Zielińską, promocja „Tryptyku opolskiego”: tom 1 „Historie życiem pisane”, tom 2 „(O)Polskie Antypody”, tom 3 „Sławni, zapomniani”,

maj - spotkanie z Kacprem Śledzińskim, autorem książki „Cichociemni. Elita polskiej dywersji”,

maj - spotkanie z Teresą Hreczaniuk, promocja książki „Dom nad łąkami” (w ramach cyklu: Spotkania z członkami i sympatykami Nauczycielskiego Klubu Literackiego),

maj - „Dziecięcy świat w obiektywie dawnych fotografów” – spotkanie z Bogusławem Szybkowskim,

maj – Noc Kultury, „Czeska Noc Kultury”: prezentacja dr Ilony Gwóźdź-Szewczenko „Porucha na ruchadle, czyli polsko-czeskie nieporozumienia językowe”, spotkanie z Mariuszem Szczygłem „Kultura czeska – moja laska nebeska”,

czerwiec - „Godziny przy piórze...” – spotkanie z Teresą Nietykszą (w ramach cyklu: Spotkania z członkami i sympatykami Nauczycielskiego Klubu Literackiego),

czerwiec - spotkanie z Tomaszem Sekielskim, dziennikarzem, reporterem, korespondentem, pisarzem i reżyserem,

czerwiec - Festiwal Książki w Opolu,

czerwiec - spotkanie z Tomaszem Kubą Kozłowskim „Od Moniuszki do Palestra, Kilara i Niemena. Poczet kompozytorów z Kresów”,

czerwiec - spotkanie z Emilią Krakowską, promocja książki „Aktorzyca”,

czerwiec - „Z kresowego albumu”,

czerwiec - „III Festiwal kultur i języków świata,

lipiec - „List do Joasi. Historia wileńskiej rodziny Szumańskich w fotografiach z lat 1870-1945”,

sierpień - „Dowolność wyboru” – wystawa fotograficzna członków FotoKlubu Opole,

wrzesień - „189 dwójek” – spotkanie z Renatą Blicharz (w ramach cyklu: Spotkania z członkami i sympatykami Nauczycielskiego Klubu Literackiego),

wrzesień - spotkanie z Piotrem Gąsowskim – inauguracja akcji „Zaczytane opolskie”,

wrzesień - spotkanie autorskie z Joanną Jagiełło, autorką książek dla dzieci i młodzieży w ramach DKK, LiteratourSalon / Salon Literacki (Biblioteka Austriacka – Österreich-Bibliothek),

wrzesień - „Nasz świat wyobraźni” – wystawa prac pacjentów (Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. Księdza bp. Józefa Nathana w Branicach oraz Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Neuropsychiatryczny im. św. Jadwigi w Opolu),

październik - „100 lat Bauhausu” – wykład dla młodzieży, (XVI Dni Kultury Niemieckiej),

październik - spotkanie z Krzysztofem Wielickim – projekt „Zaczytane opolskie”,

październik - spotkanie z Pawłem Wysoczańskim, projekcja filmu „Jutro czeka nas długi dzień”,

październik - wykład w języku niemieckim „Żądni krwi. O wampirach i wampiryzmie” – prof. Dr. Clemens Ruthner z Trinity College in Dublin, (XVI Dni Kultury Niemieckiej),

październik - „Konserwacja zabytkowego Zbioru Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu w latach 2017-2019”,

październik–listopad - Pierniki – podróż do krainy zmysłów... przez Śląsk, Łużyce Górne i 900-letnią kulturę kulinarną w Europie Środkowej (Pfefferkuchen – Eine Reise der Sinne... durch Schlesien, die Oberlausitz und 900 Jahre Esskultur in Mitteleuropa. Przygotowana przez Haus Schlesien w Königswinter) – wystawa w języku polskim i niemieckim,

październik - promocja książki Mariana Buchowskiego „Linijki papilarne”,

listopad - spotkanie autorskie z ks. Grzegorzem Kramerem, projekt „Zaczytane opolskie”,

listopad - spotkanie autorskie z Andrzejem Pilipiukiem, projekt „Zaczytane opolskie”,

listopad - spotkanie autorskie z Dorotą Masłowską,

listopad - spotkanie z Beatą Tadłą (Biblioteka Obcojęzyczna WBP),

listopad - spotkanie z prof. S.S. Nicieją, promocja XIII tomu „Kresowej Atlantydy”,
grudzień - wykład Mirosławy Koćwin oraz wystąpienie inżyniera projektu, konserwatora zbiorów, Małgorzaty Grocholskiej - zakończenie projektu „Konserwacja zabytkowego zbioru Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu oraz renowacja murów zewnętrznych Zamku w Zespole Zamkowo-Parkowym w Rogowie Opolskim wraz z odprowadzeniem wód deszczowych”,
grudzień - „Sztuka na sprzedaż” – wernisaż prac członków ZPAP Okręg Opole,
grudzień - „Drzewko pełne Kresów”, spotkanie z Tomaszem Kubą Kozłowskim,
grudzień - promocja wydawnictwa „Środowisko prawnicze Opola i Śląska Opolskiego”,
grudzień - charytatywny, świąteczny kiermasz sztuki, wystawa prac studentów Wydziału Sztuki UO.

Dom Kultury w Ozimku. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Ozimku

styczeń –czerwiec - Konkurs czytelniczy dla przedszkolaków pn.„Czytam z Mamą – Czytam z Tata”,
styczeń - spotkanie z historią NSZZ Solidarność w Ozimku połączone z promocją książki „Ogniwa zakładowe i sekcje branżowe NSZZ Solidarność 1980–1989” wydanej przez IPN,
styczeń–luty - „Zimowe zabawy z Photonem” – cykl warsztatów z zakresu podstaw kodowania dla dzieci z klas I-III,
luty - Miejsko-gminne eliminacje XXV Konkursu Recytatorskiego w języku niemieckim „Jugend trägt Gedichte vor – Młodzież recytuje poezję”,
marzec - Miejsko-gminne eliminacje 64. Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego dla uczniów szkół podstawowych,
maj - „Akcja – prawidłowa segregacja” czyli piknik czytelniczy dla dzieci,
czerwiec - „Ozimek nie jest jednorazowy, czyli kultura segregacji odpadów” – autorska wystawa przygotowana przez bibliotekę we współpracy z Domem Kultury w Ozimku oraz UGiM,
czerwiec - spotkania autorskie z Wiolettą Piasecką, autorką książek dla dzieci,
czerwiec - Konkurs wiedzy o Ozimku realizowany podczas Dni Miasta,
czerwiec - Konkurs wiedzy o zasadach segregacji odpadów w gminie Ozimek realizowany podczas Dni Miasta,
wrzesień - „Prezent na całe życie, czyli jak pomóc dziecku pokochać czytanie” – prelekcja dla rodziców SP w Antoniowie,
październik - spotkanie autorskie z Filipem Springerem w ramach projektu „Zaczytane opolskie”,
październik - Konkurs czytelniczy dla uczniów klas II pn. „Mistrz Pięknego Czytania”,
listopad - „Miś – przyjaciel dzieci” – impreza z okazji Święta Pluszowego Misia.

Biblioteka Publiczna w Paczkowie

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książk,
styczeń - „Ferie w bibliotece” – cykl codziennych imprez dla dzieci i młodzieży (konkursy, gry, zabawy, głośne czytanie),
luty - wystawa pt. Opowieści niesamowite – literackie oblicza strachu”,
marzec - Konkurs Pięknego Czytania (dla dzieci ze szkół podstawowych),
marzec - Światowy Dzień Poezji (koncert poezji śpiewanej, prezentacje poetyckie twórców ziemi paczkowskiej) – impreza wspólna z Uniwersytetem III Wieku,
kwiecień - wystawa pt. „Papierowe światy – literackie portrety książek, bibliotekarzy i bibliotek”,
kwiecień - spotkanie autorskie z Eugeniuszem Mazurkiewiczem, autorem książki „Szlachta pogranicza paczkowsko-jawornickiego”,
maj - wystawa Adriana Dwornickiego pt. „Otmuchowskie zabytki i osobliwości”,
maj - XXXVII Turniej Wiedzy o Paczkowie (impreza dla wszystkich szkół miasta i gminy Paczków),
maj - wycieczka biblioteczna z młodzieżą do Afrykanarium we Wrocławiu,
maj - spotkanie autorskie ze Zbigniewem Bressą,
maj - Majówka z poezją i muzyką,
czerwiec - spotkanie podróżnicze z Radzimirem Burzyńskim,
czerwiec - wystawa pt. „Portret pięknej kobiety”,
lipiec –sierpień - Wakacje z książką – cykl imprez dla najmłodszych czytelników,
wrzesień - Spotkanie autorskie z Krzysztofem Skibą w ramach akcja „Zaczytane opolskie”,
październik - Muzyczna Noc Bibliotek – koncerty skrzypcowy Tomasa Zapecy, koncert wokalnno-muzyczny,
październik - spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką,
październik - Paczkowskie Zaduszki Poetyckie – impreza poetycka przygotowana wspólnie z Paczkowskim Uniwersytetem III Wieku,

grudzień - wystawa pt. „Lech i Czech, czyli co sądzą o sobie sąsiedzi zza miedzy”,
grudzień - spotkanie z autorami limeryków o Paczkowie i prezentacja wydanego tomiku limeryków z lat 2015-2019 – impreza we współpracy ze Stowarzyszeniem Pegaz i Więź.

Gminna Biblioteka Publiczna w Pakoławicach

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,

styczeń - Noworoczne spotkanie i wieczór kolęd w filii bibliotecznej w Prusinowicach,

styczeń - wystawa „Stanisław Wyspiański 150 rocznica urodzin”,

styczeń - wspólne kolędowanie – jasełka w GBP w Pakoławicach,

styczeń - „Dzień Babci i Dziadka” występ artystyczny dla seniorów,

styczeń – luty - „Ferie w bibliotece”,

styczeń - wyjazd do kina,

luty - spotkanie z Maciejem Krzysikiem „Nysa 1945”,

luty - wyjazd z seniorami do Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu,

marzec - „Karnawał na ludowo” występy lokalnych grup artystycznych,

marzec - Gminny Konkurs Pięknego Czytania,

marzec - „Dzień Kobiet” - spotkanie dla Pań,

marzec - Powiatowy Konkurs Poezji Dziecięcej – wiersze Agnieszki Frączek,

marzec - spotkanie z archeologiem Mariuszem Krawczykiem „Skarby ziemi nyskiej”,

kwiecień - wspomnienie Św. Jan Paweł II – program słowno-muzyczny w wykonaniu dorosłych w kościele parafialnym,

kwiecień - otwarcie wystawy „Miejscowości Gminy Pakoławice na starej pocztówce”,

kwiecień - Kwietniowe Dni Literatury Dziecięcej – spotkania z książką w bibliotece dla dzieci,

maj - Tydzień Bibliotek – Muzyczny Koncert Czytelników, spotkanie autorskie z Magdaleną Majcher, wystawa „Unijne inwestycje w naszej gminie”,

maj - Dzień Strażaka w bibliotece,

maj - Konkurs recytatorski „Głośne czytanie na zawołanie”,

maj - wystawa „Takie rzeczy tylko w bibliotece”, czerwiec - udział w ogólnopolskiej akcji „Jak nie czytam, jak czytam”, wychowanie przez sport i czytanie – wspólnie ze szkołą,

czerwiec - VIII Gminny Rodzinny Rajd Rowerowy,

czerwiec - kiermasz książki podczas Dni Pakoławic,

lipiec – sierpień - „Wakacje w bibliotece”, „Coś z niczego”,

wrzesień - Narodowe Czytanie – nowele,

wrzesień - udział w projekcie „Mała książka – wielki Człowiek”,

wrzesień - Kartoflana Biesiada,

październik - udział w Ogólnopolskiej Nocy Bibliotek,

październik - spotkanie autorskie dla dzieci z Wiolettą Piasecką,

październik - Marsz i Bal Świętych,

listopad - wieczornica z okazji 101. rocznicy odzyskania niepodległości,

listopad - Dzień Pluszowego Misia. Spotkanie Roczniaków,

listopad - Mikołajki dla dzieci.

Gminna Biblioteka Publiczna w Popielowie

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,

styczeń - lekcja biblioteczna dla uczestników warsztatów terapii zajęciowej w Starych Siołkowicach,

luty - MAMY do pogadania – „Jak przechodzić od karmienia piersią do talerzyka”,

marzec - MAMY do pogadania – „Co i jak podawać dziecku”,

marzec - spotkanie autorskie Harrego Lebicha, promocja książki „Kalejdoskop historyczny Kaniowa i okolic”,

marzec - MAMY do pogadania – „Jesteś tym, co jesz - czyli prawidłowe żywienie dziecka fundamentem jego przyszłości”,

marzec - spotkanie kobiet „Bądź piękna na wiosnę!”,

kwiecień - MAMY do pogadania – „Świat uczuć dziecka – jak przetrwać trudne chwile”,

kwiecień - MAMY do pogadania – „Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia u dzieci”,

maj - cykl spotkań dla dzieci i seniorów (w Popielowie, Stobrawie i Karłowicach) z okazji 15-lecia obecności w Unii Europejskiej,

maj - pasowanie pierwszoklasistów na czytelników biblioteki (filia w Starych Siołkowicach),
maj - konkurs plastyczny w ramach „Dni Otwartych Funduszy Europejskich”,
maj - spotkanie autorskie z Teresą Zielińską,
czerwiec - spotkanie autorskie z Krystyną Mirek,
czerwiec - MAMY do pogadania – „Jak wspierać inteligencje wielorakie w domu”,
lipiec - Wakacje w bibliotece (Popielów, Stare Siołkowice, Stobrawa) – „Gra o miejscu, w którym mieszkamy”,
sierpień - spotkanie autorskie z Edwardem Schiwkiem,
wrzesień - Gminne Dożynki w Kuźniach – zajęcia plastyczne dla dzieci,
wrzesień - wystawa „Wielcy stąd. Znane osobowości z powiatu opolskiego” ze zbiorów WBP w Opolu,
wrzesień - Narodowe Czytanie,
wrzesień - spotkanie autorskie z Karoliną Wilczyńską,
wrzesień - Szczęście w garści – spotkanie z Dorotą Simonides i Danutą Jazłowiecką,
wrzesień - MAMY do pogadania – „Pilates – ratunek dla bolącego kręgosłupa mamy. Jak ćwiczyć z małym dzieckiem?”,
październik - Noc w Bibliotece – projekcja filmu „Ptyś i Bill”,
październik - spotkanie autorskie z Marianem Buchowskim,
październik– listopad – wystawa w pierwszą rocznicę śmierci Edwarda Pochronia.

Prudnicki Ośrodek Kultury i Biblioteki Publicznej. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Prudniku

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
udział w akcji „Żonkile”,
udział w akcji „Kinder Mleczna Kanapka”,
udział w projekcie „Jak świętują nasi sąsiedzi” – Euroregion Pradziad,
udział w projekcie „Larix”. Niewidomi czytają słuchając,
udział w projekcie „Mała książka – wielki człowiek”,
styczeń–luty - „Akcja zimowa” w Oddziale dla dzieci,
styczeń - spotkanie dla czytelników „Seria love, czyli historia serialami przeplatana”,
luty - II Prudnickie Międzyszkolne Dyktando,
maj - udział w konkursie WBP Opole - na najlepszą filię biblioteczną w woj. opolskim w Łące Prudnickiej, filia w Rudziczce,
maj - IV Konferencja Bibliotekarzy powiatu prudnickiego,
maj - spotkanie regionalne „Od grodu Woka do miasta tkaczy i szewców” – Marcin Domino,
maj - spotkanie autorskie dla dzieci i młodzieży z Tomaszem Sobanią,
maj - spotkanie poetyckie wspomnieniowe o Tadeuszu Soroczyńskim,
czerwiec - udział w XXII Wystawie Twórców Ludowych i Rzemiosła Artystycznego Pogranicza Polsko-Czeskiego,
czerwiec - spotkanie autorskie dla dzieci z Anną Czerwińską Rydel,
lipiec – sierpień - Akcja Letnia w Bibliotece,
wrzesień - Narodowe Czytanie,
wrzesień - spotkanie autorskie dla dorosłych z Krzysztofem Skibą,
wrzesień - „Śladami powieści Harrego Thurka” – prelekcja,
październik - V Noc Bibliotek,
listopad - II Prudnicki Quiz Historyczny,
listopad - spotkanie autorskie dla dzieci z Markiem Sikorskim,
listopad - spotkanie autorskie dla dorosłych z Markiem Sikorskim,
listopad - spotkanie regionalne „Zapomniany Prudnik. Góra Kapliczna”,

Ośrodek Kultury i Sportu. Biblioteka Publiczna w Prószkowie

luty - Noc z Andersenem w Prószkowie,
luty - spotkanie z Elżbietą Bednarczyk,
luty - wieczory w bibliotece, spotkania z lokalnymi działaczami,
lipiec - Noc w bibliotece w Zimnicach Wielkich,
comiesięczna wystawa książek w bibliotece w Prószkowie, Chrzęszczycach i Zimnicach Wielkich.

Gminna Biblioteka Publiczna w Radłowie

luty - pasowanie na czytelnika (klasy I szkoły podstawowej w Kościeliskach i Sternalicach),
luty - konkurs recytatorski w języku niemieckim (dla szkół podstawowych i gimnazjum gminy Radłów),

maj - konkurs czytelniczy pt. „W krainie baśni – Brzydkie kaczątko”,
maj - konkurs czytelniczy pt. „Bocian Kajtuś – Jak dobrze go znam”,
maj - warsztaty modeliny,
maj - warsztaty rękodzielnicze,
maj - spektakl edukacyjny pt. „Dobry Dinozaur”,
czerwiec - konkurs wiedzy pt. „Polscy Nobliści”,
czerwiec - udział w akcji „Jak nie czytam, jak czytam”, czerwiec - konkurs czytelniczy pt. „Najlepszy czytelnik roku”,
październik - warsztaty drukarskie,
październik - konkurs czytelniczy pt. „Czytelnik miesiąca”,
listopad - konkurs czytelniczy pt. „Czytelnik miesiąca”,
grudzień - konkurs plastyczny pt. „Jesień w oczach dziecka”,
grudzień - konkurs czytelniczy pt. „Nasze spotkanie z lekturą – Czarna Owieczka”,
grudzień - konkurs wiedzy pt. „Przysłowia mądrością narodów”,
grudzień - konkurs czytelniczy pt. „Czytelnik miesiąca”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Rudnikach

cykliczne warsztaty „Czytam sobie”, Klub Moli Książkowych,
styczeń - Ferie w bibliotece - warsztaty zabawkarskie (GBP w Rudnikach, Filia w Żytniowie),
styczeń - Ferie w bibliotece – Balonowe zoo (GBP w Rudnikach),
styczeń - zabawy z różnych stron świata (GBP w Rudnikach),
luty - przedstawienie teatralne dla czytelników (Filia w Dalachowie, Filia w Ciecuiowie),
marzec - warsztaty drukarskie (GBP w Rudnikach),
kwiecień - warsztaty świąteczne (Filia w Ciecuiowie, Filia w Żytniowie),
kwiecień - warsztaty świąteczne (GBP w Rudnikach),
maj - spotkanie autorskie z Ewą Stadtmuller (GBP w Rudnikach, Filia w Dalachowie),
maj - przedstawienie teatralne dla przedszkolaków (Filia w Jaworznie),
czerwiec - przedstawienie teatralne dla przedszkolaków (Filia w Żytniowie),
czerwiec - Festiwal Czytania – trzydniowe spotkanie z książką i zabawą dla najmłodszych czytelników (GBP w Rudnikach),
czerwiec - akcja „Jak nie czytam, jak czytam!” (GBP w Rudnikach),
czerwiec - podsumowanie całorocznych zajęć czytelniczych w bibliotece (Klub Moli Książkowych, warsztaty Czytam Sobie) (GBP w Rudnikach),
lipiec - Wakacje w bibliotece – warsztaty malowania na płótnie (GBP w Rudnikach),
lipiec - Wakacje w bibliotece – warsztaty artystyczne: breloki (GBP w Rudnikach, Filia w Żytniowie),
lipiec - Wakacje w bibliotece – biblioteka pełna zabawy (GBP w Rudnikach),
wrzesień - Narodowe Czytanie (GBP w Rudnikach),
październik - Noc Bibliotek (GBP w Rudnikach),
listopad - spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem (GBP w Rudnikach),
listopad - warsztaty świąteczne (Filia w Jaworznie, Filia w Ciecuiowie),
listopad - warsztaty świąteczne (Filia w Dalachowie),
grudzień - warsztaty kaligrafii (GBP w Rudnikach),
grudzień - warsztaty świąteczne (GBP w Rudnikach).

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelcach Opolskich

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
marzec - 64. Ogólnopolski Konkurs Recytatorski „Duży ork i mały ork”,
marzec - warsztaty recytatorskie z Sebastianem Padulą,
maj - XV Ogólnopolski Tydzień Bibliotek pod hasłem „#BIBLIOTEKA”,
maj - spotkanie autorskie z Markiem Gaworskim,
maj - spotkanie z lokalną poetką Grażyną Nowak,
maj - spotkanie z dietetykiem Ewą Trzmiel,
maj - spotkanie autorskie z Tomaszem Kubą Kozłowskim,
maj - spotkanie autorskie z Michałem Szulimem,
maj - spotkanie z weterynarzem,
maj - rajd rowerowy „Odjazdowy bibliotekarz”,

maj - spotkanie z ratownikiem medycznym,
maj - rozstrzygnięcie konkursu na najaktywniejszego czytelnika roku 2018,
maj - rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego „Przyłapani na czytaniu”,
maj - spotkanie autorskie z Katarzyną Siwczyk,
maj - Noc w bibliotece „Poszukiwacze skarbów”,
wrzesień - Narodowe Czytanie,
wrzesień - spotkanie autorskie z Tomaszem Sobanią,
październik - spotkanie autorskie z Tanyą Valko,
listopad - spotkanie autorskie z Wojciechem Chmielarem.

Gminna Biblioteka Publiczna w Strzeleckach

styczeń - Zimowe spotkanie z książką – impreza artystyczna przy kominku w Mosznej,
styczeń - konkurs na ilustracje do książki O. Preusslera „Rozbójnik Hotzenplotz”,
luty - impreza czytelnicza „Detektyw Pozytywka na tropie”,
luty - spotkanie z psychologiem i publicystą – „Miłość i zauroczenie w życiu i literaturze”,
luty - konkurs recytatorski „Wiersze o Polsce”,
marzec - Międzynarodowy Dzień Pisarza – spektakle teatralne,
marzec - Biblioteka Młodego Chemika – dzień eksperymentów,
marzec - impreza poetycko-muzyczna „Wiosenne wierszowanie”,
marzec - spotkanie autorskie z pisarzem z Bawarii Henrykiem Karolem Skibą,
marzec - Wiosenne spotkanie z wierszem w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”,
kwiecień - spotkanie autorskie z pisarzem młodego pokolenia, Tomaszem Sobanią,
kwiecień - Międzynarodowy Dzień Książki – dla dzieci,
kwiecień - przedstawienia teatralne – spektakle dla dzieci,
kwiecień - „Sztuka dekorowania wnętrza”,
maj - przedstawienia teatralne – spektakle dla dzieci,
maj - podsumowanie konkursu „Strzelecki w komiksie”,
maj - spotkanie autorskie z pisarzem Zbigniewem Masternakiem,
maj - przedstawienia teatralne, spektakle dla dzieci,
czerwiec - „Kwiaty w poezji i muzyce” – impreza artystyczna w Mosznej,
czerwiec - Spotkanie autorskie z Wioletką Piasecką,
czerwiec - Bajkowa biblioteka,
lipiec - spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem,
lipiec - spotkanie z psychologiem „Zapobieganie i pomoc w depresji”,
lipiec - impreza biblioteczna „Tropem rycerskiej przygody”,
październik - spotkanie z Teatrem Kokon z Krakowa – 3 przedstawienia teatralne,
listopad - warsztaty teatralne dla uczniów klas szóstych,
listopad - wystawa „Olga Tokarczuk – polska noblistka”,
listopad - Teatr Duet – 3 spektakle teatralne.

Gminna Biblioteka Publiczna w Świerczowie styczeń - Dzień Babci i Dziadka – impreza integrująca najmłodszych i najstarszych mieszkańców gminy,

marzec - „Pisanki, kraszanki i palmy – magia wielkanocnej tradycji w Świerczowie”,
kwiecień - przedszkolaki w bibliotece,
maj - Dzień Flagi,
październik - pasowanie na czytelników pt. „Czytaj i baw się razem z nami”,
październik - spotkanie autorskie z Krzysztofem Pławeckim,
październik - wystawa „Zamki i pałace Śląska Opolskiego” ze zbiorów WBP w Opolu.

Tułowicki Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Tułowicach

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,
cykliczne warsztaty „Pomysłowa biblioteka”.],
styczeń–luty - Feriada 2019 – Czytam sobie w bibliotece,
styczeń–luty - Feriada 2019 – Zaczarowana biblioteka,
maj – Fozzagadka – Literatka – konkurs biblioteczny,
maj - Biblioteczne Garden Party,

wrzesień - projekt „Mała książka – wielki człowiek”,

listopad - Andrzejkowa Strasznie Nocka.

Gminna Biblioteka Publiczna w Turawie

maj - GBP współorganizatorem 15-lecia Unii Europejskiej w naszej Gminie „Zjednoczeni w różnorodności”,

maj - szkolenie seniorów na temat bezpiecznego korzystania z Internetu,

maj - Teatr Maska „Prastara Książnica – skarb i tajemnica, bo mądrość tkwi nie tylko w WiFi”,

maj - pasowanie na czytelnika w GBP w Turawie i filia w Ligocie,

sierpnia - warsztaty teatralne – zajęcia z dziećmi,

listopad - otwarcie nowej siedziby Filii w Ligocie – wystawa książek „Fausta”,

listopad - Teatrzyk Maska „W leśnym sądzie niejedyn bohater dziś zasiądzie”.

Miejsko – Gminny Ośrodek Działalności Kulturalnej w Ujeździe

marzec - spotkanie z psychodietetykiem dla dorosłych,

kwiecień - Pacynkowo – szycie kukiełek teatralnych. Spotkanie dla dzieci i seniorów

maj - spotkanie z fizjoterapeutą dla dorosłych,

czerwiec - Dzień Porad – spotkanie dla seniorów rozwiązywanie problemów prawnych, zdrowotnych,

lipiec - przedstawienie teatralne dla dzieci – Piraci i Wyspa Skarbów,

wrzesień–grudzień - udział w projekcie „Mała książka – wielki człowiek”,

wrzesień - projekt „Raz, dwa, trzy. Kultura i my!”,

wrzesień - wycieczka do Teatru Lalki i Aktora „Niedoparki” i „Tygrysek Pietrek”,

wrzesień - spotkanie z historią z Dariuszem Ciapą. Promocja książki „Ziemia Ujazdowska. Wędrówka w przeszłość”,

wrzesień - opowieści o Ujeździe, czyli spotkanie z legendą w bibliotece,

październik - Kraina Muzyki – koncert kwintetu dętego blaszanego,

październik - „Mamo – poczytajmy razem”. Wspólne czytanie bajki Janoscha „Idziemy po skarb”, zajęcia plastyczne i muzyczno-ruchowe,

październik - spotkanie autorskie z Małgorzatą Żółtaszek,

październik - spotkanie z logopedą,

październik - zajęcia dla mam i dzieci z teatrem kamishibai – „Bajka o groszku”,

listopad - bal urodzinowy Misia i Tygrysa. Zajęcia dla dzieci w oparciu o książkę Janoscha „Panama”,

listopad - wyjazd do Filharmonii Śląskiej w Gliwicach – „Akademia muzycznego smaku”,

listopad - spotkanie z książką dla przedszkolaków – „Opowieści Olafa z Krainy Lodu”

listopad - konkurs „Śpiewamy i beromy po śląsku”,

grudzień - wyjazd na koncert Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach „Folkowo i tradycyjnie ze szczyptą poezji i literatury”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Walcach

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki.

styczeń - „Zagadki Smoka Obiboka-Dobble” – gry i zabawy planszowe,

styczeń - „Witajcie w naszej bajce” – przedstawienie,

styczeń - „Brzechwa dzieciom” – czytanie wierszy,

styczeń - „Bajki, które lubię” – projekcja bajek,

styczeń - „Zwierzęta z plasteliny” – konkurs,

styczeń - „Rymowanki dla dużych i małych” – impreza dla dużych i małych,

styczeń - „Jak zmieniła się bajka na przestrzeni wieków” – od bajek Ezopa po bajki w 3D,

luty - „Czytamy bez mamy” – spotkania cotygodniowe dla maluchów,

luty - „Jeszcze raz o bajce – uruchomiamy wyobraźnię” – gry i zabawy pobudzające wyobraźnię,

luty - Kubuś Puchatek i przyjaciele – konkurs literacki,

luty - „W krainie bajek” – projekcja bajek „Bajki z kliszy”,

luty - teatrzyk kamishibai „Pani Zamieć” – spotkania z przedszkolakami,

marzec - „Opowiadam bajkę” – dzieci same wymyślają swoją bajkę – konkurs, kwiecień - „W krainie bajki” – konkurs rysunkowy,

kwiecień - „Andersen” – spotkanie z dziećmi,

kwiecień - „Postacie bajkowe” – konkurs literacki i plastyczny,

maj - „Projekt okładki do mojej ulubionej książki” – konkurs,

maj - cykl spotkań pt. „Poczytaj mi bajkę”,

maj - „Czy warto czytać” – cykl spotkań,
maj - „Tysiąc powodów by czytać” – cykl spotkań,
czerwiec - „Najaktywniejszy czytelnik roku” – konkurs,
czerwiec - „Poznajemy pojazdy” – wystawa,
czerwiec - „Moje lektury” – konkurs z znajomości lektur,
czerwiec - „Jak kiedyś bajki czytano” projekcja,
lipiec - „Żywioły” – Powietrze, Ziemia, Woda, Ogień – cykl spotkań z dziećmi,
lipiec - „Przygody Misia Uszatka” – głośne czytanie,
lipiec - „Franklin – mój bohater” – cykl spotkań,
sierpień - „Dzień Indiański” – zajęcia plastyczno-literackie,
sierpień - „Dzień z Kicią Kocią. Słoneczna plaża”- zajęcia plastyczno-literackie,
sierpień - „Kącik bajkoczytacza” – czytamy bajki,
wrzesień - „Jajco, Klyta i Tomata, czyli z Brzechwą po Śląsku na wesoło” – spotkania z dziećmi,
wrzesień - Narodowe Czytanie w Gminie Walce – nowele polskie,
październik - „Co się kryje w okienkach” – konkurs,
listopad - „Zabawa w teatr” – przedstawienie wykonane przez dzieci,
listopad - „Spotkanie z bohaterami bajek” – wystawa, quiz,
listopad - „Dzień Pluszowego Misia” – wystawa,
grudzień - „Bądź pierwszy, otwórz kalendarzowe okienko” – wykonanie kalendarza adwentowego z nowościami dla dzieci,
grudzień - „Magiczny Czas” – przedstawienie w wykonaniu młodych czytelników biblioteki,
grudzień - „Bajki z Kraju Mikołajów” – cykl spotkań.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Wołczynie

marzec – spotkanie dla dzieci z Romanem Pankiewiczem – „Ważne zawody”,
kwiecień - spotkanie z Arkadiuszem Niemirskim,
maj - spotkanie z Zofią Stanecką,
listopad - 70-lecie MiGBP w Wołczynie, wykład prof. dr. hab. Stanisława Nicieji,
wystawa malarstwa Bożeny Kansy, wystawa „Z kresowego albumu – pocztówki”,
występ muzyczny Małgorzaty Paszniczkiej i Mariusza Buczka.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Zdieszowicach cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,

styczeń - kolędowanie z zespołem „Gramy z Beatą”, Ferie zimowe w bibliotece, konkurs czytelniczo-plastyczny „Anioł bożonarodzeniowy”, rozstrzygnięcie konkursu „Dekoracje świąteczne” i „Moja szopka betlejemaska” przy współpracy z PSP nr3 w Zdieszowicach,
styczeń - „Jak radzić sobie z bezradnością” (Filia w Rozwadzy) — prelekcja Marcina Mandziuka,
styczeń - „Kolędowanie przy kominku” (Filia w Żyrowej),
luty - Ferie zimowe z biblioteką – cykl zajęć dla dzieci,
luty - „Z nadzieją pod Everest” – spotkanie z podróżnikiem Radzimirem Burzyńskim,
luty - „Smartfon także dla Seniora – kurs obsługi telefonów komórkowych,
luty - „Grupa zabawowa” – cykl spotkań dla dzieci i rodziców,
luty - „Tuwimowo” – walentynkowa inscenizacja przy współpracy z Szkolnym Kołem Teatralnym,
marzec - Gminny konkurs „Ulubiona książka moich rodziców”,
marzec - „Tuwimowo i Wiosna” w bibliotece – inscenizacja dla seniorów przy współpracy ze Szkolnym Kołem Teatralnym oraz Katolickim Przedszkolem Niepublicznym „Ochronka”,
marzec - „Kodowanie Robot Photon w bibliotece” – cykl zajęć dla dzieci i młodzieży,
marzec - „Światowy dzień wody” – zajęcia dla dzieci,
kwiecień - „Komputer już nie straszny” – kurs komputerowy dla dorosłych,
maj - „Do końca drogi jeszcze daleko...” – wieczór poezji śpiewanej Mariana Oszka,
maj - „Martwa natura” – wernisaż wystawy Piotra Rozumka,
maj - spotkanie autorskie z Krzysztofem Skibą,
maj - „Bliżej Indonezji” – spotkanie z siostrą Dolores,
maj – Teatrzyk kamishibai” – cykl spotkań z przedszkolakami (Filia w Januszkowicach),
maj - „Jak nie czytam, jak czytam – akcja masowego czytania (Filia w Krępnej),

maj - „Azja w moim obiektywie” – spotkanie z lokalnym podróżnikiem Janem Płonką,
czerwiec - „Z książką nad Jeziorem Srebrnym” – spotkanie DKK połączone z rejsem jachtem motorowym po jeziorze,
lipiec - Wakacje w bibliotece – cykl zajęć dla dzieci,
lipiec - „Letni ogród pełen kwiatów” - warsztaty międzypokoleniowe,
sierpień - „Warsztat młodego artysty – autoportret na wesoło” - kreatywne zajęcia dla dzieci,
lipiec - „W świecie strażaka Sama” – odwiedziny w OSP w Januszkowicach,
wrzesień - „Narodowe Czytanie na Rynku”,
wrzesień - „Narodowe Czytanie” (Filia w Żyrowej),
październik - Współorganizacja Gminnego Dnia Seniora,
październik - „Jesienne lampiony” - kreatywne warsztaty dla dzieci (Filia w Januszkowicach),
październik - „Malowanie na porcelanie”,
październik - warsztaty dla animatorów kultury „Oblicza sztuki”,
październik - wycieczka do Galerii Figur Stalowych,
październik - „Teatrzyk kamishibai – teatr dla uszu i oczu” – warsztaty dla animatorów,
październik - „Warsztat jak zadbać o siebie” – spotkanie autorskie z psychologiem Jolantą Marchlewską, promujące książkę „Emocje, relacje w wieku dojrzałym”,
październik - „Wiekowe Baszty” – ballada turystyczna – recital,
Finisaż projektu „SZTUKAx3. Współdziałanie=relacji budowanie” oraz promocja wydanej książki, zawierającej twórczość lokalnych przedstawicieli trzech pokoleń,
koncert poezji śpiewanej w wykonaniu Zespołu Gramy z Beatą,
październik - „Czy książka może być przyjacielem” – debata zorganizowana przy współpracy z biblioteką szkolną (Filia w Krępnej),
listopad - „Zdrowe żywienie w wieku senioralnym i nie tylko” – spotkanie z dietetykiem,
listopad - „Energia życiowa gdzie ucieka i jak ją odzyskać” – warsztaty rozwojowe z Mariolą Trzepizur,
listopad - „Śledztwo w bibliotece” - zajęcia dla dzieci (Filia w Krępnej),
listopad - „126” abstrakcyjnych szkiców Aleksandra Kowalenki – wystawa prac lokalnego twórcy,
listopad - spotkanie autorskie z Krystyną Mirek,
listopad - „Z wizytą w szkole podstawowej” – zajęcia czytelniczo-plastyczne (Filia w Januszkowicach),
listopad - „Zaduszki poetycko-muzyczne” – koncert poezji śpiewanej tekstów lokalnego twórcy (przy współpracy z Parafią Św. Antoniego w Dzieszowicach),
listopad - spotkanie autorskie z Ryszardem Ćwirlejem w ramach projektu „Zaczytane opolskie”,
listopad - podsumowanie konkursu „Książka moim przyjacielem” (Filia w Krępnej),
listopad - „Robot Photon w bibliotece w Krępnej” – zajęcia z kodowania dla dzieci,
listopad - warsztaty z komiksu z Szymonem Telukiem,
listopad - „Jak nie wchodzić w góry wysokie” – spotkanie z lokalnym podróżnikiem Bartłojem Bolkiem,
listopad - „Mały Książę” – bajka malowana piaskiem,
listopad - Święto Misia w bibliotece: „Miś Marcel i przyjaciele” – spektakl dla dzieci,
grudzień - teatrzyk kamishibai w przedszkolu w Krępnej,
grudzień - realizacja projektu „Z książką na start”,
grudzień - „Czytanie na dywanie” – cykl spotkań czytelniczych dla dzieci,
grudzień - „Bibliotekarz – zawód przyszłości” – spotkanie z młodzieżą w ramach Światowego Dnia Przedsiębiorczości „Otwarta firma”,
grudzień - „Dzień Pluszowego Misia” (Filia w Żyrowej),
grudzień - „Moja ozdoba świąteczna” – warsztaty dla dzieci (Filia w Januszkowicach),
grudzień - „Mikołaj w bibliotece w Januszkowicach”,
grudzień - „Legenda o Św. Mikołaju” – zajęcia czytelniczo-plastyczne dla dzieci,
grudzień - „Coraz bliżej Święta...” – warsztaty czytelniczo-plastyczne dla uczniów z Zespołu Placówek Oświatowych w Leśnicy,
grudzień - „Warsztaty enkaustyczne” – dla podopiecznych ze Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych w Dzieszowicach.

Gminna Biblioteka Publiczna w Zębolicach

cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki,

styczeń - spotkanie z bajką – czytanie przedszkolakom opowiadań Wiesława Drabika,
luty - spotkanie z przedszkolakami z okazji Światowego Dnia Kota,
marzec - spotkanie z książką – czytanie opowiadań Wiesława Drabika,
marzec - spotkanie z przedszkolakami. „Pierwszy dzień wiosny”, czytanie wierszy, pogadanka,
maj - spotkanie z przedszkolakami z okazji Dnia Matki, czytanie książki, zajęcia plastyczne,
czerwiec - spotkanie autorskie dla dorosłych z Krystyną Mirek,
czerwiec - spotkanie z przedszkolakami – „Cała Polska czyta dzieciom”,
wrzesień - spotkanie z przedszkolakami – „Pierwszy dzień jesieni”, czytanie wierszy, październik - spotkanie z
przedszkolakami – „Cała Polska czyta dzieciom”, październik - spotkanie autorskie dla dzieci z Wiesławem
Drabikiem,
listopad - spotkanie z przedszkolakami z okazji Dnia Pluszowego Misia, czytanie wierszy, opowiadań, zajęcia
plastyczne,
wystawka.

BIBLIOTERAPIA

Joanna Baran

nauczyciel bibliotekarz, biblioterapeuta

Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka Filia w Kluczborku

Przewodnicząca Wrocławskiego Koła PTB we Wrocławiu

Dobrostan – czym jest i jak o niego zadbać?

„Biblioterapia – dobrostan – zdrowie” to kolejna, druga, odsłona cyklu czytelniczo-rozwojowego, który koncentruje się wokół zagadnień dobrostanu w życiu osobistym, a także w kontekście zawodowym w oparciu o zaproponowane teksty literackie, publikacje, które mają na celu wskazać kierunek możliwych do podjęcia aktywności (interwencji), jak również skłonić do osobistych refleksji nad budowaniem pozytywnego wizerunku społecznego i zawodowego.

Dobrostan osobisty i zawodowy – istota

Termin „dobrostan” stał się bardzo popularny w ostatnich latach dzięki rozwojowi nurtu psychologii pozytywnej. W literaturze rozróżnia się kilka jego obszarów, które tworzą zrąb główny dobrostanu, a mianowicie: dobrostan osobisty/podmiotowy (pozytywna ocena życia prywatnego, ogólna satysfakcja z życia), dobrostan społeczny (grupy, zespoły, z którymi budujemy relacje społeczne) oraz dobrostan zawodowy/pracowniczy (ocena życia zawodowego, środowisko zawodowe, pozytywna organizacja). Koncepcja definicyjna Martina E. P. Seligmmana, jako jednego z twórców psychologii pozytywnej, rozbudowuje istotę dobrostanu i przedstawia go według modelu PERMA, który stanowi akronim pięciu składowych elementów, a mianowicie: pozytywne emocje (Positive emotions), zaangażowanie (Engagement), relacje z innymi (Relations), poczucie sensu, sensowność życia (Meaning) oraz osiągnięcia (Accomplishment). W literaturze termin „dobrostan” często używany jest zamiennie z pojęciem „szczęście”. Warto zaznaczyć, że w języku potocznym często posługujemy się terminem „szczęście”, który jest bardziej uniwersalny, zrozumiały, chociaż niejednokrotnie trudny dla wielu z nas do zdefiniowania. Dodatkowo o szczęściu możemy rozczytać się zarówno w literaturze dotyczącej nauk społecznych, jak i w filozofii – głównie „O szczęściu” Władysława Tatarkiewicza (1965). Warto jednak podjąć osobiste penetracje (poszukiwania) czytelnicze, aby lepiej zrozumieć jego istotę, a tym samym rozwijać poczucie szczęścia na gruncie osobistym i zawodowym.

Pojęcie „dobrostan” jest bardziej pojęciem specjalistycznym i skierowanym do nauk, takich jak psychologia oraz medycyna, w kontekście ogólnego pojmowania zdrowia, gdzie występuje w definicji ustanowionej w 1948 roku przez Światową Organizację Zdrowia (WHO), w której czytamy, że „zdrowie to właśnie stan dobrego samopoczucia (dobrostanu) fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko brak choroby lub niepełnosprawności”. Kontynuując rozważania, warto też zastanowić się, w jaki sposób można rozwijać dobrostan na polu zawodowym (w organizacji). Jakie mogą być jego jakości w kontekście pracy zawodowej? Udzielając odpowiedzi, można stwierdzić, że dobrostan w pracy ukazuje się z dwóch perspektyw, a mianowicie: hedonistycznej i eudajmonistycznej.

Perspektywa hedonistyczna odnosi się do emocji związanych z pracą, a także do satysfakcji z jej wykonywania. Emocje (negatywne – nieprzyjemne, pozytywne – przyjemne) są źródłem różnych zachowań pracownika, które mogą sprzyjać efektywności lub wręcz odwrotnie, dezorganizować, źle wpływać na wysokie (skuteczne) zaangażowanie pracownika. Satysfakcja z wykonywanej pracy często w perspektywie hedonistycznej ma charakter poznawczy, ale odnosi się także do emocji, czyli jako pozytywny/negatywny stan emocjonalny, który towarzyszy nam w odniesieniu do doświadczeń zawodowych. W perspektywie eudajmonistycznej pracę zawodową postrzega się jako wartościową, czyli praca, którą wykonuję jest dla mnie ważna, ma dla mnie znaczenie, bo mogę dzięki niej, np. się rozwijać. Sens pracy jest równie istotny, ale nie zawsze koreluje z pojęciem „ważność”. Innymi pojęciami związanymi z eudajmonistycznym dobrostanem w pracy są: zaangażowanie (pochłonięcie, wewnętrzna

motywacja, zatopienie) w pracę (stan flow według Csikszentmihalyiego), pasja (związana z silną wewnętrzną motywacją w aktywność zawodową), poczucie powołania do wykonywania określonej pracy (calling), praca jako wartość centralna (ważność pracy), a także poczucie sensu pracy, czyli subiektywny stan pracownika w organizacji. W celu zgłębienia problematyki warto przeczytać książkę autorstwa Agnieszki Czerw, pt. *Psychologiczny model dobrostanu w pracy. Wartość i sens pracy*, która ukazała się nakładem Wydawnictwa Naukowego PWN w 2017 roku i odnosi się do modelu dobrostanu w organizacji, tym samym treść można przenieść do organizacji, jaką jest biblioteka i poszukać rozwiązań, jeśli w ogóle są konieczne czy potrzebne.

„Projekt dobre życie”, czyli bibliotekarzu zadbaj o swój dobrostan

Życie stawia nas często przed dużymi zmianami (a niekiedy trudnymi momentami, na które nie mamy wpływu), dlatego warto pomyśleć o sobie w kontekście poprawy jakości życia i rozwijania osobistego dobrostanu. *Projekt dobre życie* to książka autorstwa śp. dr Marleny Kossakowskiej. Jest ona propozycją 6-tygodniowego programu nad zwiększaniem poczucia szczęścia (w ujęciu hedonistycznym i eudajmonistycznym) na podstawie koncepcji Martina E. P. Seligmmana. Poniżej, dla przykładu, opis programu realizowanego w pierwszym tygodniu:

- poniedziałek: rozpoznanie sił sygnaturowych charakteru (test w wersji on-line na stronie VIA Institute on Character);
- wtorek: optymizm, czyli praca nad swoim optymizmem;
- środa: odwracanie uwagi od męczących myśli;
- czwartek: angażowanie się w czynności dnia codziennego;
- piątek: pozytywne relacje;
- sobota: pozytywne chwile, okoliczności, sytuacje;
- niedziela: relaks, wyciszenie się i zatrzymanie.

„Wiele podobnych ćwiczeń wykonujemy na co dzień, ale zwykle nie zdajemy sobie sprawy, że budują one nasze szczęście. Uświadomienie sobie tego jest bardzo cenne, ponieważ daje poczucie, że możemy sami dbać o swoje szczęście” – pisała Marlena Kossakowska. Zaprezentowana książka może stać się cennym źródłem inspiracji do podjęcia aktywności (interwencji w formie cyklu sesji warsztatowych), których odbiorcami będą bibliotekarze. Konkludując powyższe treści, można wykazać, że dobrostan zależy w dużej mierze od podejmowanych działań czy to w życiu osobistym, czy zawodowym. Warto też udzielić sobie odpowiedzi na poniższe pytania.

- Na polu zawodowym: czy robię to, co lubię? Czy zawód, który wykonuję daje mi satysfakcję?
- Na polu osobistym: z czego czerpię radość i poczucie spełnienia w codziennym życiu, czyli co określa mój psychologiczny dobrostan?

Bibliografia w wyborze

Wydawnictwa zwarte:

1. Stefan Klein, *Formuła szczęścia. O doświadczaniu pełni życia*, Jacek Santorski & Co, Warszawa cop. 2004.
2. Martin Seligman, *Pełnia życia. Nowe spojrzenie na kwestię szczęścia i dobrego życia*, Harbor Point Media Rodzina, Poznań cop. 2011.
3. Łukasz Kaczmarek, *Pozytywne interwencje psychologiczne*, Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2016.
4. Marlena Kossakowska, *Projekt dobre życie*, Smak Słowa, Sopot 2017.
5. Ewa Trzebińska, *Psychologia pozytywna*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa cop. 2008.
6. Alan Carr, *Psychologia pozytywna. Nauka o szczęściu i ludzkich siłach*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań cop. 2009.
7. Michael Argyle, *Psychologia szczęścia*, Astrum, Wrocław 2004.
8. Janusz Czapiński, *Psychologia szczęścia. Kto, kiedy, dlaczego kocha życie i co z tego wynika, czyli Nowa odsłona teorii cebulowej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2017.
9. Agnieszka Czerw, *Psychologiczny model dobrostanu w pracy*, Wydawnictwo Naukowe PWN 2017.
10. Ed Diener, Robert Biswas-Diener, *Szczęście*, Smak Słowa, Sopot 2010.
11. Sonja Lyubomirsky, *Wybierz szczęście. Naukowe metody budowania życia, jakiego pragniesz*, Wydawnictwo MT Biznes, Warszawa cop. 2008.

Artykuł z czasopism:

12. Piotr Kwiatek, Katarzyna Wilczewska, Klucz do szczęścia, „Charaktery” 2014, nr 12, s. 32-35.
13. Irena Jelonek, O psychologii pozytywnej – między światłem i cieniem, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2020, nr 1, s. 12-26.
14. Alina Goworko, Szczęście, poczucie spełnienia i osobowość jednostki a wyzwania zawodu bibliotekarza, „Poradnik Bibliotekarza 2014”, nr 7-8, s. 8-12.

Scenariusze powstałe podczas Kursu III stopnia z biblioterapii

Agnieszka Dzierżypolska
Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie filia w Kolnicy
Dyrektor GBP w Murowie
z zespołem Bibliotekarek

PROGRAM BIBLIOTERAPEUTYCZNY

„W świecie emocji”

Wprowadzenie do tematu:

Emocje odgrywają ważną rolę w życiu każdego człowieka. Towarzyszą nam one w różnorodnych sytuacjach, odpowiadają za nasze relacje ze światem zewnętrznym. Często unikamy i boimy się emocji, ponieważ bywają bolesne. Z drugiej strony są one istotnym źródłem informacji o tym, co dzieje się w naszym otoczeniu i może mieć na nas wpływ. Tak rozumiane emocje stanowią zatem element umożliwiający przetrwanie.

Dzieci poznają emocje głównie w kontekście kontaktów z innymi ludźmi. Bliskie relacje osobiste tworzą zawsze więź emocjonalną, pełną miłości lub nienawiści, dumy lub wstydu, smutku lub szczęścia. W kontakcie z ludźmi dzieci mają szansę zobaczyć nie tylko, jak inni radzą sobie z uczuciami i emocjami, ale też, jak ich własne przejawy emocji oddziałują na innych. Z punktu widzenia przystosowania społecznego i zdrowia psychicznego są to jedne z najistotniejszych dla dzieci doświadczeń.

Dzieci powinny się nauczyć, że w pewnych okolicznościach mogą się zezłościć (zmartwić, zmieszać itd.). Powinny wiedzieć, jakie to sytuacje, co czują wtedy, gdy opanowują je te emocje i jak są one ujawniane na zewnątrz, a także jak je nazwać, by móc o nich rozmawiać. Dzieci powinny nauczyć się oddzielać wewnętrzne uczucia od ich zewnętrznych wyrazów, a ta umiejętność stanowi istotną część ich socjalizacji.

Od momentu, kiedy dzieci zaczynają porozumiewać się za pomocą mowy, ich rozwój emocjonalny zyskuje zupełnie inny wymiar. Emocje stają się punktem wyjścia do refleksji. Gdy dzieci umieją już nazywać swoje odczucia, mogą „stać obok nich”, przemyśleć je i tym sposobem obiektywnie ocenić to, co dzieje się w ich wnętrzu. Posiadając słowa do nazywania emocji, mogą już na ich temat rozmawiać. Z jednej strony przekazują innym to, co czują, a z drugiej mogą słuchać innych ludzi opowiadających o swoich przeżyciach. Można się zatem emocjami podzielić, przez co nauka o ich istocie – o przyczynach, skutkach i sposobach radzenia sobie – kiedy już wkracza na poziom werbalny, staje się łatwiejsza.¹

Założenia programu:

Prezentowany przeze mnie cykl scenariuszy zajęć *W Świecie emocji* wykorzystuje bajki terapeutyczne z książki Małgorzaty Parchety-Kołoszuk „Emocjonalki”. To zbiór bajek psychoterapeutycznych, których bohaterem jest kangur Mat. Chodzi on do szkoły, ma rodzinę, przyjaciół i przeżywa problemy takie jak większość dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Publikacja wykorzystana w programie biblioterapeutycznym zachęca do lektury ciekawych i pełnych przygód historyjek. Scenariusze mają pomóc dzieciom w zrozumieniu ich własnych emocji, emocji innych, przeciwdziałać powstawaniu zaburzeń zachowania, a jeśli już się one pojawią - mają pokazać jak sobie z nimi radzić. Mają wspierać je w rozwoju i kształtowaniu osobowości. Zajęcia należy prowadzić grupowo. Zalecane jest tworzenie kręgu sprzyjającego rozwijaniu umiejętności wyrażania uczuć oraz integracji grupy. Program skierowany jest do dzieci w wieku 8 - 10 lat, uczęszczających razem do szkoły podstawowej, które uczą się poznawać, identyfikować i wyrażać emocje, przez co bogaci się i różnicuje ich życie emocjonalne. Jest to okres, w którym dzieci mogą wykształcić umiejętności i dobre nawyki emocjonalne takie jak: rozpoznawanie stanu emocjonalnego, w którym aktualnie się znajduje, odczytywanie stanów emocjonalnych innych osób, okazywanie przeżywanych emocji w sposób akceptowany społecznie. Zdobyte wówczas umiejętności są znaczące w późniejszym życiu. Umożliwiają właściwe zachowanie się dzieci w różnych sytuacjach wobec innych ludzi. Pomagają w radzeniu sobie z napotykanymi trudnościami, niepowodzeniami. Program obejmuje siedem 60-

minutowych spotkań, odbywających się co tydzień. Miejsce spotkań powinno być wyposażone w dywan i stoliki do pracy indywidualnej. Zajęcia będą zawsze zaczynały się od zabawy integracyjnej, a kończyły ewaluacją. Część właściwa zawiera lekturę tekstu literackiego, po którym następują zabawy przepracowujące problem. Cechą charakterystyczną zajęć będzie stały element wprowadzający w postaci zabawy w kręgu: „iskierka przyjaźni”, która będzie rozpoczynała zajęcia biblioterapeutyczne oraz krótkie pożegnanie w formie wierszyka na zakończenie zajęć.

Cel główny programu:

- uświadomienie dzieciom wartości wynikających z poznania i zrozumienia własnych stanów emocjonalnych oraz uczuć innych osób.

Ogólne cele programu:

- rozpoznawanie i nazywanie przeżywanych stanów emocjonalnych,
- rozwijanie słownika dzieci określającego różne stany emocjonalne i uczuciowe,
- rozwijanie wrażliwości emocjonalnej oraz empatii,
- rozwijanie umiejętności nawiązywania i utrzymywania pozytywnych interakcji z innymi dziećmi,
- wzbogacenie wiedzy i przeżyć poprzez kontakt z bajką,
- rozwijanie ekspresji ruchowej i plastycznej w powiązaniu z literaturą,
- rozwijanie umiejętności wypowiedzenia się, pracy w grupie,
- kształtowanie umiejętności budowania poczucia własnej wartości i silnej osobowości,
- budowanie systemu wartości dzieci.

Założenia programu:

Przeznaczenie:

- program skierowany jest dla dzieci w wieku od 8 do 10 lat uczęszczających razem do szkoły podstawowej.

Czas trwania:

- czas trwania jednego spotkania to 60 minut.

Częstotliwość spotkań:

- program obejmuje 7 spotkań odbywających się co tydzień w bibliotece publicznej.

Miejsce spotkań:

- sala wyposażona w dywan (miejsce na krąg, zabawy ruchowe), stoliki z krzeselkami (miejsce do rysowania).

Treści programu:

1. „Wyprawa do Australii” – porozmawiamy o emocjach.
2. „Nie chcę, STOP” – lekcja ASERTYWNOŚCI.
3. „Kiedy przychodzi uczucie tęsknoty”.
4. „Co zrobić ze swoim smutkiem”.
5. „Jak poradzić sobie ze złością”.
6. „Trudna sprawa konfliktowa” – porozmawiamy o kłótni.
7. „Kocha, lubi, szanuje” - porozmawiamy o ważnych uczuciach.

Procedury osiągnięcia celów:

Dziecko w młodszym wieku szkolnym nie zawsze potrafi mówić o swoich uczuciach, stąd też starano się umożliwić uczniom aktywne doświadczanie i przeżywanie tego, co jest tematem zajęć. Dlatego też zaproponowane metody i techniki pracy są na tyle różnorodne, aby każde dziecko odnalazło coś dla siebie.

Metody:

- głośne czytanie wybranego tekstu
- rozmowa kierowana
- prace plastyczne
- burze mózgów
- gry i zabawy
- praca w małych grupach
- zabawy relaksacyjne
- ćwiczenia pomagające zdobyć pewność siebie i poczucie bezpieczeństwa w otoczeniu.

Formy pracy:

- indywidualne
- grupowe

Techniki:

- głośne czytanie fragmentu tekstu
- dyskusja, pogadanka
- pantomima
- metody aktywizujące
- rysowanie
- malowanie
- gry i zabawy
- inne techniki twórcze.

Środki:

- tekst literacki: Małgorzata Parcheta – Kołoszuk, *Emocjonalki. Bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk 2017.

Materiały:

- blok rysunkowy
- blok techniczny
- kolorowe kartki A4
- kredki
- mazaki
- farby
- pędzle
- obrazki symbolizujące uczucia
- inne materiały wymienione w scenariuszach.

Literatura:

- Parcheta – Kołoszuk M., *Emocjonalki. Bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk 2017.
- Grudzińska E., *Socjoterapia w pracy z dziećmi i młodzieżą. Programy zajęć*, Warszawa 2016.
- Schaffer H. R., *Psychologia dziecka*, Warszawa 2005.
- Jąder M., *Efektywne i atrakcyjne metody pracy z dziećmi*, Kraków 2010.
- Kozdroń A., *Wychowanie przez zabawę. Projekty i gry w kształtowaniu kluczowych kompetencji u dzieci i młodzieży*, Warszawa 2015.
- Kozdroń A., *Scenariusze zajęć i zabaw dla wychowawców, pedagogów, animatorów kultury i rodziców*, Warszawa 2014.
- Winczewski P., *Tradycyjne gry i zabawy świetlicowe*, Gdańsk 2018.

Przewidywane osiągnięcia:

- dzieci będą umiały rozpoznać i nazwać swoje oraz cudze uczucia, nazywając stany emocjonalne obserwowane u innych osób lub przeżywane przez siebie;
- dzieci będą posługiwały się bogatszym zasobem słownictwa;
- będą wykazywały się większą wrażliwością emocjonalną w kontaktach z rówieśnikami;
- wzrośnie umiejętność kontrolowania przez dzieci własnego zachowania, panowania nad emocjami;
- dzieci będą umiejętniej pokonywać trudności, lepiej radzić sobie z porażkami i stresem;
- będą potrafiły określać wartości na zasadzie przeciwieństw, mówiąc, co jest dobre, a co złe.

Ewaluacja:

Ewaluacja będzie przeprowadzona po każdym zajęciu.

SCENARIUSZ 1

Temat zajęć: „Wyprawa do Australii - Porozmawiajmy o emocjach”. Cele spotkaniaDziecko:

- uczy się nazwać emocje na podstawie wyrazu twarzy, oczu, ułożenia ust i określać sytuację, w jakiej osoba mogła się znaleźć,
- uczy się rozpoznawać i nazywać uczucia – własne i cudze,
- uczy się wyrażać siebie w różnorodny sposób (werbalnie i niewerbalnie),
- uczy się nabywać umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne innych (empatia),
- uczy się komunikować w grupie poprzez uczestniczenie w zabawie, ćwiczeniach w celu zacieśnienia więzi emocjonalnych między dziećmi,
- uczy się dostrzegać, że podobne sytuacje mogą wywołać różne uczucia u ludzi,

- ćwiczy umiejętność kontrolowania swoich emocji i zachowania,
- poznaje kontynent Australię, jej położenie na mapie, zamieszkujące tam zwierzęta,
- poszerza swoją wiedzę ogólną.

Uczestnicy:

- grupa dzieci w wieku 8 - 10 lat (20 osób) uczęszczających razem do szkoły podstawowej.

Czas trwania:

- około 60 minut.

Warunki:

- sala z miejscem umożliwiającym pracę w kręgu (dywan) oraz pracę przy stolikach (stoliki i krzesła).

Metody i techniki pracy:

- głośne czytanie i słuchanie fragmentu tekstu
- dyskusja, pogadanka
- pantomima
- metody aktywizujące
- praca plastyczna.

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa

Środki dydaktyczne:

- obrazki, rysunki, zdjęcia dziecięce ujawniające stany uczuciowe (radość, smutek, złość, strach);
- papier
- kredki
- papierowe torby
- wycinanki samoprzylepne
- nożyczki
- zdjęcia zwierząt zamieszkujących Australię
- fotografia kangura
- mapa Australii.

Literatura:

- Małgorzata Parcheta – Kołoszuk, *Emocjonalki. Bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk 2017, s. 5 - 6.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie:

Dzieci stoją w kręgu, trzymają się za ręce. Prowadzący wita dzieci słowami:

„Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do mych rąk”. Każde dziecko uściskiem dłoni wita się z kolegą/koleżanką, aż iskierka przyjaźni powróci do prowadzącego.

2. Zabawa integracyjna:

A) „Nazywamy uczucia”.

Dzieci siadają w kole. Prowadzący prezentuje dzieciom ilustracje twarzy przedstawiających emocje: złość, strach, smutek, lęk, zdziwienie, radość. Następnie rozmawia z uczestnikami o poszczególnych emocjach:

- po czym możemy poznać, że ktoś odczuwa strach, radość, złość itp.?
- w jakich sytuacjach ludzie odczuwają poszczególne emocje?
- co ja robię, kiedy odczuwam poszczególne emocje tj. radość, smutek, strach, miłość?
- w jakich sytuacjach je odczuwam?

B) „Zabawa w czarodzieja.”

Prowadzący zaprasza do zabawy całą grupę. Wybiera wśród nich jednego ochotnika, który będzie „czarodziejem” (ważne, aby kilkoro z dzieci mogło odgrywać rolę czarodzieja). Cała grupa pokazuje, że jest smutna. Demonstruje to odpowiednią miną. Jedna z osób (jedno z dzieci będące w danej chwili „czarodziejem” wychodzi na środek i za pomocą mimiki, gestu ma za zadanie rozbawić smutny krąg. Gdy „czarodziejowi” zadanie się uda, wszyscy z radością biją brawo. Zabawę można powtórzyć).

3. Głośne czytanie tekstu wprowadzającego do programu zajęć M. Parcheta-Kołoszuk – *Emocjonalki – bajki psychoterapeutyczne*.

4. Cześć właściwa omawiająca temat zajęć:

Omówienie z dziećmi usłyszanego opowiadania. Pokazanie obrazka przedstawiającego kangura Mata. Pokazanie

na mapie, gdzie znajduje się Australia i jakie jeszcze inne zwierzęta zamieszkują ten kontynent. Zwrócenie uwagi dzieciom, że razem z kangurem Matem będą poznawać i nazywać emocje. Uczyć się jak zdrowo sobie z nimi radzić i jak wspierać inne dzieci, które przeżywają podobne emocje.

5. Praca plastyczna „Maski”.

Prowadzący proponuje dzieciom, aby z papierowych toreb zrobili twarze- maski. Mogą je narysować lub wykleić. Maski ma dwa oblicza: wesoła z jednej strony i smutna z drugiej. Gotowe maski dzieci zakładają na rękę. Przy muzyce raz wesołej, raz smutnej prezentują swoje maski.

6. Ewaluacja:

Dzieci na przygotowanych wcześniej przez prowadzącego karteczkach rysują buzię przedstawiającą nastrój, jaki w danej chwili odczuwają.

7. Pożegnanie wierszem:

„W kole wszyscy tu stoimy

I za ręce się trzymamy

Do widzenia już mówimy

Tak ze sobą się żegnamy”.

Dzieci w kole machają ręką na pożegnanie.

SCENARIUSZ 2

Temat zajęć: „Nie chcę, STOP – pierwsza lekcja ASERTYWOŚCI”.

Cele spotkania:

Dziecko:

- uczy się rozpoznawać i nazywać uczucia – własne i cudze,
- uczy się wyrażać siebie w różnorodny sposób (werbalnie i niewerbalnie),
- uczy się nabywać umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne innych (empatia),
- uczy się komunikować w grupie poprzez uczestniczenie w zabawie, ćwiczeniach w celu zacieśnienia więzi emocjonalnych między dziećmi,
- uczy się dostrzegać, że podobne sytuacje mogą wywołać różne uczucia u ludzi,
- ćwiczy umiejętność kontrolowania swoich emocji i zachowania,
- umiejętnie uczy się stawiania granic,
- wzmacnia swoje poczucie bezpieczeństwa, które jest niezbędne do prawidłowego rozwoju,
- rozwija empatię, wyobraźnię i kreatywność.

Uczestnicy:

- grupa dzieci w wieku 8 - 10 lat (20 osób) uczęszczających razem do szkoły podstawowej.

Czas trwania:

- około 60 minut.

Warunki:

- sala z miejscem umożliwiającym pracę w kręgu (dywan) oraz pracę przy stolikach (stoliki i krzesła).

Metody i techniki pracy:

- głośne czytanie i słuchanie fragmentu tekstu
- dyskusja, pogadanka
- pantomima
- metody aktywizujące
- praca plastyczna.

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- wydrukowany znak STOP (kolorowanka znaku drogowego)
- papier
- kolorowe karteczki
- kredki
- nożyczki.

Literatura:

- Małgorzata Parcheta – Kołoszuk, *Emocjonalki. Bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk 2017, s. 7 – 12.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie.

Dzieci stoją w kręgu, trzymają się za ręce. Prowadzący wita dzieci słowami:

„Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do mych rąk”. Każde dziecko uściskiem dłoni wita się z kolegą/koleżanką, aż iskierka przyjaźni powróci do prowadzącego.

2. Pogadanka wprowadzająca w temat zajęć:

Prowadzący wita się z dziećmi, pyta o samopoczucie, czy wydarzyło się coś ważnego w szkole, o czym chciałyby opowiedzieć. Pozwala dzieciom przypomnieć sobie o czym rozmawialiśmy na poprzednich zajęciach. Pokazuje zdjęcie kangura Mata i opowiada o nowym słowie ASERTYWNOŚĆ, które - razem z naszym bohaterem - dzieci poznają na zajęciach.

3. Głośne czytanie tekstu wprowadzającego do programu zajęć M. Parcheta-Kołoszuk – Emocjonalki – bajki psychoterapeutyczne.

4. Rozmowa z dziećmi o przeczytanym opowiadaniu:

- jaka sytuacja zdenerwowała Mata w przedszkolu?

- czy kangur dobrze zareagował na zaczepki jaszczura?

- co mógł powiedzieć Mat do Tumbi, gdy nie chciał, żeby kolega wtrącał się w budowanie?

5. Cześć właściwa omawiająca temat zajęć:

A) Pogadanka.

Czy dziecko przypomina sobie jakieś sytuacje z domu lub przedszkola, kiedy mogło powiedzieć: „NIE CHCĘ, STOP!”?

Zwrócenie uwagi, w jakich sytuacjach dziecko może powiedzieć innym: „nie chcę, STOP!”, np. gdy ktoś chce go łaskotać, przytulać, całować, a ono nie ma na to ochoty; gdy ktoś wyrwa mu z piaskownicy zabawkę lub popycha.

B) Zabawa omawiająca asertywne zachowania.

Dzieci dobierają się w pary i na przemian podnosząc prawą rękę do góry, wypowiadają słowa: „nie chcę, STOP!

Nauka stawiania granic w sposób stanowczy, ale zarazem spokojny.

6. Praca plastyczna.

Dzieci kolorują i wycinają znak STOP. Zwrócenie uwagi dzieciom, jak należy zachować się, gdy na ulicy zauważą taki znak.

7. Ewaluacja.

Dzieci, na przygotowanych wcześniej kolorowych kartkach, rysują buzię przedstawiającą ich obecny nastrój.

8. Pożegnanie wierszem:

„W kole wszyscy tu stoimy

I za ręce się trzymamy

Do widzenia już mówimy

Tak ze sobą się żegnamy”.

Dzieci w kole machają ręką na pożegnanie.

SCENARIUSZ 3

Temat zajęć: „Kiedy przychodzi uczucie tęsknoty”.**Cele spotkania:** Dziecko:

- poznaje uczucie tęsknoty, uczy się jak sobie z nią radzić,
- uczy się rozpoznawać i nazywać uczucia – własne i cudze,
- uczy się wyrażać siebie w różnorodny sposób (werbalnie i niewerbalnie),
- uczy się nabywać umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne innych (empatia),
- uczy się komunikować w grupie poprzez uczestniczenie w zabawie, ćwiczeniach w celu zacieśnienia więzi emocjonalnych między dziećmi,
- ćwiczy umiejętność kontrolowania swoich emocji i zachowania,
- wzmacnia swoje poczucie bezpieczeństwa, które jest niezbędne do prawidłowego rozwoju,
- rozwija empatię, wyobraźnię i kreatywność.

Uczestnicy:

- grupa dzieci w wieku 8-10 lat (20 osób) uczęszczających razem do szkoły podstawowej.

Czas trwania:

- około 60 minut.

Warunki:

- sala z miejscem umożliwiającym pracę w kręgu (dywan) oraz pracę przy stolikach (stoliki i krzesła).

Metody i techniki pracy:

- głośne czytanie i słuchanie fragmentu tekstu
- dyskusja, pogadanka
- metody aktywizujące
- praca plastyczna.

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- papier
- karteczki z buźkami
- kredki
- farby.

Literatura:

- Małgorzata Parcheta – Kołoszuk, *Emocjonalki. Bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk 2017, s. 23-29.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie.

Dzieci stoją w kręgu, trzymają się za ręce. Prowadzący wita dzieci słowami:

„Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do mych rąk”. Każde dziecko uściskiem dłoni wita się z kolegą/koleżanką, aż iskierka przyjaźni powróci do prowadzącego.

2. Zabawa integracyjna.

Wszyscy uczestnicy stoją w kole. Osoba wyznaczona wykonuje określone ruchy, naśladowane potem przez innych, ustawienie koła zmienia się w poruszającą linię lub wężyk za osobą prowadzącą.

3. Głośne czytanie tekstu wprowadzającego do programu zajęć M. Parcheta-Kołoszuk – „Emocjonalki – bajki psychoterapeutyczne”

4. Rozmowa z dziećmi o przeczytanym opowiadaniu:

- Jakie przedmioty Mat zabrał ze sobą do cioci, żeby czuć się lepiej w nowym miejscu ?
  - Co poczuł Mat przed zaśnięciem, gdy pomyślał o rodzicach ?
  - Co pomogło zasnąć kangurkowi ?
  - Czy któreś z dzieci spało już poza domem ? / Jeśli tak, to gdzie i jak się tam czuło ? /
- Jeśli nie spało poza domem, to czy chciałoby i dlaczego ?

5. Część właściwa omawiająca temat zajęć:

A) Pogadanka:

Tęsknota to uczucie jak każde inne. Ważne, aby dziecko nauczyło się nazywać swoje uczucia. Razem z dziećmi można zainicjować pogadankę o metodach, które pomogą ukoić tęsknotę za bliskimi. Dzieci wymyślają jak mogłyby spędzić czas poza domem, np. bawiąc się, spacerując, zwiedzając. Ważne aby zaznaczyć, że gdy uczucie tęsknoty powiększy się, zawsze można zadzwonić do rodziców i porozmawiać. Czas spędzony poza domem bez rodziców to nieraz nie lada wyzwanie. Dzieci zawsze mogą zabrać ze sobą ulubione maskotki, zabawki, które pomogą im zasnąć.

6. Praca plastyczna:

Dzieci na przygotowanych wcześniej kartkach rysują swoją ulubioną maskotkę, zabawkę. Następnie każde z dzieci omawia i przedstawia grupie swoją pracę.

7. Zabawa relaksacyjna:

Prowadzący odtwarza muzykę relaksacyjną. Dzieci kładą się na podłozie. Słuchają muzyki, wyobrażając sobie miłe chwile spędzone podczas zabawy ulubionymi maskotkami/ zabawkami itp. z rodzicami, dziadkami, rodzeństwem, przyjaciółmi itd.

8. Ewaluacja:

Dzieci na przygotowanych wcześniej buźkach rysują swój nastrój po zajęciach.

9. Pożegnanie wierszem:

„W kole wszyscy tu stoimy
I za ręce się trzymamy
Do widzenia już mówimy
Tak ze sobą się żegnamy”.
Dzieci w kole machają ręką na pożegnanie.

SCENARIUSZ 4

Temat zajęć: „Co zrobić ze swoim smutkiem?”.

Cele spotkania:

Dziecko:

- poznaje uczucie smutku, uczy się jak sobie z nim radzić,
- uczy się rozpoznawać i nazywać uczucia – własne i cudze,
- uczy się wyrażać siebie w różnorodny sposób (werbalnie i niewerbalnie),
- uczy się nabywać umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne innych (empatia),
- uczy się komunikować w grupie poprzez uczestniczenie w zabawie, ćwiczeniach w celu zacieśnienia więzi emocjonalnych między dziećmi,
  - ćwiczy umiejętność kontrolowania swoich emocji i zachowania,
  - wzmacnia swoje poczucie bezpieczeństwa, które jest niezbędne do prawidłowego rozwoju,
  - rozwija empatię, wyobraźnię i kreatywność.

Uczestnicy:

- grupa dzieci w wieku 8-10 lat (20 osób) uczęszczających razem do szkoły podstawowej

Czas trwania:

- około 60 minut.

Warunki:

- sala z miejscem umożliwiającym pracę w kręgu (dywan) oraz pracę przy stolikach (stoliki i krzesła).

Metody i techniki pracy:

- głośne czytanie i słuchanie fragmentu tekstu
- dyskusja, pogadanka
- pantomima
- metody aktywizujące
- praca plastyczna.

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- papier
- pędzle
- farby
- plakietki z emotikonami.

Literatura:

- Małgorzata Parcheta – Kołoszuk, *Emocjonalki. Bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk 2017, s. 41-53.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Powitanie.

Dzieci stoją w kręgu, trzymają się za ręce. Prowadzący wita dzieci słowami:

„Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do mych rąk”. Każde dziecko uściskiem dłoni wita się z kolegą/koleżanką, aż iskierka przyjaźni powróci do prowadzącego.

2. Zabawa integracyjna/ pogadanka wprowadzająca w temat zajęć:

Prowadzący wita się z dziećmi, pyta je o samopoczucie, czy wydarzyło się coś ważnego w szkole, o czym chciałyby dzieci opowiedzieć. Następnie zadaje dzieciom pytanie: Czym jest smutek? Kiedy i w jakich sytuacjach jest przeżywany? Co to za uczucie?

3. Głośne czytanie tekstu wprowadzającego do programu zajęć: M. Parcheta-Kołoszuk *Emocjonalki – bajki psychoterapeutyczne*.

4. Rozmowa z dziećmi o przeczytanym opowiadaniu:

- co czuł Mat, gdy na początku bajki nie chciał iść do szkoły?
- czy dzieci pamiętają, co czuły przed pierwszym dniem w szkole? Radość, strach a może złość?
- z jakiego powodu Mat był smutny?
- co pomogło Matowi w szkole, żeby się uspokoić?
- jakie metody na smutki mają koledzy z klasy Mata?
- co pomaga dzieciom, gdy jest im smutno?

5. Cześć właściwa omawiająca temat zajęć:

A) Pogadanka

Krótką rozmowę z dziećmi z jakim kolorem kojarzy im się smutek. Co to znaczy być smutnym ? Następnie dzieci dobierają się w pary, stają naprzeciw siebie. Jedna osoba pokazuje jak wygląda, gdy jest jej bardzo smutno, druga zastanawia się jak mogłaby pocieszyć kolegę/koleżankę, np. rozśmieszając, przytulając itp. Rozmowa podsumowująca o sposobach dzieci na smutek. Uwrażliwienie dzieci, że gdy czują smutek mogą o tym powiedzieć rodzicom, pani w przedszkolu i wspólnie zastanowić się co takiego się stało, że tak się w danej chwili czują.

B) Zabawa przepracowująca temat z wykorzystaniem pantomimy:

Dzieci dobierają się w pary. Jedno z dzieci pokazuje jak wygląda gdy jest mu bardzo smutno, drugie z dzieci stara się rozweselić kolegę/koleżankę nie używając słów.

6. Praca plastyczna:

Dzieci rysują farbami portret smutnego Mata. Następnie prowadzący omawia z dziećmi ich prace.

7. Ewaluacja:

Dzieci z rozsypanych na dywanie emotikonów wybierają te najbardziej odnoszące się do ich obecnego samopoczucia.

8. Pożegnanie wierszem:

„W kole wszyscy tu stoimy
I za ręce się trzymamy
Do widzenia już mówimy
Tak ze sobą się żegnamy”.

Dzieci w kole machają ręką na pożegnanie.

SCENARIUSZ 5

Temat zajęć: „Jak poradzić sobie ze złością”. Cele spotkania:

Dziecko:

- poznaje uczucie złości, uczy się sposobów radzenia sobie ze złością,
- uczy się rozpoznawać i nazywać uczucia – własne i cudze,
- uczy się wyrażać siebie w różnorodny sposób (werbalnie i niewerbalnie),
- uczy się nabywać umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne innych (empatia),
- uczy się komunikować w grupie poprzez uczestniczenie w zabawie, ćwiczeniach w celu zacieśnienia więzi emocjonalnych między dziećmi,
- ćwiczy umiejętność kontrolowania swoich emocji i zachowania,
- wzmacnia swoje poczucie bezpieczeństwa, które jest niezbędne do prawidłowego rozwoju,
- rozwija empatię, wyobraźnię i kreatywność.

Uczestnicy:

- grupa dzieci w wieku 8-10 lat (20 osób) uczęszczających razem do szkoły podstawowej.

Czas trwania:

- około 60 minut.

Warunki:

- sala z miejscem umożliwiającym pracę w kręgu (dywan) oraz pracę przy stolikach (stoliki i krzesła).

Metody i techniki pracy:

- głośne czytanie i słuchanie fragmentu tekstu
- dyskusja, pogadanka
- relaksacja.

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- blok rysunkowy
- kredki
- pastele
- mazaki/pisaki
- lusterko.

Literatura:

- Małgorzata Parcheta – Kołoszuk, *Emocjonalki. Bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk 2017, s. 68-78.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie:

Dzieci stoją w kręgu, trzymają się za ręce. Prowadzący wita dzieci słowami:

„Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do mych rąk”. Każde dziecko uściskiem dłoni wita się z kolegą/koleżanką, aż iskierka przyjaźni powróci do prowadzącego.

2. Zabawa integracyjna:

Gra mimiczna z lusterkami. Dzieci siedzą w kole na dywanie, każde z nich trzyma lusterko. Do każdego wypowiedzianego przez nauczycielkę zdania muszą zrobić odpowiednią minę, wyrażającą uczucia, np.

- dostałam wymarzony prezent,
- popsuła mi się ulubiona zabawka,
- do klasy wchodzi krasnoludki,
- spotkałam bardzo groźnego psa,
- koleżanka zabrała mi zabawki.

3. Głośne czytanie tekstu wprowadzającego do programu zajęć M. Parcheta-Kołoszuk *Emocjonalki – bajki psychoterapeutyczne*.

4. Rozmowa z dziećmi o przeczytanym opowiadaniu:

- jaką przygodę przeżył Mat w tej opowieści?
- dlaczego kangurek zaczął krzyżeć na tatę? Na co był zły?
- jak możesz okazywać złość?
- czy to prawda, że wszyscy dorośli są idealni i nie doświadczają porażek?
- kiedy Tobie coś się nie udało? Co wtedy czułeś?

5. Część właściwa omawiająca temat zajęć:

A) Pogadanka:

Dzieci dzielą się własnymi opiniami – w jaki sposób reagują, gdy są zdenerwowane. Prowadzący pokazuje zdjęcia, przedstawiające różne sposoby radzenia sobie ze złością: bieganie, jazda na rowerze, spacer, taniec, zabawa, malowanie, śpiewanie itp.

B) Relaksacja:

Gdy przychodzi złość i kumulują się emocje, warto nauczyć się zatrzymać je w sposób konstruktywny. Jednym ze sposobów będzie nauka świadomego, uspokajającego oddechu. Dzieci siadają po turecku w kole na dywanie. Ręce kładziemy na kolanach. Zamykamy oczy. Liczymy w myślach do 10. Robimy wdech nosem i wypuszczamy powietrze ustami. Powtarzamy to ćwiczenie kilka razy.

Ważne, aby uświadomić dzieciom, że gdy nadchodzi złość ćwiczenia oddechowe pozwolą im się uspokoić.

Przeżywając złość ważne, aby dzieci wiedziały, że mogą otwarcie powiedzieć drugiej osobie, na co się złością i co je boli w danej sytuacji. Otwarte wyrażanie i przeżywanie uczuć, bez ranienia drugiej osoby, jest bardzo ważnym doświadczeniem.

6. Praca plastyczna:

Dzieci rysują, jak według nich wygląda złość. Następnie, używając ciepłych kolorów kredek, starają się ozdobić rysunek złości, aby straciła trochę swej mocy. Na sam koniec na dole kartki podpisują się swoim imieniem, inicjałem, takimi kolorami kredek, które najlepiej opisują ich nastrój.

7. Ewaluacja:

Dzieci na przygotowanych wcześniej kolorowych kartkach rysują buzię przedstawiającą ich obecny nastrój.

8. Pożegnanie wierszem:

„W kole wszyscy tu stoimy
I za ręce się trzymamy
Do widzenia już mówimy
Tak ze sobą się żegnamy”.
Dzieci w kole machają ręką na pożegnanie.

SCENARIUSZ 6

Temat zajęć: „Trudna sprawa konfliktowa – porozmawiajmy o kłótni”.

Cele spotkania:

Dziecko:

- poznaje pojęcie „konflikt”, uczy się go pokojowo rozwiązywać,
- uczy się rozpoznawać i nazywać uczucia – własne i cudze,
- uczy się wyrażać siebie w różnorodny sposób (werbalnie i niewerbalnie),
- uczy się nabywać umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne innych (empatia),
- uczy się komunikować w grupie poprzez uczestniczenie w zabawie, ćwiczeniach w celu zacieśnienia więzi emocjonalnych między dziećmi,
  - ćwiczy umiejętność kontrolowania swoich emocji i zachowania,
  - wzmacnia swoje poczucie bezpieczeństwa, które jest niezbędne do prawidłowego rozwoju,
  - rozwija empatię, wyobraźnię i kreatywność.

Uczestnicy:

- grupa dzieci w wieku 8-10 lat (20 osób) uczęszczających razem do szkoły podstawowej.

Czas trwania:

- około 60 minut.

Warunki:

- sala z miejscem umożliwiającym pracę w kręgu (dywan) oraz pracę przy stolikach (stoliki i krzesła).

Metody i techniki pracy:

- głośne czytanie i słuchanie fragmentu tekstu
- dyskusja, pogadanka
- burza mózgów.

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- wydrukowane emotikony
- plakietki ze zwrotami grzecznościowymi
- brystol
- mazaki/pisaki
- arkusze niepotrzebnych gazet
- taśma klejąca
- piłeczka plastikowa.

Literatura:

- Małgorzata Parcheta – Kołoszuk, *Emocjonalki. Bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk 2017, s. 56 - 65.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie:

Dzieci stoją w kręgu, trzymają się za ręce. Prowadzący wita dzieci słowami:

„Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do mych rąk”. Każde dziecko uściskiem dłoni wita się z kolegą/koleżanką, aż iskierka przyjaźni powróci do prowadzącego.

2. Zabawa integracyjna:

Dzieci siedzą w kręgu, podają sobie po kolei piłeczkę, osoba trzymająca piłeczkę mówi: „Dzień dobry wszystkim”. Następnie może powiedzieć, co ją ostatnio miłego spotkało.

3. Głośne czytanie tekstu wprowadzającego do programu zajęć M. Parcheta-Kołoszuk – *Emocjonalki – bajki*

psychoterapeutyczne.

4. Rozmowa z dziećmi o przeczytanym opowiadaniu:

- co to jest kłótnia?
- o co pokłócili się Nandu z Matem?
- czego nie warto mówić i robić w kłótni?
- porozmawiajmy o magicznym słowie „przepraszam”; czy Nadu z Matem doszli do porozumienia?

5. Część właściwa omawiająca temat zajęć:

A) Zabawa w formie słoneczka:

Prowadzący na dużej kartce papieru pisze słowo KŁÓTNIA. Dzieci wymyślają słowa, które kojarzą im się z tym słowem. Można też tak nakierować rozmowę z dziećmi, aby starały się znaleźć sposoby, które pomagają im się uspokoić, jeśli już dojdzie do sytuacji konfliktowej, np. liczenie, śpiewanie piosenki itp. Ważne, aby uświadomić dzieciom, że jeśli już dojdzie do kłótni, warto porozmawiać o niej i znaleźć wspólnie z rodzicami (panią w szkole itd.) sposób, aby dzieci nawzajem się przeprosiły i wyjaśniły sobie sytuację, tak samo, jeśli np. pokłóć się z rodzeństwem. Dodatkowo można przeprowadzić krótką rozmowę z dziećmi odnośnie słów grzecznościowych, jakie znają i w jakich sytuacjach mogą ich używać. Wszystkie trudne, konfliktowe sytuacje warto do końca wyjaśnić, aby dziecko w spokoju mogło zrozumieć co się stało i miało przestrzeń do zareagowania na nie.

B) Zabawa wyładowująca emocje:

Tłumaczymy dzieciom, że takie złe, negatywne uczucia jak: złość, zdenerwowanie, niezadowolenie, wściekłość, mogą być w człowieku i muszą być. Gdyby ich nie było, to nie wiedzielibyśmy o nich, że np. teraz jestem zdenerwowana.

Dzieci drą arkusze gazet, następnie zbierają porwane kawałki i w grupach robią z nich pomnik złości – sklejają pogniecione kawałki taśmą klejącą.

Po zabawie można z dziećmi stworzyć kodeks złości:

1. Każdy ma prawo się złościć.
2. Złość wolno okazywać tylko w bezpieczny sposób tj:...
3. Gdy jesteśmy zdenerwowani, nie wolno: ...

Prowadzący, po wcześniejszej rozmowie z wychowawcą klasy, może zdecydować, czy zabawa wyładowująca emocje w danej grupie będzie mogła być przeprowadzona. Jeśli w grupie występują jakieś wcześniejsze konflikty, zamiast tego ćwiczenia można powtórzyć relaksację.

Dzieci siadają po turecku w kole na dywanie. Ręce kładziemy na kolanach. Zamykamy oczy. Liczymy w myślach do 10. Robimy wdech nosem i wypuszczamy powietrze ustami. Powtarzamy to ćwiczenie kilka razy.

6. Ewaluacja:

Dzieci z rozsypanych na dywanie emotikonów wybierają jeden, który najbardziej odnosi się do ich nastroju po zajęciach. Następnie, prowadzący krótko rozmawia z dziećmi o ich wyborze.

7. Pożegnanie wierszem:

„W kole wszyscy tu stoimy
I za ręce się trzymamy
Do widzenia już mówimy
Tak ze sobą się żegnamy”.

Dzieci w kole machają ręką na pożegnanie.

SCENARIUSZ 7

Temat zajęć: „Kocha, lubi, szanuje” - porozmawiajmy o ważnych uczuciach.

Cele spotkania:

Dziecko:

- poznaje uczucia pozytywne tj. miłość, radość, szczęście – uczy się je wyrażać,
- uczy się rozpoznawać i nazywać uczucia – własne i cudze,
- uczy się wyrażać siebie w różnorodny sposób (werbalnie i niewerbalnie),
- uczy się nabywać umiejętności wczuwania się w stany emocjonalne innych (empatia),
- uczy się komunikować w grupie poprzez uczestniczenie w zabawie, ćwiczeniach w celu zacieśnienia więzi emocjonalnych między dziećmi,
- ćwiczy umiejętność kontrolowania swoich emocji i zachowania,

- wzmacnia swoje poczucie bezpieczeństwa, które jest niezbędne do prawidłowego rozwoju,
- rozwija empatię, wyobraźnię i kreatywność.

Uczestnicy:

- grupa dzieci w wieku 8 -10 lat (20 osób) uczęszczających razem do szkoły podstawowej.

Czas trwania:

- około 60 minut.

Warunki:

- sala z miejscem umożliwiającym pracę w kręgu (dywan) oraz pracę przy stolikach (stoliki i krzesła).

Metody i techniki pracy:

- głośne czytanie i słuchanie fragmentu tekstu
- dyskusja, pogadanka
- praca plastyczna.

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa

Środki dydaktyczne:

- plakietki przedstawiające: słońce, słońce za chmurką, mgłę, zachmurzenie, deszcz, piorun
- blok techniczny
- kartki kolorowe
- kredki
- pastele
- mazaki/pisaki.

Literatura:

- Małgorzata Parcheta – Kołoszuk, *Emocjonalki. Bajki psychoterapeutyczne*, Gdańsk 2017, s. 139-147.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie:

Dzieci stoją w kręgu, trzymają się za ręce. Prowadzący wita dzieci słowami:

„Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do mych rąk”. Każde dziecko uściskiem dłoni wita się z kolegą/koleżanką, aż iskierka przyjaźni powróci do prowadzącego.

2. Zabawa integracyjna:

A) Prowadzący rozpoczyna zabawę na powitanie – dzieci mówią sobie komplementy.

Lubię cię, bo...

Tłumaczymy dzieciom, że w każdym człowieku da się znaleźć cechy, za które można go lubić. Usiądźmy w kręgu.

Niech każdy uczestnik ćwiczenia powie, za co lubi siedzącą obok osobę. Prowadzący uważnie słucha dzieci, a kiedy wyniknie taka potrzeba, może podpowiadać dzieciom. Ważne, aby to ćwiczenie przebiegło w atmosferze spokoju i pełnej akceptacji na zachowania dzieci. Jeśli prowadzący uzna, że to ćwiczenie jest za trudne dla danej grupy, może je zmodyfikować. Dzieci mogą np. opowiadać za co lubią swoją klasę, wychowawczynię, szkołę.

B) „Mój nastrój” – prowadzący rysuje na arkuszu papieru okienka jak w kalendarzu obrazkowym. Każde dziecko w jednym z okienek rysuje flamastrem swój nastrój, w jakim się obecnie znajduje - słońce, słońce za chmurką, mgłę, zachmurzenie, deszcz, piorun.

3. Głośne czytanie tekstu wprowadzającego do programu zajęć M. Parcheta-Kołoszuk *Emocjonalki – bajki psychoterapeutyczne*.

4. Rozmowa z dziećmi o przeczytanym opowiadaniu:

- jaką pracę przygotowały dzieci w szkole? Z jakiej okazji?
- po co dajemy komuś walentynkę? Jakie uczucia wtedy okazujemy?
- czy jest ktoś, kogo dziecko bardzo lubi i chciałoby narysować mu serce przyjaźni?

5. Część właściwa omawiająca temat zajęć:

A) Pogadanka:

Dzieci zastanawiają się, co to jest przyjaźń. Opowiadają, jakie cechy powinien mieć prawdziwy przyjaciel.

Następnie rozmawiamy z dziećmi, czy kochać i lubić oznacza to samo? Na koniec każde z dzieci zastanawia się, kogo kocha najbardziej i komu narysuje serce miłości.

Ważne, aby dzieci wiedziały, że w codziennym okazywaniu uczuć i mówieniu o nich nie ma nic złego. Słowa „kocham Cię”, „lubię Cię” są tego najlepszą formą.

Nazywając emocje i uczucia, dziecko uczy się je rozróżniać. Łatwiej będzie mu zrozumieć, kogo kocha, a kogo lubi, kiedy czuje strach, a kiedy wstyd. Nieraz dzieci używają słów „nie lubię Cię”, a tak naprawdę czują wtedy smutek lub złość, tylko nie zdają sobie z tego sprawy.

6. Praca plastyczna:

Dzieci wykonują pracę plastyczną. Rysują serce miłości i serce przyjaźni, które podarują wybranej osobie np. mamie, tacie, rodzeństwu, dziadkom, koleżance, koleźce, pani w szkole itd.

7. Ewaluacja:

Prowadzący żegna się z dziećmi, dziękuje im za uczestnictwo w zajęciach, za wspólne zabawy, rozmowy, prace plastyczne, które wykonały podczas zajęć.

Wspólnie z dziećmi przypominamy sobie emocje i uczucia o których rozmawialiśmy. Można przygotować plakietki obrazujące różne uczucia i emocje, tak aby dzieci same potrafiły je rozróżniać i nazywać. Przypominamy dzieciom, że każda emocja jest ważna i każda odnosi się do jakiejś potrzeby. Jeśli dziecku trudno zrozumieć zachowania i emocje, to zawsze może porozmawiać o nich z kimś dorosłym.

Na zakończenie, dzieci - z rozsypanych na dywanie buziek - wybierają tę, która najbardziej odnosi się do ich nastroju po zajęciach.

8. Pożegnanie wierszem:

„W kole wszyscy tu stoimy

I za ręce się trzymamy

Do widzenia już mówimy

Tak ze sobą się żegnamy”.

Dzieci w kole machają ręką na pożegnanie.

Miłym akcentem będzie przygotowanie dyplomu dla każdego dziecka i **PODZIĘKOWANIA DLA SZKOŁY** za udział w zajęciach biblioterapeutycznych.

[1] Schaffer H. R., *Psychologia dziecka*, Warszawa 2005, s.147-150

Anna Kępkowska
Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Ozimku GBP w Popielowie

PROGRAM BIBLIOTERAPEUTYCZNY

„W świecie emocji”

Wstęp

Nieśmiałość to pewna blokada w psychice człowieka, która ma swój początek już w najmłodszych latach jego rozwoju. Jest to problem, wbrew pozorom, występujący dość powszechnie i zdecydowanie utrudniający funkcjonowanie w społeczeństwie, w zależności od tego, jak wiele obszarów życia człowieka dotyka.

Nieśmiałość inaczej mówiąc, to większy lub mniejszy strach przed ludźmi, objawiający się pewnym wycofaniem z życia społecznego. Utrudnia ona poznawanie nowych ludzi, zawieranie przyjaźni czy radość z uznawanych za pozytywne przeżyć. Przeszkadza w wyrażaniu własnego zdania i odbiera odwagę do bycia sobą, a nawet do stawiania w obronie własnych praw. Utrudnia komunikację, co jest przyczyną przeżywania dodatkowego stresu. Niestety, często prowadzi do zaburzeń lękowych i depresji.

Problem nieśmiałości u dzieci często występuje razem z niskim poczuciem wartości, które niewzmacniane od najmłodszych lat pogłębia się z wiekiem i ma ogromny, negatywny wpływ na jakość naszego życia i relacji budowanych w przyszłości. Bardzo ważne jest zatem, aby uświadamiać o tym zjawisku dorosłych, tj. rodziców, nauczycieli, aby przyglądając się swoim pociechom i podopiecznym mogli szybko wychwycić takie postawy i wspólnie reagować. Jedną z metod do pracy z dziećmi może być biblioterapia, która ma zarówno wymiar terapeutyczny, jak i profilaktyczny, a więc jest przeznaczona dla każdego odbiorcy. Nikogo z ludzi nie omijają w życiu trudne, stresujące chwile i sytuacje. Kiedy wywołują one silne emocje, zwłaszcza u dziecka, mogą doprowadzić do zniekształcenia procesów poznawczych i utrwalenia się emocjonalnych, czasami patologicznych, strategii radzenia sobie. Proces biblioterapeutyczny kształtuje u dziecka zdrowe postawy i wzorce zachowań. Utożsamiając się z jednym z bohaterów tekstu literackiego, dziecko przepracowuje swój problem na przykładzie fikcyjnej postaci i poznaje nowe rozwiązania oraz możliwości wyjścia z trudnych sytuacji, których sam być może nie byłby w stanie wymyślić. Dzięki temu rozwija również swoją wyobraźnię. Ważne jest, aby w procesie biblioterapeutycznym dostrzec konkretne potrzeby dziecka i swoją pracą wyjść im naprzeciw.

Scenariusze, które zawarte są w tym programie terapeutycznym, dotyczą zarówno głównego problemu, jakim jest wycofanie emocjonalne i społeczne, jak i jego źródła, którym jest m.in. niskie poczucie wartości oraz lęk, a także skutków, tj. doświadczenie innych trudnych emocji (np. złość, poczucie odrzucenia) oraz nadmiaru napięcia emocjonalnego, który wymaga rozładowania. Wszystkie te elementy ząbają się i wymagają terapii całościowej.

Założenia programu:

- **PRZEZNACZENIE:** program przeznaczony jest dla uczniów III klasy publicznej szkoły podstawowej, w której znajdują się dzieci wycofane emocjonalnie i społecznie, tj. nieśmiałe.
- **CZAS TRWANIA:** 5 spotkań trwających po 45 minut.
- **CZĘSTOTLIWOŚĆ SPOTKAŃ:** spotkania odbywają się raz w tygodniu.
- **MIEJSCE SPOTKAŃ:** klasa z dostępem do dywanu.
- **STRUKTURA ZAJĘĆ:** spotkania będą składały się z 3 części: wprowadzającej w temat, części właściwej oraz zakończenia będącego podsumowaniem spotkania. Zajęcia będą odbywały się w oparciu o tekst literacki lub będą miały charakter integracyjny i relaksujący.

Cele programu:

- **Główny:**
- wzrost jakości funkcjonowania dziecka wycofanego wśród rówieśników, przystosowanie społeczne.

- **Szczegółowe:**
- integracja grupy, szczególnie dzieci wycofanych, z pozostałymi uczestnikami spotkań,
- wzmocnienie poczucia wartości,
- osvajanie i redukcja silnych, trudnych emocji i napięć,
- stworzenie sytuacji terapeutycznych, które mogą pomóc dziecku przepracować problem.

Metody i techniki: pogadanka, zabawy w parach i w grupie, techniki relaksacyjne, muzykoterapia, ćwiczenia oparte o metodę Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne, techniki plastyczne, technika światłocienia.

Forma: grupowa.

Środki i materiały: teksty literackie: *Do odważnych świat należy, Strach ma wielkie oczy, Lew Staszek i siła uważności, bajka relaksacyjna o białym motylku*, wiersz M. Strzałkowskiej *Przytul stracha*; nośnik z muzyką, gitara, koc, kartki A4, brystol, mazaki, nożyczki, latarka, maskotka myszka, wizerunki: myszki, ślimaka i dziewczynki, naczynie z wodą i piaskiem, patyk.

Literatura przedmiotu:

Stańczuk B., *Bajki terapeutyczne na dobry dzień i jeszcze lepsze jutro*, Wyd. Martel 2015, s. 45 – 48

Brett D., *Bajki, które leczą*, Cz. 1, GWP 2005.

Konieczna E.J. (red.), *Biblioterapia w praktyce: poradnik dla nauczycieli, wychowawców i terapeutów*, Wyd. Impuls 2012.

Bajkoterapia, czyli bajki pomagajki dla małych i dużych, Wyd. Nasza Księgarnia 2015, s. 59 – 69.

Pawłowska A., *Lew Staszek i siła uważności*, Wyd. Poznańskie 2015.

Molicka M., *Biblioterapia i bajkoterapia*, Wyd. Media Rodzina 2011.

Zimbardo P., *Nieśmiałość*, Wyd. PWN 2007.

Kozłowska A., *Zaburzenia życia emocjonalnego dziecka problemem rodziny*, Wyd. Żak 2005.

Zabłocka M., *Przezwyciężanie nieśmiałości u dzieci*, Wyd. Scholar 2008.

Nosowska D. i Kreczmar-Madej R., *5 największych problemów u dzieci*, Arystoteles 2010
szkolnictwo.pl.

Przewidywane osiągnięcia:

Uczestnik będzie potrafił rozpoznawać, kiedy się boi i kiedy się złości, nawiąże głębsze kontakty z rówieśnikami, wzmocni swoje poczucie wartości, co wpłynie na polepszenie jego funkcjonowania wśród rówieśników.

Ewaluacja: sumatywna.

Treści/Tematy scenariuszy:

- Scenariusz I – **Dobrze nam jest ze sobą! Spotkanie integracyjne.**
- Scenariusz II – **Jestem niepowtarzalny i wyjątkowy.**
- Scenariusz III – **Wszystkiego się boję.**
- Scenariusz IV – **Od złości do radości.**
- Scenariusz V – **Jest mi lżej, gdy napięcia we mnie mniej!**

SCENARIUSZ I

Temat: Dobrze nam jest ze sobą! Spotkanie integracyjne.

Cele terapeutyczne:

- integracja uczestników,
- stworzenie miłej atmosfery jako podstawy do dalszej pracy w grupie,
- doświadczenie akceptacji w grupie,
- wspólne stworzenie „kontraktu”.

Uczestnicy: klasa III miejskiej publicznej szkoły podstawowej; w klasie znajdują się dzieci nieśmiałe oraz wycofane emocjonalnie i społecznie.

Czas trwania: 45 minut.

Warunki: klasa z dostępem do dywanu.

Metody i techniki: zabawy w parach i w grupie.

Formy: grupowa.

Środki i materiały: płyta, odtwarzacz, duży brystol, mazaki, gitara.

Część I – Przywitanie

- Rundka: każde dziecko przedstawia się swoim imieniem oraz wymienia jedną swoją cechę zaczynającą się na dowolną literkę występującą w jego imieniu.

- Prowadzący dzieli uczestników na 2 grupy, które następnie tworzą 2 koła. Jedno koło znajduje się wewnątrz drugiego; koła kręcą się w przeciwną stronę w rytm muzyki, natomiast gdy muzyka cichnie, dzieci z dwóch kół odwracają się twarzą do siebie i mają za zadanie chwilkę ze sobą porozmawiać w parach, np. w co najbardziej lubią się bawić, jaki jest ich ulubiony kolor, co lubią jeść na śniadanie, a czego nie lubią na obiad. Prowadzący włącza muzykę i zabawa się powtarza.

Część II

- Zabawa w reportera: dzieci dobierają się w pary, w których jedna osoba jest dziennikarzem, a druga osoba udziela „wywiadu” na swój temat. Po 3 minutach następuje zamiana ról. Dzieci mają za zadanie zapamiętać jak najwięcej informacji, po czym na forum przedstawiają II osobę z pary. Dla ułatwienia zadania prowadzący pisze schemat wywiadu na tablicy:
Przedstawiam Wam.....(imię dziecka)
Np. Zosia w czasie wolnym najbardziej lubi robić...
Jej ulubioną cechą, która ją opisuje jest...
Najmilszą rzeczą, która ją dotąd spotkała było...
W przyszłości chciałaby zostać...
- Zabawa „Królowie i zamki”: dwie osoby chwytają się za ręce, tworząc zamek. Trzecia osoba wchodzi do środka i staje się królem. Takich trójek tworzy się dowolna ilość (im więcej tym lepiej), a w zabawie bierze udział jeszcze jedna osoba, która nie tworzy żadnego zamku i nie jest królem. Ona właśnie rzuca hasła uruchamiające zabawę. Są trzy hasła: "zamki", "królowie" i "trzęsienie ziemi". Na hasło "zamki" na miejscu pozostają królowie, a zamki zmieniają swoje położenie, szukając nowego króla. Kiedy padnie hasło "królowie", każdy z królów musi znaleźć sobie nowy zamek. Natomiast trzęsienie ziemi oznacza, że rozpadają się dotychczasowe zamki i każdy musi szukać sobie nowej trójki.
Oczywiście, osoba, która rzuca hasła, za każdym razem stara się skorzystać z zamieszania i zająć miejsce jakiegoś króla, bądź włączyć się do któregoś z zamków tak, by kto inny pozostał bez przydziału do trójki.
- Tworzymy „kontrakt”, tzn. zasady, które będą obowiązywały wszystkich uczestników (i oczywiście prowadzącego) na kolejnych zajęciach. Prowadzący pyta dzieci, jak myślą, jakich zasad będziemy musieli przestrzegać, aby dobrze nam się razem bawiło i pracowało. Propozycje zapisuje na dużym brystolu. Wśród tych zasad powinny się znaleźć przede wszystkim: aktywny udział w zajęciach, wzajemna współpraca, szczerłość, prawo do własnych poglądów, życzliwość, wzajemne wspieranie się, każdy wypowiada się dobrowolnie, gdy ktoś inny mówi – ja milczę, szanuję wszystkie wypowiedzi moich kolegów i koleżanek, każda wypowiedź jest ważna – nie ma dobrych i złych odpowiedzi, mówi tylko jedna osoba naraz. Na koniec dzieci mogą złożyć swój oryginalny podpis na kontrakcie.

Część III – zakończenie

- Jako podsumowanie spotkania prowadzący uczy dzieci krótkiej piosenki przy akompaniamencie gitary:
I to jest właśnie to, o co chodzi,
to kapitalna sprawa, bombowa,
to fantastyczna rzecz, fenomenalna,
dobrze nam razem jest ze sobą!

SCENARIUSZ II

Temat: Jestem niepowtarzalny i wyjątkowy.

Cele terapeutyczne:

- wzmocnienie poczucia wartości dziecka,
- budowanie pozytywnego obrazu siebie,
- poznanie swoich zalet i atutów,
- doświadczenie życzliwości od rówieśników.

Uczestnicy: klasa III miejskiej publicznej szkoły podstawowej; w klasie znajdują się dzieci nieśmiałe oraz wycofane emocjonalnie i społecznie.

Czas trwania: 45 minut.

Warunki: klasa z dostępem do dywanu.

Metody i techniki: techniki plastyczne, pogadanka.

Formy: grupowa.

Środki i materiały: Opowiadanie *Do odważnych świat należy*, białe kartki A4, pisaki, nożyczki, wydrukowane koła ratunkowe.

Literatura: Stańczuk B., *Bajki terapeutyczne na dobry dzień i jeszcze lepsze jutro*, Wyd. Martel 2015, s. 45 – 48.
Brett D., *Bajki, które leczą, Cz. 1*, GWP 2005.

Konieczna E.J. (red.), *Biblioterapia w praktyce: poradnik dla nauczycieli, wychowawców i terapeutów*, Impuls 2012.

Część I

- Rundka: każde dziecko pokazuje, w jakim jest dzisiaj nastroju, angażując w to swoje ciało oraz mimikę.
- Dzieci „spacerują” po sali, serdecznie się ze sobą witając oraz uśmiechając się do siebie (można podać sobie rękę lub przytulić się).

Część II

- Dzieci wymieniają wszystkie możliwe **zalety** oraz **talenty**, jakie przychodzą im do głowy. Prowadzący zapisuje je na tablicy.
- Tekst Do odważnych świat należy czytany z przerwą na pokazanie ilustracji.
- Pytania do tekstu:
  1. Co takiego działo się z reniferem Nieśmiałkiem, że jego mamusia martwiła się o niego?
  2. Prowadzący wyjaśnia, czym jest koło ratunkowe i pokazuje na zdjęciu, jak wygląda prawdziwe takie koło. Co dla Nieśmiałka oznaczało „Koło Ratunkowe”?
  3. Co się zmieniło w Nieśmiałku, odkąd narysował swoje „Koło Ratunkowe”?
- Prowadzący dzieli klasę na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje wydrukowane koło ratunkowe i ma za zadanie uzupełnić je o pozytywne cechy swojej grupy. Grupy prezentują wzajemnie swoje prace.
- Każde dziecko otrzymuje białą kartkę i odrysowuje na niej swoją dłoń, na każdym palcu pisząc swoją jedną dobrą cechę/zaletę/talent. Rysunek podpisują swoim imieniem w takiej formie, jaką lubią słyszeć; zabierają go do domu na pamiątkę.
- Kolejną kartkę A4 dzieci składają na 4 części i wycinają z niej dowolne wzory. Po rozłożeniu kartki powstaje nam płatek śniegu. Wyjaśnienie: tak, jak każdy z nas jest wyjątkowy i niepowtarzalny, tak nie znajdziemy na świecie dwóch takich samych płatków śniegu. Każdy z nas jest oryginalny, dlatego że jest inny i ta różnorodność jest piękna.
- Rundka: dzieci stoją w kole i po kolei mówią sobie „dobrze, że jesteś”.
- Rundka: Co podobało Ci się/nie podobało Ci się w dzisiejszych zajęciach?

SCENARIUSZ III

Temat: Wszystkiego się boję.

Cele terapeutyczne:

- oswajanie lęku,
- uświadomienie sobie, że każdy może się czegoś bać,
- pokazanie znaczenia wyobraźni w procesie powstawania lęku,
- pokazanie, że warto mieć przyjaciela, z którym można porozmawiać o swoim lęku.

Uczestnicy: klasa III miejskiej publicznej szkoły podstawowej; w klasie znajdują się dzieci nieśmiałe oraz wycofane emocjonalnie i społecznie.

Czas trwania: 45 minut.

Warunki: klasa z dostępem do dywanu.

Metody i techniki: zabawy w parach i w grupie, technika światłocienia, elementy metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne.

Formy: grupowa.

Środki i materiały: zabawkowa myszka, latarka, opowiadanie *Strach ma wielkie oczy* G. Wolszczak, wizerunki: myszki, ślimaka i dziewczynki.

Literatura: *Bajkoterapia czyli bajki pomagajki dla małych i dużych*, Wyd. Nasza Księgarnia 2015, s. 59 – 69.

Część I

- Po przywitaniu się ze sobą energicznie „potrząsamy” rączkami, aby zrzucić z siebie wszystkie smuteczki i wszystko, co nas niepokoi.

Część II

- Prowadzący pyta dzieci „jak myślicie, co to jest strach? Co dzieje się z naszym ciałem, kiedy się boimy?”
- Głośne czytanie opowiadania *Strach ma wielkie oczy* z przerwami na piękne ilustracje.

- Pytania do tekstu:
  1. Co się stało, kiedy dziewczynka Diana zobaczyła Myszkę Mimi?
  2. Czego bała się Mimi i jak reagowała, kiedy się bała? (chowała się pod kołdrę)
  3. Jakie ważne zdanie przekazał Mimi ślimak? (Każdy się czegoś boi, na ogół tego, czego nie zna). Prowadzący dzieli dzieci na 3 grupy. Pierwsza grupa otrzymuje wizerunek ślimaka, druga – myszki Mimi, trzecia – dziewczynki Diany. Zadaniem dzieci jest opisać, na czym polegał strach bohatera lub jaka była jego rola w bajce (zwłaszcza chodzi o ślimaka). Po kilku minutach dzieci prezentują sobie wzajemnie swoich bohaterów.
- Zabawa ze światłocieniem: prowadzący ustawia pod białą ścianą zabawkową myszkę, świecąc na nią z bliska latarką. Dzieci widzą mały cień myszki. Kiedy prowadzący oddala latarkę, cień staje się coraz większy i większy, pobudzając naszą wyobraźnię i mogąc zacząć wywoływać lęk. Wyjaśnienie: Dianki (bohaterki) wyobraźnia wyolbrzymiła w jej głowie postać myszki, powodując lęk. Nasza wyobraźnia często podpowiada nam, że „coś” jest dużo bardziej straszniejsze niż tak naprawdę jest w rzeczywistości.
- Zabawa w ślimaka i myszkę: prowadzący łączy dzieci w pary (uczestnicy odliczają do 2, po czym tworzą dwa rzędy składające się z 1 i 2; osoby stojące naprzeciwko siebie łączą się w parę). Jeśli liczba dzieci jest nieparzysta, to prowadzący dołącza ją do dowolnej dwójki. Jedno dziecko z pary jest bajkowym ślimakiem Egonem, a drugie myszką Mimi. Ślimak kuli się najbardziej jak potrafi tak, jakby chował się do swojej skorupki, natomiast zadaniem myszki jest powoli i delikatnie wyciągnąć ślimaka ze skorupki (inaczej mówiąc - wyprostować). Następnie dzieci zamieniają się rolami i powtarzają ćwiczenie. Prowadzący pyta dzieci, jak się czuły w poszczególnych rolach? Ślimak musiał obdarzyć myszkę ogromnym zaufaniem, pozwalając wyciągnąć się ze swojej skorupki. Kogo można obdarzyć takim zaufaniem? (np. swojego przyjaciela, mamę, tatę). Każdy z nas czasem potrzebuje kogoś takiego jak myszka Mimi w tej zabawie, a czasem będzie taką myszką dla jakiegoś „ślimaka”, pomagając mu wyjść ze skorupki.

Zakończenie:

- nauka fragmentu wierszyka M. Strzałkowskiej *Przytul stracha*
 Strach ma strasznie wielkie oczy,
 strasznym wzrokiem wokół toczy,
 lecz ty dłużej się nie wahaj
 I po prostu przytul stracha!

SCENARIUSZ IV

Temat: Od złości do radości.

Cele terapeutyczne:

- poznanie mechanizmu działania złości,
- nauka rozpoznawania u siebie złości oraz rozumienie, że każdy czasem przeżywa to uczucie,
- poznanie sposobów radzenia sobie ze złością,
- odreagowanie napięć i złości.

Uczestnicy: klasa III miejskiej publicznej szkoły podstawowej; w klasie znajdują się dzieci nieśmiałe oraz wycofane emocjonalnie i społecznie.

Czas trwania: 45 minut.

Metody i techniki: rysunek, doświadczenie fizyczne, zabawa ruchowa.

Forma: grupowa.

Środki i materiały: bajka *Lew Staszek i siła uważności*, naczynie z wodą i piaskiem, patyk.

Warunki: klasa z dostępem do dywanu.

Literatura: Pawłowska A., *Lew Staszek i siła uważności*, Wyd. Poznańskie 2015.

Część I

- Dzieci spacerują po sali, mówiąc sobie wzajemnie miłe rzeczy, np. „ładnie dziś wyglądasz”, „miło cię widzieć”, „masz piękny uśmiech”, „życzę ci dobrego dnia”.

Część II

- Prowadzący pyta dzieci, jak myślą, jak wygląda człowiek zły a jak radosny? Jak się ich zdaniem zachowuje?
- Czytanie fragm. tekstu (str. 1-8). Prowadzący rysuje na tablicy kilka chmur i prosi chętne dzieci, żeby uzupełniły je sytuacjami, w których nad Staszkiem pojawiały się burzowe chmury

- Czytanie II fragm. Tekstu (str 9-16). Prowadzący pokazuje dzieciom przezroczyste naczynie wypełnione wodą z piaskiem. Zaprasza chętne dziecko, aby wykonało podobne doświadczenie jak bohaterowie opowiadania – uczeń wrzuca kamyk do naczynia, woda powinna stać się bardziej mętna. Jest to obraz naszego wnętrza, kiedy się złości. Wtedy złość zasłania nam widzenie, przez co robimy rzeczy, których tak naprawdę nie chcemy. Gdy woda wraca do swej pierwotnej postaci, prosimy, by uczeń zamieszał w niej patykiem. Pytamy pozostałe dzieci, jakie widzą skutki? (Woda jest jeszcze bardziej mętna) Gdy spróbujemy spokojnie poobserwować wodę, zauważymy, że sama zaczyna się „uspokajać” i zaczyna być coraz bardziej przejrzysta. Obraz naszego wnętrza – gdy spokojnie przyjmiemy, że złość może nam się „przydarzyć”, łatwiej będzie nam sobie z nią poradzić.
  - „A teraz proszę, żebyście zamknęli oczy i spróbowali się wczuć w miejsce bohatera Staszka. Wykonujcie z nim ćwiczenia, które poleca mu jego tata.” Czytanie III fragm. tekstu (str. 17-28, kończymy na zdaniu „Lwiątko postanowiło wykorzystywać swoje nowe umiejętności każdego dnia.”). Dzieci razem ze Staszkiem relaksują się, oddychają głęboko, myślą o miłych rzeczach, dzięki czemu mogą odreagować napięcie.
  - Prowadzący pyta: co Was najbardziej poruszyło w tej bajce?
  - Równie dobrą formą radzenia sobie ze złością co ćwiczenie oddechu, jest też ruch. Spróbujmy teraz wytupać złość, którą każdy z nas czasem przeżywa. Zaczniemy od delikatnego tupania tak, jakby to zrobiła myszka...a teraz trochę mocniej, jakby to zrobił kot...a teraz, jakby to zrobił lew... i jeszcze jakby to zrobił słoń!...
- Zakończenie:**
- na znak tego, że jesteśmy jedną „drużyną” zrobimy koło. Prowadzący wyciąga do przodu dłonie i zachęca, by każde dziecko dołożyło swoją jedna na drugą. Gdy są wszystkie dłonie razem, robimy okrzyk: hip hip hura, hip hip hura, hip hip hura hura hura hura!

SCENARIUSZ V

Temat: Jest mi lżej, gdy napięcia we mnie mniej!**Cele terapeutyczne:**

- relaksacja,
- odreagowanie trudnych emocji,
- obniżenie napięcia,
- zdobywanie pozytywnego doświadczenia „dobrego dotyku”,
- budowanie dobrego samopoczucia.

Uczestnicy: klasa III miejskiej publicznej szkoły podstawowej; w klasie znajdują się dzieci nieśmiałe oraz wycofane emocjonalnie i społecznie.

Czas trwania: 45 minut.

Warunki: klasa z dostępem do dywanu.

Metody i techniki: zabawy w grupie, techniki relaksacyjne.

Formy: grupowa.

Środki i materiały: koc, bajka relaksacyjna o białym motylku (autor nieznany)

Literatura: Brett D., *Bajki, które leczą, Cz. I*, GWP 2005.

Brett D., *Bajki, które leczą, Cz. II*, GWP 2005, szkolnictwo.pl

Część I

- Po przywitaniu ćwiczenie: „Rakieta”. Dzieci stają w kręgu i zakładają naprzemiennie wyciągnięte ręce (dłoń na dłoń). Przykucają powoli i podnoszą się wydając dźwięk startującej rakiety. Zabawa kończy się wyskokiem połączonym z okrzykiem i wyrzutem rąk w górę.

Część II

- Ćwiczenie: „Kołysanie”. Dzieci wykonują ćwiczenie w dwóch grupach. Jedno z dzieci kładzie się na kocu, pozostałe ujmują koc za rogi i kołyszą delikatnie dziecko znajdujące się w środku. W zabawie bierze udział prowadzący. Zabawa kończy się, kiedy każde dziecko było kołysane. Rundka – „Jak się czułeś, kiedy byłeś kołysany?”.
- Prowadzący prosi dzieci, aby położyły się wygodnie na dywanie, pomyślały o czymś przyjemnym i zamknęły oczy, następnie przy delikatnej muzyce relaksacyjnej czyta bajkę relaksacyjną o białym motylku: *Mały biały motylek czuł się dzisiaj samotny. Nic go nie cieszyło. Nie miał ochoty na zabawę. Siedział w cieniastym miejscu na suchym badyłu trawy. Nagle nadbiegł mały kotek i przestraszył białego motylka. Motylek odfrunął leniwie. Wzbił się wysoko w górę i nagle zobaczył, że niedaleko jest piękny ogród. Poleciał tam. Długo krążył nad kolorowymi kwiatami, które niczym dywan pokrywały znaczną część ogrodu. Krążył i krążył. Raz niżej nad kwiatami. Raz wyżej koło drzew, których owoce pięknie pachniały. Motylek poczuł ciepło i radość w swoim*

malutkim serduszku. Kiedy zmęczył się lataniem, usiadł na jednym z wielu kwiatków. Rozłożył skrzydełka, które słońeczko czule pieściło swoimi promyczkami. Motylek oddychał równo i spokojnie. W nosku czuł miły zapach kwiatka, na którym siedział. Motylek siedział cichutko i odpoczywał. Patrzył na chmurki, które leniwie płynęły po niebie. Płynęły i płynęły nigdzie się nie spiesząc. Kiedy delikatny wiaterek zaczął kołysać kwiatkiem, motylek poczuł się senny. Przymknął oczka. Było mu tak dobrze. Nagle poczuł na swych białych skrzydełkach coś mokrego. Otworzył oczka. Rozejrzał się dookoła. Zobaczył, że z nieba spada delikatny deszczyk. Deszczyk ożywił motylka, który radośnie poderwał się z kwiatka. Biały motylek polatał jeszcze nad pięknym kolorowym ogrodem. Później uśmiechnął się do siebie i zadowolony pofrunął do domu”.
„Możecie powoli otworzyć oczy i wstać. Jak się czujecie?”

- Ćwiczenie „Tunel”. Dzieci wykonują ćwiczenie „koci grzbiet”. Jeden obok drugiego tworzą tunel. Kolejno każde z dzieci przeczołguje się pod tunelem. Kiedy dziecko znajdzie się na końcu, jako ostatnie dołącza się do tunelu.
- Ćwiczenie – dziecięce masażyki. Dzieci siadają na dywanie jeden za drugim, tworząc koło. Prowadzący wyjaśnia dzieciom, na czym będzie polegał masażyk
Po pleckach płynie rzeczka [rysujemy palcem wężyki wzdłuż pleców]
I przeszła pani na szpileczkach [“idziemy” palcami jak w butach na obcasach]
A potem przeszły słonie [ugniatamy powoli całymi dłońmi]
I przejechały konie [„galopujemy” pięściami - oczywiście nie za mocno!]
A potem spadł deszczyk [robimy deszczyk opuszkami palców po całych pleckach]
Czy czujesz już dreszczyk? [szybkie tup-tup-tup palcami wzdłuż kręgosłupa]
Zakończenie:
  - Rundka: w jakim nastroju kończysz nasze spotkania? Co było dla Ciebie miłym, a co trudnym doświadczeniem?
  - Podziękowanie wszystkim uczestnikom zajęć

OPOLSKIE BIBLIOTEKI XXI WIEKU

Andrzej Sowa

Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Skarbimierzu

Uroczyste otwarcie filii bibliotecznej w Żłobiznie

23 czerwca 2020 r., punktualnie o g. 12.00, w Żłobiznie została uroczyście otwarta nowa, piąta już filia biblioteczna Gminnej Biblioteki Publicznej w Skarbimierzu.

Otworzenie filii w Żłobiznie poprzedził gruntowny remont części budynków po byłej szkole rolniczej w tej miejscowości. Realizowano go poprzez zadanie „Utworzenie filii bibliotecznej Gminnej Biblioteki Publicznej w Skarbimierzu w m. Żłobizna – modernizacja części pomieszczeń po byłej szkole rolniczej”. Zadanie to przeprowadziliśmy w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, Priorytet 2 Infrastruktura Bibliotek w latach 2016–2020 oraz dzięki dotacjom z gminy Skarbimierz.

Było symboliczne przecięcie wstęgi i podziękowania dla wszystkich, którzy przyczynili się do tego, że w gminie Skarbimierz, w Żłobiznie jest obiekt kultury z prawdziwego zdarzenia, a zważywszy na rozwój Żłobizny oraz działalność edukacji artystycznej GBP Skarbimierz jesteśmy przekonani, że setki dzieci, młodzieży i dorosłych znajdą tu miejsce do czytania i rozwijania swoich szeroko rozumianych zainteresowań kulturalnych. W uroczystości otwarcia filii GBP Skarbimierz wzięli udział: Wójt Gminy Skarbimierz Andrzej Pulit i inni pracownicy Urzędu Gminy, Starosta Brzeski Jacek Monkiewicz, przedstawiciele Instytutu Książki w Krakowie, przedstawiciele Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej z Opola, reprezentująca Marszałka Województwa Opolskiego Monika Jurek, ksiądz dziekan Stanisław Grzechynka, Pani Joanna Janocha – radna gminy Skarbimierz, sołtys Żłobizny, dyrektorzy brzeskich instytucji kultury oraz pracownicy GBP Skarbimierz.

Dyrektor GBP Skarbimierz podziękował za pomoc w realizacji zadania Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Dyrektorowi Instytutowi Książki w Krakowie oraz wójtowi gminy Skarbimierz za sfinansowanie zadania, wykonawcy prac budowlanych Adamowi Ciepichałowi oraz wszystkim, którzy wspierali to dzieło, zwłaszcza Zastępcy Wójta Gminy Skarbimierz, Leszkowi Dybie. Po uroczystym otwarciu nową filię biblioteczną w Żłobźnie odwiedziły dziesiątki osób, a pani bibliotekarka Małgorzata Dziura, z uwzględnieniem warunków epidemii, przyjmowała wszystkich zainteresowanych z wielką radością.

Filia biblioteczna w Żłobźnie będzie czynna od poniedziałku do czwartku, od 11.00 do 18.00, a w piątki od 11.00 do 16.00. Po zakończeniu epidemii bibliotekarka będzie także odwiedzać chorych w domu. Na ile warunki pozwolą, będziemy organizować spotkania autorskie, zajęcia artystyczne dla dzieci i dorosłych oraz wyjdziemy na zewnątrz z biblioteką letnią. Wszystkich serdecznie zapraszamy.

Osobiście dziękuję wszystkim pracownikom GBP Skarbimierz za zaangażowanie przy przygotowaniach do uroczystości otwarcia filii bibliotecznej w Żłobźnie.

RELACJE

Karol Maluszczyk
Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu

Opowieści, odkrycia i tajemniczy Ogród Literatury.

Wspomnienie 17. Opolskiej Jesieni Literackiej w MBP w Opolu

Gdy zbliża się jesień, w przyrodzie dochodzi do wielu przemian, które dotyczą zarówno ludzi, jak i zwierząt. Wraz z pojawieniem się pierwszych przymrozków i zmiany czasu z letniego na zimowy również w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Jana Pawła II w Opolu zachodzą zmiany. Kilka dni przed nadejściem listopada na schodach prowadzących do wypożyczalni oraz na gmachu budynku pojawiają się nazwiska gości zaproszonych przez MBP na **Opolską Jesień Literacką**, doroczne święto, podczas którego czytelnicy mają okazję poznać gorące pozycje na rynku wydawniczym, a także spotkać się z wybitnymi pisarzami i artystami twarzą w twarz. Organizowane w tym okresie wydarzenia zdążyły się zapisać w świadomości czytelników i odwiedzających. Opolska Jesień Literacka stała się sztandarową imprezą biblioteki, która każdego roku generuje coraz większe zainteresowanie wśród lokalnych mediów, ale przede wszystkim wzbudza ciekawość czytelników. To właśnie z myślą o nich powstają kolejne odsłony jesiennych, wieczornych spotkań w opolskiej bibliotece.

Symbolem 17. Opolskiej Jesieni Literackiej została sympatyczna, ruda wiewiórka, która zgromadziła solidne zapasy na czas dorocznego święta literatury w Opolu. Program wydarzeń został przygotowany w taki sposób, aby każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Wśród gości zaproszonych do MBP w Opolu znaleźli się uznani i nagradzani poeci oraz pisarze. Nie zabrakło także reprezentantów literatury faktu, którzy na co dzień podejmują ważne tematy. Na scenie OJL pojawili się cenieni uczeni, którzy przybliżyli literackie światy polskich twórców z dziedziny literatury. Miłą niespodzianką była także wizyta gości z Bliskiego Wschodu. Wzorem poprzedniej edycji zaplanowano spotkania dla dzieci oraz młodzieży. Ingrediencji było niemało, poczynając od koncertu, spotkań z pisarzami dla dorosłych oraz dzieci, wystaw, warsztatów, na opowieściach, odkryciach i tajemniczym Literackim Ogrodzie kończąc.

17. Opolska Jesień Literacka została zainaugurowana spotkaniem z **Wojciechem Waglewskim**, liderem kultowego zespołu Voo Voo, muzykiem, kompozytorem i gitarzystą. Rozmowę z pierwszym gościem OJL na temat książki *Wagiel. Jeszcze wszystko będzie możliwe* przeprowadził przyjaciel muzyka Wojciech Bonowicz, opiekun spuścizny ks. Józefa Tischnera, a także poeta oraz autor wielu ciekawych rozmów, m.in. z Wojciechem Waglewskim i ks. Michałem Hellerem. Portret jednego z najbardziej niezwykłych i wszechstronnych artystów sceny muzycznej powstawał dziesięć lat. Przez ten okres kompozytor spotykał się z Bonowiczem i w licznych dialogach odśpiewał się jako mąż, ojciec, przyjaciel, muzyk, autor tekstów. Wszystko po to, by rozmawiać o muzyce, rodzinie, miłości, przyjacielach i życiu. Po spotkaniu uczestnicy OJL mieli okazję posłuchać męskiego grania w wykonaniu niepowtarzalnego duetu: **Waglewski & Pospieszalski**. Dzięki uprzejmości jednego z partnerów MBP spotkanie inaugurujące 17. OJL oraz koncert miały miejsce w Sali Kameralnej Narodowego Centrum Polskiej Piosenki. Aby wziąć udział w spotkaniu i koncercie, niezbędne było posiadanie wejściówki. Pozostałe wydarzenia z programu, na które wstęp był wolny, odbyły się w budynku MBP w Opolu.

Waglewski & Pospieszalski – koncert inauguracyjny 17. OJL (Fot. R. Mielnik)

Wagiel. Jeszcze wszystko będzie możliwe – spotkanie z Wojciechem Waglewskim (Fot. R. Mielnik)

Drugim gościem 17. OJL był **Tomasz Różycki**, poeta z Opola i jeden z najwybitniejszych twórców swojego pokolenia. Jego wiersze, doceniane zarówno w Polsce, jak i na świecie, mówią rzeczy przejmujące i ważne, dotykają realnego świata, opatrują jego rany. Są świadectwem siły słów właściwie użytych. W opolskiej MBP prezentowano wszystkie tomy poezji Różyckiego – poza *Wierszami wybranymi* (Wydawnictwo a5, 2018). Podczas rozmowy poeta został zapytany o genezę powstawania swoich utworów. Różycki, jak się okazało, jest perypatetykiem i najlepiej skupia swoje myśli, gdy jest w ruchu. „Nie wiem skąd to się bierze, ale tylko w ruchu potrafię się najbardziej skupić, myśleć. Czy ma to związek z jakimś dziedzictwem przeszłych pokoleń, które się we mnie odzywają, skąd się te geny wzięły, tego tak naprawdę nikt nie wie. Ale to prawda – chodzenie mi pomaga. Tom *Litery* został napisany w drodze dookoła Bolko (chodzi o Wyspę Bolko w Opolu – przyp. K.M.). Trasa wystarcza, żeby napisać czterozwrotkowy wiersz do rymu, szesnastolinijkowy. Tak powstał ten tom, przy

chodzeniu. Ale ja nie jestem jedynym, »chodzącym pisarzem«”. Nieco później w rozważaniach nad formą i poezją autor wyznał, iż poezja jest dla niego wehikułem umożliwiającym podróżowanie.

Wiersze wybrane – spotkanie z Tomaszem Różyckim (Fot. R. Mielnik)

W trzecim dniu Opolskiej Jesieni Literackiej po raz pierwszy w MBP gościł **Łukasz Orbitowski**, który mówił o swojej najnowszej powieści *Kult*. Jak przyznał autor na łamach magazynu „Opole i kropka”, książkę pisał mu się nadzwyczaj dobrze i lekko. Sama powieść powstała na kanwie prawdziwych wydarzeń z 1983 roku, które wstrząsnęły wówczas PRL-em, Kościołem i partią. Tłem historii są owiane tajemnicą oławskie objawienia, które miały miejsce w Polsce na początku lat 80. XX stulecia. Opisane w książce wydarzenia dotyczą nas samych. Bohaterem tej opowieści jest człowiek jako istota potrafiąca czynić dobro i zło jednocześnie. Na pytanie, co książka ma dać czytelnikowi, autor odpowiada: „Ta książka ma poruszyć. Nie mam wielkiej wiary w to, że książka może zmienić człowieka. Kiedy patrzę na swoją drogę czytelniczą, to mnie nigdy nie zmieniła żadna książka, ale pewne książki były mnie w stanie poruszyć i wytrącić ze świata, w którym trwałem, na chwilę. Funkcją *Kultu* jest zaproszenie do pewnej przygody. Moją główną intencją i marzeniem jest to, aby każdy, kto sięga po moją książkę, niekoniecznie *Kult*, zetknął się z czymś, z czym jeszcze nie miał styczności. To jest szalona ambicja, to jest ambicja człowieka, który jest pyszny. Niemniej się przy niej upieram. *Kult* ma być spotkaniem z osobliwością”.

Kult – spotkanie z Łukaszem Orbitowskim (Fot. R. Mielnik)

Jedną z tradycji OJL jest przybliżanie odbiorcy świata poezji. Podczas siedemnastej edycji opolskiego święta literatury MBP „odkryła na nowo” twarz jednego z najważniejszych współczesnych polskich poetów. 12 listopada 2019 roku na terenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu powstał **Ogród literatury**. Ideą literackiego ogrodu jest honorowanie mistrzów słowa literatury polskiej. Jako pierwszy swój profil odsłonił **Ryszard Krynicki** – poeta zaliczany do pokolenia Nowej Fali. Jeden z najważniejszych twórców polskiej poezji współczesnej, dla którego liczy się każde słowo, a obecne w jego poezji milczenie umożliwia kontakt z inną rzeczywistością. Dla Krynickiego poezja nie jest projektem literackim muszącym zrealizować konkretny cel, ale przekracza, wręcz przełamuje, pewne schematy, nadając im zupełnie inny sens, biorący się na pewno z potrzeby kontaktu. Używając formuły Paula Celana, poety bliskiego Krynickiemu, którego jest też tłumaczem: „wiersz jest jakimś Ja, które szuka swojego Ty”. Podczas wieczoru Krynicki opowiedział o swojej pracy tłumacza i wydawcy książek. Dla krakowskiego autora wydawanie książek jest jedną z najważniejszych rzeczy w życiu, podobnie tłumaczenie i przekładanie poezji. Wieczór poetycki uświetniło niepowtarzalne i jedyne w swoim rodzaju „wygłoszenie” wierszy autora oraz poety bardzo mu bliskiego – Paula Celana. Co można było zauważyć podczas wygłaszania wierszy przez Krynickiego, to absolutne skupienie i szacunek do każdego słowa. Poeta zawsze wstaje, gdy czyta wiersze, przemawia z „chłodnym żarem” do tych, którzy go słuchają.

Milczenie, nicość, język – spotkanie z Ryszardem Krynickim (Fot. R. Mielnik)

Po odsłonięciu profilu laudację na cześć Ryszarda Krynickiego odczytał poeta z Opola Tomasz Różycki. Profil poety zaprojektowany został przez Roberta Suchińskiego, opolskiego artystę rzeźbiarza, a także pedagoga. Nowo powstała przestrzeń oraz rzeźba są widoczne z sali MBP, gdzie odbywa się większość spotkań literackich.

Otwarcie Ogrodu literatury (Fot. R. Mielnik)

Kiedy w sali spotkań rozmawiano o poezji, w Galerii MBP Zamostek odbywał się wernisaż **Oli Niepsuj** – ilustratorki i graficzki z Warszawy. Na wystawie *Figura i tekstura* prezentowane były projekty graficzne, plakaty oraz ilustracje książek i magazynów, które artystka wykonała na przestrzeni ostatnich kilku lat. Dodatkowym urozmaiczeniem dla odwiedzających bibliotekę było autorskie oprowadzanie po wystawie. Co więcej, oprócz wystawy i oprowadzania,

ilustratorka przeprowadziła warsztaty dla uczniów z Zespołu Państwowych Placówek Kształcenia Plastycznego im. Jana Cybisa w Opolu.

Figura i tekstura – wernisaż Oli Niepsuj (Fot. R. Mielnik)

Warsztaty plastyczne z Olą Niepsuj (Fot. R. Mielnik)

Doskonałą okazją do rozmowy o literaturze i melancholii było spotkanie z **Markiem Bieńczykiem** – pisarzem, eseistą, historykiem literatury, tłumaczem języka francuskiego oraz enologiem. Tematem dyskusji była nominowana do literackiej Nagrody Nike powieść *Kontener*. Książka Bieńczyka jest lekcją czułości, lekcją empatii. Autor koncentruje się w niej na fenomenie ludzkiego oddechu. Zagląda do Barthesa, Faulknera, Canettiego czy Bernharda, aby po linii ich oddechów wywlec się na światło. W swojej książce Bieńczyk pisze: „Kiedy kochamy czyjś oddech, kochamy wszystko”. To również książka o chorobie, o czasie pod nieobecność, o doświadczeniu cierpienia, które nie jest szlachetne ani nas nie pogłębia, a jedynie wynosi ku nowym porzywom języka.

Kontener – spotkanie z Markiem Bieńczykiem (Fot. R. Mielnik)

W trakcie 17. OJL słuchacze mogli posłuchać niesamowitych opowieści **Leszka Cichego**, polskiego himalaisty, który w 1980 roku jako pierwszy człowiek (wraz z Krzysztofem Wielickim) stanął zimą na najwyższym szczycie świata – Mount Evereście. Książkę *Trzy bieguny. Dotknąć niemożliwego* napisał wspólnie z Markiem Kamińskim, podróżnikiem, który samotnie osiągnął biegun południowy. Jako pierwszy człowiek dotarł na dwa bieguny w ciągu jednego roku. Ich książka to opowieść o pasji, ryzyku i męskiej przyjaźni. Polski alpinista opowiedział opolanom historię zdobycia szczytu, odtworzył nawet nagranie rozmowy uczestników wyprawy z bazą. W ten sposób autor znacznie przybliżył zawartą w tytule książki niemożliwość, którą od lat stara się poskramiać. Warto zaznaczyć, że było to pierwsze spotkanie w ramach Opolskiej Jesieni Literackiej poświęcone literaturze górskiej.

Trzy bieguny. Dotknąć niemożliwego – spotkanie z Leszkiem Cichym (Fot. R. Mielnik)

Dla żyjących w zgodzie z naturą interesujące mogło być spotkanie z **Urszulą Zajączkowską**, autorką osobiwej książki o niezwykłym życiu roślin. Książka *Patyki, badyle* to naukowo-poetycka próba ujęcia tematu szeroko

rozumianej przyrody. Pracująca na co dzień w SGGW w Warszawie botaniczka, poetka, a także artystka starała się przybliżyć swoje doświadczenia obcowania z dynią, chwastami, perzem, konarem drzewa, pędami świerku, mchu porastającego kamień w lesie. Autorka mówiła o pięknie roślin, które niekoniecznie kojarzą nam się z pięknem. Zwracała uwagę, że nie tylko róża i lilia, czyli te mocno osadzone w kontekście kulturowym piękna rośliny, mogą budzić zachwyt. „Chociaż jest tyle drobnych, pięknych kwiatów i roślin, to wciąż dla ludzi wszystko musi być takie okazałe, piękne, pachnące, intensywne. A większość jest całkiem inna i też chce żyć, i nie potrzebuje zbyt wiele... Odtwarza się w płytach chodnika. Nie widzimy tego albo też nie chcemy zobaczyć, bo to nie są te szlachetne” – mówiła pisarka.

Patyki, badyle – spotkanie z Urszulą Zajączkowską (Fot. R. Mielnik)

Na tematy pokrewne, dotyczące naszej planety i całej ludzkości, opowiadała **Marta Sapała** – reporterka, dziennikarka, autorka m.in. publikacji poświęconych współczesnemu konsumpcjonizmowi. W opolskiej MBP pisarka mówiła o swojej najnowszej książce pt. *Na marne*, stanowiącej zbiór reportaży o naszych codziennych nawykach związanych m.in. z robieniem zakupów i przetwarzaniem żywności. Spotkanie było znakomitą lekcją na temat odpowiedzialnej konsumpcji.

Na marne – spotkanie z Martą Sapałą (Fot. R. Mielnik)

Wśród przedstawicieli gatunku non fiction znaleźli się jeszcze: **Filip Springer** z reportażem o skandynawskim miasteczku *Jante Dwunaste: nie myśl, że uciekniesz* oraz **Angelika Kuźniak**, która przybliżyła opolanom postać Olgi Boznańskiej, wybitnej polskiej malarki. Springer w rozmowie o książce zwrócił uwagę na surowość prawa Jante i jego wielowymiarowość. Autor mówił o tym, że istnieje kilka poziomów interpretacyjnych prawa Jante. Trzeba sobie uzmysłwić, że ten najbardziej popularny, skierowany do społeczności zamieszkującej w Jante (małe miasteczko robotnicze), traktuje o tym, żeby nie starać się odróżnić od innych zamieszkujących tam ludzi. Dosłownie rzecz ujmując: „Nie wystawaj ponad szereg, bo cię przytniemy”.

Dwunaste: nie myśl, że uciekniesz – spotkanie z Filipem Springerem (Fot. R. Mielnik)

Natomiast podczas wieczoru z Angeliką Kuźniak, reporterka i portrecistka – bo właśnie tak siebie postrzega autorka książki *Boznańska. Non finto* – opowiedziała o kilku faktach pracy twórczej i sile obrazów Boznańskiej, które polegały na tym, iż „polska malarka posiadała umiejętność przenikania duszy. To znaczy – mówiła Kuźniak – była bardzo dobrym psychologiem. Nigdy nie upiększała swych modeli, wyczytywała z nich coś więcej”.

Boznańska. Non finito – spotkanie z Angeliką Kuźniak (Fot. R. Mielnik)

W jedno z sobotnich popołudni, w ramach 17. OJL dla dzieci, z najmłodszymi czytelnikami spotkała się **Izabela Zięba**, która wyjaśniła dzieciom pojęcie czasu, przeczytała książeczkę *Czy to długo, czy krótko?* oraz przeprowadziła warsztaty plastyczne, w trakcie których uczestnicy musieli narysować swoją wymarzoną wersję zegara. Wykonane prace zostały później nagrodzone, powstała także niewielka wystawa, prezentowana w Wypożyczalni dla Dzieci – Pokoju Bajek MBP.

Dla lubiących dreszcz emocji, tajemnice i zagadki kryminalne była możliwość spotkania się z **Anną Kańtoch**, autorką literatury fantastycznej, piszącej także mroźące krew w żyłach kryminały, na których – jak przyznała – się wychowywała. W rozmowie na temat jej najnowszego kryminału *Pokuta* pisarka wyznała: „Jestem zdecydowanie zafascynowana zagadką, tajemnicą, wychowywałam się na książkach kryminalnych. Dla mnie zawsze najważniejsze było dążenie do poznania prawdy, składania sobie tej prawdy z takich drobnych kawałków, z drobnych puzzli, więc bardzo, bardzo naprawdę zawsze lubiłam kryminały, bo tam była ta zagadka. I bardzo lubiłam zakończenia kryminałów, właściwie takich klasycznych, pisanych przez Agathę Christie na przykład. Bardzo lubiłam moment końcowy, gdzie wychodzi detektyw i po kolei objaśnia, jak dokładnie było i to był dla mnie zawsze moment takiego *katharsis* troszkę, kiedy właśnie ta zagadka się ujawniała i okazywało się, że te wszystkie takie pozornie niepasujące do siebie kawałki układanki nagle jednak pasują”.

Pokuta – spotkanie z Anną Kańtoch (Fot. R. Mielnik)

Na scenie 17. OJL zagościł również **Jacek Podsiadło** – poeta i tłumacz od lat mieszkający w Opolu. Podczas spotkania, wspólnie z Pawłem Próchniakiem, zagłębiał się w sens poetyckich słów, poddając wnikliwej analizie wiersze z nowego wyboru *Litania i inne wiersze przeciw państwu*.

Wyjątkowy popis sztuki opowiadania w akompaniamencie oryginalnych instrumentów etnicznych dali: **Masud Akrami**, irański mistrz sztuki opowiadania, oraz **Dariusz Rasouli**, muzyk pochodzący z Iranu, a od kilkunastu lat mieszkający w Polsce. Występujący na scenie irański mistrz sztuki opowiadania recytował z pamięci historię pechowych bohaterów z *Shahname (Księga królewska)* w oryginalnie brzmiącym języku perskim. *Shahname (Księga królewska)* autorstwa Ferdousiego to narodowy epos Irańczyków, a zarazem najdłuższy tekst epicki, jaki wyszedł spod pióra jednego człowieka. Irańczycy uważają, że dzięki niemu język perski nie zginął, a oni zachowali swoją tożsamość. Duży udział w tym mieli wyspecjalizowani w opowiadaniu *Shahname* opowiadacze, którzy przez tysiąc lat przekazywali ludziom historie zawarte w tej księdze. Ich wysiłki doceniło UNESCO, które wpisało irańską sztukę opowiadania na swoją listę. Masud Arkami jest współczesnym opowiadaczem, który jeździ po świecie, kultywując irańską tradycję. Spotkanie to nie odbyłoby się, gdyby nie zaangażowanie **Alberta Kwiatkowskiego** – iranisty, tłumacza literatury perskiej, przewodnika po Iranie, zajmującego się m.in. sztuką opowiadania.

W rękach losu, pechowi bohaterowie. Opowieści z Księgi królewskiej. Gość spotkania: Masud Akrami, irański mistrz sztuki opowiadania. Muzyka: Dariush Rasouli (Fot. R. Mielnik)

W ostatnim tygodniu OJL biblioteka miała przyjemność gościć, nie po raz pierwszy, **Wojciecha Bonowicza**, który opowiadał o swoim *Dzienniku końca świata*, który traktuje jako debiut prozatorski. W dzienniku autor poszukuje właściwej drogi, jaką każdy człowiek powinien znaleźć. Píše także o literaturze i potrzebie szukania autorytetów.

Dziennik końca świata – spotkanie z Wojciechem Bonowiczem (Fot. R. Mielnik)

Dzień później Bonowicz zmienił krzesło i – z gościa spotkania – stał się jego prowadzącym. W obecności **Romy Gąsiorowskiej** i **Sylvii Stano** starał się zrozumieć świat kobiet. Pretekstem do dyskusji, pełnej humoru i refleksji, była książka *Całe szczęście jestem kobietą* zawierającej 10 wywiadów z kobietami sukcesu, takimi jak Sylwia Chutnik, Anna Dymna czy Grażyna Torbicka, które dzielą się swoimi własnymi doświadczeniami i pokazują zmagania z codziennością.

Całe szczęście jestem kobietą – spotkanie z Romą Gąsiorowską i Sylwią Stano (Fot. M. Ślusarczyk)

W ostatnich dniach opolskiej jesieni w murach MBP o twórczości Czesława Miłosza, Julii Hartwig oraz Andrzeja Stasiuka w ramach projektu „Egzystencja i literatura” opowiedzieli znawcy sylwetek polskich pisarzy – **Anna Legeżyńska**, **Tomasz Garbol** oraz **Adrian Gleń**. Każdy z autorów mówił o znaczeniu literatury w życiu człowieka i „za-wierzeniu” słowu. Dla krytyka literatury nie jest to łatwe zadanie. Najlepiej jest pisać o tym, jak gdyby prowadziło się rozmowę z przyjacielem, kiedy jest się w obrębie jakiegoś wspólnego świata, który potrafimy w podobny sposób wypowiadać. Adrian Gleń wyznaje, iż pisanie o twórczości pisarza, która jest bardzo bliska, stanowi jedno z największych wyzwań: „Zawsze się stoi przed pokusą tautologii, że ten pisarz najlepiej «to» wyraził i w zasadzie wypadałoby powtórzyć jego zdania i pod nimi się podpisać. Bardzo trudna jest to sztuka wczuwania się trochę w pewnym sensie w alter ego pisarza. Zadaniem krytyka jest chęć służenia i pogłębianie tego pisarskiego słowa, które wyznaczył twórca”. Każda z opowieści na temat biografii i życia odznaczała się dużą dozą autentyczności. Autorzy tomów w prosty, nieskrępowany hermetycznym językiem sposób snuli opowieść o pisarzach, co tylko sprzyjało atmosferze przedostatniego wieczoru OJL.

Egzystencja i literatura – Hartwig, Miłosz, Stasiuk. Spotkanie z udziałem Anny Legeżyńskiej, Tomasza Garbola i Adriana Glenia (Fot. S. Dubiel)

Finał 17. OJL to spotkanie z **Elżbietą Olak**, opolanką, nauczycielką języka angielskiego, miłośniczką Bieszczad i poezji. Podczas wieczoru autorskiego autorka zaprezentowała swój debiutancki tom poezji pt. *Otulina*, w którym autorka zawarła wiersze stanowiące próbę opisu drobiny istnienia, otulonej ciszą powstałą z przemilczenia wszystkich odwiecznych mądrości.

Otulina – spotkanie z Elżbietą Olak

17. Opolska Jesień Literacka trwała od 4 listopada do 5 grudnia 2019 roku. Przez ten okres biblioteka była miejscem wielu ciekawych rozmów i odkryć, które być może przejdą do historii i zyskają miano bibliotecznych legend? Kto wie? Czas pokaże.

Agata Poniży
Miejska Biblioteka Publiczna w Opolu

Wypożyczalnia dla dzieci w sieci

Rzeczywistość, która nas zaskoczyła, zmieniła wszystko, co dotychczas zdawało się być racjonalnie poukładane. Dotyczy to również miejsca tak popularnego jak biblioteka. Głosy, jakie do nas docierały i frekwencja podczas codziennych działań, świadczyły o dużym zadowoleniu naszych małych i dużych czytelników. Pokój Bajek na co dzień tętnił życiem, aż nagle wszystko ucichło. Nie mogliśmy na długo pozostać w ciszy, ponieważ okazało się, że sytuacja nie zmieni się zbyt szybko. Dlatego, mimo całkowitego zamknięcia biblioteki, postanowiliśmy naszą działalność przenieść do sieci. Pojawiło się wiele pytań, wątpliwości i nieścisłości, które w międzyczasie musieliśmy rozwiązać. Jak czytać książki w Internecie, aby nie łamać praw autorskich? Co zaproponować czytelnikom, żeby nie wyłączali nas, ziewając? Jak z dnia na dzień stać się operatorem kamery, scenarzystą i aktorem w jednym? Z prób odpowiedzi na te pytania wyłonił się obraz naszej działalności online. W ten sposób przenieśliśmy nasze zajęcia do sieci.

Popularna wśród dzieci i rodziców „**Sobota z mamą i tatą**” to impreza, która co tydzień ściągała tłumy zainteresowanych. Czytelnicy przybywali całymi rodzinami, aby wysłuchać czytanej opowieści, którą bibliotekarze wybierali z ogromną skrupulatnością oraz rozerwać się przy wspólnej zabawie plastycznej. Zajęcia te odbywają się tak, jak wcześniej, w każdą sobotę, ale nie w kolorowym Pokoju Bajek, a na naszym profilu facebookowym. Dokładnie o godzinie 12 pojawia się filmik, w którym znane dzieciom bibliotekarki opowiadają o książkach i zapraszają do wykonania prostej, ale atrakcyjnej zabawy plastycznej. Niestety musieliśmy zrezygnować z całościowego czytania książki na rzecz opowiadania i zachęcania do konkretnych pozycji. Do momentu, kiedy odbywało się to w bibliotece w celach edukacyjnych, nie było wątpliwości co do legalności naszego działania. Z momentem przeniesienia do sieci wystąpiła kwestia nielegalnego rozpowszechniania kultury. Także nasze sobotnie zajęcia z najmłodszymi czytelnikami, w nieco zmienionej formie, mają trafić do dzieci, ale i do rodziców, którzy chcą swoim pociechom wybierać wartościową literaturę.

Podobnie sprawa wygląda z naszymi czwartkowymi działaniami pod hasłem „**Wypożyczalnia dla dzieci w sieci**”. Co tydzień o godzinie 17 na naszej stronie facebookowej pojawiają się filmiki m.in. ze znanym i lubianym teatrykiem kamishibai. W magicznej, japońskiej skrzynce przedstawiamy dzieciom bajki znanych pisarzy z ilustracjami Haliny Flegler, mającej pieczę nad działaniami wizualnymi w MBP. Natomiast co drugi czwartek, dla urozmaicenia oferty i dzięki twórczym zdolnościom naszej koleżanki Karoliny Kowal, dzieci mogą spróbować swych sił w warsztatach jogi. Podczas czytania jednocześnie pojawiają się ćwiczenia, czyli tzw. asany. Najmłodszy mogą wyruszyć w podróż, poznając ciekawe miejsca, wspinających bohaterów w „jogowych” opowieściach oraz wykonać ćwiczenia ruchowe i oddechowe.

Dla ambitnych i ścisłych umysłów proponujemy testy i zgadywanki obrazkowe, które pojawiają się na Facebooku w każdy poniedziałek o godzinie 17. Działanie przyjęło formę konkursu pt. „**Szalony test, zgadnij, kto to jest**”. Czytelnik ma za zadanie odgadnąć wybraną przez nas postać literacką, dzięki rebusowi, łamigłówce lub szyfrowi. Czytelnicy umieszczają odpowiedzi w komentarzach pod postem, a kto pierwszy udzieli poprawnej odpowiedzi, otrzymuje drobny upominek związany z tematem konkursu. Są to najczęściej książki, audiobooki lub gadżety biblioteczne, a dla najmłodszych czytelników zawsze znajdzie się jakaś atrakcyjna zabawka.

Planujemy kontynuować naszą działalność w sieci i wziąć udział również w działaniach, które co roku odbywały się stacjonarnie np. znanej i lubianej przez czytelników „Nocy Kultury”. Podczas tej imprezy dzieci brały udział w grze terenowej w Pokoju Bajek. Poszukiwania skarbów, rozwiązywanie detektywistycznych zagadek lub międzygalaktyczne wędrówki co roku przyciągały do biblioteki całe rodziny. Dzieci, z pomocą rodzeństwa i rodziców, podążały śladami przygotowanymi przez bibliotekarzy, aby dotrzeć do sedna zagadki. W tym roku spróbujemy ową grę przenieść do Internetu. Zapraszamy więc wszystkich chętnych do zabawy pt. **Książniczki, rycerze i smoki – przeżyj przygodę nie z tej epoki**. Ochotnicy dołączą do drużyny rycerzy, która musi pokonać trudną i pełną przeszkód drogę. Rozwiążą zadania, łamigłówki, kody, aby wraz z towarzyszami podróży uratować królową Meridę i królewicza Kristoffa. Zapraszamy w podróż do odległej epoki, ale tym razem potrzebny nam

będzie komputer, tablet lub smartfon, ponieważ nasza zabawa odbędzie się na naszej facebookowej stronie internetowej.

Podczas wakacji Wypożyczalnia dla Dzieci również nie świeciła nigdy pustkami. Proponowaliśmy cotygodniowe zajęcia wakacyjne dla młodych czytelników. Elementem warsztatów było zawsze głośne czytanie wybranej lektury oraz tematyczne gry i zabawy ruchowe i plastyczne. Wakacyjne zajęcia przyciągały nie tylko okoliczne dzieci, ale również te odwiedzające swych bliskich podczas wyjazdów i urlopów. W tym roku, mimo specyficznej sytuacji, nie zapominamy o naszych czytelnikach również podczas wakacji. Planujemy tematyczne zajęcia internetowe, o których poinformujemy wcześniej poprzez naszego Facebooka. Zapraszamy naszych stałych, ale również i nowych czytelników. Może inna forma naszej działalności trafi do wcześniej nieprzekonanych dzieci.

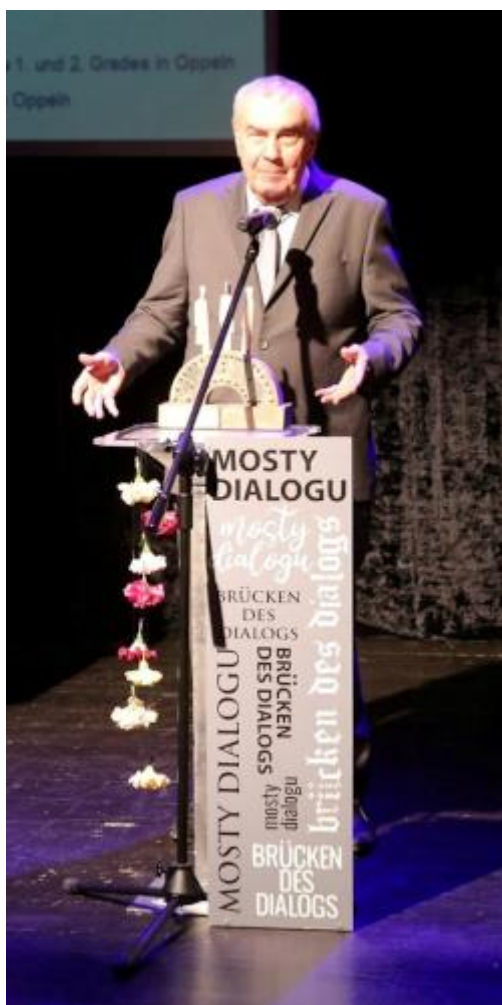
Monika Wójcik-Bednarz
Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Opolu – Biblioteka Austriacka

Nagroda „Mosty Dialogu 2019” dla Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu za praktykowanie dialogu i wielokulturowości

Wieloletnia działalność Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu na rzecz wspierania wielokulturowości, ochrony dziedzictwa kulturowego i dialogu w duchu porozumienia wszystkich mieszkańców Śląska Opolskiego dostrzeżona została przez kapitułę nagrody „Mosty Dialogu 2019”, której organizatorem jest Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej. Nagroda przyznawana jest co dwa lata w trzech kategoriach: instytucje, organizacje pozarządowe oraz ludzie. Uroczysta gala wręczania „Mostów Dialogu” miała miejsce 17 grudnia 2019 r. po raz czwarty, ale po raz pierwszy w pięknej scenerii Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu, a nie – jak dotąd – na Górze św. Anny.

Fot. 1. Dyplom nagrody

Fot. 2. Tadeusz Chrobak, dyrektor WBP w Opolu przemawia podczas gali. Fot. Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej

W kategorii Instytucje „Most Dialogu 2019” przypadł Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu. Statuetkę odebrał dyrektor Tadeusz Chrobak oraz kierowniczka Biblioteki Austriackiej Monika Wójcik- Bednarz. Kapituła doceniła fakt, iż biblioteka propaguje w regionie literaturę i kulturę niemiecką. Jak uzasadniono podczas uroczystej gali rozdania nagród: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu to „placówka, która swoją szeroką działalnością przyczynia się do propagowania w Opolu i całym regionie zarówno literatury niemieckojęzycznej, jak i wielu aspektów kulturowych tego obszaru. Tym szczególnym obszarem działalności zajmuje się jej oddział – Biblioteka Austriacka. Oprócz tego, że biblioteka posiada ogromne i wartościowe zasoby woluminów, jest instytucją, która od lat organizuje liczne imprezy kulturalno-edukacyjne, przybliżające społeczności Śląska Opolskiego bogaty wachlarz kulturowy krajów niemieckojęzycznych”.

Tą szczególną nagrodę biblioteka otrzymała za „normalną działalność”, jak podkreślił Tadeusz Chrobak podczas obierania statuetki. „To wielkie szczęście dostać nagrodę za to, co jest naszym zadaniem, czyli chronić dziedzictwa kulturowego naszej ziemi” – dodał Dyrektor WBP w Opolu. Aspekt „normalności” był przytaczany podczas gali jeszcze wiele razy, ponieważ cechuje ona współzycie wielokulturowej społeczności Opolszczyzny.

Nominacje kapituły „Mostów Dialogu”

Plebiscyt ma za zadanie wydobyć na światło dzienne teraźniejszość i przeszłość województwa opolskiego, pokazać jego bogatą wielokulturową historię, a także współczesny wizerunek regionu otwartego i atrakcyjnego. Chcemy przyczynić się do tego, aby nasz region stał się miejscem porozumienia między mniejszością a większością. W województwie o takiej specyfice, z europejskim doświadczeniem kulturowej różnorodności i wielojęzyczności, propagowanie wiedzy o regionie i jego walorach stanowi nieodłączny element budowania społeczeństwa

obywatelskiego, otwartego na poznanie doświadczeń historycznych i kulturowych, które kształtowały i wciąż kształtują to szczególne miejsce na mapie Europy – jak podaje list intencyjny kapituły nagrody.

Fot. 3. Nagrodę „Mosty Dialogu” przyznaną WBP w Opolu odbierają Monika Wójcik-Bednarz (druga od lewej strony) i Tadeusz Chrobak (trzeci od lewej strony). Fot. Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej

Do Kapituły nagrody należą: Ryszard Galla – prezes Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej, Andrzej Buła – Marszałek Województwa Opolskiego, Krzysztof Zyzik – redaktor Naczelny NTO, Bernard Gaida – przewodniczący Związku Niemieckich Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Katrin Koschny – przewodnicząca Związku Młodzię Mniejszości Niemieckiej w RP, prof. Monika Ożóg – dyrektor Muzeum Śląska Opolskiego, prof. Aleksandra Trzcielińska-Polus – kierownik Katedry Stosunków Międzynarodowych Instytutu Politologii UO, Jan Korzeniowski – przewodniczący Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Romów w Polsce, Rafał Bartek – przewodniczący Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim, Birgit Fisel-Rösle – Konsul Republiki Federalnej Niemiec w Opolu oraz Lucjan Dzumla – dyrektor Generalny Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Członkowie Kapituły po zapoznaniu się ze wszystkimi kandydaturami zdecydowali o wyborze trzech wyróżnionych z grona zgłoszonych przez różne środowiska kandydatów oraz laureata w każdej kategorii. W pierwszej części gali wręczano „Mosty Dialogu” w kategorii Instytucje. Nominacje, oprócz Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, otrzymała także Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Fryderyka Chopina w Opolu oraz Publiczne Liceum Ogólnokształcące nr 2 w Opolu.

W kategorii Ludzie nominowani byli: Helmut Paisdzior, Inga Mirga i Henryk Juretko. W kategorii Ludzie „Most Dialogu” otrzymał Helmut Paisdzior, jeden z inicjatorów tworzenia struktur mniejszości niemieckiej i jej wieloletni poseł na Sejm RP, współzałożyciel Fundacji Sanktuarium Góra św. Anny oraz Fundacji Rozwoju Śląska. Natomiast nominacje w kategorii Organizacje pozarządowe stały się udziałem trzech stowarzyszeń: Odnowa Wsi Biedzychowice w Biedzychowicach, Hospicjum Opolskie oraz Tęczowe Opole. Laureatem „Mostów Dialogu” zostało Stowarzyszenie Odnowa Wsi Biedzychowice, w imieniu którego statuetkę odebrała jego liderka Róża Zgorzelska. Stowarzyszenie popularyzuje historię i kulturę regionu na różne sposoby, a jego Muzeum Farska Stodoła przyciąga turystów z okolicy i wielu krajów Europy.

„Złote Mosty Dialogu”

Fot. 4. Wspólne zdjęcie nominowanych i nagrodzonych osób i instytucji oraz członków kapituły nagrody. Fot. Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej

Najważniejszą częścią gali było wręczenie „Złotych Mostów Dialogu”, które przyznawane są zawsze dwóm wybitnym osobistościom z Polski i z Niemiec. Decyzją kapituły otrzymały je w tej edycji konkursu dwie wybitne kobiety: prof. Rita Süßmuth, która była przewodniczącą Bundestagu oraz prof. Dorota Simonides, wieloletnia senator Republiki Polskiej, wybitna znawczyni folkloru śląskiego oraz członek międzynarodowych organizacji. Obie laureatki mają na swoim koncie szereg działań na rzecz dobrego porozumienia polsko-niemieckiego oraz budowania mostów między narodami niemieckim i polskim.

Tradycją plebiscytu i uroczystej gali jest wystąpienie laudacji na rzecz obydwu laureatek. Sylwetkę Rity Süßmuth przedstawiła prof. Aleksandra Trzcielińska-Polus, kierownik Katedry Stosunków Międzynarodowych Instytutu Politologii Uniwersytetu Opolskiego, stwierdzając, że przez wiele lat była wielką osobistością niemieckiej polityki i ambasadorką dobrych relacji polsko-niemieckich. Dbała nieustannie o pielęgnowanie i pogłębianie dobrych relacji polsko-niemieckich na wielu polach. Gdy Rita Süßmuth kierowała pracami Bundestagu, nastąpił czas nowego początku w stosunkach Polski i Niemiec, pokojowej rewolucji politycznej i gospodarczej w Polsce, a także obalenia muru berlińskiego i zjednoczenia obu części Niemiec. Pani profesor Aleksandra Trzcielińska-Polus podkreśliła, że „Złote Mosty” są wyrazem uznania wyrażonym przez całą lokalną społeczność.

W laudacji na cześć prof. Doroty Simonides, wygłoszonej przez wicemarszałka województwa Romana Kolka, zaakcentowany niezaprzeczalny wkład laureatki w pielęgnowanie tradycji wielokulturowego Śląska i dialog polsko-niemiecki zarówno w wymiarze regionalny, jak i transgraniczny. Roman Kolek podkreślił znaczenie działalności politycznej i na rzecz normalizacji stosunków polsko-niemieckich, jak również w obronie praw mniejszości narodowych oraz wkład podczas akcesji Polski do Unii Europejskiej. Statuetki „Złote Mosty Dialogu” wręczyli współprzewodniczący kapituły poseł Ryszard Galla, przewodniczący zarządu Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej i marszałek województwa Andrzej Buła.

Fot. 5. Statuetka „Mostów Dialogu 2019”. Fot. Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej

W czasie gali występował sekstet dęty uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Fryderyka Chopina w Opolu grający pod kierownictwem Klaudiusza Lisona., natomiast przepiękne pieśni śląskie oraz klasykę polskiej i międzynarodowej muzyki przedstawił zespół „Take Style” z wyśmienitym wokalem Żanety Plotnik.

Magdalena Smutny
Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna
w Lewinie Brzeskim

Biblioteka pod Ratuszem w Lewinie Brzeskim w nowej cyfrowej odsłonie

Lewin Brzeski to urocze miasteczko nad Nysą Kłodzką w województwie opolskim, z bogatą historią, pięknymi zabytkami i ciekawymi wydarzeniami, które na stałe wpisały się w kalendarz miasta. Od 2012 roku jednym z takich wydarzeń jest Biblioteka pod Ratuszem, impreza organizowana przez bibliotekarzy Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Lewinie Brzeskim, którzy na jeden majowy dzień przenoszą się z bibliotecznych pomieszczeń pod sam ratusz, aby w Tygodniu Bibliotek być bliżej czytelników i zarażać czytaniem zarówno młodszych, jak i starszych.

Każdego roku w czasie Biblioteki pod Ratuszem niezmiennie towarzyszy bibliotekarzom i zaproszonym gościom przepiękna słoneczna pogoda, tak jakby natura wiedziała, że wilgoć książkom nie służy. Zmienia się za to tematyka uroczystości i proponowane zabawy, aby każde spotkanie z książką na Rynku w Lewinie Brzeskim tchnęło świeżością i było niezapomnianym wydarzeniem. Pomysły na aktywności dla różnych grup wiekowych podsuwają organizatorom ważne literackie rocznice lub społecznie istotne problemy, o których warto rozmawiać w kontekście edukacyjnym i wychowawczym z wykorzystaniem dostępnej literatury. Tak więc odwiedzający Bibliotekę pod Ratuszem w różnych latach m.in. delektowali się poezją Juliana Tuwima, zwiedzali świat w mniej niż 80 dni z Juliuszem Verne, wertowali w gamie gier i zabaw o zdrowym odżywianiu, w kolorach warzyw z poezji dla dzieci, a także z hasłem „Środowisko ponad wszystko” na ustach promowali z bibliotekarzami ekologiczne zachowania. A wszystko to w oprawie zagadek literackich, gigantycznych gier planszowych, telewizyjnych kwizów, zabaw podwórkowych, plastycznych wyzwań, konkursów czytelniczych, amatorskich przedstawień teatralnych, plenerowych wystaw i wielu innych atrakcji.

Rok 2020 miał przynieść kolejną zapisaną w historii miasta udaną uroczystość plenerową z okazji Tygodnia Bibliotek. Stało się niestety inaczej i tradycyjna „Biblioteka pod Ratuszem” zaistniała na krótką chwilę na łączach internetowych (stronie internetowej MiGBP w Lewinie Brzeskim www.biblioteka-lewinbrzeski.pl oraz na FB biblioteki www.facebook.com/bibliotekalewinbrzeski pod nowym tymczasowym tytułem „Biblioteka pod linkiem” i z hasłem najbardziej aktualnym z możliwych: „Zostań w domu, sięgaj po książki”. Przygotowanie imprezy tak odmiennej wymagało przewartościowania pracy bibliotekarzy, dla których cyfrowy aparat fotograficzny, dyktafon i laptop stały się głównymi narzędziami pracy, a nowoczesne środki przekazu jedynym sposobem dotarcia do czytelników. Efekty tej pracy można było zobaczyć 13 maja, bo w tym dniu właśnie lewińska biblioteka chciała przywitać swoich gości pod ratuszem.

Tydzień Bibliotek rozpoczął się od życzeń dla całego bibliotekarskiego środowiska wraz z udostępnionym na Facebooku albumem zdjęć pokazującym, jak biblioteki w gminie Lewin Brzeski funkcjonują w dobie pandemii. Aby nie rozstawać się całkowicie z tradycją, 13 maja na bibliotecznych linkach w pierwszej kolejności pojawili się włodarze miasta: Burmistrz Lewina Brzeskiego Pan Artur Kotara i Przewodniczący Rady Miejskiej Pan Waldemar Włodek, którzy tym razem nie osobiście, a przed obiektywem kamery przekazali wyrazy uznania dla bibliotekarzy. Z kolei utworami skierowanymi do dzieci zachęcali, aby w tym szczególnym czasie wyjątkowo dbać o higienę.

Występ władz: www.youtube.com/watch?v=LoGINAhICtI&feature=youtu.be

Po raz pierwszy też dzieci, które do tej pory były głównymi odbiorcami działań biblioteki, stanęły w nowej roli i to one proponowały różne formy aktywności dla swoich rówieśników. Czteroletnia dziewczynka zadawała bajkowe zagadki, a dwójka trochę starszego rodzeństwa prezentowała łatwe, ale efektowne eksperymenty z wykorzystaniem detergentów.

Zagadki Jagódki: www.youtube.com/watch?v=aXbX5wMwyRw&feature=youtu.be

Mleczny wir: www.youtube.com/watch?v=wD_zGlvwPE&feature=youtu.beBańki mydlane: www.youtube.com/watch?v=a_9IMRoVHPk&feature=youtu.be

Kolejne propozycje zabaw pojawiły się wraz z postem udostępniającym interaktywną prezentację, zachęcającą dzieci i ich rodziców do oderwania się od szarej rzeczywistości i spędzenia odrobiny czasu na grach z ekranem dotykowym, kartką papieru i ołówkiem w rękę.

Prezentacja: view.genial.ly/5eb05c32e4fac40d7fc758e5/learning-experience-challenges-czas-na-zabawe-dla-calej-rodziny

Obserwatorzy bibliotecznych linków mogli także zasmakować w teatrze za sprawą przedstawienia kukielkowego przygotowanego i nagranych przez bibliotekarzy na podstawie utworu „Kolorowa krowa”. Kto obejrzy przedstawienie do końca, zorientuje się, że facyata bohaterka przyłącza się do apelu władz miasta i nawołuje do regularnego dbania o czystość.

Teatrzyk: www.youtube.com/watch?v=pQsjF1G2wcl&feature=youtu.be

Dla osób poszukujących czegoś ciekawego do poczytania dla siebie lub swoich pociek pracowników biblioteki wystąpili w roli recenzentów proponujących kilka pozycji wybranych z bibliotecznych regałów.

Recenzja 1: www.youtube.com/watch?v=3EBoF5y9Cxl&feature=youtu.be

Recenzja 2: www.youtube.com/watch?v=VU60NNhpleg&feature=youtu.be

Recenzja 3: www.youtube.com/watch?v=OC338CzjPu0&feature=youtu.be

Dodatkowo na początku maja biblioteka zainicjowała akcję „Zrób sobie zdjęcie z książką” na Facebooku biblioteki, w której zachęcała osoby czytające do udostępniania swoich zdjęć z wybraną przez siebie książką, aby zainspirować do sięgania po literaturę tych, którzy nie czytają.

Echo Biblioteki pod Ratuszem online będzie jeszcze przez jakiś czas pobrzmiwać pod bibliotecznymi linkami, jednakże nie ma to jak bezpośredni kontakt z czytelnikiem. Oby jubileuszowa, bo dziesiąta,. Biblioteka pod Ratuszem w 2021 roku pozwoliła cieszyć się wszystkim uczestnikom piękną aurą majowej pogody nie tylko za oknem, ale tradycyjnie – w centrum miasta z aktywnie uczestniczącymi w wydarzeniu przyjaciółmi biblioteki.

Nasza biblioteka przygotowała również zabawę na Dzień Dziecka. 1 czerwca na stronie internetowej biblioteki oraz na profilu facebookowym została zamieszczona gra dla dzieci.

Gra Bajkoland, dostępna pod linkiem: view.genialy.ly/5ecd819292ddd20d895a2c9c/presentation-bajkoland

W najbliższych dniach ruszamy z nową akcją: „Zbuduj wieżę z książek”, którą również planujemy rozpowszechnić przez stronę biblioteki na Facebooku. Akcję promuje plakat z kodem QR, odsyłający do krótkiej prezentacji na temat książki, która zainspirowała nas do utworzenia tego wydarzenia.

Akcja czytelnicza dla każdego

ZBUDUJ WIEŻĘ Z KSIĄŻEK

Do zabawy zaprasza
Miejська i Gminna Biblioteka
Publiczna w Lewinie
Brzeskim

Obejrzyj filmik

Użyj wyobraźni i zbuduj dowolną konstrukcję z książek. Może to być wysoka wieża, mały domek lub cokolwiek innego.

Zrób zdjęcie swojej budowli i udostępnij je w komentarzach pod postem z tym plakatem.

Inspiracją do przeprowadzenia akcji jest książka Rocio Baniłli "Najwyższa na świecie wieża z książek".

PosterMyWall

Prezentacja: view.genial.ly/5eda194a200cf70d60733bb4/video-presentation-akcja-zbuduj-wieze

Zoom na opolskie DKK

Łukasz Brudnik

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Kwartal w opolskich Dyskusyjnych Klubach Książki (styczeń–luty–marzec 2020)

Rok 2020 dla wszystkich, nie tylko klubowiczów, gorzej zacząć się nie mógł. Pandemia koronawirusa COVID-19 spadła na nas jak grom z jasnego nieba, dotkliwie zakłócając harmonogram dnia powszedniego. O ile jeszcze styczeń oraz luty były miesiącami w miarę „normalnymi”, to marzec w niejednym domu wyrzucił wszystko do góry nogami.

Zanim jednak nieproszony gość na dobre zadomowił się w naszym kraju, w opolskich klubach tradycyjnie wiele się działo. Oprócz cyklicznych spotkań pełnych interesujących dyskusji, m.in. w lutym w **DKK w Pawłowiczkach** odbył się wieczór poezji miłosnej autorstwa Krystyny Bernackiej, a **DKK w Strzelcach Opolskich** obchodził w styczniu dziesięciolecie istnienia (pierwsze spotkanie miało miejsce 19 stycznia 2010 r.).

W marcu, Instytut Książki ogłosił nabór wniosków do programu dotacyjnego „Dyskusyjne Kluby Książki 2020”. W ramach zadania zaplanowano następujące inicjatywy:

☐ wykład „Współczesna literatura grecka wydawana w Polsce” – Grecja kojarzy się przede wszystkim z kolebką europejskiej kultury, krajem pochodzenia wybitnych filozofów, wynalazców, matematyków, rzeźbiarzy czy twórców literackich (Homer, Safona, Ajschylos, Sofokles, Eurypides itp.). Niewiele jednak jesteśmy w stanie powiedzieć o współczesnej literaturze greckiej, która ma wiele do zaoferowania, i która została dostrzeżona na świecie, o czym świadczy np. Nagroda Nobla dla Jorgosa Seferisa i Odiseasa Elitisa, czy francuska nagroda le Prix Méditerranée dla Dimitrisa Stefanakisa i Ersi Sotiropoulos;

☐ wykład „Polski kryminal od czasów PRL do współczesności” – powszechnie przyjmuje się, że polski kryminal zyskał rozgłos i zajął należne mu miejsce w polskiej literaturze dzięki Markowi Krajewskiemu i jego serii o Eberhardzie Mocku. Nie oznacza to jednak, że wcześniej na rynku polskim pojawiały się wyłącznie złe, niezastępowane na uwagę książki tego gatunku, a w czasach minionego ustroju - dodatkowo obciążone niestrawną propagandą, o czym będzie przekonywał prelegent;

☐ wykład „Nowe trendy w literaturze dziecięcej i młodzieżowej” – będzie to doskonała okazja, aby poznać nowe tytuły, które cieszą się dużą popularnością wśród najmłodszych czytelników;

☐ Konkurs na „Najciekawszy Sleeveface”, czyli na zdjęcie przedstawiające w nietuzinkowy, zabawny sposób osobę z zasłoniętą przez książkę dowolną częścią ciała w taki sposób, że otrzymuje się wrażenie spójnej całości postaci z grafiką okładki. Konkurs skierowany będzie do wszystkich klubowiczów, bez żadnych ograniczeń wiekowych. Jedynym kryterium pomysłowość, kreatywność i poczucie humoru;

☐ pod hasłem „Stare ale jare” odbędzie się po raz trzeci Opolska Dyskusja Moderatorów. Tym razem rozmowa toczyć się będzie wokół książki wybranej przez moderatorów, napisanej kilkadziesiąt lat temu. Uczestnicy będą próbowali odpowiedzieć na pytanie, czy publikacja, która dawniej cieszyła się dużą popularnością, dziś nadal ma coś do zaoferowania? Czy prawdy w nich zawarta nadal są aktualne? I szerzej: co sprawia, że książka się „zestarzała”, a może wręcz odwrotnie - dobra książka nic nie traci na swojej wartości?

Nie zmieniła się też liczba klubów. W województwie opolskim nieustannie działa 55 klubów, z tą różnicą, że w miejsce klubu funkcjonującego wcześniej w Brzegu pojawił się klub w Dobrzeniu Wielkim, zaś klub dla dorosłych działający w Nakle, zastąpiony został przez klub w Dylakach (filia GBP w Ozimku). Poza tym o książkach dyskutuje się również w: Baborowie, Głubczycach (klub dla dorosłych i dla dzieci), Głuchołazach, Gogolinie, Kamieniu Śląskim (filia GBP w Gogolinie), Malni (filia GBP w Gogolinie), Grodkowie, Jemielnicy, Piotrówce (filia GBP w Jemielnicy) Kamienniku, Kędzierzynie-Koźlu, Kluczborku, Krapkowicach, Lewinie Brzeskim, Łosiowie (filia MiGBP w Lewinie Brzeskim), Kościerzycach (filia GBP w Lubszy), Jasienicy Dolnej (filia BP w Łambinowicach), Murowie, Namysłowie, Niemodlinie, Nysie, Białej Nyskiej (filia MiGBP w Nysie), Oleśnie, Olszance, Opolu – WBP Biblioteka Austriacka, MBP – Wypożyczalnia Centralna, filia nr 7, filia nr 18, Oddział Dziecięcy, Otmuchowie, Kałkowie (filia BP w Otmuchowie), Paczkowie, Pakosławicach, Prusinowicach (filia GBP w Pakosławicach), Pokoju, Popielowie, Kartowicach, (filia GBP w Popielowie), Starych Siółkowicach (filia GBP w Popielowie), Strzelcach Opolskich – w filii miejskiej, Zielinie (filia GBP w Strzeleczkach), Nakle – klub dla dzieci (filia GBP w Tarnowie Opolskim), Przyworach (filia GBP w Tarnowie Opolskim), Raszowej (filia GBP w Tarnowie Opolskim), Tułowicach, Walcach, Zębowicach, Zdieszowicach, Żyrowej (filia MiGBP w Zdieszowicach).

KULTURA: LITERATURA • KSIĄŻKA • CZASOPISMIENICTWO

Łukasz Brudnik

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

„Do tej pory nie dawałem się pisarsko ograniczać – także samemu sobie – i nie zamierzam tego zmieniać” – rozmowa z Jakubem Ćwikiem

Spotkanie w Dobrodzieniu (07.10.2019)

Łukasz Brudnik: Część autorów decydując się na cykl powieściowy, pisząc kolejne jego książki, skupia się głównie na jednym pomysle ściśle powiązonym z wykreowanym wcześniej światem oraz bohaterami. Pan z kolei odwrotnie - woli tworzyć różne cykle, osadzając akcję w innych miejscach, innych czasach i z innymi bohaterami. Dlaczego?

Jakub Ćwiek: Myślę, że jest to kwestia po pierwsze pojemności danego konceptu, jego możliwości, a po drugie świadomości własnej kreatywności i jej ograniczeń. Są autorzy, którzy wiedząc, że trafili mocno, trzymają się danej historii i bohaterów, bo raz, że to względnie bezpieczne, dwa, że sprawia przyjemność tej grupie czytelniczej, która lubi czytać to, co już zna. Wielu wychodzi z założenia, że o dobry pomysł trudno, a budowanie raz po raz od zera nowej grupy czytelniczej dla nowych historii to marnowanie czasu. Ja nie jestem w tej grupie. Dla mnie wymyślanie zupełnie nowych, odmiennych rzeczy, nieustanne szukanie opowieści jakich jeszcze nie opowiadałem i w zupełnie innej formie, jest sednem tej pracy.

Ł.B.: Czy przystępując do pracy nad nowym cyklem, już z góry ma Pan zarys zakończenia, do jakiego będzie Pan chciał w kolejnych tomach dążyć?

J. Ć.: Tak. Często nie mam wielu rzeczy po drodze, zmieniają się detale, czasem drogi do celu, ale to co mam

zwykle przy rozpoczynaniu cyklu, to spójni bohaterowie gotowi ponieść historię, otwarcie i ogólnie zarysowany finał. Przesłanie, można by rzec.

Ł.B.: Co sprawiło, że zdecydował się Pan na powrót do świata *Kłamcy*?

J. Ć.: Budując tę opowieść na początku swojej kariery, siłą rzeczy mocno trzymałem się pleców protagonisty i pokazywałem rzeczywistość blisko jego perspektywy. W trzecim i czwartym tomie odszedłem od tego podejścia, ale w wyjątkowych, apokaliptycznych okolicznościach. A tam, w tym budowanym latami świecie, jest przecież mnóstwo mniejszych i większych historii do opowiedzenia z innych perspektyw. Ot, chociażby z takiej zwyczajnej, stróżowej. A że doszedł do tego zwariowany pomysł na wywrócenie tej koncepcji do góry nogami... Gdy przyszło, nie mogłem się oprzeć.

Ł.B.: Czy istnieje realna szansa na powstanie w najbliższym czasie kontynuacji innych cykli?

J. Ć.: Na pewno wrócę na chwilę do cyklu *Chłopców*, bo obiecałem za pomocą nowelki z tego świata wspomóc świetną inicjatywę, jaką jest konwent Pyrkon. No i rzecz jasna, pojawi się domknięcie trylogii Grimm city. Ale co jeszcze? Nie wiem.

Ł.B.: W Brudnopisie Boga [drugi tom cyklu *Stróże*] Loki w liście do Lucyfera pisze o Apokalipsie. Czy jest to nawiązanie do wydarzeń przedstawionych w zamykającej cykl *Kłamca* książce *Kill'em all*? A może zapowiedź kierunku, w jakim podążą *Stróże*?

J. Ć.: Tak, to jest nawiązanie i tak, to jest kierunek tej opowieści na przyszłość. Nie mogę, niestety, nic więcej powiedzieć.

Ł.B.: W swojej twórczości często sięga Pan po elementy popkultury. Kogo miał Pan przed oczami, powołując do życia Zadre i Butcha?

J. Ć.: Myślę, że wizualnie najbliższymi im było do Guya Pierce'a i Russella Crowe'a z "Tajemnic Los Angeles" albo też po trosze Ryana Goslinga i Russella Crowe'a z "Nice guys". W kwestii charakterów nie mają jasno określonych pierwowzorów.

Ł.B.: Jest Pan kojarzony głównie z fantastyką, tymczasem coraz częściej sięga Pan po inne gatunki. Czy wynika to z obawy przed zaszkladkowaniem? A może jest to naturalny proces rozwoju autora, który z czasem zaczyna odczuwać potrzebę poszukiwania i eksperymentowania?

J. Ć.: Jestem kojarzony z fantastyką, owszem, ale to bardzo szerokie pojęcie i w jego ramach też nie chciałem się nigdy wąsko specjalizować. Już między *Kłamcą* a *Chłopcami* jest ogromna różnica w klimacie i proporcjach gatunkowych. A przecież pisałem też historie alternatywne, opowiadania obyczajowe, w mniejszych formach SF i postapo. To, co się u mnie dzieje teraz, to po prostu otworzenie się również na opowieści pozbawione wszelkich elementów nadprzyrodzonych. Dlaczego? Bo takie teraz opowieści mam w głowie. Jak przyjdą inne, wiem, że nie muszę się ograniczać i mogę pisać co chcę. Bo warsztat już mam.

Ł.B.: Pana współpraca z Adamem Bigajem – jak do niej doszło i z czyjej inicjatywy?

J. Ć.: Z Adamem znaleźliśmy się prywatnie i zanim zrodził się pomysł książki, wiele opowieści słyszałem jako anegdota przy kawie. Pomysł, żeby je usystematyzować i napisać książkę, był mój. Adam wątpił, czy to kogokolwiek zainteresuje. Ale ja wiedziałem, że to świetna, wielopoziomowa opowieść.

Ł.B.: Książka *Bezpański. Ballada o byłym gliniarzu* to opowieść oparta na przeszło trzydziestoletniej służbie Adama Bigaja w policji. Ile z napisanego przez Pana maszynopisu – np. ze względu na bezpieczeństwo – musiało ostatecznie zostać usunięte?

J. Ć.: Niczego nie usuwaliśmy ze względu na bezpieczeństwo. Czasami zmienialiśmy ksywki czy nazwiska. Część tych opowieści przedstawiamy natomiast z konkretnej perspektywy, bo wydarzenia podlegają interpretacji. No i opowieści, które brzmiały podobnie – praca policjantów jest wszak powtarzalna – musiały zostać ograniczone ze względów strukturalnych. *Bezpański* to nie raport policyjny, a książka.

Ł.B.: Czy inspiracją do napisania kryminału *Szwindel* była jedna z opowieści usłyszanych od Adama Bigaja?

J. Ć.: Nie, akurat ze *Szwindlem* Adam nie miał nic wspólnego.

Ł.B.: *Szwindel*, ze względu na teatralność działania tajemniczej grupy Bosco i Houdiniego, bardzo przypomina mi film „Iluzja”. Tu również postępowanie przestępców przedstawione jest bardziej jako przygoda, aniżeli coś złego. Jednak w porównaniu z filmem **J. Ć.: Pan zdaje się mówić, że życie to coś więcej niż bajka i za swoje czyny trzeba ponieść konsekwencje. Czy dobrze odczytałem Pana intencje?**

Dobrze, choć akurat porównanie do "Iluzji" mam za niedobre. Ten film mam bowiem nie tyle za opowieść o oszustwie, co za efekciarską wydmuszkę, która w finale sprowadza się do opowieści na poły magicznej. Nie ma rozwiązania trików, nie ma wyjaśnienia jak co działa. Równie dobrze ekipa Jeźdźców mogłaby być czarodziejami.

Tymczasem ja opowiadam o zawodowcach, którzy mogliby istnieć naprawdę. O trikach, które naprawdę się dzieją lub mogą dziać. I o tym, jakie mogą być konsekwencje nieustannego życia w kłamstwie.

Ł.B.: W najnowszej powieści *Topiel* akcję usadowił Pan w Głucholazach podczas powodzi tysiąclecia. Dlaczego po tylu latach wraca Pan właśnie do tamtych wydarzeń?

J. Ć.: Bo były to bardzo ważne wydarzenia tak dla Polski, jak i dla mnie samego. Byłem aktywnym uczestnikiem tych wydarzeń, znałem je dobrze z kilku perspektyw i uznałem, że ta opowieść, ten temat – zaskakująco w polskiej literaturze poruszany bardzo rzadko – współgra mi z tym, co chciałbym opowiedzieć o etapie przechodzenia z bycia dzieckiem w dorosłość. Wątek sensacyjny w tej książce zrodził się niejako obok, wpisany w gwałtowność tamtych wydarzeń i możliwości, jakie ta stworzyła.

Ł.B.: Główni bohaterowie mają po trzynaście, czternaście lat i do „aniołów” trochę im brakuje... Ile w ich zachowaniu oraz w sposobie spędzania wolnego czasu jest Jakuba Ćwieka z czasów nastoletniej młodości?

J. Ć.: Bardzo dużo. Wiele jest też z moich kolegów z tamtych czasów, ale także z wielu innych nastolatków z kolejnych lat. Mam to szczęście, że bardzo dużo czasu spędzam z młodymi ludźmi - prowadzę dla nich warsztaty, spotykam ich na konwentach, wielu dorastało i wciąż dorasta z moimi książkami fantastycznymi. Mam też swoje dzieciaki, tak się składa, że w dobrym wieku, by dokonać stosownych porównań. To pomogło przy wiarygodnym konstruowaniu postaci.

Ł.B.: *Topiel* to wyjątkowa pozycja w Pana twórczości, nieograniczająca się tylko do dostarczania rozrywki, ale również skłaniająca do refleksji. To historia o przyjaźni, braterstwie, dorastaniu, budowaniu własnej tożsamości, emocjach buzujących w młodym człowieku. Z drugiej strony, kreśli Pan bardzo realistyczny obraz dramatu, jaki niesie ze sobą kataklizm. Czy zatem można powiedzieć, że *Topiel* stanowi nowy kierunek, w jakim zechce Pan w najbliższym czasie podążać?

J. Ć.: Kiedy ja bym się nie do końca zgodził, że to pod wymienionymi względami powieść wyjątkowa. O dorastaniu i niezgodzie na nie był wszak cykl *Chłopcy*, w którym opowiadałem za pomocą innych narzędzi i z trochę innej perspektywy, ale również o tych właśnie wartościach, jak braterstwo, dorastanie, budowanie własnej tożsamości. Myślę, że to, co sprawia, że *Topiel* jest inna, to skierowanie jej także do innego odbiorcy - do kogoś, kto jasno ustawił sobie kryteria lektury i w związku z tym po fantastykę sięgnie niechętnie.

I nie, nie traktuję *Topieli* jako nowego kierunku dla mojego pisania. Następna opowieść będzie zupełnie inna, choć pewnie zahaczy znowu o istotne dla mnie tematy. Ale nie będzie tak, że teraz będę pisał wyłącznie obyczajowe thrillery z mocnym osadzeniem we współczesnej historii Polski. Do tej pory nie dawałem się pisarsko ograniczać – także samemu sobie – i nie zamierzam tego zmieniać.

Ł.B.: Dziękuję za rozmowę.

Jakub Ćwiek - pisarz, komik stand-upowy oraz podróżnik. Autor m.in. książek *Szwindel*, *Topiel*, *Liżąc ostrze* oraz cykli *Kłamca*, *Chłopcy*, *Grimm City*. W 2011 roku za opowiadanie *Bajka o trybach i powrotach* otrzymał Nagrodę im. Janusza A. Zajdla w kategorii opowiadanie.

Na regale

Łukasz Brudnik, Jolanta Zakrawacz
Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Przegląd nowości wydawniczych

Regał: Biografie

Filip Bogaczyk, *Zetrzyj krew i graj dalej - Historia zespołu Turbo*, Wydawnictwo Kagra, Poznań 2019. - 521, [1] strona : fotografie ; 24 cm. Turbo — legenda polskiego, ciężkiego grania, twórcy nieśmiertelnych „Dorosłych dzieci”, autorzy przełomowego w rodzimym metalu albumu „Kawaleria Szatana”, po trzydziestu dziewięciu latach od założenia doczekali się w końcu własnej biografii. Publikacji, która wydawać by się mogła idealnym podsumowaniem dotychczasowej działalności zespołu. Historią młodzieńczych marzeń o sukcesie. Opowieścią o drodze pełnej wyrzeczeń i też, zakończonej ostatecznie upragnioną sławą. Mogłaby, ale nie jest.

„Turbo nigdy nie było gigantem polskiej sceny. Mieli swoje momenty, ale wielcy byli co najwyżej w naiwnych marzeniach jego członków. Ich kariera ma więcej wspólnego z nieudacznikami z Anvil, niż powiedzmy Iron Maiden, których to mieli być peerelowskim odpowiednikiem”¹, albo „Kiedy zaanonsowałem muzykom chęć spisania biografii Turbo, to zastrzegłem sobie, że nie zamierzam malować laurki, a opisać historię zespołu, który wiele przeszedł i jeszcze więcej mógł osiągnąć”² - to tylko wybrane słowa autora, jakie znajdziemy we wstępie. Stanowią

zapowiedź, że nie będzie tu żadnej taryfy ulgowej, ani tym bardziej stawiania artystom jakichkolwiek pomników. I rzeczywiście taką książkę otrzymujemy. Filip Bogaczyk wytyka niemal każdy błędny ruch muzyków, podkreśla ich brak konsekwencji w prezentowanym stylu muzycznym, budując w ten sposób obraz grupy, która faktycznie mogła osiągnąć więcej. Podobnego zdania zresztą są sami bohaterowie opowieści, a przynajmniej takie wrażenie można odnieść, analizując ich odpowiedzi na pytania autora, zwłaszcza dotyczące tych najmniej chlubnych momentów. Jeżeli jednak ktoś liczy na tanią sensację, historie o suto zakrapianych imprezach lub o skandalach (zwłaszcza tych z przedrostkiem sex-), to będzie musiał obejść się smakiem. Być może wynika to z umiejętności muzyków skrywania przed światem największych tajemnic, choć prawda wydaje się bardziej prozaiczna i zapewne najlepiej oddaje ją jedna z wypowiedzi lidera Turbo, Wojciecha Hoffmana: „Alkohol był, ale w ilościach wystarczających. Pod tym względem było u nas bardzo nierockandrollowo. Bardziej pili nasi techniczni – oni łoili ostro, prowadząc dość luzackie życie”³. Nie mogło za to zabraknąć, wywołujących aktualnie u większości uśmiech na twarzy, absurdów komunizmu oraz przykładów walk z cenzurą: „...wiedział, że mogą zablokować mu cały tekst, więc zdecydował się dopisać dodatkową zwrotkę (...) Bez tego tekst był na realia komunistyczne dość ciężkostrawny i z pewnością niemile widziany. Tak jak się spodziewano, odrzucono dodaną zwrotkę, resztę tekstu pozostawiając praktycznie bez zmian”⁴.

Komu zatem warto, oprócz fanów zespołu, polecić *Zetrzyj krew i graj dalej*? W pierwszej kolejności miłośnikom muzyki. Filip Bogaczyk, oprócz faktów związanych z twórczością Turbo, porusza wiele interesujących kwestii dotyczących polskiej branży muzycznej. Przybliży historię powstania i kształtowania polskiego rocka w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. Kreśli mody oraz kierunki panujące w muzyce w następnych dekadach, zestawiając na ich tle dokonania poznaniaków. Pokazuje wpływ koncertujących w okresie komunizmu

zagranicznych (tych z Zachodu) gwiazd na gusta polskiego społeczeństwa: „Koncert Iron Maiden to był moment przełomowy. Po ich tournée rynek muzyczny w hard rocku się mocno zmienił. Poszedł bardziej w kierunku heavy metalu”⁵ (mowa o koncertach Iron Maiden z sierpnia 1984 r.). Opisuje magię, a także znaczenie kulturowe i społeczne najważniejszych festiwali w tym Metalmanię i Jarocin. Wspomina o narodzinach metalowego podziemia. Ukazuje też realia uprawiania muzyki w PRL-u: „Nie było wtedy czegoś takiego, żeby w domach kultury, w których graliśmy, ktoś zorganizował nam obiad, czy jakkolwiek positek. Po koncertach wszystko było pozamykane, więc nie było gdzie zjeść. Stacji benzynowych w takiej postaci jak dzisiaj też nie było. Pozostawały jedynie dworce kolejowe.”⁶

Druga grupa osób, która powinna sięgnąć po książkę to wszyscy zainteresowani kształtowaniem się poznańskiej sceny metalowej. Poprzez liczne rozszady, przez Turbo przewinęło się wielu uzdolnionych muzyków. Filip Bogaczyk pisząc o nich, jednocześnie każdemu poświęca dość dużo uwagi, przedstawiając drogę, jaką przebył, zanim trafił do Turbo oraz gdzie grał po odejściu z zespołu. W ten sposób poznajemy losy między innymi grup Ceti, Acid Drinkers, czy przykrytego dziś kurzem zapomnienia Wilczego Pająka.

Zetrzyj krew i graj dalej powinna być też obowiązkową lekturą dla młodych, pragnących swą przyszłość związać z zawodem artysty. I nie chodzi tu wcale o straszenie ciężką pracą do wykonania zanim nadejdzie upragniony sukces, lecz o przestrożę przed błędami potrafiącymi łatwo zniweczyć cały włożony wcześniej trud.

Kończąc wyliczankę potencjalnych odbiorców, książkę warto polecić wielbicielom powieści o życiu, gdzie po wzlocie jest upadek, gdzie radość miesza się ze smutkiem. Pomimo licznych dat, faktów, opisów i braku dialogów biografię Turbo czyta się jak dobry „akcyjniak” - nie nuży, nie męczy. Niewątpliwie wielka w tym zasługa autora, potrafiącego wciągająco opowiadać. *Zetrzyj krew i graj dalej* to prawdziwa historia prawdziwej metalowej kapeli, ale równie dobrze przedstawione w niej wydarzenia mogłyby nigdy nie mieć miejsca i w żaden sposób nie wpłynęłyby to na odbiór książki. Za dowód niech posłużą słowa wspomnianego wcześniej Wojciecha Hoffmana: „Przeczytałem w wypiekami na twarzy, jakbym czytał pierwszy raz biografię innego rockmana lub zespołu”⁷.

Regał: Biografie

Jennifer Rosner, *Żółty ptak śpiewa*, Wydawnictwo Otwarte, Kraków 2020, - 345.

Lato 1941 roku, trwa II wojna światowa. Gdy w jednej z polskich wsi nazistowscy żołnierze organizują oblęgę na Żydów, Róża i jej pięcioletnia córka Szira ukrywają się w stodole. Nie mogą stamtąd wychodzić i cały czas muszą być bardzo cicho, by nie zdradzić swojej kryjówki. Zafascynowana muzyką dziewczynka nie rozumie, dlaczego nie może jak inne dzieci bawić się, tańczyć, śpiewać. Wtedy Róża opowiada córce o zaczarowanym ogrodzie, w którym żółty ptak wyśpiewuje wszystkie melodie, jakie dziewczynka sobie wymarzy. Nadchodzi jednak dzień, gdy muszą opuścić kryjówkę w stodole. Róża staje wówczas przed najgorszym dla matki wyborem: aby chronić córeczkę, musi ją opuścić...

Poruszająca do głębi i przejmująca do bólu opowieść o miłości matki do córki, której nie jest w stanie zniszczyć nawet największe okrucieństwo. (opis z książki)

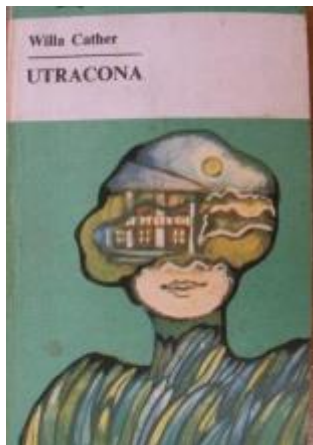
Książek o holokauście jest bardzo dużo i wiele z nich przeczytałam. I nie ma tu nic odkrywczego w temacie. Jednak jest coś, co według mnie bardzo wyróżnia tę książkę spośród innych dotyczących holokaustu – muzyka, która wypełnia prawie każdą stronę powieści. Wojna, zagłada Żydów, poszukiwania córki stanowią tylko tło do opowiedzenia historii o ciszy, miłości rodzicielskiej i pasji do muzyki. Serdecznie polecam gdyż *Żółty ptak śpiewa* na pewno dostarczy wiele emocji.

- [1] Filip Bogaczyk, *Zetrzyj krew i graj dalej - Historia zespołu Turbo*, Poznań 2019, s. 8.
[2] Tamże, s. 8.
[3] Tamże, s. 233.
[4] Tamże, s. 233.
[5] Tamże, s. 137.
[6] Tamże, s. 232.
[7] Tamże, tylna strona okładki.

Jolanta Zakrawacz

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Drugie życie książki

Willa Sibert Cather Utracona, tłumaczenie Adriana Demkowska-Bohdziewicz.

Wydawnictwo Książka i Wiedza, Warszawa 1976, seria Koliber, stron 149.

Historia Utraconej przenosi czytelnika w czasy ekspansji cywilizacyjnej Dzikiego Zachodu, budowania kolei, kupowania wielkich połaci ziemi, by popierać rozwój „swojego” Zachodu. To także opowieść o końcu tej epoki, początku Wielkiego Kryzysu oraz rozpadzie dotychczasowych wartości.

Główna bohaterka – Marianna Forrester jest drugą żoną bogatego i starszego kapitana Forrestera, to pociągająca, piękna, dobra kobieta. Zajmuje się domem, zawsze ciepło wita przybyłych gości, wychodząc im naprzeciw. Można by rzec – żona idealna. Perfekcyjny świat rodziny Forresterów pewnego dnia rozpada się.

Kapitan staje się bankrutem, przyjaciele odchodzą, w końcu pojawia się choroba i mąż umiera. Marianna zostaje sama. Stara się dostosować do zmienionych okoliczności. Pomaga jej młody, zakochany w Mariannie chłopak Niel, mieszkaniec Sweet Water oraz jego wuj, sędzia Pomperoy.

Czytając Utraconą wyraźnie widać dwa nakreślone, kontrastujące światy, dwa pokroje ludzi i rozczarowanie autorki nadejściem „nowego porządku”. Pierwszy świat to epoka świetności i blasku Starego Zachodu, czas pionierów, ujarzmiony przez marzycieli takich jak kapitan Forrester – budowniczy kolei i stary sędzia Pomperoy dbający z honorem o interesy swoich klientów. Świat ludzi szlacheńskich, wspaniałomyślnych, kierujących się poszanowaniem, tworzących wspaniałe bractwo. Silne, lecz niepotrafiące utrzymać tego, co zdobyli. Jest jeszcze Niel – chłopiec, a później młody mężczyzna, który z poczucia odpowiedzialności rezygnuje z własnych planów, aby pomóc rodzinie Forresterów. Zdradzony przez ukochaną kobietę i rozczarowany jej postępowaniem, robi jednak wszystko, co zrobić należy. Nadal stoi na straży honoru i uwielbienia Marianny Forrester. Drugi świat nakreślony przez autorkę to świat ludzi pokroju Iwego Petersa, który już jako mały chłopiec wykazał się okrucieństwem, wyłupując dzięciołowi oczy i wypuszczając go wolno (bardzo mną ta historia wstrząsnęła). Ivy Peters to osoba, która sama niczego nie zbudowała, a czerpie z cudzych marzeń do samego dna. Zniszczy świeżość, zbruka szlachetność, za nic ma honor i wspaniałomyślność. Zamieni wszystko, co piękne w przedsiębiorstwa przynoszące zysk.

Serdecznie polecam powieść autorki, ponieważ dobrze i szybko się czyta. Nie ma dłużyzn, ani głębokiej psychologii. Poznamy dawny świat Willi Cather oraz zmiany społeczne, które niekoniecznie się jej podobały, a które zaakceptować musiała. Utracona oraz inne powieści autorki mówiące o problemach społecznych ówczesnego społeczeństwa, wpisały Willę Cather do klasyki literatury amerykańskiej.

Willa Sibert Cather ur. 7 grudnia 1873 r. w Winchester (Wirginia), zm. 24 kwietnia 1947 r. w Nowym Jorku – pisarka amerykańska. Wczesną młodość spędziła na rodzinnej farmie. Okres ten wywarł silny wpływ na psychikę pisarki i znalazł odbicie w jej twórczości. Debiutowała zbiorem poezji w 1903 r, następnie wydała tom nowel w 1905 r., a w roku 1912 r. swą pierwszą powieść. W pierwszym okresie twórczości Cather uległa wpływom E. Wharton i H. Jamesa, dopiero gdy zaczęła szukać inspiracji twórczej w problematyce środowiska, w którym przeżyła młodość, stworzyła serię świetnych, oryginalnych powieści, które należą dziś do klasyki amerykańskiej.

Książki wydane w Polsce:

1913: Drzewo białej morwy

1915: Pieśń skowronka

1918: Moja Antonia

1922: Jeden z nas

1923: Utracona

1925: Dom pana profesora

1926: Mój śmiertelny wróg

1927: Śmierć przychodzi po arcybiskupa,

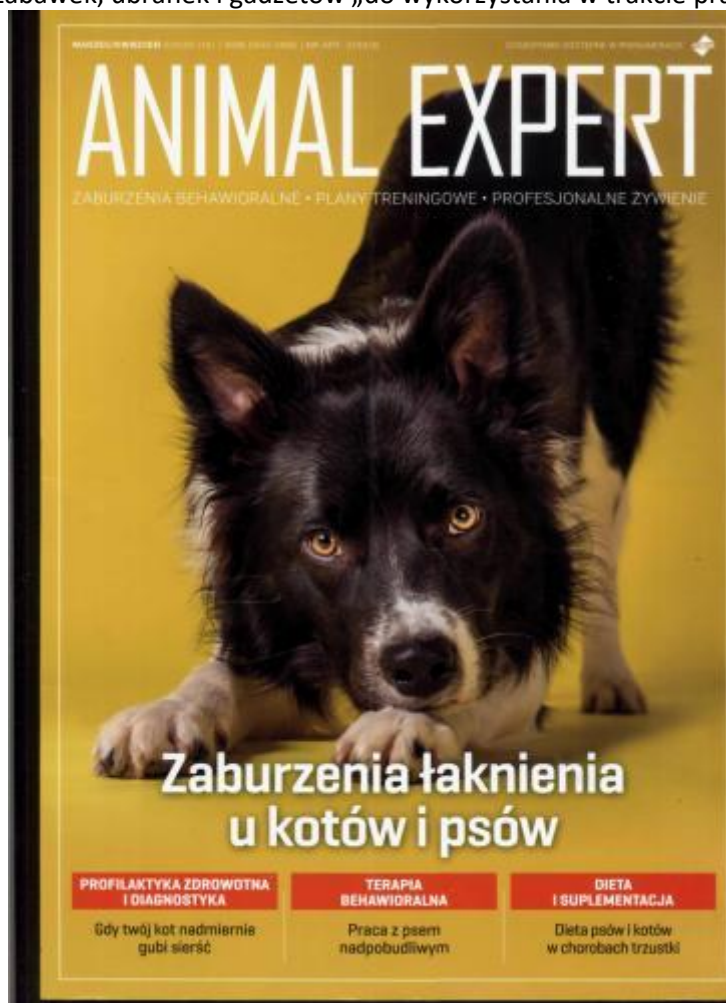
Poranek Wagnerowski (opowiadania)

Aleksandra Okulus
Dział Udostępniania Zbiorów WBP w Opolu

„Prasoteka. Subiektywny przegląd czasopism Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu

Animal Expert

Wydawany od 2017 roku przez Forum Media Polska Sp. z o. o. dwumiesięcznik "Animal Expert" jest specjalistycznym czasopismem poświęconym psom i kotom. Redagowany przez Katarzynę Zaborowską magazyn współtworzą znane i uznane autorytety świata nauk o zwierzętach, by wymienić tylko Beatę Leszczyńską, Jolanę Łapińską, lek. wet. Martynę Woszczyło czy Piotra Wojtkowa. Każdy tematyczny numer pisma prowadzony jest przez redaktora – specjalistę danej dziedziny (redaktor prowadzący), a teksty zgrupowane są w stałych sekcjach : "Temat numeru", "Profilaktyka zdrowotna i diagnostyka", "Terapia behawioralna" (omówienia najbardziej problematycznych przypadków zaburzeń zachowania zwierząt domowych oraz praktyczne porady i propozycje rozwiązań), "Trening i szkolenie" (rzetelnie opracowane plany treningowe, dostosowane do "uwarunkowań danej rasy, cech indywidualnych i psychicznych zwierzęcia, jego stanu emocjonalnego i poziomu stresu"), "Dieta i suplementacja" (analizy wpływu diety na zdrowie zwierząt i plany dietetyczne, prezentacje nowych produktów na rynku żywności, metody przeciwdziałania zatruciom, alergiom pokarmowym itd.), "Opieka i pielęgnacja", "Inspiracje" (prezentacje zabawek, ubrań i gadżetów „do wykorzystania w trakcie pracy z psem lub kotem”).

Choć "Animal Expert" dedykowany jest w pierwszej kolejności lekarzom weterynarii i behawiorystom zwierzęcym, przystępny język opisu oraz przyjazna, klarowna i "ciesząca oko" szata graficzna (urocze zdjęcia naszych miłośników, wykresy, tabele, zestawienia) sprawiają, że czasopismo jest chętnie czytane przez wszystkich miłośników psów i kotów. Co więcej, z kart pisma opiekunowie zwierzątek mogą pozyskać—często zaskakująco nieprawdopodobne, acz bardzo użyteczne—informacje (np. o prozdrowotnych pożytkach, płynących z żywienia psów karmą sporządzoną z owadów (!), wpływie tzw. karmienia interaktywnego na neuroplastyczność mózgu zwierzęcia, nietypowych symptomach kociej depresji i anoreksji, zasadach zwierzęcego krwiodawstwa, warunkach uzyskania przez naszych pupili polisy zdrowotnej, sekretach kociego włóczęgowstwa, fascynującej komunikacji wewnątrzgatunkowej psów, skutkach kastracji i sterylizacji psów w kontekście ich zachowania etc.)

Materiał fotograficzny został zamieszczony w tekście za zgodą redakcji „Animal Expert”.

Dominika Gorgosz
dziennikarka Radia DOXA,
właścicielka sklepu internetowego z grami planszowymi graszki.pl

Planszówkowy Globtroter

Ekspertki od turystyki zapewniają: w tym roku będzie królować mikroturystyka, a podróżować po Polsce będziemy więcej niż kiedykolwiek. Skoro zostajemy w kraju, to może dzięki planszówkom odkryjemy nowe miejsca?

Poznaj włoskie Burano

Rzym, Mediolan, Wenecja, Toskania i Florencja to najchętniej odwiedzane przez turystów miasta we Włoszech. Jednak czy wiecie, że Włochy to także pewna wyspa, która słynie z barwnych kamienic? Władze miasta Burano dbają o to, żeby każdy budynek był w innym kolorze. Niezwykły widok przyciąga turystów, a szczególnie artystów. I to właśnie turystami będziemy zajmować się w grze wydanej przez Naszą Księgarnię.

Spacer po Burano, bo o tej grze mowa, to niezwykle kolorowa oraz urokliwa pozycja, której autorem jest Wei-Min Ling, twórca m.in. takich popularnych gier jak *Przepowiednia* czy *Tajne agentki*. Przepiękne ilustracje, które chciałoby się zawiesić na ścianie, to zasługa Maisherly Chan. W dodatku gra ma proste zasady, które jednak wymagają główkowania od samego początku. To wszystko sprawia, że *Spacer po Burano* może być świetną propozycją na letnie wieczory.

Spacer po Burano

Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu?

Skoro mowa była już o Rzymie, to nakładem wydawnictwa Granna niedawno ukazała się gra *Drogi do Rzymu*. To

szybka planszówka o prostych zasadach. Gracze wcielają się w role najbogatszych rodzin starożytnego Rzymu, starając się zdobyć przychylność cesarza, tworząc sieć dróg łączących Wieczne Miasto z resztą świata. Pod przykrywką familijnej gry kryje się jednak niezwykła historia. Drogi rzymskie były bowiem budowane przez Rzymian w celu łatwiejszego przemieszczania legionów. Umożliwiały też handel oraz przekazywanie informacji za pomocą zlokalizowanej wzdłuż dróg poczty państwowej. Co ciekawe, niektóre trasy przetrwały do dzisiaj. Nie przez przypadek mówi się zatem, że „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu”.

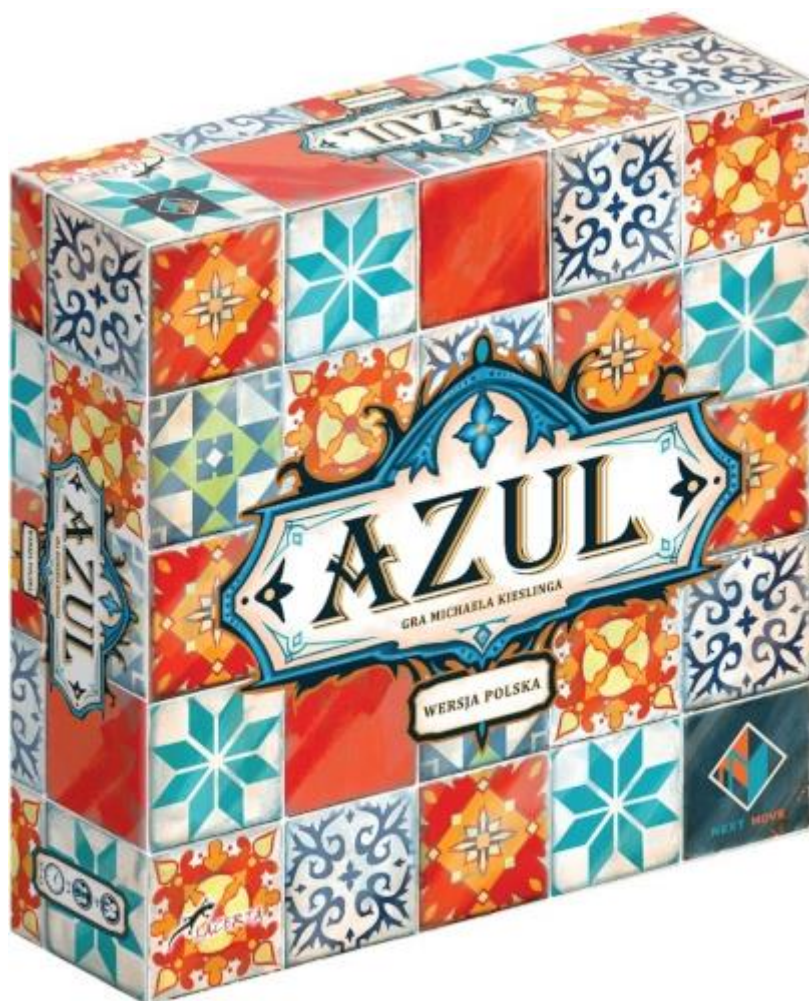

Gra *Drogi do Rzymu*

Zdobądź nowy zawód w Portugalii

Zmieniamy kierunek i teraz odwiedzamy Portugalie. Kto był w tym kraju, ten dobrze kojarzy budynki przyozdobione kolorowymi ceramicznymi kafłami. To tzw. azulejo, przeważnie biało-niebieskie (ale nie tylko) płytki, sprowadzone do Europy przez Maurów. Sławę i popularność w Portugalii zdobyły po wizycie króla Manuela I w południowej Hiszpanii. Król zafascynował się oszałamiającym pięknem mauretańskich dekoracji pałacu w Alhambrze, i będąc pod ich wrażeniem, zlecił natychmiast przyozdobienie swojego pałacu w Portugalii podobnymi płytkami.

W grze *Azul* wcielamy się w artystę układającego przepiękne mozaiki z azulejo na ścianach pałacu królewskiego w Évora. Gra ma bardzo proste zasady, a jej design sprawia, że nikt nie może przejść obok niej obojętnie. W dodatku doczekała się dwóch kolejnych edycji, które wprowadzają nowe zasady i zmieniają jej stopień trudności. To *Azul: Witraże Sintry* oraz *Azul: Letni pawilon*. Dla osób, które lubią rodzinne tytuły, albo wchodzą dopiero w świat planszówek, polecany jest jednak pierwszy *Azul*. Z biegiem czasu zawsze można sięgnąć po równie piękne, kolejne wydania.

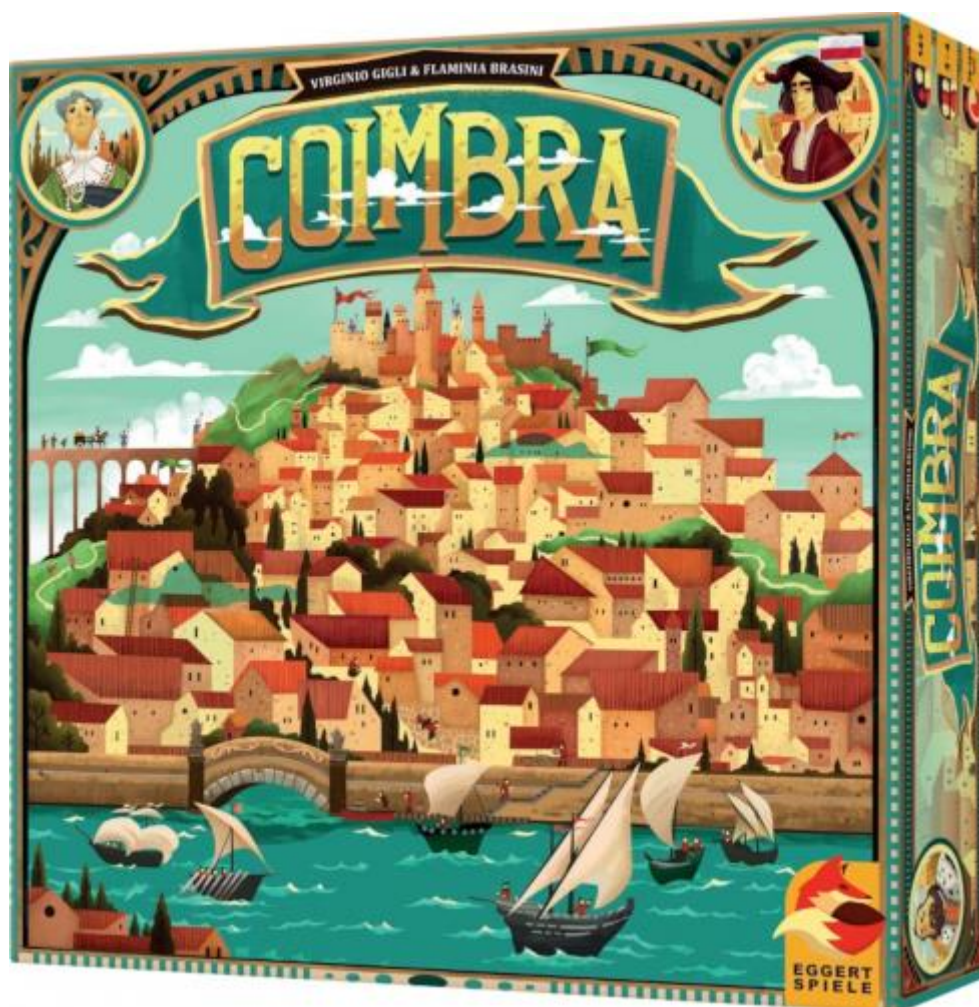

Gra Azul

Zdobądź wpływy w XV-wiecznej Portugalii

Pozostajemy w Portugalii, ale odwiedzamy teraz trzecie największe miasto w tym kraju. To Coimbra. Na przełomie XV i XVI wieku Portugalia była jednym z prekursorów największych odkryć geograficznych. Kulturowym sercem tego kraju była wtedy ówczesna stolica, czyli właśnie Coimbra. Tak też zatytułowana jest przepięknie ilustrowana gra optymalizacyjna wydana przez wydawnictwo Rebel.

W grze stajemy na czele jednego z najstarszych rodów w mieście. Naszym nadrzędnym celem będzie pozyskiwanie wpływów poprzez wspieranie najważniejszych wypraw, pogłębianie relacji z klasztorami czy przysługiwanie się najważniejszym obywatelom miasta. Nie jest to łatwe zadanie, ponieważ nasz ród nie jest jedynym, który walczy o tytuł tego najbardziej wpływowego w mieście. Każda partia *Coimbry* dostarcza nowych wrażeń i aby wygrać, będzie trzeba przyjąć inne strategie, co dodatkowo sprawia, że chce się do tej gry wracać.

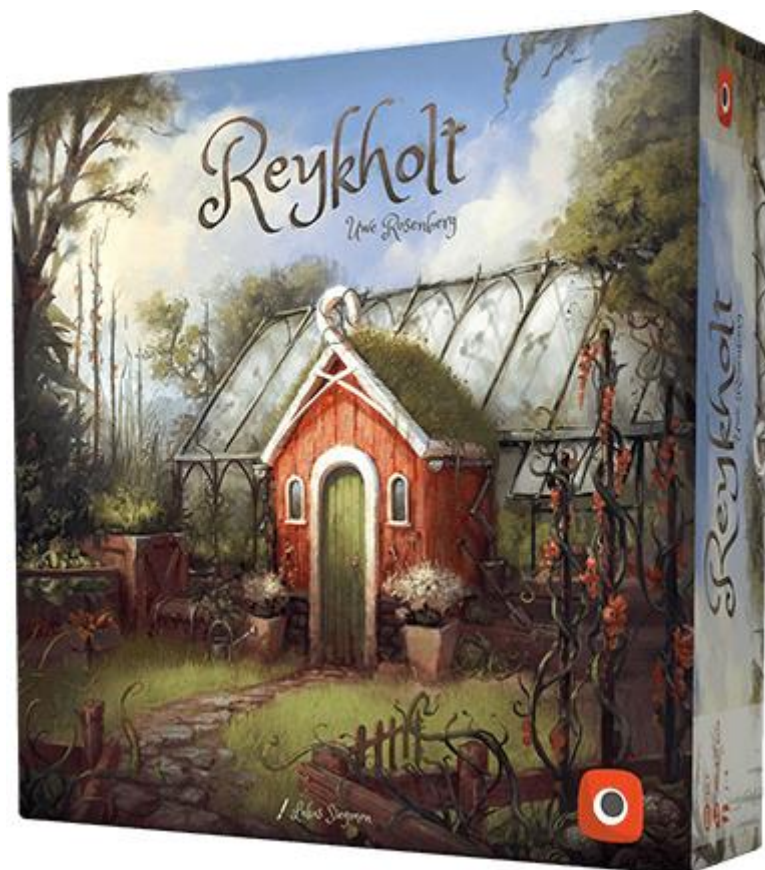
Gra Coimbra

Skandynawskie inspiracje

Jeżeli wolicie jednak nieco chłodniejsze klimaty, to zapraszamy Was do Islandii. Tam w zachodniej części leży Reykholt. Niewielka, bo licząca zaledwie pięćdziesiąt parę osób miejscowość, kiedyś była jednym z najważniejszych średniowiecznych ośrodków religijnych i intelektualnych na wyspie.

Do Reykholt zawitamy dzięki grze o tym właśnie tytule, której autorem jest Uwe Rosenberg, znany m.in. z takich gier jak *Agricola* czy *La Havre*. Tym razem wcielamy się w ogrodników utrzymujących się z uprawy warzyw na pięknej Islandii. Z cudami natury w tle rozgrywa się zaciekła rywalizacja o wyhodowanie najlepszych okazów. Co ciekawe, to niejedyna gra autorstwa Rosenberga, osadzona w tej części globu. Już od dłuższego czasu interesuje się on Skandynawią, czego efektem są także takie gry jak *Uczta dla Odyna* czy *Nusfjord*.

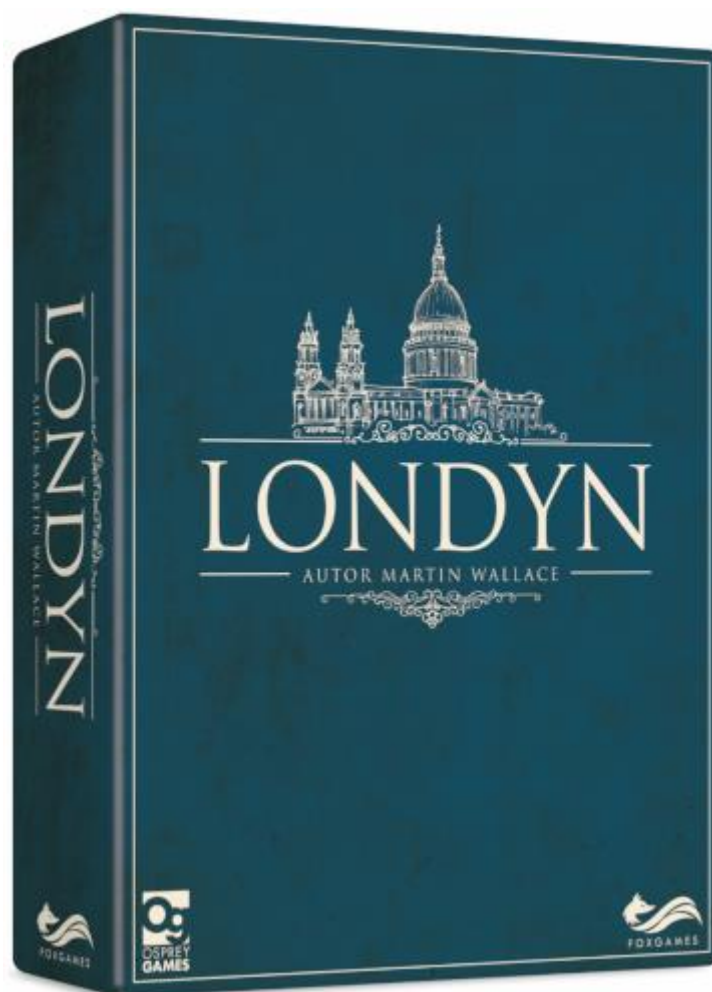
\

Gra Reykholt

Przyczyń się do odbudowy Londynu

A co powiecie na spowity mgłą Londyn? To właśnie tam osadził fabułę swojej kolejnej już gry Martin Wallace. Przenosimy się do 1666 r. Wielki pożar strawił większość miasta. W sumie zostało zniszczonych 13 200 budynków i 87 (z ponad 100) kościołów. Nadszedł jednak czas, by odbudować Londyn. W grze wcielamy się w postać jednego z czołowych londyńskich architektów. Nasze projekty mają za zadanie przywrócić miastu dawną świetność. Czekają na nas trudne wybory: monumentalne budowle przyniosą prestiż, ale zbyt dynamiczny rozwój może przyczynić się do zwiększenia ubóstwa. Przeciwnicy również depczą nam po piętach i nie ustają w wysiłkach, żeby pokonać nas w walce o sławę.

Gra *Londyn*

Odkryj las deszczowy

Opuszczamy nasz kontynent i odwiedzamy Amerykę Centralną. Tam leży bowiem Kostaryka. Grę pod tym właśnie tytułem wydało wydawnictwo Lacerta. Kostaryka słynie m.in. z tego, że na jej terenie znajduje się 112 wulkanów. Parki narodowe w tym kraju zajmują 25% powierzchni. Kraj charakteryzuje się też różnorodnością flory i fauny. W grze wcielamy się w podróżników, których zadaniem jest zbieranie zestawów egzotycznych zwierząt. Punktowana jest zarówno liczba, jak i różnorodność kolekcji. Przemierzamy rzeki, las i góry tej tropikalnej krainy i fotografujemy tyle zwierząt, ile tylko możemy. Sami wybieramy, w którą stronę pójdzie nasza grupa. Musimy jednak uważać. Jeśli będziemy mocno naciskać, aby iść naprzód, inni członkowie grupy mogą wykorzystać to, co udało nam się znaleźć do tej pory. Jeśli podczas wędrówki natkniemy się na zbyt wiele zagrożeń, nasza wyprawa może się przedwcześnie skończyć.

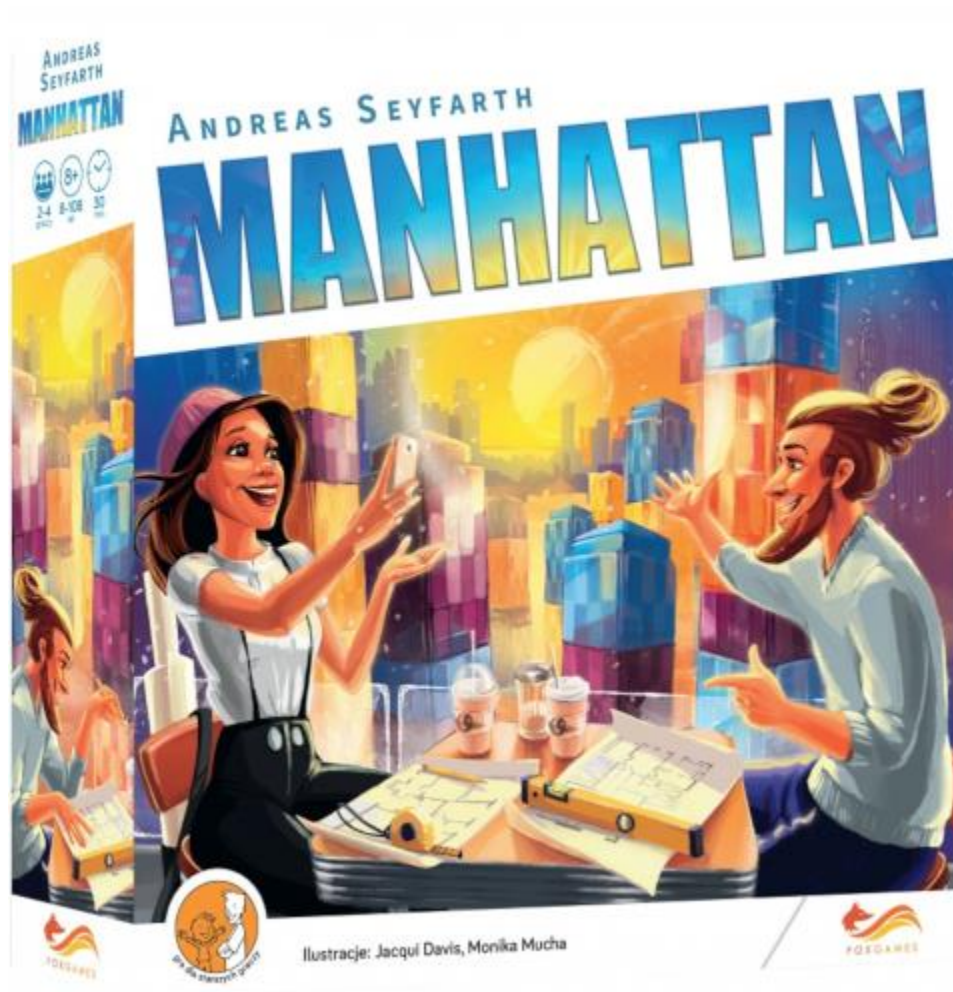
Gra Kostaryka: Odkryj Las Deszczowy

Mury pną się do góry

I na koniec jeszcze Stany Zjednoczone. Za wielką wodą (podobno) spełniają się marzenia, również te architektoniczne, o czym wielokrotnie się przekonywaliśmy. Dzięki grze *Manhattan* przenosimy się do tego wielkiego biznesowego centrum, ale też podróżniczego celu wielu turystów. Roi się tam od znanych lokalizacji, w tym również od drapaczy chmur. To współczesny symbol władzy i potęgi. W grze właśnie się w budowie właśnie takich wieżowców.

Co ciekawe, pierwsze wydanie gry miało miejsce na początku lat 90-tych. Gra zdobyła nawet najbardziej prestiżową nagrodę w branży – Spiel Des Jahres 1994. Po ponad 20 latach planszówka doczekała się nowego wydania, również w Polsce.

Warto dodać, że *Manhattan* to trójwymiarowa gra, ponieważ wieżowce, jak na drapacze chmur przystało, rozbudowujemy właśnie w górę. Jednak liczy się nie tylko najwyższy budynek, ale także m.in. ich przewaga. Jest więc na co zwracać uwagę w trakcie rozgrywki. Gra na pewno pobudzi Wasze szare komórki, a wydała ją wydawnictwo FoxGames.

Gra *Manhattan*

Wszystkie polecane gry znajdziecie w opolskim sklepie z planszówkami Graszki.pl.

REGION

Teresa Stanisław-Cyrus

Dział Bibliografii, Informacji i Promocji WBP w Opolu

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM – propozycje do księgozbioru podręcznego

Kiedy miasto było morzem : historia geologiczna Opola / Elena Yazykova wraz z zespołem współautorów: Adam Bodzioch, Patrycja Cierkosz, Kamil Gruntmejer, Piotr Janecki, Rafał Janowski, Klaudia Kardynał, Mariusz

Kędzierski, Dorota Konietzko-Meier, Dawid Mazurek, Robert Niedźwiedzki, Elżbieta Teschner. Wydanie II. - Opole : Uniwersytet Opolski, 2019. - [4], 221, [2] strony : fotografie, ilustracje, mapy ; 24 cm. Podziwiając urodę jednego z najstarszych miast Polski, Opola, rzadko lub wcale nie zastanawiamy się nad tym, co kryje się pod naszymi stopami. Okazuje się, że miasto posiada ogromne walory paleontologiczne, o których do tej pory niewiele pisano. Ten stan rzeczy zmienia publikacja Eleny Yazykovej. Monografia popularnonaukowa w przystępny sposób ukazuje historię geologiczną Opola. Czytelnik, cofając się o miliony lat, poznaje paleontologiczną przeszłość miasta i dowiaduje się o wymarłych organizmach, które zasiedlały ten obszar, będący niegdyś morzem! Książka zawiera autorskie rysunki rekonstrukcji wymarłych zwierząt i środowisk, w których te zwierzęta istniały. Na płycie dołączonej do książki znalazły się zarówno drukowane zdjęcia kamieniołomów i okazów, ich trójwymiarowe rekonstrukcje, jak i panoramiczne zdjęcia oraz krótki film nt. kamieniołomu Odra.

udowadnia, w jak wielu obiektach architektonicznych miasta znajdziemy skamieniałości. Jeśli chcemy pogłębić przekazaną wiedzę, zawsze możemy sięgnąć do udostępnionych w książce kodów QR, a także do wykazów

literatury uzupełniającej zamieszczonych przy każdym rozdziale monografii.

Autorzy zachęcają czytelników do poszukania w Opolu innych skamieniałości, a po lekturze ich przewodnika możemy naprawdę nabrać do tego ochoty.

Słowem – historia białego i kredowego Opola warta jest poznania!

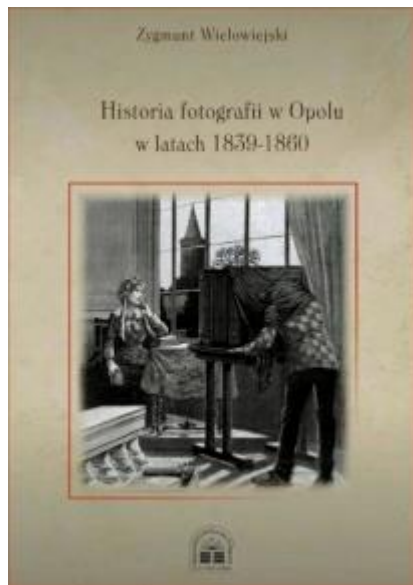
Opowieści z lasu : legendy, baśnie i inne historie z okolic Borów Niemodlińskich / [tekst] Mariusz Woźniak, [Elżbieta Woźniak] ; [współpraca autorska i redakcja: Daniel Podobiński, Jadwiga Wójciak] ; [ilustracje: Anna Lamberti]. Niemodlin : Partnerstwo Borów Niemodlińskich, 2019. - 279, [1]

strona : ilustracje ; 23 cm. „Zanim na skraju puszczy w widłach rzeki Odry i Nysy Kłodzkiej wyrosły pierwsze słowiańskie grody, swoje osady miał tu lud znany ze starożytnych źródeł pisanych jako Wandalowie (...)”. Tak zaczyna się pierwsza ze 140 legend, bajek i opowieści odnoszących się do obszaru Krainy Borów Niemodlińskich. Teren ten, leżący pomiędzy Odrą, Nysą Kłodzką i Osobłogą, to miejsce o wielkim bogactwie kulturowym i historycznym. Autor

wydanie zbioru poprzedził więc wieloletnimi badaniami źródeł historycznych, a także poszukiwaniem relikwów przeszłości w terenie. Każda z opowieści opatrzona jest bibliografią.

W zbiorze znajdziemy przede wszystkim legendy nawiązujące do historycznych postaci, miejsc i obyczajów. Opowiadają one o powstaniu nazw miejscowości i ich herbach, opisują okoliczności budowy kościołów, kapliczek i krzyży wotywnych. Wyjaśniają też nazwy wielu miejsc: wzgórz, lasów, źródeł, a nawet głązów czy pojedynczych drzew. Historyczne nawiązania zgrabnie przeplatają się z elementami baśniowości. W lokalnych przekazach nie brak cudownych zdarzeń, tajemniczych zjawisk, nadprzyrodzonych sił i magicznych postaci. Wpisują się one w odwieczny obraz walki dobra ze złem, tłumaczą pewne rytuały i zachowania typowe dla społeczności. Historie przekazywane z pokolenia na pokolenie, utrwalone w zbiorze „Opowieści z lasu”, przenoszą nas do przeszłości i pozwalają odkryć jej ślady w otaczającej rzeczywistości.

Historia fotografii w Opolu w latach 1839-1860 / Zygmunt Wielowiejski. Wydanie pierwsze. - Opole :

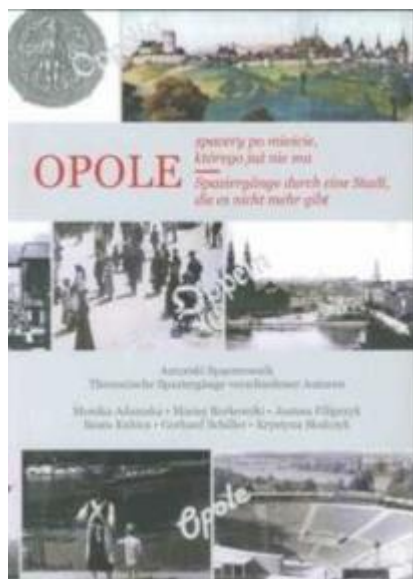
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smółki w Opolu, 2019. W 2019 roku minęła 180. rocznica ogłoszenia tajemnic wynalazku, który tak bardzo zmienił ludzkie postrzeganie otaczającej rzeczywistości. Mowa tu o fotografii.

Publikacja upamiętnia tę rocznicę, odnosząc się do jej początków i dalszego rozwoju na Śląsku. Zygmunt Wielowiejski w przystępny sposób przybliży okoliczności wynalezienia pierwszej fotochemicznej metody uzyskiwania obrazów rzeczywistości, która od nazwiska twórcy, Daguerre'a, została nazwana dagerotypią. Nowy sposób szybko trafił na podatny grunt i zaczął rozwijać się w głównych europejskich aglomeracjach: w Paryżu, Londynie, ale także w Wiedniu, Berlinie i Dreźnie. Z tych trzech ostatnich miast dagerotypia przywędrowała na Śląsk i na ziemię polskie.

Najprawdopodobniej pierwszym dagerotypistą w Opolu był Eduard Kolbe, który swoje usługi „zareklamował” w miejscowej prasie w 1844 roku.

Fotografia była bardzo droga, więc fotografowie zatrzymywali się w jednym miejscu z reguły na kilka tygodni. Kim byli wędrowni dagerotypiści i jak

wyglądała ich praca, z jakimi trudnościami musieli się mierzyć, jakie inne metody fotograficzne zaczęły się rozwijać oraz które portrety cieszyły się powodzeniem wśród klientów – na te pytania w zajmujący sposób odpowiada publikacja Wielowiejskiego, wzbogacona wieloma zdjęciami i grafikami oddającymi proces tworzenia i rozwoju fotografii.

Opole : spacer po mieście, którego już nie ma : autorski spacerownik = Spaziergänge durch eine Stadt, die es nicht mehr gibt : Thematische Spaziergänge verschiedener Autoren / Monika Adamska, Maciej Borkowski, Joanna Filipczyk, Beata Kubica, Gerhard Schiller, Krystyna Słodczyk ; [redakcja Beata Kubica tłumaczenie i korekta tłumaczeń: Gerhard Schiller, Waldemar Giezlok, Tomasz Cuber, Beata Kubica]. Opole : Towarzystwo-Spoleczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim, 2019. - 166 stron :

faksymilia, fotografie, ilustracje, mapy, portrety ; 24 cm. Pracownicy naukowcy, historycy i dziennikarka są autorami niezwykłego spacerownika, który zaprowadzi nas do miasta, którego już nie ma – do średniowiecznego Oppolia, niemieckiego Oppeln i poniemieckiego Opola. Podążamy więc śladami Leo Baecka i żydowskiej gminy wyznaniowej, spacerujemy z Karolem Musiołem, tropimy zbrodnie i występki, odśladując kryminalne dzieje Opola, poznajemy bioróżnorodność wyspy Bolko, wiele dowiadujemy się też o starej

miejskiej nekropolii przy ulicy Wrocławskiej, zabytkach i innych miejscach sakralnych miasta oraz jego modernistycznej architekturze i rzeźbie. O miejscach rozrywki i ich funkcjonowaniu opowie nam z kolei „Spacer po

opolskich gospodach i nie tylko”. Inną trasę zwiedzania wyznacza temat roli i życia kobiet na przełomie XIX i XX wieku, który znajdziemy w rozdziale „Spacer na 100-lecie uzyskania praw wyborczych przez kobiety w Opolu”. Każdemu z dziesięciu autorskich spacerów towarzyszą mapy z dokładną legendą, opisami i fotografiami, co pozwala pogłębić temat i poznać Opole w każdym wyżej przedstawionym aspekcie.

VARIA

W obiektywie bibliotecznym. Spotkania - wernisaże – jubileusze

Zdjęcia z wernisażu wystawy „Portret eleganckiego mężczyzny 1860–1910” — fotografie z kolekcji Bogusława Szybkowskiego (5.03.2020)

5 marca br. Bogusław Szybkowski zaprezentował wystawę fotografii „Portret eleganckiego mężczyzny 1860–1910”.

Wernisażowi towarzyszyło spotkanie „Liryka z muzyką i uśmiechem”.

Zdjęcia z konferencji „Czy Polska jest atrakcyjna dla Ukraińców?” (28.02.2020)

28 lutego br. Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej i WBP w Opolu zorganizowali konferencję „Czy Polska jest atrakcyjna dla Ukraińców?”.

Zdjęcia z otwarcia Strefy Gier Retro (22.02.2020)

22 lutego br. w Czytelni Internetowej WBP w Opolu otwarta została Strefa Gier Retro, zorganizowana przez studentów Game Studies Uniwersytetu Opolskiego.

(zdjęcia: Jakub Łabędzki, Sympatyczny przekaz - Organizator Turystyki i Roman Orlik)

Zdjęcia z Kresowego Wieczoru Filmowego (22.02.2020)

22 lutego br. , w pałacyku WBP, podczas Kresowego Wieczoru Filmowego, Tomasz Kuba Kozłowski zaprezentował „Aktorki i aktorów z Kresów rodem”, a następnie film z 1933 r. „Przybłąda” w reż. Jana Nowiny-Przybylskiego.

Zdjęcia z promocji książki *Moja żona głaszcze jeże* Błażeja Strzelczyka (18.02.2020)

18 lutego br. z czytelnikami WBP spotkał się Błażej Strzelczyk – autor książki *Moja żona głaszcze jeże*.

Zdjęcia z wernisażu wystawy fotografii Pawła Hęciaka „Polski Cmentarz w Wilnie” (4.02.2020)
4 lutego br. w Galerii WuBePe Paweł Hęciak otworzył wystawę swoich fotografii pt. „Polski Cmentarz w Wilnie”.

Zdjęcia z „Kolędowego Last Minute” zespołu Il Canto Con Gioia (28.01.2020)

28 stycznia br. zespół Il Canto Con Gioia wystąpił z koncertem „Kolędowe Last Minute”.

Zdjęcia z promocji XIV tomu *Kresowej Atlantydy* prof. Stanisława S. Nicieji (21.01.2020)
21 stycznia br. prof. Stanisław S. Nicieja promował XIV tom swojej *Kresowej Atlantydy*.
Spotkanie prowadził Grzegorz Pielak.

Zdjęcia z promocji książki Zygmunta Wielowiejskiego *Historia fotografii w Opolu w latach 1839-1860* (17.01.2020)

17 stycznia br. Zygmunt Wielowiejski promował w WBP swoją książkę *Historia fotografii w Opolu w latach 1839-1860*.

Zdjęcia z wernisazu wystawy prac Józefa Chyżego i Natalii Nosovej (10.01.2020)

10 stycznia br. w Galerii WuBePe swoje prace na wystawie "Odbicia" zaprezentowali Józef Chyży i Natalia Nosowa.

Zdjęcia z konferencji "Kultura gier – gry w kulturze" (10.01.2020)

10 stycznia br. WBP gościła uczestników konferencji naukowej "Kultura gier - gry w kulturze".

Zdjęcia z koncertu z cyklu Muzyka w Galerii, czyli galeria muzyki (9.01.2020)

9 stycznia br. w Galerii WuBePe wystąpili uczniowie Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st. w Opolu.

Zdjęcia ze spotkania poetyckiego „Wiersze pachnące jedliną” (7.01.2020)

7 stycznia br. twórcy należący do Nauczycielskiego Klubu Literackiego oraz zaprzyjaźnieni z klubem inni opolscy poeci podzielili się swoją poezją podczas dorocznego spotkania „Wiersze pachnące jedliną”. Oprawę muzyczną zapewnili: Tomasz Sawicki i Dagmara Gałeczka.

Więcej fotorelacji z imprez w WBP w Opolu można obejrzeć na stronie WBP w Opolu w zakładce „Galerie” www.wbp.opole.pl